



PKK/KCK TERÖR ÖRGÜTÜNÜN ALGI YÖNETİMİ

Fatih OKUMUŞ

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
KAMU YÖNETİMİ ANA BİLİM DALI
SİYASET VE SOSYAL BİLİMLER BİLİM DALI**

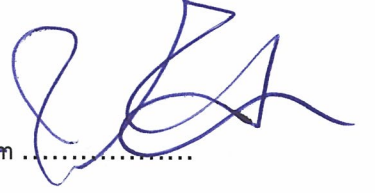
**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

AĞUSTOS 2015

Fatih OKUMUŞ tarafından hazırlanan “PKK/KCK Terör Örgütünün Algı Yönetimi” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından OY BİRLİĞİ / ~~OY ÇOKLUĞU~~ ile Gazi Üniversitesi Kamu Yönetimi Anabilim Dalında Siyaset ve Sosyal Bilimler Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

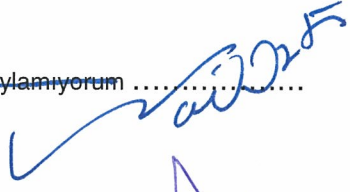
Danışman: Prof. Dr. Tefvik ERDEM
Kamu Yönetimi, Gazi Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum



Başkan : Prof. Dr. Nail ÖZTAŞ
Kamu Yönetimi, Gazi Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum



Üye : Yrd. Doç. Dr. Hasan Hüseyin TEKİN
Kamu Yönetimi, Polis Akademisi Başkanlığı

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum



Tez Savunma Tarihi: 13/08/2015

Jüri tarafından kabul edilen bu tezin Yüksek Lisans Tezi olması için gerekli şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.



Doç. Dr. Nihat YAZILITAŞ

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdür Vekili

ETİK BEYAN

Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında; tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, tez çalışmasında yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı, bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu, bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.



Fatih OKUMUŞ
13.08.2015

PERCEPTION MANAGEMENT OF THE PKK/KCK TERRORIST ORGANIZATION

(M.S. Thesis)

Fatih OKUMUŞ

GAZİ UNIVERSITY
GRADUATE SCHOOL OF EDUCATIONAL SCIENCES
August 2015

ABSTRACT

The purpose of this dissertation is to find out the perception management that is used by PKK/KCK terrorist organization for legitimate its own ideology, purpose and attacks and to reach final objective that is establishing an ethnical based state with armed struggle. Within this study; crowd of people that represented by PKK/KCK, its objective, its legitimacy, its role in gaining democratic rights, its specification and its anti-violence seeming, and its perception management about Abdullah OCALAN -the leader of the organization are analyzed. This dissertation is based on the literature. It is constituted with primary and secondary sources. In this context; organizational documents (Manifesto, KCK Convention, Congress and General Assembly Decisions, Regulations and Bylaws etc.), Serxwebun magazine-media organ of the organization, website of organization (HPG-armed wing website etc.) national and international statement and declaration and media release of the organization are analyzed. PKK/KCK terrorist organization is making perception management systematically and continuously about “they represent all Kurdish people, they do not want to separation, they use violence because there is no choice left, they do not want violence and armed struggle, they are peace loving, democratic development in the country occurred thanks to them, donation and aids to Kurdish people and the investment to the region occurred thanks to their struggle, they are fighting for democratization and freedom of not only for Kurdish people but also for Turkey”. Arguments of the organization can be varying to the targets of perception management: the organization fans, Turkish public opinion or international public opinion.

Science Code : 1116. 2.094
Key Words : Perception, Perception Management, PKK/KCK terrorist organization, PKK/KCK's perception management
Page Number : 221
Supervisor : Prof. Dr. Tevfik ERDEM

TEŞEKKÜR

Çalışma boyunca sürekli destek olup teşvik eden, ufuk açıcı yönlendirmelerde bulunan ve kıymetli tecrübelerinden istifade ettiğim saygıdeğer tez danışmanım Prof. Dr. Tefik ERDEM hocama teşekkürlerimi arz ederim.

Ayrıca tez çalışmalarım esnasında desteklerini esirgemeyen sevgili eşim ve küçük kızıma da yardımlarından dolayı minnettarım.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET.....	
vii	
ABSTRACT.....	v
TEŞEKKÜR.....	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
ÇİZELGELERİN LİSTESİ.....	xi
ŞEKİLLERİN LİSTESİ.....	xii
KISALTMALAR.....	
viii	
1. GİRİŞ.....	1
2. ALGI ve ALGI YÖNETİMİ.....	7
2.1. Algı Kavramı.....	7
2.1.1. Algı ve simge/sembol.....	12
2.1.2. Algı ve kültür.....	15
2.2. Algı Süreci.....	18
2.2.1. Algıda seçicilik(seçici dikkat).....	21
2.2.2. Algısal örgütlenme.....	23
2.2.2.1. Gruplama.....	24
2.2.2.2. Tamamlama.....	25
2.2.2.3. Figür-fon(şekil-zemin) algısı.....	26
2.2.3. Yorumlama.....	27
2.3. Algı-Tutum İlişkisi.....	31
2.4. Algı Yönetimi.....	36
2.4.1. Algı yönetimi kavramı.....	36
2.4.2. Algı yönetimi ve ilişkili kavramlar.....	43
2.4.2.1. Algı yönetimi ve halkla ilişkiler.....	44

2.4.2.2. Algı yönetimi ve propaganda.....	45
	Sayfa
2.4.2.3. Algı yönetimi ve kamu diplomasisi.....	47
2.4.2.4. Algı yönetimi ile psikolojik savaş ve psikolojik harekât...	49
2.4.3. Algı yönetiminde kullanılan yöntem ve araçlar.....	52
2.4.4. Algı yönetiminde medyanın rolü.....	61
3. PKK/KCK TERÖR ÖRGÜTÜ.....	67
3.1. Kuruluşu ve Gelişimi, PKK'dan KCK'ya.....	67
3.1.1. PKK (Partiya karkeren kurdistan-kürdistan işçi partisi).....	67
3.1.2. KADEK (Kürdistan özgürlük ve demokrasi kongresi).....	79
3.1.3. KONGRA-GEL (Kürdistan Halk Kongresi).....	81
3.1.4. KCK (Koma ciwaken kürdistan-kürdistan halklar topluluğu).....	83
3.2. Örgüt Yapısı.....	87
3.2.1. PKK örgüt yapısı.....	87
3.2.2. KONGRA-GEL örgüt yapısı.....	89
3.2.3. KCK örgüt yapısı.....	93
3.2.3.1. KCK önderliği.....	97
3.2.3.2. Yasama.....	97
3.2.3.2.1. Kongra-Gel (Kongra-gele kurdistan- kurdistan halk meclisi).....	97
3.2.3.2.2. Halk meclisleri.....	98
3.2.3.3. Yürütme.....	100
3.2.3.3.1. İdeolojik alan merkezi.....	101
3.2.3.3.2. Siyasi alan merkezi.....	101
3.2.3.3.3. Sosyal alan merkezi.....	102
3.2.3.3.4. Halk savunma alan merkezi.....	102
3.2.3.3.5. Ekonomik alan merkezi.....	103

3.2.3.3.6. KJB (Koma jinen bilind-yüce kadınlar birliği).....	103
	Sayfa
3.2.3.3.7. Demokratik gençlik konfederalizmi (komalen ciwanendemokratiken kurdistan).....	104
3.2.3.4. Yargı.....	105
3.2.4. Uluslararası yapılanmaları.....	107
3.3. Medya Yapılanması.....	110
3.4. İdeolojisi.....	111
3.4.1. Marksizm.....	112
3.4.1.1. Zor ve sömürü kavramları.....	112
3.4.1.2. Örgütün “Kürdistan toplumu ve tarihine bakışı”	113
3.4.1.3. Kürdistan devriminin niteliği.....	115
3.4.1.4. Devrimin yöntemi.....	116
3.5. Amacı ve Stratejisi.....	119
3.5.1. Amacı.....	119
3.5.2. Stratejisi.....	121
3.5.2.1. 1984-1989 yılları.....	124
3.5.2.2. 1989-1995 yılları	125
3.5.2.3. 1995-1999 yılları	126
3.5.2.4. 1999-2005 yılları	127
3.5.2.5. 2005 yılı ve sonrası.....	130
4. PKK/KCK TERÖR ÖRGÜTÜNÜN ALGI YÖNETİMİ	
ÇALIŞMALARI.....	135
4.1. PKK/KCK Terör Örgütünün Temsil İddiasındaki Kitleye Yönelik Çalışmaları.....	137
4.2. PKK/KCK Terör Örgütünün Amacının Ne Olduğuna Yönelik Çalışmaları..	144
4.3. PKK/KCK Terör Örgütünün Meşru Görünmeye Yönelik Çalışmaları.....	157

4.3.1. Mağduriyet psikolojisi.....	161
	Sayfa
4.3.2. Son çare olarak şiddet mi?.....	163
4.4. PKK/KCK Terör Örgütünün Demokratik Hakların Kazanılmasındaki Rolüne Yönelik Çalışmaları.....	169
4.5. PKK/KCK Terör Örgütünün Tanımlanması Ve Şiddet Karşıtı Görünmeye Yönelik Çalışmaları.....	174
4.6. PKK/KCK Terör Örgütünün Lideri Abdullah Öcalan Hakkındaki Çalışmaları.....	188
5. SONUÇ.....	195
KAYNAKLAR.....	209
ÖZGEÇMİŞ.....	220

ÇİZELGELERİN LİSTESİ

Çizelge	Sayfa
Çizelge 2.1.	51

ŞEKİLLERİN LİSTESİ**Şekil****Sayfa**

Şekil 3.1.	76
Şekil 3.2.	96

KISALTMALAR

Bu çalışmada kullanılmış kısaltmalar, açıklamaları ile birlikte aşağıda sunulmuştur.

Kısaltmalar

Açıklamalar

AB	Avrupa Birliği
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
ARGK	Kürdistan Halk Kurtuluş Ordusu
BDT	Bağımsız Devletler Topluluğu
BSP	Birleşik Sol Partisi
DDKO	Doğu Devrimci Kültür Ocakları
DDP	Demokratik Değişim Partisi
DEHAP	Demokratik Halk Partisi
DEP	Demokrasi Partisi
DETK	Demokratik Ekolojik Toplum Koordinasyonları
DHP	Devrimci Halk Partisi
DTK	Demokratik Toplum Kongresi
DYGM	Demokratik Yurtsever Gençlik Meclisi
ERNK	Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi
HADEP	Halkın Demokrasi Partisi
HEP	Halkın Emek Partisi
HPG	Halk Savunma Güçleri
HRK	Kürdistan Kurtuluş Birliği
KADEK	Kürdistan Özgürlük ve Demokrasi Kongresi
KCK	Kürdistan Halklar Topluluğu
KJB	Yüce Kadınlar Birliği
KONGRA-GEL	Kürdistan Halk Kongresi
NATO	Kuzey Atlantik Anlaşması Örgütü
PAJK	Kürdistan Özgür Kadınlar Partisi
PKK	Kürdistan İşçi Partisi
SDP	Sosyalist Demokrasi Partisi
SHP	Sosyaldemokrat Halk Partisi)

Kısaltmalar**Açıklamalar****SİP**

Sosyalist İktidar Partisi

SKP

Sürgünde Kürt Parlamentosu

TBMM

Türkiye Büyük Millet Meclisi

YAJK

Kürdistan Özgür Kadınlar Birliği

YJA-Star

Star Özgür Kadın Birlikleri

1. GİRİŞ

PKK/KCK terör örgütü 1978 yılında kurulmuştur ve kurulduğu tarihten itibaren terörist faaliyetlerine ara vermeden devam etmiştir. Örgüt kuruluşunda Marksist-Leninist ideolojiyi benimsemekle birlikte zamana ve şartlara göre ideolojisinde esnetmeler yaparak pragmatist bir şekilde hedefi doğrultusunda faaliyetlerini sürdürmüştür. Bu terör örgütünün Türkiye'ye çok büyük maliyetleri olmuştur ve olmaya devam etmektedir. Binlerce şehit, on binlerce vatandaşın ölümü, devasa ekonomik kayıplar örgütün Türkiye'ye verdiği zararlardan sadece hesaplanabilir olanlarıdır.

Terörle mücadelede önemli bedeller ödeyen ülkemiz hala PKK/KCK terör örgütünü etkisiz hale getirememiştir. Bunun muhakkak ki birçok sebebi bulunmaktadır. Terör örgütüyle mücadeleyi, terör ve teröristle mücadele olarak iki kısma ayırdığımızda, teröristle mücadele daha ziyade güvenlik güçlerinin alanı olan operasyonel ve istihbarat faaliyetlerini içerir. Terörle mücadele ise, fikir alanından diğer tüm sosyal alanlara uzanan bir zeminde mücadeleyi kapsar. PKK/KCK terör örgütü ile fikri mücadelede “örgütün tanımlanması, meşruiyeti, temsil ettiği kitle, demokratik hakların kazanılmasındaki rolü” en temel ve en önemli konu başlıklarıdır. Bu konuların hepsi birbiriyle bağlantılıdır ve iç içe geçmiştir. Terör örgütleri varlığını devam ettirebilmek için en azından kendi kitlelerini, meşru olduğuna inandırmak zorundadır. Siyasi amaçları için kurnas ve vahşice insan öldüren terör örgütünün mücadelesinin meşru olmadığı aşîkârdır. Örgüt bu gerçeğe rağmen algı yönetimi uygulamalarıyla meşruiyet üretmeye çalışmaktadır. Örgüt, tüm Kürtleri temsil ettiğini iddia etmekte ve söylemlerini buna bina etmektedir. Meşruiyetinin önemli bir ayağını da Kürtleri temsil etmesine dayandırmaktadır. Örgüt zihinlerde Kürtlerle özdeşleşmeyi amaçlamaktadır. Kürtleri temsil ettiğini düşünen örgüt, Kürt vatandaşlara yönelik her türlü yardım, yatırım ve demokratik hakların sağlanmasını kendi başarısı ve mücadelesinin ürünü olarak göstermektedir. Örgüt bununla yetinmeyip Türkiye'deki demokratik gelişmelerin de kendi mücadeleleri sonucunda meydana geldiğini iddia etmektedir. Bu şekilde örgüt demokrasi kahramanı, hak ve özgürlük savaşçısı olarak kendisini takdim ederek terörist algısından kurtulmaya çalışmaktadır. “Kürtleri temsil eden, demokrasi için savaşan” bir örgüt olduğu varsayılırsa pek tabii, terör örgütü olarak

isimlendirilmesi beklenemez. Ayrıca örgüt her zaman şiddeti ve çatışmayı istemediğini, mecbur kaldıkları zaman buna başvurduklarını iddia etmektedir. İdeolojik olarak “zor”u bir yöntem olarak benimseyen örgüt, şiddet karşıtı olduğunu anlatmaya çalışırken algı yönetimine başvurmak zorunda kalmaktadır. Örgüt yöneticileri sürekli tek taraflı ateşkes ilan ettiklerini, silah bırakmaya hazır olduklarını ifade ederek, barış istediklerini söyleyerek, algı yönetimini sistematik ve sürekli olarak uygulamaktadırlar.

Zaman zaman medyada üst düzey militanların “Biz bölünme istemiyoruz, bağımsız devlet istemiyoruz.” gibi açıklamaları olmaktadır. Bu tarz açıklamalarla örgüt yöneticileri hem Türkiye kamuoyuna hem de uluslararası kamuoyuna uzlaşmacı, barışçı ve ayrılıkçı olmadıkları mesajını vermektedirler. Bu açıklamalarla, özellikle toplumumuzun çok hassas olduğu “bölünme” konusunu dikkate almaktadırlar. Bir başka konu da, terör örgütü lideri Abdullah Öcalan hakkında yapılan algı yönetimi çalışmalarıdır. On binlerce vatandaşımızın ölümüne sebep olan, ülkeyi bölmeye çalışan bir terör örgütün kurucusu ve lideri olan Abdullah Öcalan, tüm Kürtlerin lideri ve barışa kendini adayan bilge adam gibi gösterilmeye çalışılmaktadır. Terör örgütüyle mücadele ederken, ülke olarak bazı konularda hem fikir olmamız hayati bir öneme sahiptir. Örgütle ilgili ülkemizdeki kafa karışıklığı, hem örgütle mücadele stratejisini oluşturmada hem de örgütle mücadele için gerekli olan toplumsal mutabakatı oluşturmada engel oluşturmaktadır.

Bu tezin *amacı*, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin topraklarının bir kısmında hak iddia ederek, silahlı mücadele ile etnik temele dayalı bir devlet kurma amacıyla olan PKK/KCK terör örgütünün kendi ideolojisini, amaçlarını, hedeflerini, eylemlerini ve kullandığı her türlü aracı meşrulaştırmak ve nihai amacına ulaşmak için kullandığı algı yönetimi çalışmalarını ortaya çıkarmaktır.

PKK/KCK terör örgütünün ülkemize verdiği ve vermeye devam ettiği zararlar hesaplanamayacak boyuttadır. On binlerce vatandaşımız hayatını kaybetmiş, milyarlarca dolar para kaybedilmiş, ekonomik ve demokratik gelişimimiz olumsuz etkilenmiştir. PKK/KCK terör örgütü bunların yanı sıra, toplumumuzda etnik temelli ayrışma ve nihayetinde çatışma gerçekleştirmek için

abalamaktadır. Ülkemizin ve devletimizin varlığına büyük bir tehdit oluşturmaktadır. PKK/KCK terör rgt varlığını devam ettirebilmek için birinci planda kendi tabanını ve temsil ettiğini iddia ettiğı kesimleri, meşru bir hareket olduğı ve haklılığı konusunda ikna etmek zorundadır. Aynı şekilde ikinci olarak uluslararası alanda destek bulabilmek veya en azından zarar görmemek için uluslararası kamuoyuna da meşru ve haklı olduğı hususunu anlatmak zorundadır. Son olarak ise nihai amacına ulaşmak için Türkiye kamuoyunu da hesaba katarak adım atması gerektiğı ortadadır. Fakat tarihin en kanlı terör örgütlerinden olan PKK/KCK terör örgütünün, sadece gerçeklerle kendini meşru göstermesi ve haklı olduğunu iddia etmesi imkânsız olduğı için algı yönetimini kullanmaktadır. Terör rgt ile mücadelede, örgütün kullandığı bu yöntemlerin ortaya çıkarılması *nemli* bir katkı sağılayacaktır.

Bu tezin *kapsamında*; örgütün temsil ettiğı kitle, amacının ne olduğı, meşruiyeti, demokratik hakların kazanılmasındaki rolü, tanımlanması ve şiddet karşıtı görünmesi, lideri Abdullah calan hakkında uyguladığı algı yönetimi çalışmaları incelenenecektir. Ayrıca bu tez şu *sınırlılıklara* sahiptir: PKK/KCK terör örgütünün algı yönetimi yaptığı konular belirlenirken, en önemli ve temel sorunsallar olarak düşünülen konular seçilmiştir. Bu konular dışında kalan hususlar çalışmanın kapsamı dışındadır.

Bu tezin temel *varsayımı*, PKK/KCK terör örgütünün kendi kitlesi, Türkiye kamuoyu ve dünya kamuoyunu dikkate alarak algı yönetimi çalışmaları yaptığıdır. Bu tezde *yöntem* olarak; öncelikle literatür taraması yapılarak “algı” ve “algı yönetimi” kavramları ele alınmış, algı süreci ve algı-tutum ilişkisi incelenmiştir. Sonrasında PKK/KCK terör örgütünün kuruluşundan günümüze kadar olan safhaları ve uyguladığı algı yönetimi çalışmaları ele alınarak incelenmiştir. Bu çalışmada birincil ve ikincil kaynaklar olan; örgütsel dokümanlar (Manifesto, KCK sözleşmesi, kongre ve genel kurul kararları, tüzük ve yönetmelikler vs.), örgütün yayın organı olan Serxwebun dergisi, örgüt paralelinde yayın yapan haber ajansı ve internet siteleri, örgütün internet siteleri (silahlı kanat HPG’nin sitesi vb.), örgüt yöneticilerinin ulusal ve uluslararası basına verdiğı röportaj/demeçler, örgütün basın açıklamaları ve duyuruları incelenmiştir. Aynı zamanda araştırma şirketlerinin terör rgt ile ilgili yaptığı anket çalışmalarından faydalanılmıştır.

Araştırma esnasında doğrudan PKK/KCK terör örgütünün yaptığı algı yönetimi çalışmalarıyla ilgili bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Fakat benzer konular olan propaganda ve psikolojik harekât konusunda çalışmalar bulunmaktadır. Bu çalışmalara bakıldığında: 2009 yılında Mehmet IŞIK tarafından “Terör Örgütlerinin Bir Propaganda Aracı Olarak İnterneti Kullanması: Örnek Olay PKK Terör Örgütü” isimli yüksek lisans tezi, 2009 yılında Çiğdem ÖZDEMİR tarafından “PKK Terör Örgütünün İnternet Siteleri Aracılığıyla Yaptığı Propaganda Faaliyetlerinin Değerlendirilmesi” isimli yüksek lisans tezlerinde internet üzerinden örgütün yaptığı propaganda faaliyetleri ele alınmıştır. 2008 yılında Mustafa URLU tarafından “21. Yüzyılda PKK Terör Örgütünün Türkiye’de Kullandığı Propaganda Strateji Ve Teknikleri” isimli yüksek lisans tezinde ise daha çok, örgütün parti programı, tüzüğü vb. metinlerin tamamı alınmış fakat bunlar hakkında detaylı bir analiz yapılmamıştır. 2004 yılında Ahmet ÇEŞME tarafından “Terörle Mücadelede Psikolojik Harekât Yöntemleri ve PKK Terör Örgütüne Karşı Yürütülen Psikolojik Harekâtın Sonuçları” isimli yüksek lisans tezi çalışmasında esas olarak PKK/KCK’ya karşı yapılması gereken psikolojik harekât yöntemleri ele alınmış olmasına rağmen PKK/KCK terör örgütünün yaptığı propaganda faaliyetleri ve eleman kazanma yöntemlerinden de kısaca bahsedilmiştir. Özellikle de silahlı propaganda faaliyetleri hakkında bilgi verilmiştir. Bilal KARABULUT’un editörlüğünde ‘Algı Yönetimi’ isimli kitapta farklı açılardan algı yönetimi ele alınmış, algı yönetimi ve güvenlik ilişkisine değinilmiş fakat PKK/KCK terör örgütünün yaptığı algı yönetiminden bahsedilmemiştir.

Bu çalışmanın ilk bölümünde: Algı kavramı, algı süreci, algı tutum ilişkisi ve algı yönetimi kavramları ele alınmıştır. Algı kavramı kısmında; algının ne olduğu, algı ile duyum arasındaki farklar, semboller ile algılar ve kültürün algıdaki yeri konuları ele alınmıştır. Algı sürecinin aşamaları detaylı olarak incelenmeye çalışılmıştır, çünkü algı süreci ne kadar iyi bilinirse, bu sürece müdahale edilerek yönlendirme demek olan algı yönetimi daha iyi kavranabilir. Algı-tutum ilişkisinin incelendiği bölümde, davranışların temelinde bulunan tutum ve algının etkileşimlerine değinilmiştir. Tutum değişimi olması için iknanın çok önemli bir role sahip olduğu belirtilmiştir. Tutum değişimi konusundaki; toplumsal yargı, motivasyonu koruma, uygunluk ve atıf kuramlarına değinilmiştir. Algı yönetimi kavramını incelerken, birbirine yakın kavramlar olan “propaganda, psikolojik

harekât, kamu diplomasisi ve halkla ilişkiler” kavramları karşılıklı olarak ele alınmıştır. Bu şekilde bazı kaynaklarda kavram kargaşası yaşandığı için bu kavramların benzerlikleri, farklılıkları ve birbirini kapsayıp kapsamadığı hususlarının açıklığa kavuşturulması amaçlanmıştır. Algı yönetiminde kullanılan yöntem ve araçlara da değinilmiştir. Algı yönetiminde medya çok önemli bir araç olduğu için ayrı bir başlık altında incelenmiştir.

Bu çalışmanın ikinci bölümünde: PKK/KCK terör örgütü beş konu başlığında incelenmiştir. Bunlar “Kuruluşu ve Gelişimi, Örgüt Yapısı, Medya Yapılanması, İdeolojisi, Amaç ve Stratejisi” şeklindedir. Bu başlıklar çoğaltılabilir, fakat bu araştırmanın konusu her yönüyle derin bir PKK/KCK terör örgütü analizi olmadığı için bu kadarı yeterli görülmüştür. Örgütü tanımak için temel olarak gerekli olan kuruluşu ve gelişim süreci, örgüt yapılanması, ideolojisi, amaç ve stratejisi incelenmiştir. Kuruluşundan itibaren geçirdiği PKK, KADEK, Kongra-Gel, KKK ve KCK aşamaları ele alınmıştır. Özellikle KCK yapılanması daha detaylı incelenmiştir. Çünkü klasik bir terör örgütü yapılanmasından ziyade bir devlet inşası olarak tanımlayabileceğimiz KCK yapısıyla, örgütün yeni bir aşamaya geçtiği düşünülmektedir. Medya algı yönetiminde çok önemli bir araç olduğu için örgüt medyası ayrı bir başlık altında incelenmiştir. Örgütün ideolojisi kısmında, Marksizm penceresinden ön kabul olarak benimsediği “Kürdistan Toplumu ve Tarihi”ne bakışı, devrimin niteliğinin ne olduğu, devrimin yönteminin ne olduğu hususlarına değinilmiştir. Ayrıca ideoloji bahsinde Marksizm doğrultusunda “zor ve sömürü” kavramları ele alınmıştır. Zor ve sömürü kavramları, terör örgütünün kendi meşruiyetini oluşturmaya çalışırken başvurduğu en temel dayanakları oluşturmaktadır.

Bu çalışmanın üçüncü bölümünde: PKK/KCK terör örgütünün algı yönetimi çalışmaları ele alınmıştır. Çalışmanın sınırlarını belirlemek adına örgütün “temsil ettiği kitle, amacının ne olduğu, meşruiyeti, demokratik hakların kazanılmasındaki rolü, tanımlanması ve şiddet karşıtı görünmesi, lideri “Abdullah Öcalan” hakkında uyguladığı algı yönetimi çalışmaları incelenmiştir. Meşruiyeti, temsil ettiği kitlesi ve tanımlanması, örgütün en temel sorunsalları olduğundan, çalışma konusu olarak seçilmiştir. Medyada sık sık üst düzey militanların “bağımsız bir devlet istemiyoruz” şeklindeki haberleriyle karşılaşılmaktadır. Çünkü örgüt lideri Öcalan, yakalandıktan

sonra söylem değişikliğine gidilmiş fakat asıl amaç değişmemiştir. Bu nedenle örgütün amacı konusu da ele alınmıştır. Türkiye’de demokratikleşme arttıkça örgütün istismar alanı daraldığı ve günümüzde demokratik değerler çok ön plana çıktığı için örgüt şiddet karşıtı gibi görünmeye çalışmakta ve terör örgütü listelerinden çıkarılmayı talep etmektedir. Örgütün özellikle kendi tabanı ve Kürt kökenli vatandaşlara yönelik olarak yaptığı “30 yıllık mücadele sonucunda bu hakları kazandık” şeklindeki algı yönetiminin de kritik bir öneme sahip olduğu değerlendirilmektedir. Özellikle 2009 yılındaki Demokratik Açılımdan itibaren terör örgütü lideri adeta “barış isteyen akil adam” rolüne büründürülmüş, Nelson Mandela’ya benzetilmeye çalışılmış ve dünya tarihinin en kanlı örgütlerinden olan PKK/KCK terör örgütünü kurduğu ve on binlerce insanın ölümüne yol açtığı gerçeği unutturulmaya çalışılmıştır.

2. ALGI VE ALGI YÖNETİMİ

2.1.Algi Kavramı

Algi kavramıyla alakalı Türkçe literatürdeki çalışmalara bakıldığında genel olarak iletişim temelli çalışmalar dikkat çekmektedir. Algi kavramı ile ilgili olarak, farklı disiplinlerde yapılan tanımlamaların birbirine paralel olduğu görülmektedir. Ancak, algı konusunun araştırılması biyoloji ve fizyoloji yönündeki yaklaşımlardan felsefi yaklaşımlara kadar çok geniş bir alanda yürütülür (Bıçakçı, 2011). Algi yönetimi, kısaca hedef kitlenin algı, tutum ve davranışlarını istenilen yönde etkilemek, değiştirmek veya oluşturmaktır. Bu açıdan algı kavramının çeşitli yönlerini ön plana çıkaran farklı tanımlarından bahsedilecektir.

Algının sözlük anlamı; bir şeye dikkati yönelterek o şeyin bilincine varma, idrak (Türk Dil Kurumu [TDK] Sözlüğü, 2009). Bir başka şekilde algının sözlük anlamı, nesnel dünyayı duyular yoluyla öznel bilince aktarma olarak belirtilmektedir. Algi terimi dilimizde de, Batı dillerinde olduğu gibi “almak” kökünden türetilmiştir (Özer, 2012).

Algılama ‘duyumsal bir bilgilenme’ olarak tanımlandığında beş duyu organı aracılığıyla yani duyma, tatma, görme, koklama, dokunma duyuları yardımı ile dış dünyadan bilgi edinme, kastedilmiş olur. Algılamaya bu açıdan baktığımız zaman, yalın olarak insanın fizyolojik bir yanından söz etmiş oluyoruz. Çünkü beş duyu organı, engelli olmayan tüm insanlar için eşit değerdedir. Normal olarak insanlar aynı şeyi görür, aynı sesi duyar, aynı kokuyu alır. Ancak algılamanın konumuz çerçevesinde bizi ilgilendiren yanı sosyal ve psikolojik bir olgu olduğu ve dış müdahalelerle kontrol edilip yönlendirilebileceğidir (İnceoğlu, 2011: 87). Algi sosyal ve psikolojik bir olgu olduğu için aynı şeyi gören kişiler farklı şeyler algılayabilir.

Algi, biyolojik bir unsur olarak dış dünyadan yapılan uyarımların fiziksel duyular şeklinde zihinde birleştirilmesidir (Ronnie, Johanson ve Xiong, 2003). Algılama sadece fizyolojik bir hadise değil, aynı zamanda, bireyin inançları, tavırları, kişilik özellikleri ve benzeri etkenlerle oluşan öznel bir yorumdur (Kınacı, 2011: 39). Çevik (2013: 48)’e göre algı, “algılamanın sonucu, zihinsel bir imge;

duyu organları ile çevredeki etmenlerin algılanması; sezgisel bilinç” olarak da tanımlanmaktadır. Psikolojik bir pencereden bakıldığında algı, duyu organlarına iletilen uyarıcılar neticesinde, nesnelerin, durum veya olayların farkında olma halidir. Bu durum bellekten gelen farkındalığın dışındadır. Algı, duyumdan sonra gelir. Bu nedenle de algı, bellek ile bağlantılıdır.

Philip Kotler’e göre algılama: İnsanların enformasyonu seçip, düzenleyip yorumlayarak, dünyanın (kendileri için) anlamlı bir resmini çizecek formları oluşturdukları bir süreçtir (aktaran Saydam, 2012: 89). Algılama, fiziksel bir nesnenin veya bir olayın dışsal veya içsel dürtülerin, eskiden elde edilmiş deneyimler ve tutumlar dikkate alınarak kavranması şeklinde tanımlanabilir (aktaran Kınacı, 2011: 43). Yani algı olgusunu yalnızca duyularımızın bize dünya hakkında verdiği bilgiler olarak tanımlamak, indirgemeci bir yaklaşım olacaktır. Algı, bir konu ile ilgili önceki deneyimlere ve kişinin hafızasına da bağlıdır ve daha sonra edinilecek bilgilere bir temel oluşturmaktadır (Bıçakçı, 2011). Kişisel özellikler, geçmiş yaşantı, içinde bulunulan grup gibi birçok etken algılamayı etkileyebilmektedir.

Algılama, duyular aracılığıyla varlığı anlaşılan birtakım nesnelerin belli ilişki sistemleri içine oturtularak anlamlandırılmaları süreci olarak tanımlanabilir. Bu anlamlandırma ise, bireyin nesnelerden duyusal olarak gelen verilerle, verilerin kaynağı olan nesneler arasında zihinsel bir ilinti kurmasıyla gerçekleşir. Böylece algılanan yani anlamlandırılan nesne, bireyin evreni ile ilişkilerin şeması içinde bir yere oturtulur (Özer, 2012). Yani algı, duyu organlarımızca taşınan duyusal verileri örgütleyip yorumlayarak, insanoğlunun çevresindeki nesne ve olaylardan oluşan uyaranlara anlam vermesi sürecidir (Arkonaç, 2005: 65). Algılamanın bir başka tanımı, “dış dünyadan gelen uyarıların etkisiyle oluşan fiziksel duyuların zihni yorumu” şeklindedir. Yani algılamanın özünde “yorum” vardır. Akıl ve ruhun birlikteliğinden oluşan ve zihni (mental) denen yorum (Saydam, 2012: 88). Yorumun olduğu yerde ise nesnellik ve objektiflikten söz edilemez.

Duyum ve algının da birbirine karıştırılmaması gerekir. Duyum, duyu organlarının, çevredeki enerji vasıtasıyla uyarılması sonucunda ortaya çıkan nöro-fizyolojik süreçler olarak tarif edilebilir. Günlük yaşamda duyumlar sürekli olarak bir

yorumlama işlemine tabi tutulur. Tonlar dizisi melodi olarak, soğuk ve ıslak bir duyum yağmur olarak yorumlanır (Yakın, 2004: 42). Algı süreci ise birbirinden bağımsız olarak değişik duyu organlarından gelen duyu verilerinin, anlamlı bir bütüne nasıl dönüştüğünü gösterir (Çayoğlu, 2010: 49). Duyum, algı sürecinin başlangıcında yer alır ve sürecin sonunda algı ortaya çıkar.

Bireylerin dış dünyayla ilişki kurması, bunlar hakkında yargılara varması, bunlara ilişkin tutum ve davranış benimsemesi “algılama” ile başlar. Yani bir insanın belli bir yönde eyleme geçebilmesi için ön koşul, o insanın o yönde bir alternatifin varlığını bilmesi ve bu bilgiyi algılamasıdır (İnceoğlu, 2011: 85). İnsanları harekete geçiren ve hareketlerinin yönlerini belirleyen, onların düşünceleri, umutları, inançları; kısaca arzuları, ihtiyaçları ve korkularıdır. İnsanların faaliyetleri, arzu, inanç, ihtiyaç ve korkularına göre de yönetilmektedir. Bu saydığımız güç ve kuvvetlerin bileşkesi, kişinin psikolojik çabalarını bir amaca ulaşmak üzere organize etmekte, onlara devamlılık ve dinamizm kazandırmaktadır. Bu açıdan algılama bireyin o anda yaşamakta olduğu bir deneyimi, geçmiş deneyimlerin birikimleriyle birlikte özümleyerek yeni bir bilişsel bütüne ulaşması şeklinde düşünülmektedir (Özer, 2012). Geçmiş deneyimleriyle birlikte, kişinin karakteri, içinde bulunulan ortam, fiziki ve duygusal özellikleri de algının oluşmasında önemli bir etkiye sahiptir.

Bireyin belli bir ürünün tüketicisi, belli bir görüşün yanlısı durumuna getirilebilmesi için konu ve içeriği hakkında iletilen bilgileri algılayabilmesi gerekir. Başka bir deyişle insanın dış dünyadaki soyut ve somut nesnelerle ilişki kurması, bunlar hakkında birtakım yargılarda bulunması, bu nesnelere ilişkin belirli bir davranış ortaya koyması, önce bu nesneleri algılaması ile başlar (İnceoğlu, 2011: 85-86). Bu kapsamda tutum, davranış ve düşünceyi etkilemeyi amaçlayan her faaliyetin, algıyı göz önünde bulundurması gerekir.

Gerçeklik ile doğruluk aynı kavramlar olmayıp aralarında farklılıklar vardır. Gerçeklik, bilinçten bağımsız olarak nesnel dünya ile alakalı iken; doğruluk, öznel olup bilginin kendisiyle alakalıdır. Bu durumda gerçek olan bir durumu insan henüz algılayamamış olabilir veya gerçek olmayan bir bilginin, insan tarafından doğru bilgi olarak algılanması da mümkündür. Burada problem, algının çevresel

etkenlerden etkilenmesi olarak ifade edilebilir. Algı yönetimi çerçevesinde bu durum, insanların algılarının yanlış/istenilen noktaya doğru yönlendirilmesinin temelinde yatmaktadır (Çetin, 2011: 2-27). Bu sebeplerle, algı, gerçeklerden daha güçlü olabilir. Çünkü insanlar onlara inanırlar. Algı, değer yaratabilir ya da yok edebilir, problem yaratabilir ya da çözebilir (Saydam, 2012: 94). Bu açıdan algılar, gerçeklikle aramıza duvar örebilir.

Doğruluk kavramından yola çıkarak algının, nesneler ve nesneler arasında gerçekleşen bilinçli deneyimler olduğu söylenebilir. Bu kapsamda bir kişiye göre doğru olan, farklı durumlarda aynı kişiye doğru gelmeyebilir. Benzer şekilde bir kişi için doğru görülen, bir başkası için doğru olmayabilir. Bu anlamda doğruluk kavramının; bölgeden bölgeye, ülkeden ülkeye, hatta kişiden kişiye göre değişiklik gösterdiği söylenebilir. Bu yüzden kişilerin algıları farklılık gösterebilmektedir. Bu durum kişilerin olaylara bakış açılarının farklı bölgeler, farklı kültürler ve farklı kişilikler gibi birtakım nedenlerden ötürü farklılaşması sonucunu ortaya koyar (Bakan ve Kefe, 2012). Bazı bilgilere önem verirken diğerlerini değersiz kabul ederiz, beklentilerimiz bizi etkiler ve böylece aslında ne görmek istiyorsak onu görürüz (Akan, 2009: 3). Böylelikle aynı şeyleri görüp, duyup, okusak bile farklı algılayabiliriz ve dolayısıyla doğrularımız farklılaşabilir.

Dr. Ronald J. Stupak'a göre algılamalar iki biçimde karşımıza çıkar: Deneysel algılamalar ve zihinsel algılamalar. Deneysel algılamalar görme, dokunma, işitme, tatma ve koklama (beş duyu) yoluyla algıladıklarımız; zihinsel algılamalar ise altıncı hisle (yani bir konu hakkında var olan fikirlerimiz aracılığıyla) algıladıklarımızdır. Birinci algılamayı sayısal, fiziksel ve maddi özellikler meydana getirirken, ikincisini oluşturmak ve değiştirmek daha zordur. Zihinsel algılamaları sağlamak için karşı tarafın algılamasındaki sınırları ve engelleri bilmek ve mesajı bu çerçevelere göre vermek gereklidir. Kesinlikle unutulmaması gereken bir konu da, davranış biçimlerini akıl ve mantıktan çok, duyguların yönettiğidir (aktaran Saydam, 2012: 98). Biz her olayı deneysel algılamalar ve zihinsel algılamaların birleşimiyle anlamlandırırız. Önce deneysel bir süreçten geçirip sonra eldeki bulguları zihinsel süreçle tamamlarız. Yanlış oluşan zihinsel algının telafisi zihinsel algının oluşturulmasından daha güçtür. Her sosyal paydaşın kemikleşmiş bir

zihinsel algı yapısı vardır (Kınacı, 2011: 47). Zihinsel algı yapısını değiştirmek, zaman alan ve süreklilik gerektiren bir algı yönetimi çalışmasıyla mümkün olabilir.

Algılama konusunu daha iyi anlamak için, bu kavramı açıklamaya çalışan üç ayrı kurama kısaca değinmek faydalı olacaktır. Bunlar; görme ve algılama(gestalt) kuramı, öğrenme kuramı ve kurgusalci yaklaşımdır.

Kınacı (2011: 44)'ya göre Gestalt kuramının temelinde bütüncül yaklaşım yer almaktadır. Gestalt sözcüğü “biçim” ya da “şekil” kelimelerinin anlamına eşdeğer bir Almanca kelimedir. Gestalt psikolojisine göre algılama, bireyin bilincine anında sunulan bir nesne, durum ya da olayın anlamlı bir bütün halinde örgütlenmesi süreci olarak anlatılabilir. Bu okulun çalışmalarının çoğu görsel algılama konusu hakkındadır. Gestaltçılara göre “görme” işlevi başlangıcından beri örgütlü bir eylemdir. Yani görmede bir bütünlük söz konusudur. İnsan, parçaları değil, o parçalar arasındaki bütünsel ilişkiyi görür. Birey, yaşantısının bir parçası olan herhangi bir nesneyi, durumu ya da olayı, duyu organlarının ilettiği parçasal verilerden, bütünsel ve yapısal bir anlama dönüştürerek algılar. Algılama, duyularla gelen parçasal verilere değil, bunlar arasındaki bütünsel ilişkilerin yapılanmasına bağlı olarak gerçekleşir (İnceoğlu, 2011: 126-128). Parçalar arasındaki ilişkinin örgütlenilerek anlamlandırılması süreci de yukarıda bahsettiğimiz algı sürecini etkileyen kişisel ve çevresel faktörlerden etkilenmektedir.

Kurgusal yaklaşım ise, algılamanın bir kurgulama işlemi olduğu görüşündedir. Kurgusal yaklaşım, Gestalt kuramının ihmal ettiği belleksel sorunları vurgulayarak, algılamada en önemli rolü belleğe yükler. Uyarıcıların sinir sistemini etkilemesiyle oluşan duyular, bellekte depolanan bir kısım bilgilerin seçilmesi, irdelenmesi ve bu duyulara eklenmesi ile “algı”lara dönüştürülür. Örneğin, kafamızı sağdan sola çevirecek olsak, her küçük zaman diliminde yeni bir takım nesneler görürüz. Ama beynimizde oluşan görüntü üst üste çekilmiş fotoğraflara benzemez. Çünkü kendisine gelen bilişimi irdelleyen beyin, bu değişik resimlerden tek bir görüntü “kurgulamayı” gerçekleştirir (İnceoğlu, 2011: 129). Belleğimiz ise doğuştan gelen özelliklerimiz ve deneyimlerimiz sonrası oluşan bilgilere göre bu kurgulamayı gerçekleştirir.

İnceoğlu (2011: 130)'na göre, öğrenme kuramında algılama kesinlikle bazı çıkarsamalarla (mantık-matematik yapılarla bağlantılı biçimde edinilmiş bilgilere dayanarak yapılan yorumlarla) iç içedir. Algılama ile bilgi birikimi arasındaki etkileşim, içselleştirme ve uygunlaştırma yoluyla sağlanır. Algılama mekanizmaları mantık-matematik yapılar ve süreçlerle belirlenirken, duyumların algı-bilgiye dönüşmesinde (yani öğrenmede) temel ölçüt, deneyimin sonuçlarının birey tarafından anlaşılması, yani kullanılabilir hale getirilmesidir. Algılama son derece subjektif bir zihni işlem olduğundan, her zaman doğru olmayabilir.

2.1.1. Algı ve simge/sembol

Simgenin sözlük anlamı, belli bir insan öbeğinin uzlaşım yoluyla kendisine belli bir anlam verdiği imge, işaret ya da nesne şeklindedir (TDK Sözlüğü, 2009). Simge kelimesinin İngilizce karşılığı “symbol” kelimesidir. Türkçede simge ile eşanlamli olarak sembol kelimesi de kullanılmaktadır.

Simgelerle aktarılan anlamlar, bireyin içinde yaşadığı toplumun ortak değerlerini yansıtır. Anlamlar karşılıklı ilişkiler yoluyla kazanıldığı için, bireysel değil, daha çok toplumsal bakımdan ortak bir değer ifade eder. Bireylerin toplumsal yapılar içerisinde bir araya gelmeleri, birtakım ortak değer ve anlam alanları yaratmalarıyla olanaklıdır. Bu da simgelerin/sembollerin paylaşımı yoluyla gerçekleşir (İnceoğlu, 2011: 95). Yaşadığımız dünyada anlaşabileceğimiz ortak zeminler, obje ve olayları simgeleştirip, ortak kavramlar yani anlamlar üretmemizle oluşur. Algılama sürecinde duyumlar, anlam şemaları içine yerleştirilmektedir. Kavrama, bir şeyin ne demek olduğunu anlamak, yeni bilgileri eskileriyle birleştirmek ve bunun sonucunda, sonuç niteliğinde başka bir bilgi edinmektir. Kısacası anlamlar, tüm öteki etkileri bir kenara bıraksak bile, simge sistemleri (özellikle dil) vasıtasıyla bilince yansıyan düşüncelerdir. Simgelerle düşünür, düşündüklerimizi simgelerle iletiriz (Kınacı, 2011: 51). Bu açıdan simgeler, toplumsal hayatın yapı taşlarından biri olarak değerlendirilebilir. Bu şekilde anlamların taşıyıcısı olan simgelerin, algı sürecinde ve toplumsal yapıların ortak değerlerinin oluşturulmasında çok önemli bir rol oynadığı ortaya çıkmaktadır.

İnceoğlu (2011: 93)'na göre simge, bir şeyi temsil eden başka bir şeydir. Örneğin; gözleri bağlı, elinde terazi tutan genç kadın adaletin simgesidir. Bazen simge parçaları, simgenin bütününe çağrıştırabilir ve insanı kendiliğinden bir zihinsel sürece yönlendirerek, o simgenin bütününe bulmaya itebilir. C. Chaplin'in (Şarlo) koca potinleri, melon şapkası ve ünlü bastonunu gösteren bir fotoğraf, bize hemen onun mizahını, zekâsını ve siyah-beyaz sessiz sinema günlerine ilişkin anıları da ikonografik bir bütünsellik içinde çağrıştırır.

Dilin büyük bir kısmını oluşturan simgeyi daha kolay tarif edebilmek için öncelikle işaret ve simge arasındaki farkı ortaya koymak gerekmektedir. Anlamı nötr olan soyutlaştırmalar şeklinde tanımlayabileceğimiz “işaretlere” en güzel örnek, yol kenarına yerleştirilmiş levhalardır. Anlamları belirli ve sabit olan işaretlerin aksine simgeler anlam yüklüdür. Simgeler herkesçe bilinen anlamlarından ayrı olarak, toplumlar, gruplar, bireyler arasında farklılık gösteren anlamlara sahiptir. Örneğin; “toprak”ın çağrıştırdığı ilk anlamı haricinde farklı anlamları da bulunmaktadır (örneğin; vatan) ve insanlar çoğu zaman ikincil anlamlarla iletişim içinde bulunurlar (Kınacı, 2011: 51). Bu husus özellikle algı yönetimi konusunda ön plana çıkmaktadır. Hedef kitle, grup veya bireyin kültürü, tarihi, sosyal özellikleri göz önünde bulundurularak yapılan algı yönetimi çalışmaları başarıya ulaşabilir.

Dil bir simgedir; düşünce ise imge. İmgeler, psikolojide ve diğer insan bilimlerinde, zihinsel faaliyet (bilişsel etkinlik) olarak adlandırılan sürecin birimleridir. Her düşünce, simgesel anlamları olan imge parçacıklarından oluşur (İnceoğlu, 2011: 91). Bu simgelerin uygun kullanımı, kullanılan dile ve kültüre hâkim olmayı gerektirmektedir. Psikolojik Savaş veya propaganda çalışmalarıyla ilgili geliştirilen teorilere de bakıldığında bu konunun sıkça vurgulandığını görmekteyiz (Kınacı, 2011: 52). Dil vasıtasıyla dünyayı nasıl algılayacağımızı belirleyen algı sistemlerimiz oluşur (Göka, 2013: 86). Anlam şemaları ve algı süreçlerini çözümlmek ve yönetebilmek için kullanılan dile ve kültüre hâkim olunması bir bakıma zorunluluktur.

Sembol, birey için değeri ve anlamı olan öğrenilmiş bir “uyarıcı” olup soyut bir özelliğe sahiptir. Soyutlamak, gerçekliği, özgün oluşturucu ortamından ve

öğelerinden ayırıp başka bir ortama taşımak, başka bir biçime dönüştürmek ve böylece yeni bir gerçeklik üretmektir. Üretilen, geliştirilen yeni gerçeklik motive edilerek başka algılamalara dönüştürülebilir (İnceoğlu, 2011: 94). Yılanı anlam yüklemesi örneğini ele alırsak; yılanı iğrenç bir sürüngen olarak düşünen birisi bahçesinde gördüğü yılanı hemen öldürmek isteyecekken, yılanı doğanın hassas dengesinin bir parçası olarak gören birisi ise onu seyredecektir. Bu anlamlar başkalarıyla girilen etkileşimden çıkartılır. Bütün nesneler benzer biçimde değil de onlara yüklenen anlamla karşılaşılır, bu yüklenen anlamın değiştirilmesi ya da devamı da başkalarıyla olan etkileşimle belirlenir (aktaran Kınacı, 2011: 52). Yüklenen anlamların öznel olması ve zamanla değiştirilebilmesi, algı yönetimini mümkün kılmaktadır.

Birey daha önce içinde yaşadığı ve benimsediği sembolleri ve bu sembollerin rol beklentilerini, anlamlarını, değerlerini, bu gruptan ayrılma veya o sembolleri kullanmama bile unutmaz. Bu semboller bireyin geçmiş yaşam deneyimlerinin derin izleri olarak kişiliklerine yansır. Bu yönüyle sembol aynı zamanda bir kod uyarıcı olarak belirir. Kod: Repertuardaki göstergelerin ifade ettiği, hem alıcı hem de verici tarafından önceden tanınan her şeydir (İnceoğlu, 2011: 96). Algı ile ilgili yapılan tanımlamalarda, duyumların anlamlandırılması sürecinde, geçmiş yaşantının ve deneyimlerin önemli bir yeri olduğu vurgulanmıştır. Burada da bireyin daha önce içinde yaşadığı grup ve benimsediği sembollerin, geçmişte kalsa da bireyin algılarını etkilemeye devam ettiğini görüyoruz.

İnceoğlu (2011: 97-98)'na göre simgesel algı ve simgesel iletişim ortamında çeşitli iletişim araç ve teknikleri kullanılmaktadır. Söz konusu araç ve teknikler, kamuoyu ile ilişkileri nedeniyle toplumsal denetim odaklarında stratejik bir konuma sahiptir. Propaganda ve reklam bu çerçevede değerlendirilebilir. Dağıtım kanalları (medya) aracılığıyla yayınlanan ve bireyi belirli davranışlara yönelten simge/sembol ve modeller, aynı zamanda birer toplumsal denetim aracıdır. Söz konusu araçlar, toplumsal birlikteliği sağlayan değerleri oluşturmada önemli bir role sahiptirler. Bu doğrultuda bir millete, topluluğa veya devlete; düşmanları tarafından yapılacak algı yönetiminde, toplumsal birliği sağlayan simgeler/semboller hedef alınarak toplumsal çözülmenin sağlanabileceği anlaşılmaktadır.

2.1.2. Algı ve kültür

Algıyı, duyumları anlam şemaları içine oturtmak olarak tanımlayabiliriz. Anlamlar ise simge sistemleri, özellikle de dil aracılığıyla bilince yansıyan düşüncelerdir (Özer, 2012). Kültür ise bir anlamda simgeler sistemi olarak tarif edilebilir. Bu açıdan bakınca algı ve kültür arasındaki yakın ilişki ortaya çıkmaktadır. Bu yakın ilişki nedeniyle algı ve kültürü ayrı bir başlıkta ele almanın faydalı olacağı düşünülmektedir.

Kültür, simgeler ilişkisi bakımından, ayrıntılı sosyal değerler ve anlamlar seti olarak tanımlanır. Başka bir deyişle Williams tarafından bütün bir toplumun sahip olduğu yaşam biçimi olarak tanımlanan kültür, aynı zamanda bir göstergeler sistemi olarak da ele alınabilir (İnceoğlu, 2011: 95). İnsanlar yaşadıkları çevreyi, toplumsallaşmanın bir sonucu olarak taraflı bir gözle anlamlandırır. Simge, belirli bir toplumun “şekli”ni ve toplumsal davranışları nesilden nesile iletmenin bir yolu olarak da görülebilir. Kültürün bir simgeler sistemi olarak tarif edilmesinin asıl sebebi de bu özelliğinden kaynaklanmaktadır (Kınacı, 2011: 52). Simgeler, toplumların oluşmasında ve ortak değer yaratmada önemli işlevler görmektedir.

İnceoğlu (2011: 110)’na göre algılamamanın, duyumları anlam şemaları içine oturtmak demek olduğunu saptadığımız anda, bu anlamların neye göre belirlendiğini de sormamız gerekir. Anlamlar, tüm öteki etkenleri bir yana bıraksak bile, simge sistemleri (özellikle dil) aracılığıyla bilince yansıyan düşüncelerdir. Simgelerle düşünür, düşündüklerimizi simgelerle başkalarına iletiriz. Bu simge sistemlerinin en başında dil gelmektedir.

Algıların ve özellikle toplumsal algının, bireyin beklentilerine ve içinde bulunduğu ortamın gelenek, görenek ve ritüellerine göre şekillendiği görülmektedir. Dolayısıyla her kültürün farklı beklentileri ve diğerlerini farklı algılamaları vardır. Bu algıların anlaşılabilmesi için, geniş grup olarak kategorize edilen etnik, millî, dini, ideolojik ve kültürel grupların algılamalarındaki mekanizmayı anlamak gerekmektedir (aktaran Hügöl, 2011: 8). İletişimin oluşması için, kültür ortak anlam paydasında buluşmak gerekmektedir. İletişimde kullandığımız kavramlar, kültürel bağları olan unsurlardır. İletişim, kültürü taşır; kültür de iletişimi olanaklı kılar

(Kınacı, 2011: 54). Kültürü, değerler çerçevesinde oluşmuş bir soğan diyagramı şeklinde resmedebiliriz. Birey bu soğan diyagramının en dibindedir. Sonrasında bireyi saran arkadaş grupları, iş arkadaşları, okul arkadaşları gibi grup kültürleri vardır. Devamında organizasyon kültürü, sektör kültürü ve ulusal kültürden bahsedilebilir (Varoğlu, 2013: 7). Bir birey ya da bir grup hakkında algı süreci     mlenirken, sadece tek bir kültür alanını dikkate almak yanlış sonuçlar meydana getirebilir.

 nceoğlu (2011: 111)'na göre psikolojik olarak, her kültürün kendi değerleri çevresinde örgütlenen bir ilişkiler sistemi bulunduğunu, insanın  nalgılarının da bu sistem içindeki yaşantının bir ürünü olduğunu, duyumlarını da bu  nalgılarla yorumlayarak anlamlandırdığını anımsarsak, bu tür farklılaşmaların açıklanması çok daha kolaylaşacaktır. Ortak bir kültürel çevreden gelen bireylerin, belirli bir nesneyi veya olayı algılama ve tanıma biçimlerinde belli bir yakınlık vardır. Bir başka deyişle paylaşılmış yaşam ortamları, bireylerin nesneleri ve olayları tanımlamakta kullandıkları zihinsel haritalar arasında da benzerlik yaratır.

Kültür, toplumsallaşmış bireyin öğrendiği gelenek, görenek, bilgi, sanat ve benzeri yetenek, beceri ve alışkanlıkları kapsayan karmaşık bir bütün olarak düşünülmektedir. Kınacı (2011: 53)'ya göre algıladıklarımızı anlamlandırmamızda, en önemli etken olan kültür, birçok sosyal bilimde ayrı ayrı tanımlanmaktadır. Kültür sistemini tek boyutlu olarak ele almamızın mümkün olmadığı günümüzde, kültürü içinde oluşup işlevselleştiği toplumsal kesite göre farklı türlere ayırmak mümkündür.  rnek olarak evrensel kültür, popüler kültür, kitle kültürü, ulusal kültür verilebilir.

Adorno ve Horkheimer'in deyimiyle kültürün kitlesel nitelikte üretilmesine ve tüketime sunulmasına elverişli bir ortam olan "kültür endüstrisi" ve "bilinç endüstrisi" ortamında asıl amaç, insanların bilinçlerinin belli bir doğrultuda ve yönde biçimlendirilmesidir. Kültür endüstrisinin üretim ve tüketim ilişkisi ortamında biçimlenen ve gündelik yaşamın beslenmeden giyinmeye, çalışmadan eğlenceye hemen tüm kesitlerini kuşatmış bulunan kitle kültürü, toplumdaki insanların tümünü belli beğeni düzeylerinde, haz arayışlarında ve algılayışlarında, tüketim alışkanlıklarında, kısacası belli bir yaşam biçimi içerisinde buluşturma, dolayısıyla

da aynılaştırma amacına uygun bir ortamdır (İnceoğlu, 2011: 111-112). Bu şekilde ortak bir yaşam tarzı ve kültür, insanların algılama süreçleri arasındaki ayrılıkların zamanla azalması, hatta ortadan kalkması sonucunu doğuracaktır. Çağlar (2013: 24)'a göre bu duruma toplumların Mc Donaldslaşması da deniyor. George Ritzer isimli Amerikalı bir sosyolog “ The Mc Donaldization of Society” isimli bir kitap yazmıştır. Bütün dünya toplumları giderek birbirine benzemeye başladı. Aynı müzikler, aynı tip haber programları, aynı diziler, aynı tür kitaplar... Toplumlar, kendi inançsal, irki ve kültürel farklılıkları olmasına rağmen yaşam biçimi olarak birbirine benzemeye başladılar.

Kültür farklılıkları yanlış algılamalara yol açabilir. Yani kültürel özelliklerden gelen kalıp yargılar ve varsayımlar nedeniyle yanlış yorumlamalarda bulunulur (Varoğlu, 2013: 8-12). Kültürel değerler insanları kurgulanmış gerçekler, yani öznel doğrular ile karşı karşıya bırakabilir ve gerçekleri görmezden gelmeye sebep olabilir.

Varoğlu (2013: 3-4)'na göre algı yönetiminde, kültür ve kültürün geliştirdiği çerçeve dikkate alınmazsa istenilen sonuca ulaşılamaz. İletişim sürecinde kodlama ve kod açma kısımlarında en önemli faktör, kültürdür. Örneğin; Vietnam savaşı sırasında öksüz ve yetim kalan çocuklar ABD'ye getirilmiş ve orada eğitime çalışılmıştır. Bu çocuklarla ilgili hazırlanan bir raporda “Vietnam'dan gelen çocuklar nedendir bilinmez ama öğretilenleri anlamıyorlar, algılamıyorlar ve büyük ihtimalle de bir zekâ geriliği var” denilmiştir. Bu rapor sonrasında yapılan çalışmalarda anlaşılıyor ki Vietnamlı çocuklar, öğretmenlerinin “Anladınız mı?” sorusuna verecekleri cevap anlamadık olursa, öğretmenlerine bir hakaret olarak algılanacağı için vazgeçmişler; anladık demenin de öğretmenlerine yönelik küçültücü ve aşağılayıcı bir ifade olduğunu varsayarak vazgeçmişlerdir. Aslında bu çocukların arasında da her toplumda olduğu gibi çok zeki, zeki ve zekâ geriliği olanlar bulunuyor. Dolayısıyla bu şekilde Vietnam'dan gelen çocuklar öyle olmamalarına rağmen zekâ geriliği ile etiketleniyorlar.

İnsan kültürel bir varlıktır ve bu yapısı, gruplara özgü ve öğrenilmiş davranışlar içerisinde kendini gösterir. Yani sosyal ve sosyo-psikolojik yönüyle kendini gösterir. Algı yönetiminin, gruplara yönelik öğrenilmişlikleri değiştirmek

veya yeni öğrenilmişlikler oluşturmak gibi bir hedefi vardır (Varoğlu, 2013: 6). Toplumun kültür yapısı algıda seçiciliği, tutum ve davranış değişikliği oluşturmak için kullanılacak yöntemi ve materyalleri doğrudan etkilemektedir. Yapılan bir çalışmada, Amerika gibi bireyselci bir toplumda “Onun kendine ait stili var”, “Sen daha iyisin”, “Liderler arasındaki lider” gibi bireyselci reklam başlıkları, Amerikalı öğrencileri daha çok ikna ederken, “İnsanları birleştirmek için bir yolumuz var”, “Paylaşmak güzel” gibi kolektivist reklam başlıklarının ise kolektivist bir toplumun üyeleri olan Kore öğrencilerini daha çok ikna ettiği ortaya çıkmıştır (Hügöl, 2011: 15). Bu da bize kültürün, bireylerin anlam dünyasını nasıl şekillendirdiğini ve bunun algılara etkisini göstermektedir.

2.2. Algı Süreci

Algı sürecinde, algılamanın başlangıcından itibaren hangi aşamalardan geçtiği, nasıl geliştiği ve nelerden etkilenecek olduğu ortaya konulmaya çalışılacaktır. Algı süreçlerinde inceleyeceğimiz her aşama ve etken aslında, algı sürecine hangi aşamada ve ne ölçüde müdahale edilebileceğini ortaya çıkaracaktır.

İnceoğlu (1985: 9)'na göre etkilenmek istenen bireylerin algılamalarının nasıl olduğu, algılamaya bağlı olarak harekete geçirilen tutumların değişimi ya da tutumların pekiştirilmesi ve savunulması gibi konular, iletişim sürecinde temel sorunlardır. Her anlamda/yönde etkiyle karşı karşıya bulunan bir toplumda yeni bir değer oluşturulması ya da var olanın savunulması, pekiştirilmesi için gerekli işlemlerin ne olacağını anlayabilmek için, bireylerin toplum içindeki grup ilişkileri ile birlikte, kendi içsel algılama işlemlerinin de oluşumunu çok yakından bilmek gerekir. Motive edilmek istenen bireylerin kendi dış dünyalarını algılamalarının, idrak etmelerinin, bu dış dünyayı şu ya da bu yönde değerlendirirken nelere göre değerlendirme yaptıklarını bilmenin, her türden güdülemenin etkinliği açısından yararı olacaktır.

Algı sürecinde öncelikle, bir duyu organının bir uyarıyı alabilmesi için asgari seviyede uyarılması gerekir. Aksi takdirde, alıcı durumunda bulunan duyu organları, şiddeti yeterli sayıda olmayan uyarıya tepkide bulunamazlar. Belli bir

duyusal alıcı sistemini harekete geçirmek için gerekli olan en düşük uyarıcı şiddetine “mutlak eşik” adı verilir. Uyarıcının sabit kaldığı, değişmediği ya da tekrarlandığı durumlarda mutlak eşik yükselir ve uyarıcılara dikkat edilmemeye başlanır. Tıpkı bir uyarıyı algılayabilmek için duyu organlarının belli bir asgari seviyede uyarılmasının şart olması gibi, iki uyarıyı birbirinden ayırt edebilmek için de bu iki uyarı arasında belli bir fark şiddetinin olması şarttır. Bir uyarıcıda fark edilebilen en ufak şiddet değişimine “fark eşiği” adı verilir. Karanlık odada yakılan bir kibritin yaydığı ışık hemen fark edilir ama 200 wattlık bir ışık ile aydınlatılan odada yakılan kibritin ışığı fark edilmez (Arkonaç, 2005: 67).

Eren (2001: 397)’e göre iletişimin unsurlarından olan mesaj, hem kaynak tarafından kodlanırken hem de hedef/alıcı tarafından alınırken, algı filtrelerinden geçecektir. Alıcı, kendi algılama ve değerlendirme sürecini etkileyen etmenlere bağlı olarak, mesajın bir kısmını ya hiç dikkate almayacak ya da mesaja, gönderenin verdiğiinden daha değişik bir önem ve anlam verecektir. Yani haberleşme kanalından gelen mesaj, alıcının süzgecinden geçerek değerlendirilecektir. Mesajı çözen alıcı da, onun kapsadığı sembollere kendi algılama sürecine göre bir değer ve anlam verecektir.

Bireyler, alıcı konumunda yer alır ve bireylerin algı sistemleri çözümlendikten sonra, bu sistemleri etkileme amacı taşıyan mesajların kalitesi, tutarlılığı, anlaşılabilirliği karşı tarafın algısını istenilen tarafa çevirmek açısından önemlidir (Bakan ve Kefe, 2012). Algılama süreci aktiftir. Algılayan, nesneleri bir düzen içinde algılar. Algılama süreci sadece fiziksel çevrenin algılanması ile sınırlı değildir. Sosyal olayların algılanmasında da aynı süreçler söz konusudur (Özer, 2012). Sosyal olayların algılanmasında çok daha fazla farklı etken rol oynayabilmektedir.

İnceoğlu (2011: 101)’na göre algılama, içinde yaşadığımız dünyanın subjektif bir görüntüsüdür. Bireyin algılamasında, almış olduğu eğitim, içinde toplumsallaştığı kültürel ortam, sahip bulunduğu inanç, örf, adet, gelenek ve görenekler yönlendirici etkiye sahiptir. Her birey olayları, nesneleri, durumları, içine doğduğu toplumsal ve kültürel ortam, içinde yer aldığı ilişkiler, içine girdiği etkileşim biçimleri, bireysel gereksinimler, beklentiler ve değer yargılarına göre

farklı biçimde algılar. Eren (2001: 397)'e göre ise algılama süreci, kişilerin sahip oldukları değer yargıları, amaç ve hedefleri, ihtiyaçları, içinde yetiştikleri kültürel ortam, bilgileri, hisleri, geçmişteki tecrübeleri ve hatta biyolojik ve fiziksel özellikleri gibi birçok etmen tarafından etkilenmektedir. Dolayısıyla aynı uyarı, farklı kişiler tarafından değişik şekillerde algılanmaktadır. Hatta aynı uyarı, aynı kişi tarafından farklı zamanlarda farklı algılanabilmektedir.

Algılamayı etkileyen nedenlerin başında, etkili uyarı ile karşılaşmadan önceki dönemde, konu ile ilgili yaşam deneyi bulunup bulunmaması gelmektedir. Organizmanın, olay/nesne/durum ile daha önce karşılaşmış karşılaşmaması, organizmanın o anki algılamasını etkiler, yani algılamayı kolaylaştırır. Aynı uyarı ile karşılaşma sıklığı artarsa, bireyin bu uyarıya karşı tepkide bulunması hızlanmaktadır (Özer, 2012). Bu yüzden algılama son derece öznel bir süreçtir. Beklentileri, deneyimleri ve güdeleri ile uyumlu olan uyaranları alıp, algı sürecine dâhil ederken, kendisine ulaşan pek çok uyarıyı süreç dışı bırakır. Bu duyumsal bilgileri kategorize ve organize etmenin yolu; şimdiki durumumuz ve tecrübelerimizi de kapsayan değişik faktörlere bağlıdır. Bu şekilde dünyayı algıarken zaman kazanır ve süreci basitleştiririz (Akan, 2009: 4). Bu basitleştirme algıyı kolaylaştırmakta fakat aynı zamanda dezenformasyon ve hatalara da sebep olabilmektedir.

Algılamaların çoğunluğu algısal beklentilerin etkisindedir, yani beklentiler doğrultusunda algılama gerçekleşir. Beklentiler algı sürecinin doğal bir parçası gibidir. Hem nesnel hem de sosyal çevreyle ilgili beklentiler, sonraki algılamaları sürekli etkiler. Bu beklentilerin çoğu ise, bireylere verilmiş sosyal roller ve bu rollere bağlı değerlere ilişkindir (Uğurlu, 2004: 37). Bir anlamda nasıl algılamak istiyorsak öyle algılıyoruz [da denebilir](#).

Algı sürecinde kişinin kişiliği, kişisel özellikleri ve geçmişte yaşamış olduğu deneyimler algı sürecini etkiler. Bununla birlikte algıladığı nesnenin sahip olduğu özellikler, karşı tarafın bir kişi, nesne ya da olay olması ve algılama sürecinin gerçekleştiği fiziksel ortam, sosyal çevre ve örgütsel çevre unsurları da algı sürecine etki eder (Bakan ve Kefe, 2012). Özellikle içinde yetişilen kültür, inançlar ve ihtiyaçlar algılamayı etkiler. Algılamayı etkileyen özellikler göz önünde

bulundurulduğunda, sürecin özneliliği ortaya çıkmaktadır. Yani her bireyin algılaması “kendi doğrusunu” oluşturur.

McConnell’a göre ırk, cinsiyet ve sosyal sınıf gibi kategoriler algılarımızı etkiler. Bir birey herhangi bir sosyal sınıfın veya bir grubun üyesi olarak düşünüldüğünde, artık o birey hakkındaki bilgilerin organize edilmesi değişebilir. Tecrübe, inançlar ve öğrenilen bilgiler ile o anda elde edilen yeni bilgiler arasında bir etkileşim vardır (aktaran Hügül, 2011: 7). Bireyin toplumsal konumunun ve sınıfsal yerinin algılamayı etkileyebildiği, hatta yanlış algılara yol açabildiği söylenebilir (İnceoğlu, 2011: 110). Çünkü toplumsal konumların ve sosyal sınıfların paylaştığı ortak değerleri, simgeleri ve anlam dünyaları vardır. Bunlar ise algılamayı her zaman olmasa da yanlış yönlendirebilirler.

Literatürde algılama süreci “algıda seçicilik, algısal örgütlenme ve algısal yorumlama” şeklinde üç aşamada ele alınmaktadır.

2.2.1. Algıda seçicilik (seçici dikkat)

Algılama sürecinin ilk basamağı, seçme ve dikkattir. Algılamada uyarı ile karşılaşma anında var olan koşullar, içsel (bireye ilişkin psikolojik etkenler) ve çevresel (fizyolojik koşullar) özellikler de önemli rol oynarlar (İnceoğlu, 2011: 106). Bilgiyi işleme süreci dikkat ile başlar. Dikkatin yönelmediği uyarıcılar kaybolur. Birey içten ve çevreden gelen uyarıcıların bir kısmını bilinçli olarak, bir kısmını ise hiçbir çaba sarf etmeden, kendiliğinden ayırt eder. Yani dikkat, seçici ve kendiliğinden olabilmektedir. Seçici dikkat bireyin denetimi altındadır. Bireyler çevrede belirgin bilgi kaynaklarına, bilişsel güçlerini yöneltme yeteneğine sahiptirler (Yakın, 2004: 44). Bu şekilde algının ilk basamağı olan dikkat ile birey istemediği, umursamadığı konuları en başta algı sürecinden dışlamaktadır.

Birey, içinde bulunduğu her durumda duyumlardan ancak bir kısmını algılayabilir. Uyarıcıların büyük bir kısmı ise uyarı enerjileri duyu alıcılarına erişemediği için algılanamaz (İnceoğlu, 2011: 106). Çevik (2013: 49)’e göre algı karmaşık bir psikolojik süreç ve sosyal etmenler ile gerçekleşmektedir. Algı önce

kişisel değerler ile belirlenen dikkat ile başlar. Bu nedenle bir uyarının algı ile sonuçlanması için kişinin dikkatini çekecek bir uyarıcıya ihtiyaç vardır.

Seçici algılamada hangi uyarıcıların seçileceği iki grup faktöre bağlıdır. Bunlar, kişisel faktörler (beklentileri etkileyen geçmiş deneyimler ve güdüler) ve uyarıcının yapısıdır. Beklenti, geçmiş deneyimlerden elde edilen benzerlikleri görme eğilimidir. Hedef kitle ya da tüketiciler kendi beklentilerine göre ürünü ve özellikleri algırlar. Kişisel faktörlerin bir grubu da güdülerle ilgilidir. Güdüler her ne ise, insan o ihtiyacını giderme dürtüsünü hisseder. Uyarıcıların yoğunluğu arttıkça daha çok dikkat çektiği belirlenmiştir. Uyarıcının zamanı, sıklığı ve konumu da seçici algılamaya etki eden diğer unsurlardır (Odabaşı ve Barış, 2007: 131). Bunun yanında dikkati etkileyen faktörlerden olan, uyarıcının şiddeti, büyüklüğü, kontrast durumları, tekrar edilmesi ve hareket halinde olması da algılamayı etkilemektedir (Uğurlu, 2004: 37). Örnek olarak bir insan dikkatini mesleğiyle ilgili haberlere yöneltir.

Güdü (motiv), kişinin bilinçli davranışlarının dayanağı olan güç veya hedefine yönelik olarak kişinin tatmin etmeye çalıştığı uyarılmış bir gereksinimdir (İnceoğlu, 1985: 2). Bu içsel güç, algıları da önemli derecede etkilemektedir. Bir olay, birey ya da durum karşısında güdülerimiz ne kadar kuvvetliyse, algılamamız da o kadar kolay gerçekleşir (Uğurlu, 2007: 38). Her bireyin algıları, birbirinden farklılık arz etmektedir. Dolayısıyla aynı hedefe bakmak veya aynı hedefi işitmek, koklamak bireylerde farklı algılara sebebiyet verebilir. Burada sözü edilen farklılaşmanın temel sebepleri, birtakım iç ve dış faktörlerdir. İç faktörler, insanın istekleri, duyguları, düşünceleri, beklentileri, tecrübeleri, ihtiyaçları, toplumdaki durumu, maddi durumu vb. kişiye özgü durumlardır. Başka bir ifadeyle iç faktörler bağlamında algıda seçicilik, insanın neyi isterse, neye ihtiyacı varsa ya da neye değer veriyorsa ya da neyi önemsiyorsa onu algılaması durumudur. Dış faktörler ise algılanan nesne, kişi veya durumun, algılama sürecinde içinde bulunduğu hâldir (Çetin, 2011: 2-26). Birkaç örnek ile durumu açıklamak gerekirse, karnı acıkan bir kişinin yolda yürürken çeşitli kokular arasında en çok yemek kokusu dikkatini çekecektir. Oğlu terör bölgesine asker olarak gittikten sonra bir annenin, basında çıkan haberlerden terör konulu olanlar, öncesine nazaran çok daha kolay dikkatini çekecektir.

Yukarıda da bahsedildiği gibi aynı şeye bakan bireyler farklı şeyler algılayabilir. Örneğin, takistoskop resim denilen üst üste konulmuş saydam resimler Amerika ve İspanyol kökenli çocuklara gösterilir. Bu resimlerin bir tanesinde Amerikan futbolundan bir görüntü, diğerinde ise boğa güreşinden bir görüntü vardır. Bu resimler çocuklara eş zamanlı olarak 5-10 saniye gösterilir ve resimlerde gördükleri hakkında bir paragraflık yazı yazmaları istenir. Amerikalı çocuklar Amerikan futbolu ve basketbolu görür, İspanyol çocuklar ise boğa güreşini görür (Varoğlu, 2013: 9). Bu çocuklar aynı anda aynı resimleri görürler fakat kültürel arka planları onların seçici dikkatlerini etkileyerek farklı resimleri görmelerini sağlar.

2.2.2. Algısal örgütlenme

Algısal örgütlenmede, kişiler genelde bir rengi, sesi ya da ışığı, geometrik bir görüntüyü tek olarak algılamazlar. Bunlar genelde örgütlenmiş, kendi içinde bir düzen ve biçim içinde algılanır. Algılama yatkınlığı, algılanacak varlıkların ve olayların bir bütüne dönüştürülerek ya da örgütlenerek algılanmasına yöneliktir (Kaynak, 1990: 77). Örneğin; renkleri tablo, sesleri melodi olarak yorumlarız. Duyumlar yorumlanırken belli bir düzene sokulur. Dış dünyadaki nesneler, organize bütünler olarak algılanır. Nesnelerin organize bütünler halinde görülmesi insanların uyarıcıları bir biçime, bir şekle, bir düzene sokma eğiliminden kaynaklanır (Akan, 2009: 8). Bu şekilde algıların biçime ve düzene sokulmasına “algısal örgütlenme” denilmektedir.

Uyaranların kompozisyonu algılarımızı etkiler. Birey, dikkatini yoğunlaştıracığı uyarana karar verdikten sonra, tutarlı bir yoruma varabilmek için o uyarıyı örgütlemelidir. Kişiler kendilerine gelen duyuları rastgele değil, toplu organize edilmiş bir biçimde algılar (Çayoğlu, 2010: 62). Uyarıcılardan gelen birçok uyarı algılanır, fakat birçoğu da ana uyarı niteliği taşıyan uyarının etrafında toplanmış örgün bir uyarılar bileşkesi biçiminde oluşturulur. Örneğin bir şarkıyı dinlerken şarkıcının sesi ile kullanılan enstrümanların sesleri ayrı ayrı uyaranlar olduğu halde onların bir arada örgütlenmiş şekliyle algılanması gibi (Yakın, 2004: 46). Bu örgütleme, aldığımız duyumların anlamlı bir hale getirilmesi için zorunluluktur. Aksi takdirde yukarıdaki örneği ele alırsak, birçok farklı enstrümanın

sesi ve şarkıcının sesi örgütlenmezse bir keşmekeş halini alır ve bir şarkıdan ziyade gürültü olarak algılanır.

Çetin (2011: 2-26)'e göre algıda değişmezlik; daha önce bireyin algısal örgütlenme süzgecinden geçmiş bir nesne, kişi ya da durumun şekil, renk ya da büyüklük bakımından değişim geçirmiş olmasına rağmen algının bu yeni şekle entegre olmayıp; eski algının muhafaza edilmesi halidir. Örneğin bir anne için çocuğu, 40 yaşına gelse de hâlâ küçük bebeği/çocuğudur. Bu noktada belirtilmesi gereken asıl nokta, her ne kadar olumsuz bir anlam içerdiği düşünülse de algıda değişmezliğin, algılarımızın karmaşılaşmaması için mutlaka gerekli olduğudur.

Algıda örgütlenmenin bir takım kuralları bulunmaktadır. Bunlar: Gruplama, Tamamlama ve Figür-Fon (şekil-zemin) algısıdır.

2.2.2.1. Gruplama

Algılamada gruplama, kişinin algılamaya konu nesneleri gruplayarak fark edilebilir bir bütüne dönüştürme eğilimidir. Kişi ve nesnelerin birbirine yakın olmaları da onların birlikte bir bütün olarak algılanmalarına yol açar. Bunun yanında benzer yapıda bulunan kişi, nesne ve varlıklar birlikte algılanmaya yatkındırlar (Kaynak, 1990: 79-81). Algımızda, belirli bir doğrultuyu izlemeye ve elementleri süreklilik veya akış güzergâhında birleştirmeye yönelik bir eğilim vardır (Kınacı, 2011: 44). Birbirine benzeyen ya da aynı veya bazı bakımlardan türdeş olan öğeler bir arada gruplanma eğilimi gösterirler. Bir kâğıt üzerine düzlemesine bir takım siyah noktalar konulsa, algısal sistem onları düzgünlüklerini esas almak üzere gruplar. Noktalar düzgün sıralar ve sütunlar halinde olduğu zaman, eğer noktalar arasındaki düşey açıklık, yatay açıklıktan daha büyükse sıra halinde ve eğer yatay açıklık düşey açıklıktan daha büyükse sütun halinde görünürler (aktaran Akan, 2009: 8).

Birbirine benzer parçalar bir kategori oluşturacak şekilde birlikte algılanır. Görsel alanda olduğu gibi diğer alanlarda da böyledir. Bireyleri gruplayarak algılarız: Gençler, erkekler, çocuklar,... gibi. Kurumlar, hedef kitlelerini belirlerken de bu algılama prensibinden yola çıkmakta, hedef kitleleri benzerliklerine göre

gruplandırmaktadırlar (Kınacı, 2011: 45). Bu şekilde algı yönetimi çalışmaları için hedef kitle belirlenebilmektedir. Aksi takdirde benzerlikleri bulunmayan bireyleri hedefleyen bir algı yönetimi çalışması yapmak imkânsızlaşır.

Yakın (2004: 64)'a göre gruplama ilkesi, zihnin algılanan nesneleri birbirlerine benzerliğine ve yakınlığına göre otomatik olarak gruplama durumudur. Gruplama bunlara ilaveten devamlılık temeline göre de oluşabilir. Örneğin; bir dergide görülen erkek, kadın ve çocuk resmi aile olarak bir bütün içinde algılanır. Eğer resim içerisinden biri, örneğin çocuk çıkartılırsa, tüm algı değişecek ve arkadaşlık şeklinde anlaşılabacaktır.

Kınacı (2011: 44)'ya göre zaman ve mekânda birbirine yakın olan parçaları bir arada algılama eğilimi vardır. Bu görsel alanda olduğu gibi sosyal alan içerisinde de geçerlidir. Kalabalık bir grup tek olan insandan ayrı algılanır. Belirli bir ürün çeşitliliğine sahip olan üretici firmanın yeni çıkarttığı ürün, tanıtımı yapılmasa bile bu ürün zincirinin bir parçası olarak düşünülecektir.

2.2.2.2. Tamamlama

Tamamlama eğilimi, insanların görsel dünyalarını, uyarımdaki boşlukları doldurarak örgütlemelerine ve böylece de kopuk parçalar yerine bütün bir nesne algılamalarına yol açar. Uyarıcılardan elde edilenler daha önceki bilgilerle organize edilerek, duyumsanan şey bütün olarak algılanmaya çalışılır (Yakın, 2004: 64). Genellikle, aralarında boşluklar olan tamamlanmamış şekilleri tamamlayarak algılama eğilimindeyizdir. Böylece nesnenin tümü görünmese de zihinde tam olarak algılanır (Arkonaç, 2005: 67). Bu şekilde zihinde bir karşılığı olmayan parçalar yerine, anlamlı şekiller algılanır.

Kınacı (2011: 45)'ya göre algılanan her ayrıntı, ilgili olduğu şeyin tümünü ve bir şey etrafındaki arka plan olarak tanımlanan başka şeyleri bilince yönlendirir. Kendi başına ayırık duran bir şey yoktur. İç içe geçmiş algı alanları ve anlama şekilleri vardır. Sosyal alanda da yarım kalan bir konuşma beynimiz tarafından tamamlanır.

Bir nesnenin tümü görülme de, o nesnenin tümü görülüyormuş gibi algılama tam olur. Dikkat alanımıza gelen bölük pörçük duyular tamamlanarak algılanır. Konuşmakta olan birisinin sözleri yarım yamalak duyulduğu halde, o kişinin ne dediği tamamlama kuralına dayanarak algılanabilir (Çayoğlu, 2010: 63). Algıdaki bu tamamlama eğilimi, uygun dozda olmak şartıyla algı yönetimi çalışmalarında kullanılabilir. Verilecek mesajın tamamı verilmeyerek, bilinen nesne veya olayın fotoğrafının bir kısmı kullanılarak hedef bireyin bu mesajı tamamlaması sağlanabilir. Bu şekilde hedef birey de mesajın içine gireceği için daha etkili bir sonuç alınabilir.

2.2.2.3. Figür-fon (şekil-zemin) algısı

Görme alanı genellikle birbirinin üzerine gelen ve birbirini kapayan birçok cisimden meydana gelir. Algısal sistem bu gibi cisimleri birbirinden ayırma ve bir düzene sokma gibi önemli bir yeteneğe sahiptir. Şekli zeminden ayırt etme kabiliyeti yanında, sistem göze hitap eden mesajların parçacıklarını gerçek cisimlere tekabül eden ayrı ayrı takımlar halinde gruplamak zorundadır (Yakın, 2004: 63). Algısal örgütlenmenin en gözlenebilir olanı şekil ve zemine bağlı olarak gelişenidir. Biz gerçekte bir kitap, mektup gibi yazılı ya da basılı bir şey okuduğumuzda kâğıt üzerinde bir takım şekilleri örgütleriz, bu şekilde sözcükleri ve cümleleri türetiriz (Kaynak, 1990: 79). Bütün algılamalarda bir şekil ve bunun içerisinde anlam kazanan zemin vardır (Çayoğlu, 2010: 62). Zemin, dikkat alanından sürekli olarak ayıklanan her şey olarak tanımlanabilir.

İnceoğlu (2011: 127)'na göre, görsel algılama çevresel nesneler arasındaki bütünsel ilişkilere yönelir. Görsel alan, figüre (şekil) ve zemine (fon) göre yansımıştır. Figür ve zemin ise gestaltı (bütünü) oluşturur. Örneğin; billboard reklamında ağır vasıta motor yağı kutusu yanında duran, yarı çıplak, seksi, güzel bir kadın resmi görsek, burada ilgi odağı olması gereken motor yağının figür olması gerekir. Ancak reklamı yapılan ürünün uyarıcısı cazibesi neredeyse hiç yoktur. Zemin olması gereken yarı çıplak güzel kadın figür olarak kurgulanmıştır. Çünkü ağır vasıta motor yağı satın alma potansiyeli olan bir şoför için uyarıcı olarak seksi kadın, motor yağından daha çekicidir. Algılama bu erotik unsura

yönlendirilir; ürün (motor yağı) bu erotik uyarının himayesinde dikkat alanına dâhil edilir.

Şekil zemin ayrımı; birçok uyarıcı içinden seçilen uyarıcıyı algılama ve bunun üzerinde düşünme, odaklanma ve dikkat etme şeklinde tanımlanmaktadır. Bu seçilmiş uyarılar algılama alanındaki “şekli”, net bir şekilde algılanmayanlar da “zemin”i oluşturmaktadır. Bir nesne ancak zeminle ilişkili olarak algılanabilir (aktaran Yakın, 2004: 63). Duvardaki tablo duvara göre şekil, duvar da zemin olarak algılanır. Şekil-zemin algıları, görme algıları dışında da geçerlidir. Örneğin; bir senfonide, melodi veya tema şekil olarak algılanır, akortlar ise zemini oluşturur. Algıda örgütlenmeyi etkileyen faktörler kısmen doğuştan gelen eğilimlere kısmen de öğrenmelere bağlıdır (Akan, 2009: 9). Aynı kapsamda, şekil zemin bağlantısı duygularımızda da benzerlik gösterir. Geçmiş şekil geleceği zemin alan biriyle, geleceği şekil geçmiş zemin alan biri arasındaki fark, örneklendirmemizde yardımcı olacaktır. Geçmiş şekil alan kişi sürekli anılarını düşünür, onları anlatır; gelecek pek mühim değildir. Geleceği şekil alan ise sürekli plan yapar, ileriye dönük düşünür. Ve geçmiş o kadar önemsemez (aktaran Kınacı, 2011: 45).

Gestalt içerisindeki şekil ve zemin kavramlarını kültürel alt yapıda toplumla bütünleştirebiliriz. Genel anlamıyla Türk toplumu, içine kapanık bir toplumdur. Türk toplumunun genelini hedef kitle olarak belirleyen kuruluşların mesaj tasarımlarında cinsel kavramları ya da aile mahremiyetini zedeleyecek konuları şekil olarak belirlemeleri, yürütülen kampanyanın algıdaki seçiciliğini azaltacaktır. Yürütülen kampanya istenilen oranda algılansa bile, olması istenen geri bildirim elde edilemeyecektir (Kınacı, 2011: 45-46). Saydam (2012: 207-211)’a göre buna örnek olarak 2000’li yılların başında fındığın faydalarını anlatan ve “aganigi naganigi” repliğiyle hatırlanan ve o dönem çok meşhur olan reklam filmi fındık satışlarını arttırmak yerine önemli ölçüde düşürmüştür. Bu reklam filmi Türk toplumunda, özellikle kadınlarda, cinselliğe vurgu yaptığı için başarısız olmuştur.

2.2.3. Yorumlama

Kişinin belirli bir uyarıcıya verdiği anlama “yorumlama” denir. Bir şeyi algıladığımızda ne olduğunu belirlemeye ve bizim için ne anlam içerdiğini

anlamaya çalışırız. Yorumlama kişiseldir, dolayısıyla kişiler arası farklılıklar gösterir. Algılama zamanındaki ilgiler, güdüler ile geçmiş deneyimler, yorumlamadaki farklılıkların nedeni olarak gösterilebilir (aktaran Yakın, 2004: 47). Aynı zamanda kişilik özellikleri, içinde bulunulan kültür, çevresel faktörler de yorumlamaya etki eder.

Aynı cins objeler veya durumlar her birey tarafından bilgi birikimi, tecrübeler, kültür, eğitim vb. hususlar nedeniyle farklı algılanabilir. Örneğin; bir tepenin zirvesinde doğa yürüyüşüne çıkmış bir birey ile profesyonel bir askerin aynı ortama karşı algıları ve hissettikleri farklı olabilir. Doğa yürüyüşünde olan birey bu havadar ortamda yürümenin ne kadar güzel olduğunu düşünürken, profesyonel bir asker tepenin diğer arazi kesimlerinden daha yüksek olduğu için, daha emniyetli olduğunu algılayabilir ve düşünebilir (Hügöl, 2011: 6). Başka bir örnek; bir köprüye baktığında bir metalürji uzmanı, köprünün meydana gelmesini sağlayan demir gibi tamamlayıcı unsurları dikkate alırken; bir inşaat mühendisi tüm yapının taşıyabileceği maksimum taşıma kapasitesini dikkate alır. Bir şehir planlamacısı ise, köprüdeki trafik akışının sorunsuz bir şekilde sağlanıp sağlanamayacağını dikkate alır. Aynı nesneye (köprüye) bakan kişiler, sahip oldukları bilgiye göre nesneyi farklı açılardan algılayabilir ve değerlendirebilirler (Bakan ve Kefe, 2012). Örneklerde görüldüğü gibi kişisel beklentiler, kişisel değerler, tecrübeler, eğitim, kişisel birikimler, gelenek görenek ve adetler algılamada önemli rol oynarlar.

Bazı uyarıcılar karmaşık yapıdadır ve anlam verilmede zorluk yaratır. Uyarıcının açık biçimde algılanamaması ya da birden fazla anlam yüklenilmesi durumunda böyle bir karmaşıklık oluşur. Bu durumda, birey kendi arzu ve isteğine bağlı olarak uyarıcıya bir anlam vermeye çalışır. Ayrıca kişilerin algıları birçok faktörün etkisi altındadır. Etkili fiziksel görünüme sahip şeylerin ikna edici olduğu ve insanların tutumlarına daha olumlu etkide bulunduğu, araştırmalarla saptanmıştır (Akan, 2009: 10). Reklamlarda oynayan oyuncuların neredeyse hepsinin manken olması, etkili fiziksel görünümün önemi ortaya koymaktadır.

Çevik (2013: 49)'e göre değer yargılarımız, grup normlarımız ve grubumuzun ritüelleri, bize ulaşan verileri anlamlı mesajlara dönüştürmede büyük rol oynarlar. Bize ulaşan verileri kodlamak ve anlamlı bilgiye dönüştürmek, olayları

ve çevremizi algılamamız ile sonuçlanır. Ancak medya, grup dinamikleri ve çevresel etkiler gibi faktörler bu sürece etki ederek gerçekliği farklı bir şekilde algılamamıza yol açabilmektedir.

Stereotipler (basmakalıp yargılar) diğer bir etkiyi oluşturur. Kişiler, değişik uyarıcıların anlamıyla ilgili olarak akıllarında önceden oluşan resimleri (kalıplar) taşırlar. Stereotip, çok kısıtlı deneyimlere dayanan çok genelleştirilmiş inançları ifade eder. Bu stereotipler, bireyin çevresini sınıflama ihtiyacının doğal bir sonucudur. Basmakalıp yargılar (stereotipler); doğru veya yanlış olabilirler, genellikle olumsuzdur, konuyla ilgili bilgi çoğu kez dolaylı yoldan edinilmiştir, yeni bilgi ve deneyimlere rağmen değişime dirençlidir. Stereotip, önyargıları besleyen, koruyan önemli bir mekanizmadır (İnceoğlu, 2011: 188-189). Basmakalıp yargının bir başka tanımı ise; bir kitle, toplum, ulus ya da benzeri bir sosyal birim için tanınmış ve yayılmış grup özelliklerinin o sosyal birim ile birlikte düşünülen bir kişiye de aynen mal edilmesidir (Kaynak, 1990: 82). Basmakalıp yargı çoğu zaman sakıncalıdır ama zaman zaman yarar da sağlar.

Varoğlu (2013: 9-10)'na göre yanlış yorumlamada gerçekte var olanın yanlış algılanması söz konusudur. Bunun sebeplerinden birisi bilinçaltı kültürel körleşmemizdir. Hem basmakalıp yargıya hem de yanlış yorumlamanın algıyı nasıl etkilediğine çarpıcı bir örnek: Bir resimde çok şık giyimli bir zenci iş adamı duruyor, karşısında da hırpani bir beyaz elinde bıçağı ile onu tehdit ediyor. Bu resim kısa süre ile birçok gruba gösteriliyor ve bir hikâye yazmaları isteniyor. Bu grupların çok büyük bir kısmı hırpani kılıklı bir zencinin beyaz bir işadamını tehdit ettiğini yazıyor.

İnsanlar, diğerleri hakkında izlenimlerini çabuk oluşturmaya güdülendiklerinde ya da çabuk izlenim oluşturma gereksinimi duyduklarında, hızlı bir biçimde diğerlerine ait olan kategori temelli, önyargılı ve basmakalıp bilgilerini kullanır (Taylor, vd, 2012: 43). İşte bu yüzden, kitlesel hareketler gibi toplumsal motivasyonların aşırı bir şekilde yükseldiği ani ve acil durumlarda, insan diğerlerini, hatta yakından tanıdığı bir insanı bile, kategori temelli ve önyargılı bilgiler içerisine sokma eğilimindedir. Bu psiko-sosyal gerçek, eylemde bulunan bireylerin, kitlesel hareketi mobilize ve organize edenlerin hedefleri ve istekleri doğrultusunda hareket etmelerini kolaylaştırabilir (Hügöl, 2011: 7). Özellikle kitlesel eylemlerde

kitle psikolojisinin etkisiyle bu basmakalıp yargılar ön plana çıkmaktadır. Ülkemizde 6-7 Ekim Kobane protestolarında Mardin’de, Kürtçe bilmeyen ve sakallı olan bir Suriyeli, eylemci kitle tarafından IŞİD terör örgütü mensubu olarak algılanmış ve katledilmiştir. IŞİD terör örgütü mensuplarının sakallı ve genelde Arap olduğu basmakalıp bilgisi, kalabalığın Suriyeli şahsı IŞİD terör örgütü mensubu olarak algılamasına neden olmuştur.

Diğer önemli bir faktör ise ilk etkinin yaratılmasıdır. İlk izlenimler toplumsal etkileşimin yalnızca başlangıcı değil, aynı zamanda temel belirleyicileridir de (Taylor, vd, 2012: 40). Algıları etkileyen etmenlerden bir diğeri de sonuçlara sıçramaktır. Birçok insan yeterli araştırma yapmadan ve delilleri incelemeyen sonuç çıkartma eğilimindedir (Akan, 2009: 11).

Algılamamıza etki eden faktörlerden bir diğeri “halo etkisi”dir. İnsanlar, sadece birkaç parça bilgiye sahip olduklarında bile, diğerleriyle ilgili tutarlı değerlendirmeler yapmaya eğilimlidirler. Başkalarına ilişkin algılarımızın çoğu “iyilik” ya da “kötülük”; “çirkinlik” ya da “güzellik” değerlemesine dayanır. Değerlendirme insan algısında en önemli boyut olduğu için, insanlar hem iyi hem kötü olarak değil, iyi ya da kötü olarak kategorize edilir. Sonra diğer özellikler bu temel değerlendirmeye uygun olarak algılanmaya devam edilir. Bu değerlendirme eğilimine “halo etkisi” denir. İyi olarak algılanan biri olumlu bir çerçeveye oturtulur ve bütün iyi nitelikler ona yüklenir. Kötü olarak algılanan birine ise olumsuz nitelikler yüklenir (İnceoğlu, 2011: 187). Yani eğer bir insan iyi olarak algılanıyorsa; onun aynı zamanda, ahlaklı, ilkeli, zeki, cömert, vs. olduğunu varsayarsınız. Eğer kötüyse, sinsî, çirkin, ahlaksız ve yeteneksiz olduğunu düşünürüz.

Algılar birçok faktörün etkisi altındadır. Algılamayı insanların tüm delilleri incelemeyen “sonuç çıkartma” eğilimleri etkiler. Aynı zamanda fiziksel görünüm de algıyı etkiler. Diğer bir önemli faktör ise “ilk etki”nin yaratılmasıdır (Odabaşı ve Barış, 2007: 135). Dozunda bir eksiklik daha güçlü algıya yol açabilir. Ayrıca ‘sonuçlara sıçrama’ eğilimindeyizdir. Bu ise, tamamlama eğiliminin olumsuz yanıdır. Yeterli sayıda parçanın bir araya gelmesini beklemeden, sonuç çıkarmaya kalkışırız (aktaran Yakın, 2004: 47-48). Bu, bazen yanlış algılamalara yol açabilir.

Kişilik özellikleri, güdüleyici ve durumsal faktörler mesajın yorumlanmasını etkiler. İnsanlar mesajları kendi güdülerine ve amaçlarına göre yorumlama eğilimi gösterirler. Sözgelimi çikolata seven biri, kahverengi tatlıları çikolatalı tatlı gibi yorumlar. Bireyin mevcut durumu da yorumlamayı etkiler. Farklı kültürlerde aynı renkler farklı yorumlanır. Beyaz renk bir kültürde saflık, bir başka kültürde matem olarak yorumlanır. Beklentiler de algılamayı etkiler (Çayoğlu, 2010: 61). Kullanılan işaretler ve semboller kişilerin duyularına sunulan uyarıcıları yorumlamalarını, kısaca algılamalarını kolaylaştırır. Algısal yorumlama tamamen kişisel bir süreçtir ve kişiden kişiye farklılık göstermektedir (Odabaşı ve Barış, 2007: 136). Ülkemizde ve Avrupa’da matem rengi siyahken, Çin’de matem rengi beyazdır.

2.3. Algı-Tutum ilişkisi

Tutumu, genel olarak insanın herhangi bir olay ya da durum karşısında olası bir tavır ya da davranış biçimini oluşturma eğilimi olarak alırsak, insanın her tür davranışının kaynağında tutumun yer aldığını da kabul etmemiz gerekir (İnceoğlu, 2011: 13). Algı yönetiminin hedefi, uygulayanın istekleri doğrultusunda, hedef kitlenin algısını, duygu, düşünce ve tutumunu uzun vadede değiştirmektir (Hügül, 2011: 11). Bu açıdan, davranışın kaynağı olan “tutum”un incelenmesinin, algı yönetimi konusunun daha iyi anlaşılmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Tutum kişiye atfedilen bir eğilimdir, yani tutum doğrudan gözlenebilir bir özellik değildir. Ancak kişinin gözlenebilen davranışlarından dolayı olarak çıkartılan varsayımlardır. Tutum davranış değil, davranışa hazırlayıcı bir eğilimdir (Yakın, 2004: 74). Birçok tanımdan yararlanarak birleştirici bir tanım yapan İnceoğlu (2011: 23)’na göre tutum; bireyin kendine ya da çevresindeki herhangi bir nesne, toplumsal konu ya da olaya karşı deneyim, bilgi, duygu ve güdülerine dayanarak örgütlediği zihinsel, duygusal ve davranışsal bir tepki ön eğilimidir.

Tutumun bireyde varlık göstermesi, bir uyarıcının seçilip, olumlu ya da olumsuz algılanmasıyla başlar. Birey öncelikle algılamayı tamamlayacak, obje ya da olay hakkında yargılar, yorumlar geliştirecek, karar verecek ve sonuç olarak obje ya da olay hakkında tutum oluşturacaktır. Tutum oluşumundan sonra, tutum

davranışa dökülürse, onu anlamak mümkündür (Uğurlu, 2004: 43). Tutumlar doğrudan değil dolaylı olarak gözlemlenebilirler. İnceoğlu (2011: 108)'na göre açığa vurulmuş davranışlarda tutumları gözlemlemek mümkündür. Tutumlar, bireylerin davranışlarında gözlemlenen tutarlılıklar için çıkarsanmış temellerdir. Çıkarsama ise sözlü veya sözsüz davranışlar esas alınarak yapılan gözlemlere dayanır.

Algılama, insana ulaşan tüm uyarıları biçimlendiren iki yönlü bir süreçtir. Algılama, ihtiyaçları, güduları ve tutumları etkileyebildiği gibi ihtiyaçlar, güdüler ve tutumlar da algılamayı etkilemektedir (Kınacı, 2011: 46). Algılama ile bireylerin nasıl anladıklarını (algıladıklarını) ve yorumladıklarını çözümlemek mümkündür. Bu açıdan tutum değişimi yaratmada temel hareket noktasının algılama olduğu söylenebilir. Kaynak (1990: 64)'a göre algılama oluştuktan sonra davranışın temel belirleyicisi olan motivlerin oluşumunda rolü olan dürtü, güdü, gereksinme, istek gibi alt etmenler birincil olarak duygusal algılama süreçleri ile oluşumlarını tamamlamakta ve fonksiyonel hale gelmektedir.

Akan (2009: 80)'a göre tutumların temelinde iki önemli özellik yatar: Uzun sürelidirler; bilişsel, duygusal ve davranışsal biçimleri içerirler. Bu özelliklerin gücü kendi aralarında ve tutumdan tutuma farklılık gösterir. Bunun dışında tutumlar şiddet derecesi, karmaşıklık, diğer tutumlarla ilişki, birimler arası tutarlılık ve tutumlar arası tutarlılık gibi özelliklere sahiptir. Tutumların araştırmalarda bu kadar çok kullanılmasının nedeni, davranışların bütünü olarak görülmesidir. Yani araştırmacılar tutumu çözdükleri zaman davranışı (tümdengelim yoluyla) tahmin edebileceklerini varsaymaktadırlar. Tutumların davranışları belirleme, kişiliği ve davranışları koruma, insan hayatında yer alan olguları zihinde konumlandırma gibi pek çok işlevi bulunmaktadır.

İnceoğlu (2011: 29-40)'na göre tutumların zihinsel, duygusal ve davranışsal olmak üzere üç oluşturuç ögesi vardır ve bu ögeler arasında iç tutarlılık olduğu varsayılmaktadır. Buna göre bireyin bir konu hakkında bildikleri zihinsel boyuttur. Bir konuya nasıl bir duyguyla (olumlu, olumsuz, nötr) yaklaşacağı duygusal boyutu oluşturur. Bir konu hakkında nasıl bir tavır ortaya koyacağı da davranışsal ögeyi oluşturur. Bireyin bir nesne, durum ya da kişi hakkında zihinsel, duygusal ve

davranışsal anlamda ortaya koyduğu duruş onun tutumunu yansıtır. Dolayısıyla da tutumun oluşması için söz konusu üç öge arasında örgütsel ve uyumlu bir ilişki ve eşgüdüm olmak zorundadır. Fakat bu öğelerin her biri her zaman eşit ağırlıkta etki yapmayabilirler. Bu üç tutum ögesi karşılıklı etkileşim içindedir ve birinde ortaya çıkan bir değişiklik, tutarlılığı korumak için, diğer ögelerde zincirleme bir değişime neden olur. Yani bireyin bir tutum konusuna karşı duygusal (olumlu, olumsuz, nötr) tavrı değiştiğinde, ona karşı tutumunun zihinsel ve davranışsal ögesi de yeniden düzenlenir.

Bireyin grup bağları, tutumlarının oluşmasına yardım eder. Bireyin tutumlarının pek çoğunun kaynağı ve varlığı bireyin bağlı bulunduğu gruptadır. Kişinin tutumları, grubunun kurallarını, değerlerini ve inançlarını yansıtmak eğilimindedir. Ayrıca bireyin tutumlarını koruyabilmesi için aynı biçimde ve yönde düşünen kimselerin (grubun) desteği de gereklidir (İnceoğlu, 2011: 66). Grup dinamiği ve değerleri bireyin tutumlarında, dolayısıyla davranışlarında önemli ölçüde etkili olmaktadır.

Yeni bir tutumun oluşması veya eski bir tutumun değişmesi için, bireyin kendi isteğiyle ikna edilmesi önemlidir. Algıların yönetilmesi, insanları ikna etmenin temel koşullarından biridir. Algıları kontrol etme gücü, gerçekliği kontrol etme gücüdür ve bu stratejik iletişimin temelidir (aktaran Arpacıoğlu, 2012: 19). İkna veya inandırıcılığın etkinliği ile ilgili olarak, iletişimin kaynağı oldukça önemlidir. Birçok araştırmaya göre kaynak, alıcıya ne kadar çok olumlu gelirse, alıcıda o kadar çok tutum ve davranış değişikliğine sebep olur. Kaynağın, fiziksel özellikleri de karşı tarafı ikna açısından önemlidir (Hügöl, 2011: 12). Fiziksel yönden uygunluk ve kaynağın güvenilirliği, ikna ve inandırıcılıkta önemli hususlardandır. Reklam filmlerinde genellikle fiziksel yönden çekici olan şahısların oynatılması, fiziksel uygunluğa örnek olarak gösterilebilir.

İnceoğlu (2011: 80-82)'na göre tutum değişiminde algısal yaklaşımlar konusuna, toplumsal yargı kuramı ve atıf kuramı öncülük etmiştir. Bu kuramlardan ilki toplumsal yargı kuramıdır. Bu kuramda önemli olan kavramlar; kabul alanı, ret alanı ve tarafsızlık alanıdır. Bireyin belli bir tutum konusunda ret alanının genişliği, o konunun bireyin egosu tarafından anlamlandırılmasının ve tutum değişiminin

oldukça güç olduğunu ifade etmektedir. Bu kuramda tutum değişimiyle ilgili benzeşme ve zıtlık kuralları söz konusudur. Benzeşme kuralına göre, birey karşılaştığı ve kabul alanına giren uyarıcıyı, kendi düşüncesine benzer görecektir, bunun sonucunda da kendi tutumuna yakın görecektir ve uyarıcının içeriği yönünde tutum değişimi olasılığı artacaktır. Zıtlık kuralında ise, uyarıcılar bireyin ret alanına gireceğinden, zıtlık oluşturmaktadır. Böylece birey kendi tutumuna uzak görecektir, olumsuz olarak değerlendirecek, ya hiç tutum değişimi yaratmayacak ya da mesajın içeriğine ters yönde tutum değişimi görülecektir. Diğer yandan eğer ikna edici bir mesaj, bireyin kendi tutumuna karşı ise birey ya tutumunu değiştirir ya da tutarsızlığı herhangi bir biçimde çözmeye çalışır. Bu tutarsızlık çözüme, mesajın algısal olarak sapması, kaynağın önemsenmemesi, mesajın beğenilmemesi ya da mesajın eksik hatırlanması şeklinde olabilir. Bu kuramda bir diğer önemli unsur da, mesajın zıtlığı ile kaynağın inanılabilirliği arasındaki etkileşimdir. Buna göre kaynağın güvenilirliği yüksek olduğunda kaynak daha fazla önemsenerek, göz ardı edilmesi ihtimali düşecektir. Kaynağın, güvenilirliği düşük olduğunda ise kaynak daha az önemsenerek, bunun sonucunda da tutum değişimi gerçekleşmeyecektir.

Referans gruplarının, ikna konusundaki etkisi oldukça fazladır. Ayrıca grup içi mesajlar, grup dışı mesajlardan daha fazla inandırıcı ve ikna edicidir. Çünkü grup içi mesajlar referans mesajlarıdır ve merkezi rota ile algılanarak bireyin mesaj üzerinde daha çok olumlu ve ayrıntılı düşünmesini sağlar. Grup dışı mesajlar ise çevresel yani önemsizdir. Başka bir etnik veya dini gruptan birilerinin söyledikleri doğru olsa da, bu mesajlar diğer gruplara göre bir grup içi mesaj olmadığı için önemsenmezler ve bu mesajların diğer gruplar üzerindeki etkisi ve inandırıcılığı azdır. Mezhep kavgaları bu kapsamda değerlendirilebilir (aktaran Hügöl, 2011: 13). Ayrıca bireyin bağlı olduğu grup ya da alt kültürde, eğer belli bir davranış doğru olarak niteleniyorsa, grup üyesi birey bunu onaylamasa bile o grup dinamiği içinde o davranışı ortaya koymak zorundadır. Çünkü grup dinamiğinin, dolayısıyla da grup normlarının gruba üye olan bireyler üzerinde oldukça katı yaptırımları vardır (İnceoğlu, 2011: 38). Yani gruplar veya alt kültürler, üyeleri üzerinde önemli bir ikna kabiliyetine sahiptir. Dolayısıyla gruplar bireylerin tutumlarının oluşmasında veya değişmesinde önemli bir rol oynar.

İkna teorilerinden biri olan motivasyonu koruma teoremi, bireyin beklediği veya maruz kaldığı bir tehdide karşı kendini koruması için aktarılan mesaja açık olması ve ikna olmasıdır (Hügöl, 2011: 17). Örnek olarak hastalanan bir kişinin, hastalığının artıp ölüme yol açmaması için doktorların uyarılarını dikkate alarak tutum ve davranış değişikliğine gitmesi muhtemeldir. Tutum değiştirme teoremlerinden biri olan “*congruity*” (uygunluk) teoremine göre, bireyin önceden oluşturulmuş tutum ve davranışları vardır. Uygun içeriğe sahip ve güvenilir bir kaynaktan gelen mesaj, bireyin sahip olduğu tutum ve davranışlar ile uyumsuz ise, birey kendini baskı içinde hissederek zihinsel olarak tutarlı olmak için tutum ve davranışını değiştirebilecektir (Hügöl, 2011: 16). Bu teoriye algı yönetimi açısından bakıldığında, algı yönetimindeki hedef kitlede tutum veya davranış değişikliği oluşturabilmek için mesajın kaynağının güvenilir olması çok önemli bir etkidir. Bu kapsamda toplumda güvenilirliği olan kanaat önderleri, aydınlar ve siyasi liderler gibi kişiler algı yönetiminin ilk aşama hedefleridir.

Bir tutum şayet herhangi bir değerler sistemine güçlü bir biçimde bağlı ise, böyle bir tutumun değişmesi oldukça güçtür. Dini inanç, ırk ve etnik öğeler de çoğu zaman bireyler, gruplar ve toplumlar üzerinde bu yönde oldukça kısıtlayıcı etkiler yaratabilirler. Dolayısıyla da bu tür toplumsal ortamlarda yaşayan bireyler için tutum değişimi oldukça zordur (İnceoğlu, 2011: 57). Hügöl (2011: 15)’e göre kültürel, etnik ve mezhepsel bölünmeler (sosyal bölünmeler), ekonomi gibi diğer çevresel faktörlerin algılanmasından farklıdır. Bu sebepten dolayı etniklik, bireyin doğumuyla birlikte, yetiştirme süreci içinde kazandığı karakteristik özellikler ile açıklanabilir. Algılar ise yetiştirme tarzı, sosyo-kültürel yapı, gelenek ve görenekler ile birlikte oluşmaktadır. Bu özellikler psikolojik olduğu için, bireyin bunları değiştirmesi oldukça zordur. Kişi bunları değiştirmeye çalışırsa, bağlı olduğu grup tarafından ebediyen aşağılanabilir. İşte bu yüzden bazı gruplar, etnik ve kültürel olarak bağlı oldukları siyasi partilere, uygun görmedikleri halde her şekilde oy vermekte ve desteklemektedirler.

İnceoğlu (2011: 79-80)’na göre tutum değişimi konusunda bir diğer kuram ise atıf kuramıdır. Atıf süreçleri, bireyin düzenli eğilimleri konularında, atıfların (eğilimleri/davranışları belli bir nedene bağlama) nasıl yapıldığı üzerinde durmaktadır. Bunun sonucunda ya tutum değişimi, ya tutum oluşumu ya da var

olan tutumun pekiştirilmesi olasıdır. Atıf unsurunu, içsel atıf ve dışsal atıf olarak incelemek mümkündür. Eğer bireyin davranış nedenleri kişisel bir eğilime bağlıysa içsel atıf, bireyin dışında bir etkene bağlıysa dışsal atıf söz konusudur. Bu kuramdaki önemli nokta, bireyin davranış sonuçlarının amaçları algılandığı sürece kişiye atıf yapılmasının yerinde olmasıdır. Tutum değişimi sürecini incelediğimizde, bireyin bir objeyi veya bireyi olumlu ya da olumsuz, güvenilir ya da güvensiz olarak algılamasının, bireydeki tutumu değiştirmekte ya da pekiştirmekte de etkili olduğu görülür. Algı da bu süreçte önemli bir rol üstlenmektedir.

2.4. Algı Yönetimi

2.4.1. Algı yönetimi kavramı

Her ne kadar ‘algılama’ kavramı psikolojinin temel başlıklarından biri olarak pek çok bilimsel çalışmada ele alınsa da, algılamayı yönetmek, ABD siyasi kararlarının ülkede ve tüm dünya kamuoyunda benimsenmesi için ortaya atılmıştır. ABD Savunma Bakanlığı tarafından şöyle bir tanım yapılmıştır (Saydam, 2012: 78-79):

Algı yönetimi, yabancıların her seviyedeki istihbarat birimleri ve liderleri de dâhil olmak üzere, bu ülkelerdeki geniş kitleleri kendi (ABD) hedefleri doğrultusunda tavır almaları ve resmi adımlar atmalarını sağlamak amacıyla, seçilmiş bilgi akışını ve somut belgeleri yönlendirerek ya da reddiyesini oluşturarak, kitlelerin hislerini, güdülenmelerini, düşünce sistemlerini etki altına almaya çalışmak için yürütülen eylemlerin tamamıdır. Algılama yönetimi, çeşitli yolları kullanarak, gerçekleri yansıtmak, operasyon güvenliği sağlamak, gerçeği gizleme ve çarpıtma, psikolojik operasyonları yönetme gibi unsurların bileşkesinden oluşur.

İngiliz yaklaşımına göre algı yönetimi, stratejik psikolojik savaşlar, stratejik aldatma, sivil işler ve kamu işleri kavramlarının toplamıdır (Çetin, 2011: 2-31). NATO Review’un 2003/yaz sayısındaki makalesinde Steve Collins’e göre algı yönetimi: “Yabancı ülkelerdeki hedef kitlenin tutumlarını ve tarafsız düşünme yeteneklerini etkilemek için yapılan aktivitelerin tamamını içerir. Buna kamuoyu diplomasisi (public diplomacy), psikolojik operasyonlar (PSYOPS), kamuoyunu bilgilendirme (public information) ve yanıltma taktikleri de dâhildir. Irak İçin Özgürlük operasyonunda, bu taktiklerden kamuoyu diplomasisi ve psikolojik operasyonlar kullanılmıştır” (Collins, 2003: 1). Bu açıdan baktığımızda algı yönetimi, savaş, silahlı çatışma, anlaşmazlıklar, terör ve yumuşak politikalar

çerçevesinde süreç öncesinde, sırasında ve sonrasında kullanılan bir mekanizma olarak tanımlanabilir (Tanrıverdi, 2013: 178). Bu mekanizmanın temel hedefi istenilen şekilde tutum, davranış ve düşünce değişikliği/oluşumu sağlamak için algıları yönetmektir.

Algı yönetimi, hedef toplum, grup veya kişinin duygu, akıl yürütme, karar alma ve eylemlerini belirlemek/etkilemek için yapılan enformasyon eylemleridir (Özdağ, 2014: 195). Algı yönetimi daha çok fayda sağlayan, içeriği dolu ve belirsizliği daha az olan bilgileri sağlayabilmek için dış dünyadan veri akışını kontrol etmek ve geliştirmek anlamına gelen bir yönetim tekniğidir (Ronnie ve diğerleri, 2003). Artık “iletişimi yönetmek” demek, “algılamayı yönetmek” demektir (Saydam, 2012: 72).

Algı yönetimi kavramı her ne kadar yakın bir zaman diliminde ABD Savunma Bakanlığı tarafından terminolojiye kazandırılmış olsa da söz konusu kavrama yüklenen içerik incelendiğinde oldukça eski bir yöntem olduğu anlaşılmaktadır. Zira algı yönetiminin özünü “ikna ve inandırma faaliyetleri” oluşturmaktadır. Bu çerçevede tarih boyunca gerek fert bazında gerekse de kurumsal bazda hedef kişileri/kitleleri etkilemek için bu metot kullanılmıştır (Öksüz, 2013). Aristoteles “Retorik” adlı kitabında kapsamlı bir ikna teorisi geliştirerek bir anlamda algı yönetimi konusunda ilk teorik çalışmayı yapmıştır (Özdağ, 2014: 13). İnCEOğlu (2011: 92)’na göre savaş ve siyasetin bile reklam söyleminde kurgulanıp sunulduğu çağdaş toplumların medya demokrasilerinde, bireyin algılamalarının kendi haline bırakılamayacağı gerçeği, daha 1930’lu yıllarda fark edilmiştir. Hatta Walter Lippmann 1922’de yayınladığı kitabında kamuoyu, imaj, demokrasi gibi kavramlardan söz ederken birilerinin, küçük azınlıkların, çoğunluklar adına düşündüklerinden, birtakım imgeler ve imajlar oluşturarak onlara sunduklarından ve onları da, bunları aynen alıp kullanmaya yönlendirdiğinden söz etmektedir.

Harish Bijoor algılama yönetimi ile Pavlov’un öğretisi arasında bağlantı kurarak şöyle der: Uygun uyarılar uygun araçlarla verildiği takdirde, tüketici de ister istemez tepki verir (Saydam, 2012: 92). Bu varsayım aslında algı yönetiminin temelini oluşturmaktadır. Çünkü yönlendirilebilir ve yönetilebilir algı olmazsa, algı yönetiminden söz edilemez. Algı yönetiminin amacı, insanların beyinlerine nüfuz

ederek onların dünyayı “istenilen şekilde” algılamalarını sağlamak ve böylece yargılarının da istenilen yönde oluşmasını sağlamaktır (Özdağ, 2014: 15). Çevik (2013: 50)’e göre yaşanan durum, olay, olgu ve çevre koşulları kontrol edilmeden algı yönetilemez. Bu açıdan algı yönetiminin bir çeşit yumuşak güç olduğu ve hedefinin gönülleri ve zihinleri fethetmek olduğunu söyleyebiliriz.

Algılama, tutum ve davranışları etkileyen bilişsel bir süreçtir. Kişiye ulaşan uyarılara vereceği tepkiyi belirleyen, onların algılama biçimleri olduğuna göre insan yönetimi, algılama yönetimi ile başlamalıdır. Aslında davranış yönetimi algılama yönetiminden başka bir şey değildir. İnsan çevresinde olup bitenleri izlerken ve algılarken çeşitli tepkilerde bulunur. Algılama yönetiminin hedefi, bu tepkilerin istenilen yönde gelişmesini sağlamaktır. Algılama yönetimi, hedef kitlenin görüşlerini etkilemek için yapılan faaliyetlerin tamamını içerir (aktaran Çayoğlu, 2010: 65). ABD Savunma Bakanlığı, algılama yönetimi ile ilgili olarak; yönetilen algıyı yaymak, bilgiyi yönetmek, kaçınılmaz olarak medyayı yönetmek ve terörle savaş konusunda avantaj sağlamayı (O’Connor, 2006: 1) temel amaçları olarak saymaktadır.

Algılama yönetimi, yönetilmesi arzu edilen kişinin, grubun, kitlenin ya da örgütün kişilik yapılarının, inançlarının, kültürünün ve değerlerinin tanınması ile olabilir (Çayoğlu, 2010: 66). Farklı tavır ve davranışlar, algılama sürecinde oluşan farklı anlamlandırmaların neticesinde meydana gelir. Bireysel algılamada kişi genel uyarılmışlık halinde ve dikkatini çevreye yöneltmiş olmalıdır. Ancak bu durumda bile aynı uyarının farklı kişiler üzerinde farklı algılama şekillerine dönüştüğü görülebilmektedir. Bireysel algı farklılıkları, hedefin toplumsal bir grup veya kitle olduğu durumlarda negatif bir faktör olarak görülebilir. Fakat algılamada bireysel farklılıklar olmakla birlikte, toplumsallaşma sürecinde bireylere yüklenen ortak kodlar, sosyal-psikoloji içerisinde algılamada ortak bir taban bulunmasına imkân tanımaktadır. Algılamanın oluşumu kadar algıya etki eden unsurlarda da toplumdan topluma farklılık gösterse de-ortak bir zeminden söz etmek mümkündür. Esas olan, hedef toplumun, grubun veya kitlenin çözümlemesini sağlıklı bir şekilde yapmaktan geçmektedir (Kınacı, 2011: 38). Bu şekilde amaç doğrultusunda mesajlar oluşturulabilir ve yöntem belirlenebilir.

Algılama kişiden kişiye değişir gerçeği; kişinin eğitim, deneyim, inanç, kültür ve bilgi düzeyine bağlı olarak farklı algılama biçimlerinin olabileceğini ortaya koyar. Dolayısıyla algılamanın “gerçek” olandan farklı olabileceği ihtimali de her zaman yüksektir (aktaran Çayoğlu, 2010: 65). İnsanlar gerçeklerden ziyade doğrularla ilgilenirler. Bu noktada devreye algılama yönetimi kavramı girmektedir. Zira var olan durumlar değil, söz konusu durumların nasıl anlatıldığı ve bu anlatımdan hedefin, yani insanın, nasıl bir algılama sonucu bilgiyi oluşturduğu önem arz etmektedir (Çetin, 2011: 2-28). Nesnel olan gerçeklik, kişisel özellikler ve deneyimlerin etkisi sonucu farklı algılanabilir ve bu şekilde “doğru”lar ortaya çıkar.

Algılamalarda sadece bireylerin eğitim, kültür, inanç, bilgi düzeyi, kişisel özellikleri değil aynı zamanda grup kimlikleri de önemli bir rol oynamaktadır. Çevik (2013: 54)’e göre grup kimliğimiz algılamalarımızda çok önemli bir yere sahiptir. Özellikle grup dışındaki bireyler tarafından kendi grubuna yönelik aşağılama, saldırganlık hisseden bireyler, bilinçli ya da farkında olmadan, bu duyguları kendi çekirdek kimliklerine yönelik saldırı olarak da algılayabilmektedirler. Bu nedenle grup kimliğine yönelik zedelenmişlikle aynı anlamda algılanan bireysel zedelenmişlik, bireyler tarafından onarılmaya, benlik saygısı ayakta tutulmaya çalışılır. Bunun sağlanamadığı durumlarda bireysel kimlik dağılma ile karşı karşıya gelir ve kişi içsel olarak büyük bir huzursuzluk yaşayabilir. Bu nedenle bireysel kimliğin ya da bireysel kimlikle aynı olarak algılanan grup kimliğinin devamlılığı kişilerin fiziki varlığı kadar hayati olmaktadır. Böyle durumlarda kimlik kaybı ölümle eş anlamlı olarak algılanabilmektedir. Hatta kimlik kaybı fiziksel ölümden daha ağır bir acı oluşturduğu için fiziksel kayıp kimlik kaybından daha tercih edilir bir durumdur. Bu nedenle bir kısım teröristler gelip teslim olmaz çünkü kimlik kaybı yaşayacaklarını düşünürler.

Günümüzde algı, savaş yöntemi ve aracı haline gelmiştir. Bilimsel ve yönetsel sistemlerle, zihinleri etkilemek, dondurmak, yönlendirmek, zehirlemek veya alışkanlık oluşturarak bağımlı hale getirmek, yozlaşmanın, sömürünün ve esaretin metodu haline gelmiştir (Kınacı, 2011: 58). Algı yönetimi ile toplum çok rahat yönetilebilir. Medya ve küresel film sektörü algı yönetiminin en etkili araçlarındandır. Algıyı ele geçiren, özgür iradeyi yok ederek toplumları uzaktan kumanda ile yönetilen yığınlar dönüşürebilir. 14 Şubat Sevgililer Günü’nden yola

çıkarsak, önemli olan sevgilerinize gülün 14 Şubat'ta verilmesi gerektiğini yerleştirmektedir (Çağlar, 2013: 36-37). Aynı çerçevede, politik süreçlerde yansımalar ve görüntüler, konulardan ve ideolojilerden daha önemli hale gelmiştir. Politikacılar ve medya artık gerçekleri değiştirmek yerine algıyı yönetmeyi seçmektedirler (aktaran Saydam, 2012: 96). Kitlel iletişim araçlarıyla gerçek çok rahat şekilde tahrif edilebilir bir konuma gelmiştir.

Algılama yönetimi, geniş anlamıyla gerçeklerin nasıl algılandığının kontrolüdür. Algılama, daha önce belirtildiği gibi dış dünyadan bağımsız bir süreç değildir. Bu bağlamda insanın da gerçek ve doğru olan şey için değil; gerçek ve doğru olduğuna inandığı şey için mücadele edeceği fikrinden hareketle algılama yönetimi toplum, devlet ve uluslararası sistem düzeyinde büyük önem arz etmektedir (Çetin, 2011: 2-31). Örneğin; Amerika, politikası ve savunma faaliyetleri konusunda olumlu bir izlenim yaratmak için tasarlanan çalışmalarda sadece Ortadoğu için 2012 itibariyle 750 milyon dolarlık bir bütçe ayırmıştır (Collins, 2003: 1). Böylesine büyük bir bütçenin ayrılması algı yönetimine verilen önemi ve aynı zamanda algı yönetimi çalışmalarından beklentinin yüksek olduğunu göstermektedir.

Algı yönetimine bir örnek olarak Yugoslavya Savaşını verebiliriz. Yugoslavya'nın parçalanmasını netice veren bu savaş sırasında Sırlara Sırp dendi, Slovenlere Sloven dendi, Hırvatlara Hırvat dendi ama Boşnaklara Boşnak denmedi. Boşnaklara Müslüman dendi. Sıradan bir insan algılamasında Müslüman kimdir ve nerede olur? Ortadoğu'da. Peki, Avrupa'nın kalbinde Müslümanların ne işi var? Osmanlı buraları işgal ettiği zaman Ortadoğu'dan buraya getirdiği insanlar bunlar. O zaman bu Müslümanlar Avrupa'ya değil Ortadoğu'ya aitler, o zaman katledilmeleri vaciptir. Ortalama algı bu yönde olur. Boşnaklar Müslümanlığı tercih etmiş Slav ırkıdır. Srebrenitsa Katliamında; 8-9 bin kadın, çocuk, genç, yaşlı ve erkeğin BM askerlerinin gözü önünde kurşuna dizilmelerine kimse ses çıkarmadı (Çağlar, 2013: 42-43). Bu şekilde özellikle Hristiyan Batı kamuoyu Avrupa'nın göbeğinde gerçekleşen bir katliamı görmek ve duymak istemedi. Çünkü insanlar istediği şeyleri, istediği gibi ve istediği şekilde algılarlar.

Kınacı (2011: 59)ya göre yakın zamanlarda yapılan Amerikan operasyonlarında açıkça görülen olgu şudur: ABD gittiği veya işgal ettiği her yerde uluslararası algı yansımalarını çok önceden hazırlamaktadır. Ön psikolojik yapılandırma faaliyetlerinin üstüne mutlaka, BM, NATO, Kızılhaç, Uluslararası Af Örgütü, Yardım örgütleri ve özellikle CNN gibi medya kuruluşları ile birlikte operasyon yaparak operasyonunu meşrulaştırma gayreti ile toplumların algısını lehine çevirmeye çalışmaktadır. Bilgi ve algı savaşlarında amaç gerçeğin peşine düşmek ve onu ortaya çıkarmak değil, ne pahasına olursa olsun zafer kazanmaktır. Algılama, algılayanın bilinçli bir anlama çabasıdır, dış dünyadan bağımsız değildir ve karşılıklı bir etkileşim sürecinde gerçekleşir.

Algı yönetimi kavramının ilk defa ABD Savunma Bakanlığı tarafından kullanıldığı belirtilmiştir. Bu nedenle algı yönetiminin tarihsel gelişiminin, ABD'nin Birinci Dünya savaşından itibaren uyguladığı ve yaptığı kampanyalar kapsamında incelenmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir. Martemucci (2007: 25-27)'ye göre ABD'nin Birinci Dünya savaşında düzenlediği algı yönetimi kampanyası, devletin istihbarat örgütlerinin doğruluk üzerine yaptığı propagandalarından ibaret idi. Bu kapsamda, ABD kamuoyu Birinci Dünya Savaşına girme konusunda ikna edilmiştir. Bu propaganda için 75.000 kişi "dört dakikalık adamlar" olarak görevlendirilmiştir. Bu görevlendirilen kişiler, Amerika'nın savaşa girmesinin gerekliliği konusunda dört dakikalık ABD'yi övücü konuşmalar yapmışlardır. Yapılan konuşmalarının dört dakika olmasının sebebi ise, o zamanlar ortalama bir insanın dört dakika sonra dikkatinin dağıldığına inanılmasından kaynaklanmaktadır.

1939-1944 yılları arasında ABD Başkanı Roosevelt algı yönetimi kampanyasını yönetmek ve desteklemek maksadıyla en az 12 organizasyon kurmuştur. Bunlardan biri de OWI (*Office of War Information*, Savaş Bilgi Bürosu)dir. Bu ofisin yaptığı faaliyetler, algı yönetimine örnek olarak verilebilir. 10 Ağustos 1945 yılında Japon'lar teslim olma ile ilgili şartları Müttefik Devletler ile tartışırken, Japon Devleti bu tartışmaları halktan saklıyorlardı. Bu stratejik fırsatı değerlendiren OWI, derhal Amerika'nın Sesi Radyosu ile Japonların teslim olması ile haberleri Japon halkına duyurmuştur. Buna ek olarak 3 milyon broşür Amerikan Savaş uçakları ile Japon şehirlerine atılmıştır. Sonuç olarak iki gün sonra, Japonya

resmî olarak teslim olmuştur (Martemucci, 2007: 27-34). ABD'de yarım yüzyıldan beri CIA aracılığıyla yurtdışında algılama yönetimi taktiği geliştirilmektedir. Örneğin; 1953 yılında İran Başbakanı'nın görevden alınması için bir propaganda geliştirmişler ve Başbakanın garip bir kişi olduğu çünkü çalışma ofisinde bornoz giydiği şeklinde fısıltı dedikodusunu çalıştırmışlardır (Özer, 2012).

11 Eylül saldırılarından sonra NSC PCC (*National Strategic Communication Policy Coordinating Committee*, Millî Stratejik İletişim Politika Koordine Komitesi) kurulmuştur. Şu anda ise Kamu Diplomasisi ve Halkla İlişkiler Müsteşarlığı, stratejik iletişim faaliyetlerini yönetmektedir. Bununla birlikte 11 Eylül saldırılarının hemen sonrasında Pentagon, OSI (Office of Strategic Influence, Stratejik Etki Ofisi) adı altında bir büro yaratmıştır. Fakat bu büro kamuoyuna ve yabancı basına yanlış bilgi verdiği yönünde, hem kendi devleti ve hem de kendi kamuoyu tarafından eleştirilmiştir (Martemucci, 2007: 52-60). ABD'nin özellikle 1. Dünya Savaşından itibaren hedef kitlesinde istediği şekilde tutum, davranış ve düşünce geliştirme/oluşturmak için yoğun bir çaba içine girdiği anlaşılmaktadır. Bu faaliyetler için farklı kurumlar kurmuş ve büyük bütçeler ayırmıştır. Sadece savaşta ve düşmana yönelik değil, barış zamanında ve müttefiklere de yöneltilen bu faaliyetler ABD politikasında önemli bir araç olarak kullanılmaktadır.

Algılama yönetimine verilen önem ve ayrılan bütçeye örnek olarak; ABD'de 2005 yılında Pentagon, Rendon Grup gibi üç sözleşmeci kuruluşa 300 milyon dolar tahsis etmiştir. Burada amaç beş yıllık bir süreç içinde, uluslararası algılama yönetimi projesi kapsamında uzmanlar tarafından psikolojik operasyonlar için yaratıcı görüşlerin oluşturmasını sağlamaktır (Jonathan, 2005:1). Rendon Grup ve benzerleri ABD propagandası yapmak için, Irak'ta 20 Martta 2003'teki ilk saldırıdan önce havadan 40 milyondan fazla el broşürü atmışlardır. Bazı broşürler ABD güçlerine karşı mukavemet gösterilmemesi yönündeyken bazıları da Irak Baas Partisi liderlerini küçümseyici nitelikteydi (Collins, 2003:2). Bu faaliyetin halk üzerinde önemli psikolojik etkilere yol açmış olduğu değerlendirilmektedir.

2.4.2. Algı yönetimi ve ilişkili kavramlar

İletişimi temel alan bütün tatbik alanlarında (halkla ilişkiler, reklam, propaganda, v.s.), bireylerin duyusal verileri zihinsel süreçten nasıl geçirdiği ve bu sürece etki eden öğeler üzerinde durulmaktadır. Uygulamalar duyusal verileri hedef alsa da asıl etki edilmek istenen zihinsel verilerdir. Zihinsel süreç içerisinde de algı ve algılama kavramları önem taşımaktadır (Kınacı, 2011: 42). Algılama yönetimi genel bir kavramdır. Her psikolojik savaş ve propaganda faaliyetini, aslında bir algılama yönetimi süreci olarak nitelendirmek yanlış olmaz. Daha kapsayıcı olması itibarıyla algılama yönetimi günümüze ait modern bir kavramdır (Çetin, 2011: 2-44). Aynı şekilde Özdağ (2014: 14) da algı yönetiminin propaganda, psikolojik savaş/harekât ve kamu diplomasisini kapsadığını düşünmektedir.

Spaiser, algı yönetimini bilgi savaşlarının içinde tanımlamıştır. Bilgi savaşının iki türü olan psikolojik operasyonlar ile algı yönetimi özellikle de asiler için çok önemlidir. Propagandayı da kapsayan algı yönetimi, diğerlerinin duygularını, düşüncelerini ve davranışlarını etkilemek amacıyla yapılır (aktaran Hügül, 2011: 21). Algılama yönetimi çalışmalarında, psikolojik operasyonlar, kamu diplomasisi ve halkla ilişkiler yoğun olarak kullanılmaktadır (Özer, 2012). Bu husus algı yönetiminin kapsayıcı bir kavram olduğunu göstermektedir.

Çetin (2011: 2-39)'e göre konvansiyonel savaşların yoğunluğunun azalması ve günümüz yeni savaşlarının niteliği gereği bir “son”u olması sebebiyle propaganda ve psikolojik savaş kavramları değişmiş, teknolojinin de etkisiyle “tek” yönlülükten, “karşılıklılığa” doğru bir gelişme göstermiştir. İşte bu noktada algı yönetimi kavramı ortaya çıkmaktadır. Bununla birlikte propaganda ve psikolojik savaş kavramlarının artık var olmadığını iddia etmek de çok yanlış bir önerme olacaktır. Algı yönetimi, daha önce belirtildiği üzere, isminin konulmamasına rağmen eski bir kavram oluşu, psikolojik savaş ve propaganda kavramlarını da içeren, geniş bir yapıya sahip olmasından kaynaklanmaktadır. Çünkü psikolojik savaş ve propaganda kavramlarının içeriğine bakıldığında, amacın birey veya kitlelerin algılarının değiştirilerek, istenilen noktaya getirilmesi olduğu görülebilir.

Özdağ (2014: 13)'a göre propaganda ve psikolojik harekât/savaş kavramları ne kadar itici ise algı yönetimi ve kamu diplomasisi o kadar çekici ve rahatça kullanılan kavramlardır. Enformasyon savaşı ise çok bilinen ve kullanılan bir kavram değildir. Bu kavramlardan propaganda, psikolojik savaş/harekât, kamu diplomasisi ve enformasyon savaşı; algıyı yönetmek için yapılan eylemleri tanımlar. Yani algı yönetimi amaç; propaganda, psikolojik savaş/harekât, kamu diplomasisi ve enformasyon savaşı ise araçtır.

Genel olarak özetleyecek olursak bazı çalışmalarda algı yönetimi ile psikolojik savaş, psikolojik harekât/operasyon, kamu diplomasisi ve propaganda arasında kavram kargaşası yaşandığı görülmektedir. Yukarıdaki tanımlarından da anlaşılacağı üzere algı yönetimi psikolojik savaş, psikolojik harekât/operasyonu, kamu diplomasisini ve propagandayı kapsayan daha genel bir kavramdır. Her somut algı yönetimi uygulamasında bu kavramlardan bir ya da birkaçı kullanılabilir.

2.4.2.1. Algı yönetimi ve halkla ilişkiler

İnsan davranışları, davranışların temelindeki bilgilerin kaynağı, farklı bilgi kalıplarının algıları ve dolayısıyla tutum ve davranışları etkilemedeki rolü, sosyal bilimlerin içerisindeki birçok bilim dalında, araştırmalara temel oluşturmaktadır. Halkla ilişkiler de diğer sosyal bilim alanlarından, özellikle sosyal psikolojiden faydalanarak hedef kitle tutumları üzerinde çalışmalar yapmakta ve stratejik planlamaları yönlendirmektedir (Kınacı, 2011: 37). Halkla ilişkilerin bugüne kadar sayılabilmiş 500'e yakın tanımının bulunması, konunun en azından diğer bilimsel disiplinlerde yapıldığı gibi bir tekil yaklaşımla ele alınmasının kolay olmadığını gösterir (Saydam, 2012: 57). Bu durum halkla ilişkiler ile yakın kavramlar diyebileceğimiz propaganda, kamu diplomasisi, psikolojik savaş kavramlarını ele aldığımız zaman daha açık şekilde ortaya çıkmaktadır. Aralarında net ve kesin bir ayırım yapmakta zorlanılmaktadır.

Halkla ilişkiler, mal ya da hizmet üretmek amacıyla kurulmuş tüm örgütlerin faaliyette bulundukları alana ilişkin başarılarını, olabildiğince üst düzeye taşımak için gerekli olan, etkin bir iletişimi gerektiren, iki yönlü bilgi alış-verişine dayalı faaliyetleri kapsamaktadır (Uğurlu, 2008: 146). Bir başka tanımla halkla ilişkiler, bir

işletme ile hedef kitle arasında karşılıklı iletişimi, anlayışı oluşturmaya ve sürdürmeye yardımcı olan ayrıcalıklı bir yönetim görevidir (Saydam, 2012: 58).

Halkla ilişkilerle birlikte iletişim etkinliklerinin tesirleri ve kalıcılıkları sorgulanmaya başlanmış; bu sorgulama, algıları yönetme düşüncesini doğurmuştur. Bireylerin ve genel anlamda toplumun yapısında fikirlerin nasıl ve neye göre oluştuğu, var olan düşüncelerin ve düşüncelere bağlı olarak davranışların hangi tesirlerle şekillendirilebileceği, önemli ve çözümü belli olmayan sorunlar olarak halkla ilişkilerin önünde durmaktadır (Kınacı, 2011: 37). Uğurlu (2008: 163)'ya göre halkla ilişkiler ve algı yönetimi anlayışının belli hedeflere ulaşmada benzer noktalarda kesişmesi, halkla ilişkiler faaliyetlerinin odağında algı yönetimine yer verilmesi gerekliliğini ortaya koymaktadır. Halkla ilişkiler faaliyetleri, örgütün hedef kitlesiyle kurabildiği ilişkinin yönünü tayin etmekte, bu yön bulma işleminde pusula vasfını ise algı yönetimi anlayışı oluşturmaktadır.

Disiplinin gelişiminde propaganda, manipülasyon, indoktrination, sosyal sınıf gibi kavramlar kötü görevsel anlam yüklemelerine sahip oldukları için terk edilmiş ve kötü sistemleri tanımlamada kullanılmaya başlanmıştır. Ancak son yıllarda benzer biçimde, halkla ilişkiler kavramının da uzun yıllar boyu gelişen ve yayılan negatif çağrışımları nedeniyle yavaş yavaş terk edilmeye başlandığı söylenmektedir (Erdoğan, 2007: 1). Yukarıda bahsedilen görüşlerde algı yönetimi genellikle halkla ilişkilere yön tayin eden bir kavram şeklinde değerlendirilmiştir. Fakat Erdoğan (2007: 1)'a göre halkla ilişkiler, propagandayla başlayan disiplinin bir devamı olarak düşünülebilir.

Halkla ilişkiler ile algı yönetiminin kesiştiği birçok noktanın olduğu konusunda mutabakat vardır. Propaganda, psikolojik savaş/operasyon ve kamu diplomasisini kapsayan algı yönetiminin, halkla ilişkiler ile ortak paydaları olmasına rağmen birbirlerini kapsamadıkları düşünülmektedir.

2.4.2.2. Algı yönetimi ve propaganda

Propaganda kelimesinin kökeni, “bir fikrin yayılması, üretilmesi, nakledilmesi ve zihinlerde geliştirilmesi” anlamına geldiği halde, 1. ve 2. Dünya savaşları sonrası negatif bir anlam yüklenerek anılır olmuştur. Günümüzde de genellikle

yalan, yanıltıcı haber, aldatma ve beyin yıkama gibi kelimeler ile birlikte kullanılır (Oktay, 2002: 92). Propaganda, uygulayana yarar sağlamak amacıyla, belirli bir grubun duygu, düşünce, tutum ve davranışlarını etki altında tutmak ve değiştirmek amacıyla yayınlanan bilgi, belge, doktrin ve görüşlerdir (Tarhan, 2010: 36). Bir başka tanımla, propaganda, hedef kitlenin davranışlarının yönlendirilerek amaca uygunluğunu sağlayan bir iletişim türüdür (Çitlioğlu, 2013: 2).

Propaganda, propagandacının amaçlarının gerçekleştirilmesi amacıyla, hedef kitlelerin algılarının şekillendirilmesi, bilgilerinin yönlendirilmesi ve davranışlarının yönetilmesine yönelik girişilen maksatlı ve sistematik çabalardır (Oktay, 2002: 91). Propagandayı modern siyaset biliminin konusu haline getiren Harold D. Lasswell, propagandayı “seçeneklerin ve davranışların, diğer koşulları değiştirmek yerine, sosyal fikirler ileri sürerek doğrudan manipülasyon yoluyla yönetilmesidir” şeklinde tanımlamıştır (Özdağ, 2014: 22). Bu tanım propagandanın alanını biraz daha daraltarak, genel kullanımına uygun bir çerçeve çizmektedir.

Propaganda, kişiler ve toplumların zihinsel örgütlenmelerini değiştirmek için yürütülen psikolojik harekâtlarda da başvurulan bir yöntemdir (Çitlioğlu, 2013: 12). Kültür savaşları ile millî birlik ve beraberlik duyguları zayıflayan uluslar, propaganda için uygun hedef haline gelirler. Bu tip toplumlarda şayia şeklindeki haberler, yorumlar ve bilgiler çok kısa sürede toplumun belirli bir kesimini mobilize edip toplumda kargaşa oluşturabilir. Objektif düşünme yeteneği azaltılmış ve psikolojik harp ve propaganda konusunda yeterli bilgiye sahip olamayanlar ile psiko-sosyal yapısı etkilenmeye açık olan (aktaran Hügül, 2011: 31), yani toplumsal fay hatları çok ve hareketli olan kitleler, propagandadan çok kolay bir şekilde etkilenirler. Bu şekilde toplumlarda/kitlelerde kolayca kutuplaşmalar yaşanır ve gruplar karşı karşıya getirilebilir.

Yukarıdaki tanımlar kapsamında, algı yönetiminin propagandaya nazaran daha geniş ve daha kapsamlı olduğu görülmektedir. Aynı zamanda propaganda, algı yönetiminin en önemli araçlarından birisi olarak düşünülebilir.

2.4.2.3. Algı yönetimi ve kamu diplomasisi

Klasik diplomasi, devletlerin temsilcileri veya diğer uluslararası aktörler arasındaki ilişkilerdir. ‘Kamu diplomasisi’ ise; yabancı ülkelerdeki kamuoyunu ve daha spesifik sivil toplum gruplarını, organizasyonlarını ve bireyleri hedefleyen çalışmalar ve ilişkilerdir. Klasik diplomaside temel strateji, yöneticileri ikna etmekken, kamu diplomasisinde halklarda sempati uyandırmak ve sürdürülebilir ilişkiler kurmaktır. Ayrıca kamu diplomasisinde ideolojiler ve çıkarlardan çok fikirler ve değerler önem kazanmaktadır (Ünal Erzen, 2012: 101-102). ‘Kamu diplomasisi’ insanları bilgilendirerek, hoşla giderek ve etkileyerek ulusal çıkarların desteklenmesidir (Arpacioğlu, 2012: 30). Amerika Birleşik Devletleri, Kamu Diplomasisi ve Halkla İlişkilerden sorumlu eski Müsteşarı James K. Glassman, katıldığı “Dijital Çağda Kamu Diplomasisi” adlı panelde kamu diplomasisini, “resmi görevlilerden çok halkı hedef alarak onları bilgilendirmek, anlamak ve merak uyandırmak, yabancı halkı Amerikan çıkarları için etkilemek” olarak tanımlamıştır (aktaran Arpacioğlu, 2012: 29). Bu tanımlamalardan çıkardığımız ortak nokta, kamu diplomasisinin resmi görevlilere yönelmediği, halka ve sivil toplum kuruluşlarına yöneldiğidir.

Uluslararası sistemde güç algısının değişmesi, sert güç kullanımının gücü kullanan aktöre meşruiyet sorunları yaratması ve sert gücün maliyetinin yüksek olması, aktörleri yeni bir güç arayışına yöneltmiştir. Eski çağlarda yeterli olan sert güç günümüzde tek başına yetmemeye başlamıştır. Toplamların kültür seviyelerinin ilerlemesi, yüksek maliyetli, üzücü ve kanlı sonuçları olan sert güç yerine kullanılabilecek başka bir güç arayışını başlatmıştır. Bu arayış yumuşak güç kavramını ortaya çıkarmıştır (Tavukçuoğlu, 2013: 70). Sert güç askeri müdahaleyi, baskıyı ve dayatmayı içerir. Yumuşak güç ise zorbalık yerine işbirliği ve iknayı esas alır. Yumuşak güçte esas mesele “eğer istediğim şeyi istemeni sağlayabilirsem o zaman istediğim şeyi yapman için seni zorlamama gerek yok” mantığıdır. Yumuşak gücün en önemli unsuru kamu diplomasisidir. Kamu diplomasisi, bir hükümetin başka bir ulusun halkını ve aydınlarını, bu ulusun politikalarını kendi avantajına olacak şekilde döndürmek amacıyla etkilemeye çalışmasıdır (Çağlar, 2013: 29). Bu şekilde çok maliyetli olan sert güç yerine çok daha az maliyetli olan yumuşak güçle hükümetler istediğini elde etmeye

çalışmaktadırlar. Bunu yaparken ise özendirmek, ikna etmek, sempati toplamak gibi yöntemleri kullanılmaktadırlar.

Kamu diplomasisinin etkinliği değişen zihinlerle ölçümlenmektedir. Değişen zihinlerin ön koşulu ise değişen algılardır (aktaran Arpacioğlu, 2012: 21). Bu açıdan kamu diplomasisi ile algı yönetimi birçok noktada iç içe geçmektedir. Yumuşak güç insanları ikna etme ve kendine çekme becerisidir. İkna dediğimiz zaman algılar devreye girmeye başlar. Eğer sizin benim istediğimi isteminizi sağlarsam size bunu yaptırmak için sopa ya da havuç kullanmama gerek kalmaz. İkna nasıl olur? Bu safhada psikoloji ve bilişsel bilimlerde duyuşal bilginin alınması, yorumlanması, seçilmesi ve düzenlenmesi anlamına gelen algılar devreye girer. Eğer siz birden bire “ya evet aslında karşı taraf haklı galiba” demeye başladığınız zaman bilin ki birileri sizin algılarınızla oynuyor. Bu kapsamda yumuşak gücün en önemli faktörlerinden biri algı yönetimidir (Tavukçuoğlu, 2013: 73-74). Parry (2006:1)’e göre 1980’lerde CIA ve askeri psikolojik savaş uzmanları tarafından kamu diplomasisi araçlarının organize bir şekilde kullanımı amacı ile algı yönetimi uygulamaları gündeme gelmiştir.

Algı yönetimini yumuşak-sert güç ayrımı dışında “akıllı güç” olarak tanımlayan Varoğlu (2013: 1), algılama yönetimini kamu diplomasisinin önemli araçlarından birisi olarak görmektedir. Algılama yönetimi, sert güç-yumuşak güç tartışmasının bir arada yürütüldüğü ortamda ‘akıllı güç’ olarak ele alındığı için önem arz etmektedir. Akıllı güç ifadesinde temel vurgu, uygun yerde ve zamanda doğru yöntemlerle istenilen etkiyi yaratmada doğru tercihleri ön plana çıkarmaktadır. Bu yönüyle bakıldığında algılama yönetimi bir ‘akıllı güç’ aracı olarak karşımıza çıkmaktadır.

Algı yönetimi, davranışları ve nesnel sorgulamayı etkileyen her türlü faaliyeti içerirken, kamu diplomasisi daha çok yurtdışına yönelik olarak psikolojik operasyonları ve kamunun bilgilendirme ve yönlendirilmesi faaliyetlerini kapsamaktadır (Collins, 2003: 1). Aynı şekilde Özer (2012)’e göre de algı yönetimi, gerek ülke içinde gerekse yabancı ülkelerdeki hedef kitlelerin görüşlerini etkilemek için yapılan faaliyetlerin tamamını kapsamaktadır. Bu faaliyetler yurtdışında yoğunlaştığında, kamu diplomasisi adını almaktadırlar.

Collins (2003: 2-3)'e göre haber kaynaklarının çeşitliliği ve kontrol edilmezliği nedeniyle 'kamu diplomasisi', küresel bir fikir birliği oluşturmak açısından etkisini kaybetmiştir. Çünkü artık dünyanın herhangi bir yerinde bir olayı/bilgiyi, haberleştirip yaymak için büyük medya kuruluşlarına ihtiyaç bulunmamaktadır. İnternete bağlı akıllı bir telefon ile hem fotoğraf/video çekilebilir hem de canlı yayın yapılabilir. Bu şekilde özellikle gerçekliği olmayan bilgi ve haberle yapılan kamu diplomasisi ve algı yönetimi faaliyetleri çok hızlı bir şekilde etkisizleşebilmektedir.

2.4.2.4. Algı yönetimi ile psikolojik savaş ve psikolojik harekât

Psikolojik Harekât ile Psikolojik Operasyonlar (Psychological Operations) aynı kavramlardır. Türkçedeki harekât kelimesinin İngilizce karşılığı "operation" kelimesidir. Dolayısıyla Psikolojik Harekât ile Psikolojik Operasyon tanımlamaları aynı kavramı ifade etmektedir. Psikolojik Savaş ve Psikolojik Operasyon iç içe geçmiş kavramlardır. Psikolojik operasyonlar, psikolojik savaşın uygulama aracıdır.

Özdağ (2014: 61-67)'a göre, hasım gücün iradesini eritmeye, çürütmeye, çözmeye ve tahrip etmeye yönelik sürdürülen savaşa psikolojik savaş denir. Psikolojik savaş sadece devletler arasında cereyan etmez, farklı gruplar arasında da yaşanabilir. Çağımızdaki teknolojik gelişmeler göz önünde bulundurulduğunda ucuz psikolojik savaş yöntemleri ile devlet dışı aktörler de saldırı ve savunma anlamında başarılı psikolojik savaş kabiliyeti kazanmıştır. Bir NATO belgesinde psikolojik savaş "hedef kitlelere yönelik iletişim metotlarını ve diğer araçları, hedefin politik ve askeri amaçlarına ulaşmasını etkileyen algılamasını, duruşunu ve davranışını etkilemek amacıyla kullanılan, planlanmış psikolojik faaliyetlerdir" şeklinde tanımlanmıştır.

Psikolojik operasyonlar, yabancı grupların, kişilerin, organizasyonların ve devletlerin davranışlarını, duygularını, motivasyonlarını ve düşüncelerini etkilemek maksadıyla, seçilmiş bilgi ve işaretler ile birlikte yapılan planlı operasyonlardır. Psikolojik operasyonların amacı, yabancı izleyicilerin, uygulayanın hedefleri doğrultusunda davranmalarını sağlamak veya bu davranışı güçlendirmek ve

pekiştirmektir (Hügöl, 2011: 36). Psikolojik Harekât/Operasyon, arzu edilen hedeflerin elde edilmesi için, hedef kitlenin tutum ve davranışlarını değiştirerek hedef ülkenin ekonomik, sosyal, siyasi, askerî ve teknolojik gibi millî güç unsurlarından en az biriyle planlanarak uygulanan faaliyetlerdir (Özdağ, 2008: 232). Tanımları incelediğimizde ortak olarak vurgulanan hususların, hedef olarak seçilen hasımların iradesine ve azmine zarar vererek uygulayanın istekleri doğrultusunda değişim gerçekleştirmek olduğunu söyleyebiliriz.

Psikolojik operasyonların tanımına bakıldığında, algı yönetiminin tanımı ile paralellik gösterdiği görülmektedir. Algı yönetimi, psikolojik operasyonları da kapsamaktadır (Martemucci, 2007: 11). Zaten ABD Savunma Bakanlığı'nın algı yönetimi tanımında da "...gerçekleri yansıtma, operasyon güvenliği sağlama, gerçeği gizleme ve çarpıtma, psikolojik operasyonları yönetme..." gibi unsurların bileşkesinden oluştuğu ifade edilmiştir.

Psikolojik savaşın ne kadar önemli olduğunu bir Rus uzman şöyle ifade etmiştir: "SSCB hiçbir savaşı kaybetmediği halde yenilmiştir. Çünkü politik ve askeri önderliği savaşın gerçek doğasını anlamamış, savaşı çok dar bir anlamda yorumlamış ve bunun neticesinde yaşamsal bir alan olan Sovyet halkının psikolojisi güvence altına alınmamıştır. Bu hata SSCB'nin dağılmasına neden olmuştur" (Özdağ, 2014: 69). Bu bağlamda algının psikolojiyi doğrudan etkilediğini düşünürsek, algı yönetiminin ne kadar önemli bir işleve sahip olduğu anlaşılabacaktır.

Collins (2003: 2-3)'e göre tepeden uçakla el ilanı bırakmak, o ülkenin dilinde yayın yapan televizyon kanalları ve radyolar aracılığıyla mesajları iletme gibi yöntemlerle hedef kitlenin psikolojisini etkilemeye yönelik 'psikolojik operasyon' taktikleri başarılı ve etkili olmaktadır. Psikolojik operasyonlar 'beyaz ve siyah' şeklinde ikiye ayrılabilir. Beyaz operasyonda bilgi veren ve arkasında kim olduğu açıkça ifade edilir. Siyah operasyonlarda ise bilginin kaynağı karanlıktır. Sonuç olarak diyebiliriz ki algı yönetimi, psikolojik savaş ve psikolojik harekâtı/operasyonu kapsar ve bunlar algı yönetimi için en önemli araçlardır.

Çizelge 2.1. Algı Yönetimi ve ilişkili kavramların tanımları

Algı Yönetimi	Hedef ülkenin/kitlenin her seviyedeki istihbarat birimleri ve liderleri de dâhil olmak üzere, bu ülkelerdeki geniş kitleleri uygulayanın hedefleri doğrultusunda tavır almaları ve resmi adımlar atmalarını sağlamak amacıyla, seçilmiş bilgi akışını ve somut belgeleri yönlendirerek ya da reddiyesini oluşturarak, kitlelerin hislerini, güdülenmelerini, düşünce sistemlerini etki altına almaya çalışmak için yürütülen eylemlerin tamamıdır. Algı yönetimi gerçekleri yansıtmama, operasyon güvenliği sağlama, gerçeği gizleme ve çarpıtma, psikolojik operasyonları yönetme gibi unsurların bileşkesinden oluşur.
Propaganda	Uygulayana yarar sağlamak amacıyla, belirli bir grubun duygu, düşünce, tutum ve davranışlarını etki altında tutmak ve değiştirmek amacıyla yayınlanan bilgi, belge, doktrin ve görüşlerdir.
Psikolojik Harekat/Operasyon	Hedefin davranışlarını, duygularını, motivasyonlarını ve düşüncelerini etkilemek maksadıyla, seçilmiş bilgi ve işaretler ile birlikte yapılan planlı operasyonlardır.
Psikolojik Savaş	Hasım gücün iradesini eritmeye, çürütmeye, çözmeye ve tahrip etmeye yönelik sürdürülen savaştır.
Halkla İlişkiler	Mal ya da hizmet üretmek amacıyla kurulmuş tüm örgütlerin faaliyette bulundukları alana ilişkin başarılarını, olabildiğince üst düzeye taşımak için gerekli olan, etkin bir iletişimi gerektiren, iki yönlü bilgi alış-verişine dayalı faaliyetleridir.
Kamu Diplomasisi	Yabancı ülkelerdeki kamuoyunu ve daha spesifik sivil toplum gruplarını, organizasyonlarını ve bireyleri hedefleyen çalışmalar ve ilişkilerdir.
Yumuşak Güç	İnsanları ikna etme ve kendine çekme becerisidir.

2.4.3. Algı yönetiminde kullanılan yöntem ve araçlar

Algı yönetiminde kullanılan yöntem ve araçlar, algı süreciyle yakından ilgilidir. Algı sürecini etkileyen her şey, algı yönetiminde yöntem ve araç belirlerken dikkat edilmesi gereken hususlardır.

Algılama yönetimi açısından en önemli konulardan biri de teknolojidir. Değişen teknolojiyi anlamak, algıyı yönetmek için çok önemlidir. Mesajların iletilmesini sağlamak için medyayı yönetmek, doğru karışımı yapmak gerekir. Mesajların iletiminde güvenilirlik, etkililik ve gerçek, kritik öneme sahiptir. İnsanlar için ne söylendiği değil; kimin, nasıl söylediği daha önemlidir. Semboller içerikten daha önemli. Bilim adamlarının söylediği gibi: “Mantık ikna eder, ancak duygular motive eder” (Saydam, 2012: 95). Bu sebeple algının yönetilmesi için motive edici ve duygusal iletişimin kurulması gerekir.

Hedef kitle ile hangi kültür ve değer platformunda iletişim kurulabileceğinin tespiti için, o hedef kitlenin ve segmentlerin kodlarının çıkarılması ve bu işlem hangi ülkede yapılıyorsa, o ülkenin insanların ortak zihin haritalarının tespiti, iletişimin abc'sini oluşturur ve bu yaklaşımda yapılacak hataların affı yoktur. Bir şeyin değeri, o şeyin varlığı halinde değil, yokluğu halinde yaratacağı boşluğun insan algılamasında neye karşılık geleceğinin kavranması sonucunda tespit edilebilir (Saydam, 2012: 107-114). Bu şekilde değerler sıralaması (hiyerarşisi) tespit edilebilir.

İletişim stratejilerinde bireyin toplumsallaşma sürecinden geçmiş olduğu ve bu nedenle toplumdan ayrı düşünölemeyeceği göz önünde bulundurulmalıdır (Kınacı, 2011: 50). Her bir izleyicinin önceden oluşmuş bilgisi, inancı, değerleri, motivasyon kaynakları, sınırlılıkları ve çevreden gelen mesajlara karşı duyarlılığı/duyarsızlığı ile mesajları kendilerine ulaştıran kaynaklara mesafesi farklıdır. Bu nedenle, toplumda tutum ve davranışın değişmesini isteyen kampanyaların planlanmasında, toplum tarafından ortak olarak bilinen anahtar bilgilerin, inançların, toplumsal değerlerin ve motivasyon kaynaklarının bilinmesine ve tanımlanmasına ihtiyaç vardır (Hügöl, 2011: 16). Toplum değerlerine uygun olmayan stratejilerin etkili olması çok düşük ihtimaldir.

Algılama yönetiminde, etkili ve başarılı bir çalışma için önce faaliyetin uygulanacağı nüfusun kültürel eğilimleri analiz edilmeli, zayıflıkları bulunmalı ve hassas noktaları belirlenmelidir. Sonra bu kültürel göstergelere göre propaganda temaları geliştirilmelidir. Bu doğrultuda medyadan ve düşünce tanklarından faydalanılırken; dedikodu, söylentiler ve taşlamalardan hedefe zarar vermek için yararlanılmaktadır (Özer, 2012). Hedef kitle belirlendikten sonra, başarılı bir algı yönetimi uygulaması için muhakkak suretle hedef, detaylı bir şekilde analiz edilmeli ve oluşturulacak mesajlar analize göre hazırlanmalıdır.

Algı yönetimi kapsamında, simgeler/semboller tutum ve davranış değişikliği oluşturmada etkili olabilmektedirler. Gerçek, insanın sembol sisteminin içinde yer alan bir olgudur. İnsanlar için gerçek, gazetelerden, dergilerden, kitaplardan ve tarihsel geçmişten öğrenilen semboller topluluğudur. Dil ise bu sözlü olmayan dünyada, nesnelerin ne olduklarına veya ne olmadıklarına yarayan gerekli bir araçtır. İdeoloji, sembollerin kullanılması ve toplum nezdinde kabul edilmesi ile ilgilidir. İdeolojilerin insanların hayatlarında ne denli önemli olduğu, semboller ya da ideolojiler uğruna milyonlarca insanın öldüğü gerçeğiyle anlaşılabilir. Bazı semboller, insanların etnik veya dini kimlikleri ile birleşmiştir. İşte bu sembollere yapılan saldırı, o sembolü kimliğinin değişmez bir parçası yapan insan için, kendi benliğine veya güvenliğine saldırı anlamına gelmektedir (Hügöl, 2011: 18). Avrupa ve ABD toplumlarında ülkelerinin bayrağını iç çamaşırı şeklinde giymek bile normal karşılanır. Fakat Türk toplumunda, bayrağın sembolik değerinin çok önemli olması nedeniyle bırakın iç çamaşırı olarak giymeyi, bayrağın yere konulmasına bile tahammül edilemez. Türk bayrağı bir anlamda Türklerin kimliğinin bir parçası haline geldiği için, bayrağa yapılan saldırıyı/saygısızlığı fertler doğrudan kendilerine ve toplumlarına yönelik olarak algılarlar.

Semboller, büyük gruplar olarak tanımlanan etnik gruplar, dini gruplar ve milletlerin kimliklerini ve bu grupların birbirine bağlılığını etkileyen iletişim araçlarıdır. Bu büyük gruplar önceden kodlanmış algılara sahiptir ve sık sık liderlerinden düşman ve dost seçme konusunda bilinçli veya bilinçsizce etkilenirler. Semboller aynı zamanda grubun bütünleşmesine katkı sağlar. Paylaşılan değerler, kültür ve ortak tarih ile birlikte, bireyler aynı veya benzer anlama gelen şeyleri özel semboller ile adlandırabilirler (aktaran Hügöl, 2011: 19). Örnek olarak: Mısır'daki

halk ayaklanmasından sonra bu ülkeyi ziyaret eden dönemin Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı R. Tayyip Erdoğan, havaalanında binlerce Mısırlı tarafından karşılandı ve burada bir konuşma yaptı. Bu konuşmasında Mısırlılara “laik”likten bahsetti ve laikliği tavsiye etti. Mısır’da laiklik kelimesi çok olumsuz anlamlar çağrıştırır. Laiklik kelimesi yerine “devlet-ül medeniye” kelimesi tercih edilseydi herhangi bir tepki doğurmazdı. Başbakan ayrılırken havaalanında onu karşılamaya gelenlerden kimse kalmamıştı (Çevik, 2013: 60). Bu örnekte açıkça görüldüğü gibi bir sembolün (kelime, vs) toplumların algısında edindiği yer o toplumun tarihi, dini, kültürel ve etnik özellikleriyle oluşur.

Gergin ve karmaşık bir ortamda; liderlerin ruhsal özellikleri, temsil ettikleri büyük grubun geneline de yansıyarak, grubun gerginlik, sorun ve çözümle ilgili algılarını etkileyebilmektedir. Özellikle toplumun kendisini çaresiz ve aciz hissettiği dönemlerde, sorunun kaynağını ve çözüm yolunu gösteren karizmatik liderlere olan bağlılık artmakta, grubu oluşturan bireyler, dünyayı liderlerinin onlara gösterdiği şekilde algılamaya meyilli olabilmektedirler (Çevik, 2013: 52). 1. Dünya savaşı sonrası Alman toplumunun durumu ve karizmatik bir lider olarak Hitler’in çıkması buna bir örnek olarak düşünülebilir.

Sembollerin anlaşılması, algının doğru bir biçimde yönetilmesinde kullanılabilecek en önemli araçlardan biridir (Varoğlu, 2013: 7). Negatif ve pozitif sembollerin istenilen etkiyi elde etmek maksadıyla nasıl kullanılacağı önemlidir. Çünkü negatif semboller hedef kitlede düşmanlık duygusunu uyandırmak için kullanılırken, pozitif semboller bir grup içindeki birlik beraberliği ve saygıyı artırmak için kullanılmaktadır. İstenilen etkiyi yaratmak maksadıyla, kullanılan sembollerin anlaşılabilir ve kapsayıcı olması oldukça önemlidir. Hedefte düşmanlık duygusu yaratan ve çarpıtılmış bir sembol kullanımına örnek olarak: 11 Eylül saldırılarından sonra bazı batılı medya organları, İslami motiflerdeki bayraklar ile sevinen Arapları, 11 Eylül saldırılarına seviniyormuş gibi göstermişlerdir. Fakat ekrana verilen görüntüler saldırılardan daha önceye ait görüntülerdi. Bu görüntülerin 11 Eylül saldırılarından daha önce Filistin’deki intifadaya sevinen Araplar olduğu, daha sonra ortaya çıkmıştır (Hügül, 2011: 19-20). Bu örnekte semboller, yani İslami motifli bayraklar ve Müslümanlığıyla bilinen Araplar, gerçeği bozmak maksadıyla kullanılmıştır.

Algı yönetiminde kullanılabilecek bir başka yöntem; bütünün en kolay algılanabilir parçasının izleyiciye verilip, bütünsel imgenin çağrıştırılmasıdır. Yani insan kendiliğinden zihinsel bir sürece sokularak mesaj içeriğine dâhil edilir. Doğal olarak bu durum mesajın etkinliğini artırıcı bir rol oynar, çünkü birey mesajın parçası haline gelmiştir. Örneğin Mona Lisa tablosu yerine salt Mona Lisa'nın ellerini ayrıntılı olarak gösteren büyütülmüş bir fotoğrafla karşılaştığımızda, daha önce tablonun tamamını defalarca gördüğümüzden ve de tablonun bütününü canlandıracak parçasal veriler zihnimizde kayıtlı olduğundan, Mona Lisa'yı Leonardo Da Vinci'nin yaptığı biçimde bütünsel bir imge olarak algılarız (İnceoğlu, 2011: 129). Bu şekilde hedefteki bireyler, algıladıkları parçanın bütününe ulaşmak için kendiliğinden mesaja dâhil olmakta ve bu durum, mesajın etkinliğini arttırmaktadır.

Hedef kitleye verilecek mesajın kurgulanmasında önemli bir nokta da mesajın pozitif bir tasarım içinde verilmesidir. Sözelimi tümüyle negatif olan ve karşı tarafa saldırı ve eleştirilerden oluşan bir metin, hedef tarafından benimsenmeyip geri itilebilir. Mesajlar kurgulanırken dikkat edilmesi gereken bir nokta da üslup zenginliğidir. Basit olarak kurgulanan, didaktik nitelikteki mesajların algılanması belki çok daha çabuk olabilir ama renkli bir üslupla verilen, örneklerle süslenen, öykülemelere, ironik anlatımlara yer veren mesajların çok daha çekici geldiği ve etkili olduğu da bilinmektedir (İnceoğlu, 2011: 225-226). Mesajın herkesin anlayabileceği bir basitlikte olması ve bunun yanında bu mesajın zengin bir üslupla sunulması, mesajın etkisini artırıcı bir rol oynayacaktır.

Algı yönetimi hem taktik hem de stratejik açıdan düşünülebilir. Taktik açıdan Amerikalı bir askerin, görev yaptığı bölgedeki yerel halk ile konuşurken güneş gözlüklerini çıkarması, Amerikalı askeri ruhsuz bir robot olmaktan çıkarıp kültürel değerlere saygılı iyi bir insan haline sokabilir. Stratejik açıdan ise, ABD Başkanı Bush'un 11 Eylül saldırılarının hemen sonrasında "Haçlı Seferleri" kelimesini kullanması, bütün dünyada özellikle de Müslümanların yaşadığı bölgelerde ABD aleyhine cereyan eden birçok olumsuz olayın tetiklenmesine sebep olmuştur (Martemucci, 2007: 5-8). Çünkü Haçlı Seferleri, Müslümanların zihninde tüm Hristiyan dünyasının birleşip, Müslümanlara saldırmasının sembolü olmuştur.

Bilgilerin çarpıtılmasına ve dezenformasyona bağlı olarak yürütülen algı yönetimi kısa vadede etkili sonuçlar doğursa bile uzun soluklu olmayacağı bir gerçektir. Zira içinde bulunduğumuz çağda bilgi dolaşımı kontrol edilemediği için gerçeklerin ortaya çıkması oldukça muhtemeldir (Öksüz, 2013). Yani aldatmacaya, dümene, dalavereye, “-mış” gibi yapmaya dayalı iletişim yaklaşımı iflas etmek üzeredir. Bunun temel nedeni ise, bilginin serbest dolaşımının (internetin) kontrol altına alınamayışıdır (Saydam, 2012: 136). Kısa süreli hedefleri olan algı yönetimi çalışmasında, bilgilerin çarpıtılması ve dezenformasyon işe yarayabilir. Mesela kitlesel gösterilerin başladığı bir durumda, yanlış ve çarpıtılmış bilgiler kullanılarak yapılan algı yönetimi çalışması, gösterileri şiddetlendirebilir veya azaltabilir. Bu durum ise kısa vadede başarı sayılabilir.

Algı yönetiminin başarılı olabilmesi için hedef kitlenin, tutum ve kanaatlerinin değiştirilmesi maksadıyla yapılan ikna faaliyetlerinin farkında olmaması gerekir. Çünkü insanlar ikna edici bir mesajla karşılaşacaklarına ilişkin önceden uyarıldıkları takdirde, ikna edici mesaja karşı daha dirençli olmaktadır (İnceoğlu, 2011: 233). Bir başka deyişle algı yönetiminin hedefi zihinler olmalıdır. Çünkü bu sayede, hedef kitlenin yanlış bilgiyi yorumlamaması ve kendi algılarının yönetildiğinin farkına varmaması sağlanır. Algı yönetiminin hedefinde, hedef ülkenin yöneticileri ve kamuoyu gibi stratejik aktörleri vardır (Zaman, 2007: 23). Eğer hedef, kendisine algı yönetimi yapıldığının farkına varırsa, bu şekilde ikna edilmesi çok zor olur.

O'Neill'e göre algı yönetimi dört aşamadan oluşur. Bunlar sırasıyla: Hedef kitlenin dikkatinin çekilmesi; hedef kitlenin dikkatini kontrol altında tutmak için benzer bilgilerin sunulması ve paylaşılması; sunulan bilginin hedef kitlenin duygusal, sosyal, kültürel ve tarihsel genleriyle tutarlı hale getirilmesi ve son safha ise bilginin aynı pozisyonda kalması için iletişim kaynaklarında tekrar edilmesi olarak sıralanabilir (aktaran Hügöl, 2011: 25-26). Algı yönetiminin başlangıcında öncelikle hedef kitlenin dikkati çekilmelidir; yoksa verilen mesajlar algı alanının dışında kalır ve hiçbir etkisi olmaz.

Zaman (2007: 22-24)'a göre algı yönetiminin hedefi, uzun dönemde hedef ülkenin kamuoyunu ve kıdemli bürokratlarının zihnini değiştirmek olduğu için,

hedef ülkenin karar verme süreci, psikolojik yapısı, kültürü, tarihi ve liderlik yapısı bu aldatma prensibinde önemli hale gelmektedir. Bu prensipler sırasıyla, hedef kitleyi değiştirmek için toplumda önceden var olan inanışları (kalıpyargı vb.) manipüle etmek, yanlış bir kanıtın veya bilginin sunulmasından daha etkili ve inandırıcıdır. İkincisi, uygulanan kampanya durumsal olmalıdır. Manipüle edilen bilgiler hedef kitleye azar azar verilmelidir. Bu şekilde verilen bilgiler toplumsal kültürün tabiatına aykırı olsalar bile, hedef kitlede kontrollü ve sağlam bir şekilde tutum ve davranış değişikliğine sebep olabilir. Üçüncüsü doğru bilginin uygun şekilde kullanılmasıdır. Belirsizliği azaltmak maksadıyla küçük ve doğru bilgiler servis edilmelidir. Bu şekilde hedef kitle, algı yönetimini uygulayanın niyetini anlayamaz. Küçük doğru bilgilerin bir bütünü temsil etmemesine dikkat edilmesi gerekir. Dördüncüsü geri beslemedir. Yapılan kampanyanın etkisi hedef kamuoyunun yaptığı yayınlardan anlaşılabilir. Beşincisi, yapılan kampanyanın etkilerinin bilinmesi ve kontrol altına alınmasıdır. Son safha ise kampanyaya bir bütün olarak bakma, yani koordineli ve bir bütün olarak planlama önemlidir. Kamuoyuna bilgilerin akış hızı ve verilme zamanı çok kritiktir. Bu husus önceden planlanmalıdır.

Dr. Stupak asıl olan zihinsel algılamanın sağlanması, güçlü ve etkili bir algılama yönetimi için dokuz adım öneriyor (aktaran Saydam, 2012: 98-99):

- 1-İş sonuçlarını etkileyecek ve iş hedeflerine ulaşmayı sağlayacak bütün sosyal paydaşların belirlenmesi.
- 2-Yönetilecek iki-üç konunun belirlenmesi (farklılaştırıcı unsurlar).
- 3-Bu konulara dayanarak hedefli ve odaklanmış sosyal paydaşlar (iç-diş) üzerinde duygusal etki yaratacak mesajların belirlenmesi.
- 4-Sosyal paydaşların beyinlerine ve kalplerine ulaşacak temel iletişim tekniklerinin kullanılması (mevcut algıların tespit edilmesi, odaklanılmış mesajların yaratılması ve istenilen davranış biçimleriyle ölçülebilir sonuçların elde edilmesi).
- 5-Mesajı belirlerken, karşı tarafın ne algıladığının dikkate alınması (karşı tarafın algılama engellerinin tanımlanması).
- 6-İletişim alanındaki mevcut akımların, mesajların algılanmasını nasıl etkilediğinin göz önüne alınması.
- 7-Aktif olarak karşı tarafın dinlenilmeye çalışılması ve karşılıklı diyalogun algılama ve iletişimin etkisini arttırdığının bilincinde olunması (çift yönlü iletişim).
- 8-Hedeflerle ilgili "ortak akıl"ın oluşturulması ve geri bildirimlerden yararlanılması.

9-Ve şunun unutulmaması: Algılamanın ve üslubun hiçbir zaman değerlerdeki eksikliklerin yerini alamayacağının bilinmesi.

Özer (2012)'e göre, algılama yöneticilerinin yukarda belirtilenleri uygulamalarının yanında ayrıca; hedef kitlenin değerleriyle uyum sağlamak, hedef kitlenin kültürüne özen göstermek, beklentilerin üzerinde yaklaşım sergilemek, yalın olmak, sonuca odaklanmak gibi özetlenebilecek temel algılama yönetimi kurallarına uymaları gerekmektedir. Bu süreçte geliştirilecek algılama yönetimi tekniği; kültür, hacim, misyon, vizyon, otorite yapısı, eğitim hedefleri, akademik amaçlar ve entelektüel beklentiler dikkate alınarak hazırlanmalıdır.

Algılama yönetimi ile ilgili Türkiye'de yapılan en kapsamlı çalışmalardan biri Ali Saydam'a aittir. Bu kitapta algı yönetimi daha çok iletişim ve pazarlama penceresinden ele alınmıştır. Saydam kitabında, algılama yönetiminin etkin biçimde gerçekleştirilebilmesi için on bir temel kuraldan bahsetmektedir. Bu kurallar;

1) Hedef kitlenin değerleriyle uyumlu davranmalısın (Saydam, 2012: 213-226): Bu kurala göre, hedef kitlenin değerler sistemiyle kesinlikle çatışmamak gerekir. Değerler sistemi kendine has bir sistemdir. Değerler sisteminin kilit taşı dindir. Gelenek ve görenekler ise önemli bir yer tutmaktadır. Bu sistem iyi analiz edip uygulanmadığı takdirde algılama yönetiminin diğer on kuralı işlevini yerine getirse de bir işe yaramaz. İnsanlar daha karmaşık olan rasyonel karar verme sürecindense, çok daha kolay olan duygusal karar vermeyi doğal olarak tercih ederler. Dolayısıyla hedef kitlenin değerleri asla göz ardı edilmemelidir.

2) Hedef kitlenin kültürüne özen göstermelisin (Saydam, 2012: 232-248): Hedef kitlenin/toplumun kültürü doğru analiz edilmeli ve dikkate alınmalıdır. Yani hedef bir toplum ise, milli kültürü göz ardı etmeyecek uygun bir iletişim modeliyle yola çıkılmalıdır. Algılamayı yönetmek, ancak içinde yaşanılan toplumun değerlerini ve kültürünü tanımak, anlamak ve doğru yorumlamakla mümkündür. Zira bireyin kültürünün yanı sıra toplumsal kültür de bireyin yaşam deneylerinin derin izleri arasındadır.

3) Beklentilerin üzerinde yaklaşım sergilemelisin (Saydam, 2012: 259-265): Günümüzde iyi ve üstün hizmeti herkesin sağlayabildiği gerekçesiyle, mükemmeli yakalamak gerekir. Zira beklenen iyi davranış veya performans vasat veya iyi olarak addedilir. Fakat mükemmellik algısına ancak beklenilmeyen davranışlar aracılığıyla ulaşılabilir. İlişki yönetiminde olduğu gibi iletişimin ve algının yönetiminde de beklentinin üzerinde yaklaşım sergilemek önemlidir.

4) Kafaları karıştırmamalısın (Saydam, 2012: 269-279): Bu kural ile “az olan fazladır” yaklaşımı benimsenir. Kafaları karıştırmadan yalın ve basit olmak, bayağı veya sıradan olmak anlamına gelmez. Tarım toplumu için geçerli olan ima ve dolaylı anlatım yöntemleri, sanayi ve bilgi toplumlarında yerini şeffaflığa bırakmıştır. Türkiye özelinde bakarsak, toplumun bir kesimi tarım toplumu, bir kısmı sanayi toplumu diğer bir kesimi ise bilgi toplumu olarak adlandırılabilir özelliklere sahiptir. Dolayısıyla tek bir modeli benimsememiş toplumlar gibi karmaşık toplumlar için anlatımın her düzeye ulaşabilmesi amacıyla yalınlık temel alınmalıdır.

5) Sonuca odaklanmalısın (Saydam, 2012: 285): Algı yönetiminde kullanılan iletişimde esas amaç, sonuca ulaşmaktır. Biçimden çok işleve önem verilmelidir. Sonuç odaklılık, iletişim sürecinin sürükleyicisi konumundadır.

6) Ölçmüyorsan yapmamalısın (Saydam, 2012: 287-296): İletişimi bilime yaklaştıran iki temel parametre, standartların oluşturulması ve ölçümlemedir. Standartlar ancak iletişimin hizmet süreçleri konusunda ortaya konulabilir. Ölçümleme ise dünyanın her yerinde, iletişimin her alanında uygulanması gereken bir süreçtir. Eğer ölçümleme ve araştırma yapılmazsa algı yönetimi başarısız olacak ve harcanan para, zaman ve insan kaynağı boşa gidecektir.

7) Gerçeklere dayanmalısın (Saydam, 2012: 310-320): Başarılı bir algılama yönetimi uygulanmasının en tipik özellikleri uzun süreli ve kalıcı olmasıdır. Bu da, doğrulara dayanmadan mümkün değildir. Fakat burada anlatılmak istenen, hedef kitleye anlatılan her şeyin gerçek olması yönünde değildir. Her söylediğin doğru olmalı; ama her doğruyu da söyleme. Bununla birlikte, söylenen gerçekleri tekrarlamadıkça algılamayı derinleştirmek mümkün değildir.

8) Tekrar etmelisin (Saydam, 2012: 322-330): Tekrar yapmadan, öğrenme anlama ve davranış değişikliği oluşturmak mümkün değildir. Uyarıcının tekrarlanması bir noktadan sonra pozitif değil negatif etkiye neden olur. Hangi konuyu ne kadar süre ve nasıl tekrarlamalı sorusunun net bir cevabı bulunmamaktadır. Burada yapılabilecek en doğru şey, iletişim sürecini izlemek, hedeflenen algı düzeyi ve davranış değişikliğine ulaşıp ulaşılmadığını takip etmek, sonrasında ise gerekli düzeltmeleri yapmak, duruma göre tekrar sayısını arttırmak ya da yeterli bulup iletişim uyarısını durdurmaktır. Bu bağlamda tekrar sınırını sıkı kontrol vasıtasıyla belirlemek önemlidir.

9) Farklılaşmaları yönetebilmelisin (Saydam, 2012: 336-337): Rekabet edebilmek için yaratılacak farklılığın, olmayan bir özelliğe dayandırılmaması gerekir. Çünkü “-mış” gibi yapmanın, çağımızın iletişim/haberleşme araçlarının çok gelişmiş olmasından dolayı, foyası çok kısa zamanda ortaya çıkmaktadır. Aynı zamanda ortaya konulacak olan farklılaşma, değerler ve kültür sistemiyle birlikte, bahsedilen diğer on kuralla uyum göstermelidir.

10) Görselliği doğru yönetmelisin (Saydam, 2012: 345-349): Çernişevski'nin deyimiyle: “Güzel bir yüz çizmek başka bir şeydir; yüzü güzel çizmek başka bir şeydir.” Görsel algılamayı yönetebilmek, algılama yönetiminin kritik başarı faktörlerindendir. Algılamada görselliğin ağırlık puanının, işitmenin ağırlık puanına oranla daha yüksek olduğu konusunda neredeyse tüm kaynaklar hem fikirdir. İnsanlar simgelerle algılar, algılama yönetimi de simgelerin dikkatli kullanımı ile mümkündür. İnsanın sokaktaki bir ilan tahtasına, gazetedeki bir ilana ya da habere yalnızca 2-3 saniye ayırabildiği düşünülecek olursa, görsel algılamamanın önemi de daha iyi kavranabilir.

11) Düşüncelerden çok, duygulara hitap etmelisin (Saydam, 2012: 356-359): Duygular, hafıza üzerinde büyük rol oynamaktadır. Birinci kuralda da açıklandığı üzere insanlar, karmaşık rasyonel karar verme süreçlerinden ziyade daha basit olan duygusal karar vermeye daha yatkındırlar. Algılama yönetimi açısından, duygusal iletişimin sağlanması hedef kişi/grup/kitlenin bir ürünü, hizmeti veya fikri satın alma konusunda ikna edilmesi için en önemli adımın atılmış olduğu anlamına gelir.

Collins (2003: 1)'e göre ABD açısından 2003 yılındaki Irak Savaşı'nın kilit noktası; dış kamuoyunun desteğinin alınmasını sağlayan kamu diplomasisi, psikolojik operasyonlar, dış izleyicileri etkileyen ve ikna eden faaliyetler ve medya olmuştur. Görüldüğü gibi algılama yönetiminde kamu diplomasisi, psikolojik operasyonlar ve ikna faaliyetleri önemli bir yer tutmaktadır. Bu kapsamda algı yönetiminin başarılı olması için kamu diplomasisi, medya ilişkileri (halkla ilişkiler), yumuşak güç faaliyetleri (kültürel iletişim) ve psikolojik operasyonların hep birlikte düşünülmesi gerekir (aktaran Hügöl, 2011: 22). Algı yönetiminin kapsayıcı bir kavram olması da bunu gerektirmektedir.

2.4.4. Algı yönetiminde medyanın rolü

Günümüzde çevremiz, algılarımıza yönelik birçok bilgi kaynağı ile doludur. İnternet, kablolu televizyon, uydu ve bilgi teknolojisindeki diğer gelişmeler bir yandan hayatı kolaylaştırmakta ancak öte yandan da gerçek ve illüzyon arasındaki ayrımı zorlaştırmaktadır. Medya, bilgiyi depolayan ve aktaran araçlar olarak tanımlanabilir. Algı yönetimi çerçevesinde ele alındığında medya bilginin üretildiği, abartıldığı ve çarpıtıldığı bir araç olarak tanımlanmaktadır. Şekil değiştiren bilgi ise gerçeklik olmaktan çıkar ve bir simülasyon haline gelir. Gerçekliğin yalnızca maskelenmiş bir yansıması olan bu imgenin artık hakikat ile hiçbir ilgisi kalmaz, dezenformasyon halini alır (Çevik, 2013: 50). Birçok konuda bu dezenformasyonun farkında olmayız ve gerçeğe ulaşma araçlarından yoksun oluruz. Bu durum ise medyanın ne derece ehemmiyetli olduğunu göstermektedir.

Kimilerine göre post-modern olarak ifade edilen yaşadığımız dönemdeki en belirgin özellik, yapının karmaşık olmasıdır. Bu karmaşıklık içerisinde de bireylerin yalnızca öznel gözlemler yaparak algılama süreçlerini oluşturmaları mümkün görünmemektedir. Bu noktada bireyler ne hakkında, nasıl düşünecekleri hususunda yardımcı olabilecek bazı araçları kullanma eğilimindedirler. Bu araçların önemli bir bölümünü ise medya araçları oluşturmaktadır (Çetin, 2011: 2-36). Bir başka ifadeyle medya, insanların ne hakkında, nasıl düşünecekleri ve neyi düşünecekleri konusunda yönlendirici bir işlev görmektedir.

Hügöl (2011: 47)'e göre insanlar dünyayı medyadan öğrenirler. Fakat medya, gerçek dünya yerine, kurgulanmış dünyayı bize yansıtır. Çoğulcu demokrasilerde medyanın dördüncü güç olduğu tasavvur edilmektedir. Medya bu görevini, kamuoyunun sesini gündeme taşıyarak ve siyasal iktidarı bir anlamda denetleyerek yapar. Medya, düşünce pazarı oluşturarak demokratik sistemin vazgeçilmezleri arasına girmektedir.

Topluma gerçekleri sunmakla görevli olan medyanın, kimi zaman bu görevini unutup kendi gerçeğini yaratma ya da var olan gerçeği çarpıtma yoluna gidebildiği görülebilmektedir. Anılan gerçek oluşturma süreci, olgu ve olayların sadece belirli bir yönü hakkında bilgi vermek ya da sadece bazı kısımları öne çıkarmak, bazı olayları ve olguları görmezden gelmek ve belirli kısımları gizlemek yoluyla yapılmaktadır. Bu şekilde medya araçları sadece kendi önem attığı olgu ve olaylara kitlelerin dikkatini çekmekte ve böylece, medyayı takip edenlerin algılarının örgütlenmesi sürecini de kuvvetli bir şekilde etkileyebilmektedir (Çetin, 2011: 2-36). Medyanın, televizyonlar vasıtasıyla oturma odalarının ve mobil telefonlar vasıtasıyla insanın bir parçası olması, medyada yer alma ve görünme isteğini körüklemektedir. Bu denli hayatın içinde olan kitle iletişim araçlarının siyasal gündem belirlemedeki rolü de önem kazanmıştır.

Walter Lippmann 1922'de yayınladığı kitabında, özellikle de o yıllarda kitlesel bir niteliğe bürünmeye başlamış olan gazete, radyo ve sinema gibi kitle iletişim araçları yoluyla insanlara, kendilerinin olmayan, kendi yaşamlarında yeri bulunmayan birtakım gerçekliklerin, başkalarının yaşamlarına ilişkin birtakım kesitlerin sunulması; insanların, bunları kendi gerçeklikleri gibi algılamalarının sağlanmasına çalışıldığına dikkat çeker (İnceoğlu, 2011: 92). Bu yöntemle insanların, istenilen şekilde tutum ve davranış göstermeleri amaçlanmıştır.

Medya, insanların ve toplumların fikirlerini, zihinsel eğilimlerini, olayları değerlendirmelerini etkilemede; haber ve bilgi toplamada, şekillendirmede ve yönlendirmede rakipsiz, keskin ve manevi bir güçtür. Bu güç, barış zamanlarında kullanılabileceği gibi savaş zamanlarında destekleyici unsur olarak da kullanılabilir (Çetin, 2011: 2-40). Amerika'nın Irak'taki algı yönetimi faaliyetinde, "yabancı izleyiciler"den çok Amerikalı izleyici için hedefe ulaşıldığı yorumları yapılmaktadır.

Bağdat'ta Saddam'ın heykelinin devrilme anının, birkaç yüz kişi tarafından izlenmesine rağmen medya tarafından ilgi görmesi, ancak aynı günlerde, aynı kentte düzenlenen 20 bin kişilik ABD'yi protesto eyleminin haberleştirilmemesi, yine algı yönetimi faaliyetlerine bağlanabilir (Akan, 2009: 34).

Çetin (2011: 2-35)'e göre günümüzde araştırmalar göstermektedir ki insanların televizyon karşısında geçirdikleri vakit, birbirleriyle olan etkileşimlerine harcadığı vakitten daha fazladır. 1920 ve 30'larda radyonun Batı'da yaygın olarak kullanılması ile günün haberlerinin topluca izlenmesi bir eğlence aracı haline gelmiştir. Adolf Hitler, Benito Mussolini, Winston Churchill ve Franklin Roosevelt gibi karizmatik liderler kitlelere artık yalnızca basın yoluyla değil; ayrıca radyo ve haber bültenleriyle de ulaşmaya başlamış ve halkın tutumlarını etkilemede önemli yol kat etmişlerdir. Daha sonraları, 1940 ve 1950'lerde yapılan araştırmalar ise kitle iletişim araçlarının halkı etkilemek ve algıları kontrol etmek üzerindeki etkilerini vurgulamış ve kitle iletişim araçlarının algılarda değişim yapmaktan ziyade, önceki algı ve eğilimi pekiştirmede daha etkili olduğu ortaya çıkmıştır.

Medya, toplumun rızasını yerine getirerek kamuoyu oluşturabilir. Rızanın imalatı ile çok sayıda insanın seçme hakkı ve davranışları, yapılandırılarak ve yönlendirilerek geçersiz kılınabilir. Medya, toplumu yönlendirmek için kelimelerin yan anlamından, değişkenliğinden ve elastikiyetinden yararlanmaktadır. Mesela medya bazı aktörleri "ılımlı, yürekli, esnek, iş" gibi kelimeler ile olumlu sunarken, bazılarını "öfke, reddetme, diktatör, sert" gibi kelimeler ile olumsuz sunmaktadır. Bazı faaliyetleri "sessiz diplomasi" kelimesi ile örtbas edebilmektedir. Kamuoyunun; liderlerin ülkeyi ve toplumu doğrudan ilgilendiren konular ile ilgili verdikleri kararlara etkisi oldukça büyüktür (Hügöl, 2011: 53-55). Kamuoyu oluşturma sürecinde gerçeklikler tahrif edilebilir ve eğer gerçek, medya sahiplerinin isteğine aykırıysa kesinlikle tahrif edilir. Walter Lippman'a göre algı ve gerçeklik arasındaki uçurum modern dünya ile daha da genişleyerek; sosyal, siyasal ve ekonomik hayatın içerisindeki karmaşıklık, kitle iletişim araçlarının zihnimizdeki imgeleri değiştirmesi ile hız kazanmıştır. Lippman, kitlelere sunulan söz ve imgelerin bir çeşit sanal gerçeklik yarattığını ve istenilen şekilde davranış geliştirmede etkili olduğunu söylemektedir (Öksüz, 2013). Bu sanal gerçeklikler kitle iletişim araçlarını kontrol eden gruplar lehine oluşturulmaktadır.

Hügöl (2011: 56)'e göre kamuoyu, toplumun düşüncelerini yansıtmaya ve toplumun isteğini siyasi ve egemen güce bildirme açısından çok önemlidir. Bu açıdan bakıldığında, kamuoyunun algı yönetimi için paha biçilmez bir kaftan olduğu ortaya çıkmaktadır. Çünkü algı yönetimi, bir hedef ülkede, liderlerin resmî hesaplamalarını ve toplumun ise algı ve düşüncelerini, planlanan ve istenilen şekilde değiştirmeyi hedefler. İşte bunun da en etkili, en hukuki ve en masum yolu, hedef ülkede kamuoyu oluşturmaktır.

Kitle iletişim araçlarından sinemanın algı yönetiminde nasıl kullanıldığına güzel bir örnek: Vietnam bozgunundan sonra 10 yıl boyunca asker bulmakta zorluk çeken ABD Deniz Kuvvetleri Komutanlığı, komutanının kararıyla Tony Scott'ın 1986 yapımı Top Gun filmine destek vermiştir. Bu film için uçak gemisi, uçaklar, pilotlar ve hava koreografilerinin yanı sıra yönetmenin işini kolaylaştırmak için uçuş halindeyken filme almanın yeni metotlarını filmin hizmetine sunmuştur. Filmin yapımı sırasında yönetmen Tony Scott'a telkin edilen tek şart, filmin bir deniz kuvvetleri karakteri taşıdığı vurgusu vermesi ve Amerikalı gençleri orduya çekecek mesajları hissettirmeden onların beynine nakşetme ustalığını göstermesiydi. Film gösterime girdikten sonra gençler üzerinde etkisi o kadar büyük olmuştu ki, Deniz Kuvvetleri Komutanlığı sinema salonlarının çıkışlarında askere yazılma büroları oluşturmuş ve çok sayıda Amerikalı genç orduya katılmıştır (Kantarıcı, 2013: 166).

Medyaya algı yönetimi açısından bakıldığında, medya ile haber kanalları aslında gerçek olanın, doğruluğun ve tarafsızlığın illüzyon edilmiş şekilleri olduğu düşünülebilir. Medya kuruluşu dünyanın her yerinden gelen haberleri, bilgileri ve yorumları toplar, tasnif eder, karşılaştırır, değerlendirir, seçer, yeniden işler ve son olarak yayınlar. Bu süreç sonunda yaşanan gerçekliği olduğu gibi değil, medya kuruluşunun uygun gördüğü şekliyle ve uygun gördüğü kadarıyla biliriz (Oskay, 2011: 43). Dolayısıyla bu bizi gerçeklikten uzaklaştırmakta ve kitle iletişim araçlarını yönlendirenlerin etkisine maruz bırakmaktadır.

Medyanın, algı yönetiminin uygulanmasında kilit bir rolü vardır. Çünkü propagandanın ve manipüle edilmiş bilginin, hedef kitleye en kısa ve en kolay şekilde ulaştırılması medya vasıtasıyla olmaktadır. Açık toplumlar ile özgür basını

olan ülkeler, otoriter rejimi ve kapalı basını olan ülkelere nazaran algı yönetimine karşı daha hassastırlar. Buna örnek olarak, 2001 Nisan ayında Amerika'ya ait EP-3E keşif uçağıyla, Çin'e ait bir F-8 savaş uçağının çarpışması sonucunda ortaya çıkan krizin, Çin'in uluslararası kamuoyunun desteğini kazanarak, algı yönetimi metotları ile nasıl çözüldüğü verilebilir. Bu araştırma sonucunda, Çin'in algı yönetimi kapsamında ortaya koyduğu millî politikaları uygulamak maksadıyla, kendi medyasını kontrol ederek etkin bir şekilde kullandığı, buna mukabil Amerika medyasının Çin'e nazaran daha serbest olmasından dolayı, Çin'in tek ağızdan çıkan manipülatif söylemlerine karşı, Amerika medyasından farklı sesler çıktığı, belirli bir süre sonra da özellikle ABD basınının Çin'in istediği şekilde manipüle edildiği ortaya çıkmıştır. Yani Amerikan medyasının, Çin'in kurguladığı ana temaları farkında olmayarak kullanması sonucunda, algılarının yönetildiği ortaya çıkmıştır (aktaran Hügöl, 2011: 62). Otoriter rejimlerde medyada sıkı denetim olduğu için algı yönetimi uygulamaları yapmak çok zordur. Fakat sosyal medya olgusuyla denetimin ve kontrolün çok zor olduğu internet, algı yönetimi faaliyetleri için uygun zemin teşkil etmektedir.

“Yeni medya” kavramı; klasik basın araçlarından farklı olarak sosyal iletişim ağlarını kullanarak kendi veri tabanını ve kitle alanını geliştiren, bunun yanı sıra da sosyal medya (Facebook, Twitter, Youtube, vb) ağları ve ek olarak mobil telefonlar ile oluşmuş bir alanı ifade etmektedir (Tanrıverdi, 2013: 178). Aynı doğrultuda Barkan (2013: 119)'a göre insanların birine veya birden fazla kişiye ulaştığı bireysel iletişim organizasyonu bulunmaktadır. Eskiden algının yönetimi büyük, güçlü ve derinlikleri olan organizasyonların işiydi, fakat artık değil. Günümüzde üç kişi bir araya geldiği zaman, koskoca organizasyonların canına okuyabilir.

Kitle iletişim araçlarının (gazete, tv, sinema, vs.) yanı başında iletişimde yeni bir çığır açan ve “yeni medya” kavramının içinde olan sosyal medyayı vurgulamak gerekir. İnternet bağlantılı mobil telefonlar aracılığıyla, bu telefonlara sahip herkes video ve fotoğraf çekerek veya bir yazı yazarak bir nevi muhabir/gazeteci rolünü üstlenebilir. Ve bu çekilen görüntüler kısa sürede milyonlarca kişiye ulaşabilir. Sosyal medya üzerinde fikirler yayılabilir veya kısa sürede örgütlenilebilir. Bu alan, klasik medya gücüne sahip olmayan gruplar için ve

otoriter rejimlere yönelik yapılacak algı çalışmaları için yeni bir zemin oluşturmuş bulunmaktadır.

3. PKK/KCK TERÖR ÖRGÜTÜ

PKK/KCK terör örgütü beş konu başlığında incelenmiştir. Bunlar “Kuruluşu ve Gelişimi, Örgüt Yapısı, Medya Yapılanması, İdeolojisi, Amaç ve Stratejisi” şeklinde tasnif edilmiştir. Bu başlıklar çoğaltılabilir, fakat bu araştırmanın konusu her yönüyle derin bir PKK/KCK terör örgütü analizi olmadığı için bu kadarı yeterli görülmüştür. Bu şekilde örgütü tanımak için temel olarak gerekli olan; kuruluşu ve gelişim süreci, örgüt yapılanması, ideolojisi, amaç ve stratejisi konuları ele alınmıştır.

3.1. Kuruluşu ve Gelişimi, PKK’dan KCK’ya

PKK/KCK terör örgütünün kuruluş ve gelişim sürecini ele alırken, örgütün geçirdiği evrimler dikkate alınmıştır. İlk olarak Öcalan’ın yakalanmasından sonra PKK isim ve kısmen strateji değişikliğine giderek KADEK yapılanmasına geçmiş, sonrasında tekrar isim değiştirip KONGRA-GEL halini almıştır. Ardından çok daha farklı olan KKK yapılanmasına geçilmiş ve asıl KKK yapısı değiştirilmeden küçük değişikliklerle son olarak KCK şeklini almıştır. KCK yapılanması diğerlerine göre daha detaylı olarak incelenmiştir. Çünkü KCK yapılanması klasik bir terör örgütünden ziyade bir devlet yapılanmasına benzemektedir. KCK sistemi, Yasama, Yürütme, Yargı erkleri bulunan bir devlet yapısını esas almış, askeri kanat olan HPG’yi de içine alan, vergi toplayan, KCK üyeliğini (vatandaşlığı) kabul eden bir yapıdır (Özcan, 2012: 63). PKK terör örgütünün evrildiği son aşama olan KCK yapılanmasının önemine binaen bu ayırım yapılmıştır. Örgütün geçirmiş olduğu safhalar kronolojik olarak ele alınmıştır.

3.1.1. PKK (Partiya karkeren kurdistan-kürdistan işçi partisi)

İkinci Dünya savaşının akabinde Sovyetlerin güç kazanması ve çift kutuplu dünya düzeninin ortaya çıkmasıyla marksist ideoloji tüm dünyaya yayılmıştı. Bu durumdan Türkiye de etkilenmeye başlamış ve özellikle de gençler arasında taraftar bulmaya başlamıştı (Özcan, 1999: 21). 1970’li yıllara kadar Kürt kimliğini öne çıkaran müstakil bir oluşum gerçekleşmemiş, ideolojik birliktelik içerisinde Kürtler Türklerle birlikte hareket etmişlerdir (Özcan, 1999: 21). Bu tarihten sonra

Marksist fikirleri benimseyen ve Kürt kimliğine vurgu yapan oluşumlar ortaya çıkmaya başlamıştır.

Terör örgütü lideri Abdullah Öcalan, Diyarbakır'daki tapu kadastro memuriyeti sonrasında üniversite eğitimi için İstanbul'a gitmiş ve 1970-71 döneminde İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesine kaydını yaptırmıştır (Pirim ve Örtülü, 1999: 22). Ardından 1971-72 döneminde Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesine geçiş yapmıştır. Öcalan, Mahir Çayan ve arkadaşlarının Kızıldere'de öldürülmesini protesto etmek için düzenlenen mitinge katılmış ve 7 Nisan'da bu mitingde bildiri dağıtmaktan tutuklanmış ve 7 ay Mamak Askeri cezaevinde tutuklu kalmıştır. Cezaevinden çıktıktan sonra Ankara Çubuk Barajındaki bir toplantıda "bağımsız Kürdistan, sömürge Kürdistan" düşüncelerini bir grup arkadaşına açmıştır (Bila, 2004: 21,23). Sonrasında sosyalist öğrencilerin faaliyet gösterdiği ADYÖD (Ankara Demokratik Yüksek Öğrenim Derneği) içinde bulunmuştur. Bu yıllarda Öcalan kendi grubunu kurma çalışmalarına hız vermiştir (Özcan, 1999: 32). Öcalan o dönemde THKP/C terör örgütünün önde gelen militanlarından Nasuh Mitap'ın desteğiyle ADYÖD başkanlığına da seçilmiştir (Pekmezci, 2012: 86). Bu çalışmaların akabinde belli bir gruplaşma meydana gelmiştir. PKK'yla ilgili ilk temel örgütsel metin olarak Öcalan'ın 1975 yılında, grubun üst düzey elemanlarından Mehmet Hayri Durmuş ile birlikte hazırladığı "Manifesto" diğer bir deyişle örgütün program taslağı niteliğindeki 68 sayfalık "Kürdistan Devriminin Yolu" isimli broşür kabul edilmektedir (EGM, t.y.: 42-43). 1975 yılı Ekim ayında Ankara-Dikmen semtinde gerçekleştirilen bir toplantıda yeterli sayıda bir öncü kadronun oluştuğu, bu kadroların asıl faaliyet sahası olan Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerine yönelmelerinin gerektiği ifade edilmiştir (EGM, t.y.: 44). Örgütün ilk kadroları çalışma yapmak için Doğu ve Güneydoğu'ya dağılmış ve sonrasında 1977 yılında Ankara'da Mimar ve Mühendisler Odası'nda toplantı yapılmıştır. Abdullah Öcalan'ın başkanlık ettiği ve bölge çalışmalarının değerlendirildiği bu toplantıda örgüt, amacını ilk kez ilan etmiş ve grup "Kürdistan Devrimcileri" adını almıştır (Bila,2004: 25). Bu gelişmeler, örgütün ve özellikle de Öcalan'ın yeraltına çekilişinin başlangıcı olmuştur (Özcan, 1999: 37). 1977 yılından sonra artık gençlik örgütlenmesinden partileşme sürecine geçilmesi için adımlar atılmaya başlanmıştır. Bu aşamadan sonra öğrenciler okullarını, memurlar işlerini bırakarak profesyonel kadroculuğa geçilmiştir. Kurulacak parti, klasik

Marksist-Leninist felsefeye uygun tarzda kurulan komünist parti özelliklerini taşımaktadır (Aydın, 1992: 47). Örgüt ideolojisi ve politikası genel hatlarıyla şu şekilde formüle edilerek mensuplara benimsetilir: “Klasik anlamda Marksizm-Leninizm araştırılıp incelenmiştir; bu ideolojinin kılavuzluğunda dünyanın, Ortadoğu’nun ve Türkiye’nin genel tahlili yapılmıştır. Bu bakış açısına göre Doğu ve Güneydoğu Anadolu (Kuzey Kürdistan) sömürge durumundadır. Türkiye Cumhuriyeti de sömürgeci devlettir. Ayrıca Kürdistan’ın diğer parçaları da İran, Irak ve Suriye’nin sömürge idaresi altındadırlar” (Ersever, 1994: 44). O dönemde Türkiye’deki Marksist-Leninist hareketler Türkiye Cumhuriyetinin sömürge olduğu için, sömürgeci konumda olamayacağını ileri sürmüşlerdir.

Kendilerini Kürdistan Devrimcileri olarak adlandıran grup etkinlik kurmak istediği her bölgede çeşitli örgüt, grup ve çevrelerle yoğun çatışmalara girmiştir (Aydın, 1992: 43). Diğer Kürtçü, Marksist ve devrimci örgütlerle güç mücadelesine girmekten kaçınmamıştır. Bu çalışmaların sonucunda 27 Kasım 1978 yılında Diyarbakır Lice ilçesi Ziyaret (Fis) köyünde yapılan toplantıyla PKK terör örgütü kurulmuştur. PKK bu toplantıyı 1. Kongresi olarak kabul etmiştir. Bu kongreden sonra örgüt ismini PKK(Partiya Karkeren Kurdistan) olarak ilan etmeyi kararlaştırmıştır (Ersever, 1994: 50). 1979 yılında örgütün Merkez Komite üyelerinden Şahin Dönmez’in yakalanması ve bildiklerini itiraf etmesi sonucu, Türkiye’de kalmanın zorlaştığını düşünen Öcalan, Temmuz ayında Suriye’ye kaçmıştır. Suriye’de bir süre sonra Suriye devleti istihbarat teşkilatı El Muhaberat ve Filistin Kurtuluş Örgütü ile temasa geçmiş ve bu temaslar sonrasında Öcalan’a Bekaa Vadisinde kamp alanı tahsis edilmiştir (Pirim ve Örtülü, 1999: 47). Bu kaçış, sıkıyönetim ilanının hemen sonrasına denk gelmiştir.

Örgüt büyük bir eylemle kuruluşunu ilan etmeyi kararlaştırmıştır. 30 Temmuz 1979 tarihinde Şanlıurfa’da örgüte cephe alan ve devlet yanlısı Bucak Aşireti lideri ve Adalet Partisi milletvekili Mehmet Celal Bucak’ı hedef alan bir saldırı gerçekleştirilmiştir. Mehmet Celal Bucak saldırıdan yaralı kurtulmuştur. Ardından aşiret mensupları ile örgüt mensupları arasında çatışmalar yaşanmış ve olay yerine bırakılan bildirilerle PKK’nın kuruluşu ilan edilmiştir (EGM, t.y.: 55). Örgüt ilk saldırılarını birbirine düşman iki aşiret, kabile veya aileden birine yanaşarak ve onların desteğiyle yapmıştır. Hilvan’daki Süleymanlar aşiretine ve

Bucaklara yaptığı saldırıları da bu şekilde gerçekleştirmiştir (Aydın, 1992: 50). Bu şekilde ittifaklar kurarak zayıflığını gidermeye çalışmıştır.

15-26.07.1981 tarihleri arasında Lübnan-Helvi kampında PKK'nın 1. Konferansı yapılmıştır. Bu konferansta; Avrupa'daki faaliyetlerin bir temsilciliğe bağlanması kararlaştırılmış ve örgütün aldığı darbeleri telafi etmek maksadıyla planlamalar yapılmıştır. Bu kapsamda eğitim amacıyla tüm üyelerin yurtdışına çıkarılması kararı uygulamaya konulmuştur. Konferansın akabinde Lübnan-Bekaa vadisinde bulunan ve Filistin Demokratik Halk Cephesinin tasarrufundaki Helvi kampı, tümüyle PKK'ya tahsis edilmiştir (EGM, t.y.:64-66). Eğitimlerde kullanılmak üzere Öcalan tarafından "Örgütlenme Üzerine, Kürdistan Ulusal Kurtuluş Problemi ve Kürdistan'da Zorun Rolü" isimli üç kitap hazırlanmıştır (Aydın, 1992: 68). Öcalan'ın Şam'da ikameti, örgütün Suriye kontrolündeki kamplara yerleşmesi bir çelişkiyi ortaya çıkarmıştır. Örgüte göre Kürdistan'ın bir parçası da Suriye'dedir ve Suriye tarafından sömürülmektedir. Örgüt bu şekilde Kürdistan'ın bir parçasını sömüren Suriye ile birlikte hareket etmiştir.

PKK'nın 2. Kongresi 20-25.08.1982 tarihleri arasında Suriye'nin Ürdün sınırında bulunan bir kampta gerçekleşmiştir. Bu kongrede alınan kararlar doğrultusunda yurtdışına eğitim amaçlı çıkan militanlar 1982 sonu 1983 başlarında Türkiye'ye giriş yapmıştır (EGM, t.y.: 70). 1982 yılı Haziran ayında İsrail Lübnan'da üstlenmiş olan Filistin kamp ve karakollarına topyekûn bir harekât başlatmıştır. Bunun sonucunda PKK militanları Suriye'ye ve Kuzey Irak'a yerleşmiştir (Aydın, 1992: 78-79). Türkiye'ye giren militanlar üç ayrı bölgede (Eruh-Pervari-Şırnak-Beytüşşebap, Hakkâri-Şemdinli, Van-Çatak) silahlı propaganda faaliyetlerine başlamışlardır. İlk olarak büyük bir eylemle HRK (Kürdistan Kurtuluş Birliği)'nin kuruluşunun duyurulması kararlaştırılmış ve bunun için Eruh, Şemdinli ve Çatak ilçe merkezlerinin basılması planlanmıştır. 15 Ağustos 1984 günü Eruh ve Şemdinli ilçe merkezleri basılmış ve HRK ilan edilmiştir (Bila, 2004: 39). 1985 yılında yurt içinde sansasyonel eylemlerle ilan edilmesi düşünülen ERNK (Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi), eylem için gönderilen militanların yakalanması sonucu Atina'da bir basın toplantısıyla ilan edilmiştir (EGM, t.y.: 82). Örgüt 1986 yılında 3. Kongresini Lübnan'da gerçekleştirmiştir. 3. Kongrede alınan en önemli kararlardan bir tanesi de örgütün silahlı aparatı HRK'nın lağvedilerek

yerine ARGK (Ateşe Rızgariya Gele Kürdistan-Kürdistan Halk Kurtuluş Ordusu) kurulması olmuştur. Böylece imkânların el verdiği bölgelerde silahlı propaganda faaliyetleri yerine “gerilla” faaliyetleri yürütülmeye başlanması kararlaştırılmıştır (EGM, t.y.: 89). 1986 yılında örgüt, eylemlerini arttırmıştır. Özellikle de koruculara ve kamu personeline saldırılar artmıştır (Aydın, 1992: 110). Kongrede aynı zamanda “askerlik yasasının çıkarılması” ve “Botan’da gerilla örgütlenirken Avrupa’da ERNK’ nın örgütlenmesi” kararları alınmıştır (Özcan, 1999: 98). 3. Kongrede “Vergilendirme Kanunu” adı altında alınan kararlarda, kamu kurum ve kuruluşlarının ihalelerini alan Kürt kökenli müteahhit ve taşeronlarla, ekonomik faaliyette bulunanlardan makbuz karşılığı vergi adı altında para alınması kabul edilerek, örgüte maddi destek sağlanması kararlaştırılmıştır (Bal, 2008: 169). Kongre kararları sonrasında yoğunlaşan terörist eylemlere karşılık, 1987 yılında yürürlükten kaldırılan sıkıyönetim yerine “Olağanüstü Hal” ilan edilmiş ve operasyon birliklerinin koordinasyonu amacıyla “Jandarma Bölge Asayiş Komutanlığı” kurulmuştur (Bila, 2004: 42).

İran-Irak savaşının olduğu bu dönemde, Irak lideri Saddam Hüseyin’in Kuzey Irak’ta KYB ve I-KDP güçlerine saldırması sonucunda bu örgütlerin kuvvetleri İran’a kaçmıştır. Barzani’den kalan silahlara örgüt el koymuş ve aynı zamanda Barzani kuvvetlerinin dağılmasıyla bir kısım militanlar örgüt saflarına geçmiştir (EGM, t.y.: 93). Öcalan’ın ifadelerine göre 1989 yılında Türkiye topraklarındaki militan sayısı bin beş yüzü bulmuştur. Sansasyonel eylem ve siyasal çalışmalarla ikili iktidar yaratmayı hedefleyen örgüt, bu amaçla bölge halkını sindirmeye, diğer yandan sosyal faaliyetlerle “tehdit-ikna-sempati” aşamalarıyla siyasallaşmaya ve cephe örgütlenmesini detaylandırmaya yönelmiş, 7-9 kişiden oluşan manga ve takım örgütlenmesiyle eyalet komiteleri oluşturmuştur (Bila, 2004: 45). Halk kitlelerini, kitle ve savaş birliklerine çekerek düşmana karşı ayaklandırmayı hedefleyen, Cephe Eyalet Komitesine bağlı çalışacak ve tüm halkı kapsayacak Koma-Gel (Halk Komiteleri) kurulmuştur (Özcan, 1999: 199). Bu komiteler, bölgedeki halkı örgütleyip hem kırsaldaki militanlara destek olmalarını sağlamak hem de kitlesel gösteriler ve halk ayaklanmasını gerçekleştirmek amacıyla çalışma yapmışlardır.

Örgüt bölgede kendi yargı sistemini oluşturarak devleti dışlayıp çözüm gücü olmayı hedeflemiştir. 1989 itibariyle suç teşkil eden fiilleri yargılamak için “Bağımsızlık mahkemeleri, Askeri mahkemeler ve Halk mahkemeleri” kurmuştur (Özcan, 1999: 209). Örgüt, devlet gibi davranarak devlet iktidarına alternatif oluşturmaya çalışmıştır. Askerlik yasası, vergi alma ve örgüt mahkemeleri bu çabaların ürünü ve göstergesidir. Bu dönemde Öcalan ve örgüt kurmayları, askeri açıdan denge kuramaları da siyasi açıdan bölgede denge kurabileceklerini, hatta kurduklarını düşünmüşlerdir (Bila, 2004: 45). Bu çalışmalar, örgütün devlet kurma hedefinin bir tezahürü olarak da görülebilir.

Örgüt 2. Konferansını 4-13 Mayıs 1990 tarihinde gerçekleştirmiştir. Konferansta ARGK’ dan, şiddeti büyükşehirlere kaydırması ve ekonomik hedeflerin vurulması istenmiştir. Örgüt, askerî hedeflere saldırılarla, askerî birliklerin kırsaldan merkeze çekilmelerini ve böylece kırsalı boşaltmalarını sağlamayı hedeflemiştir (Buzoğlu, 1996: 107). Örgüt 1991 yılından itibaren kitlesel gösteriler düzenlemeye başlamıştır. Bir yandan terör eylemlerini tırmandırarak kitle desteğini arttırmaya ve canlı tutmaya çalışırken, diğer yandan da çeşitli dernekler ve partiler üzerinden siyasi faaliyetlere ağırlık vermeye başlamıştır (Bal, 2008: 172). Bu dönemin önemli olaylarından biri de 2 Ağustos 1990’da Irak’ın Kuveyt’i işgal etmesidir. Bu koşullar altında Öcalan’ın güvenlik sebebiyle katılmadığı 4. Kongresini Kuzey Irak’ta toplayan örgüt, önemli kararlar almıştır. Bunlar; “kitlesel faaliyetler ile terör eylemlerinin dayanışması” ile “gerillanın yaygınlaştırılması ve ordulaşma” kararlarıdır. Kitlesel faaliyetler ile silahlı faaliyetlerin karşılıklı dayanışmasının sağlanarak parça parça kurtarılmış alanların oluşturulması hedeflenmiştir (EGM, t.y.: 109). 4. Kongrede aynı zamanda 2000 yılına kadar bağımsız bir Kürdistan Devleti kurulması için yerel ayaklanmaların başlatılması kararı alan örgüt, halkın ve korucuların sempatiyelerinin kazanılmasını öngörmüş ve legal kitle örgütlenmelerine ve basın yayın çalışmalarının arttırılmasına yönelmiştir (Buzoğlu, 1996: 109). 1991 yılında yapılan 4. Kongrede Öcalan’a muhalif olan örgüt mensupları VEJİN (DİRİLİŞ) örgütünü kurmuşlardır. VEJİN örgütü bazı değişiklikler dışında PKK’nın ideolojisini benimsemiştir. VEJİN örgütü “Kürt halkının kendi kaderini kendi tayin etme hakkının elinde olması şartıyla Türkiye çatısı altında sözde federal bir Kürdistan devleti için mücadele edilmesi”nin temel

hedefleri olduğunu açıklamıştır (Bal, 2008: 172). Fakat bu VEJİN örgütü çok etkin olamamıştır.

ABD öncülüğünde koalisyon güçlerinin 17 Ocak 1991 günü Irak'a başlattıkları askeri harekât sonucunda Irak Kuveyt'ten çekilmiştir. 8 Nisan'da BM, Kürtler için Kuzey Irak'ta BM himayesinde güvenli bölge kurulmasına yönelik İngiltere'nin önerisini onaylamıştır. Washington Bağdat'ın K. Irak'ta hava uçuşları yapmasını 10 Nisan'da yasaklamıştır. Mayıs 1992'de Kuzey Irak'ta yapılan seçimler sonrasında parlamentosu, hükümeti, milis gücü ve Çekiç Gücün koruması altındaki sınırları ile fiili bir Kürt devleti kurulmuştur. (Buzoğlu, 1996: 158-159). Körfez Savaşı ve akabinde Bağdat yönetimine Kuzey Irak'ın yasaklanması kuzeyde otorite boşluğuna yol açmıştır. Örgüt bu boşluktan yararlanarak, militanların önemli bir kısmını Kuzey Irak'a geçirmiş, Kuzey Irak'ta İran sınırından Suriye sınırına kadar olan bir bölgede mevcut kampları güçlendirmiş ve yenilerini de kurarak buraya yerleşmiştir. Aynı zamanda Irak ordusunun kuzeyden çekilirken bıraktığı silah ve mühimmatın önemli bir kısmı örgütün eline geçmiştir (EGM, t.y.: 114). Bu şekilde Çekiç Güç hem Irak'ın kuzeyinde fiili bir Kürt devleti oluşturmuş hem de PKK/KCK için önemli bir faaliyet alanı açılmıştır.

Irak'ta 36. Paralelin kuzeyinde kalan toprakların Bağdat'a kapatılması hakkında Öcalan "Güvenlik Kuşağını, Direniş Kuşağı yapacağız ve burayı üs olarak kullanacağız" derken, krizin başlangıcında Bağdat'ın Kuzey Irak'ta boşattığı 30 kilometrelik alana PKK yerleşmiştir (Buzoğlu, 1996: 170). Körfez krizi öncesi güç kaybı sürecinde olan örgüt, Kuzey Irak'a yerleştikten, eleman ve silah temininde rahatladıktan sonra yeniden güç kazanmaya başlamıştır. Eleman sayısı hızla artan örgüt, kurtarılmış bölgeler ilan etmeye hazırlanmıştır. Bunun için de karakollara ve yerleşim birimlerine kalabalık gruplarla saldırıp buraları imha etmeye ve geçici süreliğine de olsa işgal etmeye çalışmıştır (Özcan, 1999: 133-135). Artan bu saldırılara cevap olarak TSK "birim savunması" yerine "alan hâkimiyeti" konseptine geçmiş ve Ağustos 1991'de Kuzey Irak'a geniş çaplı bir operasyon başlatmıştır (Bila, 2004: 50). 1991 yılının bir diğer önemli olayı, dönemin Cumhurbaşkanı Turgut Özal'ın, Saddam Hüseyin'e karşı ikinci bir cephe açılması düşüncesine yakın yaklaşımı ile Musul ve Kerkük'ü de içine alan bir

projeyi gündeme taşımasıdır. Bu proje TSK ve Mecliste destek bulamadığı için hayata geçirilememiştir (aktaran Bila, 2004: 51).

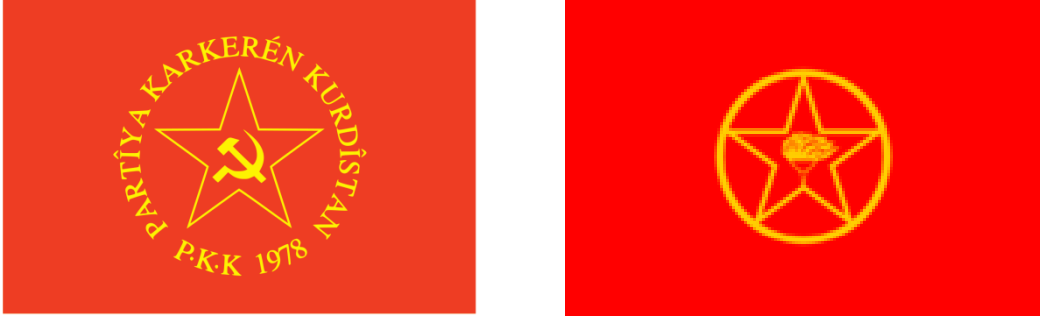
1991 seçimlerinde SHP (Sosyal Demokrat Halkçı Parti) ile HEP(Halkın Emek Partisi) işbirliği yapmışlardır. Örgütün desteği olduğu bilinen 20'ye yakın kişi SHP listelerinden milletvekili seçilmiştir. Kürt kökenli milletvekillerinin seçiminde bizzat Öcalan rol almıştır. Meclis açılışında Diyarbakır milletvekili Leyla Zana kürsüden Kürtçe yemin etme girişiminde bulunmuştur. Bu gelişmeler örgütün siyasallaşma konusunda bir dönüm noktası olarak kabul edilmiştir (Pirim ve Örtülü, 1999: 38-39).

Örgüt 1992 yılında ülkenin batısında silahlı militanlarının tutunamayacağını bildiği için Marksist/Leninist Türk solunu hedefleyen DHP (Devrimci Halk Partisi)'yi kurmuştur. Türklerden oluşturulan bu örgütün batı illerinde silahlı eylem yapması planlanmış; fakat polis bu örgütü tamamen tasfiye etmiştir. DHP 1994 yılında tekrar etkinleştirilmeye çalışılmış fakat başarılı olunamamıştır (Özcan, 1999: 306-308). 1992 yılı Nevruz kutlamalarında örgüt genel bir ayaklanma başlatmak istemiş ama başaramamıştır. Aynı şekilde 1992 yılı Ağustos ayında Şırnak il merkezini ele geçirmek için saldırmış fakat püskürtülmüştür (EGM, t.y.: 123). Bu saldırılara karşılık TSK yurt içinde ve Kuzey Irak'ta örgüte karşı kapsamlı operasyonlar yapmıştır. Bu operasyonların etkisi ve IKYB lideri Celal Talabani'nin Turgut Özal'ın isteğiyle Öcalan'a tek taraflı ateşkes yapma tavsiyesiyle örgüt 1993 yılında iki aylık bir ateşkes yapmıştır. Bu ateşkes Elazığ-Bingöl karayolunda 33 erin şehit edilmesiyle bozulmuştur (Pirim ve Örtülü, 1999: 38). 1993 yılı Eylül ayında örgüt tek taraflı ateşkes ilan ederek "siyasi diyalog"un başlaması durumunda silah bırakacaklarını söylemiş; aksi takdirde eylemlerin daha geniş alanlarda artarak devam edeceği tehdidinde bulunmuştur (EGM, t.y.: 133). Siyasi diyalog başlaması durumunda örgüt, meşru bir konum ve taraf statüsü elde edeceği için bu şartı öne sürmüştür.

Örgüt 4. Kongrede aldığı kararla yoğunlaştırdığı siyasi atağını devam ettirmek, diğer Kürt gruplarını ve oluşumlarını yanına çekmek amacıyla 1993 yılı Mart-Haziran aylarında Zeli kampında Türkiye'nin değişik bölgelerinden gelen şahısları Ulusal Meclis üyesi sıfatıyla toplayarak KUM (Kürdistan Ulusal Meclisi)'ni

gerçekleştirmiştir. Toplantıya istenen seviyede katılım olmamış ve katılımcılara örgüt siyasi eğitim vermiştir (Bal, 2008: 173). HEP 1993 yılında Anayasa Mahkemesi tarafından kapatılınca HEP'li milletvekilleri yeni kurulan DEP (Demokrasi Partisi)'e geçmiştir. DEP 1994 yerel seçimlerini kendilerine baskı yapıldığını öne sürerek boykot etmiştir. Aynı yıl DEP milletvekilleri Leyla Zana, Hatip Dicle, Orhan Doğan'ın dokunulmazlıkları kaldırılarak yargılanmışlar ve mahkûm olmuşlardır. 1994 yılı içerisinde Anayasa Mahkemesi DEP'i de kapatmıştır (Pekmezci, 2012: 253-254). Bunun ardından kurulan HADEP (Halkın Demokrasi Partisi) ile siyasi faaliyetlere devam edilmiştir (Bila, 2004: 62).

1994 yılında güvenlik güçlerince yapılan operasyonlar sonrasında büyük zayıf veren örgüt 1995 yılında 5. Kongresini toplamıştır. Öcalan bu kongrenin yargılama kongresi olacağını, tıkanıklığın aşılması gerektiğini, aksi takdirde kendilerini trajik bir sonun beklediğini belirtmiştir (EGM, t.y.: 150). Aynı zamanda 5. Kongrede örgütün program ve tüzüğünde değişiklikler yapılmıştır. Sovyet bloğunun çöküşüyle birlikte, klasik sosyalizm söylemi yerine yeni bir söylem geliştirilmeye çalışılmıştır. PKK Genel sekreterliği yerine Genel Başkanlık, Merkez Yürütme yerine Başkanlık Konseyi kurulmuştur. 5. Kongre ile PKK'nın orak ve çekici bayrağından çıkarmasından sonra Alman tv kanalı ARD'ye yaptığı açıklamada Öcalan, PKK'nın hiçbir zaman Marksist-Leninist temelinde gelişen bir hareket olmadığını belirtmiştir (Buzoğlu, 1996: 183). Sovyet bloğunun yıkılması ve Batının soğuk savaştan zaferle çıkmasını iyi okuyan örgüt, Batıdan destek görebilmek için bu değişikliklere girişmiştir. 5. Kongre devam ederken 12.04.1995 tarihinde Hollanda'da "Sürgünde Kürt Parlamentosu" oluşturulduğu ilan edilmiştir. Bu gelişmeyle birlikte örgüt uluslararası ilişkiler ve lobi faaliyetlerine ağırlık vermeye başlamıştır (Bila, 2004: 63).



Şekil 3.1. PKK terör örgütünün bayrağının ilk hali ve 1995 yılındaki değişimi

Öcalan'ın ifadelerine göre dünyadaki bütün Kürtleri kapsayacak olan “Sürgünde Kürt Parlamentosu”nun amacı Kürt içi anlaşmazlıkları çözmek ve Kürtler adına genel diplomasi faaliyetlerini yürütmektir (Pirim ve Örtülü, 1999: 44). Örgüt 5. Kongrede aldığı kararlar doğrultusunda 1996 yılında diğer Marksist-Leninist örgütlerle yurtdışında “Birlik Protokolü” imzalayarak birlikte hareket etme kararı almıştır. Bu protokolün örgüte Karadeniz açılımında önemli faydası olmuştur. Örgüt aynı zamanda Akdeniz kırsalında da varlık göstermeye çalışmış ve bazı eylemler yapmıştır. Fakat hem Karadeniz hem de Akdeniz’de alınan tedbirler ve yapılan operasyonlar sonucu örgüt bu bölgelerden temizlenmiştir (Bal, 2008: 175). Örgüt, ilerleyen yıllarda da özellikle Karadeniz ve Akdeniz açılımları yaparak, tüm Türkiye’ye yayılmaya çalışmıştır.

HADEP 1995 seçimlerine SİP (Sosyalist İktidar Partisi), BSP (Birleşik Sol Partisi) ve DDP (Demokratik Değişim Partisi) ile ittifak kurarak “Emek-Barış-Özgürlük Bloğu” adı altında katılmıştır. Aynı zamanda bu bloğa yasadışı Kürtçü örgütlerden Kawa, Yekbun ve Rızgari örgütleri de destek vermişlerdir (EGM, t.y.: 180). HADEP’in “Kürt kültürel kimliğinin tanınması” ekseninde yürüttüğü seçim çalışmalarında verdiği mesaj şudur: “HADEP, Kürt sorununun barışçıl yöntemlerle, eşitlik ve özgürlük temelinde, demokratik çözümünü ve birlikteliğini savunur. Barışın tesis edilmesi, kamuoyunun ertelenemez bir talebidir. Kürt sorunu artık tüm Türkiye’nin sorunudur.” HADEP %4.17 lik bir oranla toplam 1 milyon 168 bin oy almış ve bu sonuç HADEP için önemli bir başarı olarak görülmüştür (Bila, 2004: 65).

Mart 1996'da Kuzey Irak'ta bir dizi toplantı düzenleyen, örgütlenmenin yaygınlaştırılması kararı alan PKK, aynı dönemde Şam yakınlarındaki bir kampta da 4. Konferansı toplamıştır. Öcalan'ın konferansa gönderdiği raporda, örgüt içi sorunlar ön plana çıkarılmıştır. Öcalan, Örgüt içi çelişkilere ve disiplinsizliğe ağırlık verdiği bu raporunda, örgüt elemanlarının bireysel çalışmalara yöneldiği ve giderek "savaş ağaları" türediği eleştirisini yapmıştır. Konferansta, "kurtarılmış alanların oluşturulması, silahlı gücün yaygınlaştırılması, kalabalık yerleşim yerlerine baskınlar düzenlenmesi, serhildanların (sivil itaatsizlik, kitlesel başkaldırı eylemleri) başlatılması, Kuzey Irak'ın kuzeyinden başlayarak iktidar organları oluşturulması ve intihar eylemlerinin geliştirilmesi" kararları alınmıştır. Bu konferansta dikkat çekici şekilde ilk defa intihar eylemleri kararı alınmıştır (EGM, t.y.. 195). PKK'nın ilk kez intihar eylemlerine yönelmesi, güvenlik güçlerince, örgütün iç sorunların aşılması amacıyla yeni bir heyecan dalgası yaratmayı, asker ve polisi çekingenliğe yöneltmeyi, iş ve siyaset dünyasını da siyasi diyaloga zorlamayı hedeflediği biçimde değerlendirildi (Bila, 2004: 69). Öcalan bu şekilde hem örgütün birlikteliğini sağlamayı hem de daha sansasyonel eylemlerle siyasi diyalog kurmayı hedeflemiştir.

Örgüt lideri Öcalan, 1997 yılında Türkiye'nin iç politik gündemini ve kamuoyunu etkileyebilecek kurumsallaşma, siyasallaşma, legalleşme faaliyetlerine ağırlık vermeyi hedeflemiş ve siyasi diyalog yolları açmaya yönelik bir çabaya girmiştir (Bila, 2004: 70). Örgüt Güneydoğu'da ve açılım sağlamak istediği Akdeniz ve Karadeniz'de başarısızlığa uğramıştır. Bu başarısızlıkları aşmak için sol terör örgütlerinden TİKKO ve Dev-Sol ile ilişkiler geliştirilmiş ve üç terör örgütünün temsilcileri 15 Mayıs 1998 tarihinde Berlin'de bir araya gelmişlerdir. Yapılan toplantıda Karadeniz ve Akdeniz bölgelerinde ortak eylem kararı alınmıştır. Bu karardan sonra bazı eylemler yapılmış ancak yapılan operasyonlar sonucunda örgüt Akdeniz ve Karadeniz'den tekrar temizlenmiştir (Pirim ve Örtülü, 1999: 74).

Suriye, Öcalan'ın 1979 yılında Suriye'ye geçmesinden itibaren örgüte barınma, eğitim, lojistik destek sağlayarak gelişmesinde önemli bir rol oynamıştır. Suriye'nin tahsis ettiği kamplarda 10.000 ile 15.000 civarında militana eğitim verilmiştir (Özcan, 1999: 243-250). 1998 yılında Türkiye'nin üst düzey devlet yöneticilerinin kararlı tutumlarıyla ve izlenen politikalarla örgüt lideri Öcalan

09.10.1998 tarihinde Suriye'den çıkartılmıştır (Bal, 2008: 179). Bu çıkış sonrasında Öcalan Yunanistan, Rusya, İtalya'da bir süre kalmış ve son olarak Kenya'da iken yakalanmıştır. Bu gelişmenin sonrasında yapılan 1999 seçimlerinde DEHAP'ın oy oranı çok değişmemiştir (Bila, 2004: 88). Terör örgütü lideri Öcalan'a 29.06.1999 tarihinde İmralı'daki yargılamada verilen idam kararı 25.11.1999 tarihinde Yargıtay tarafından onanmıştır (Bal, 2008: 181). Fakat bu karar, sonradan idam cezasının kaldırılması nedeni ile uygulanmamıştır.

6. Kongre; 1999 Ocak-Şubat döneminde Irak'ın kuzeyinde bulunan Kandil Dağı'nda yapılmıştır. Kongre sonrasında yayınlanan bildiri 05 Mart 1999 tarihli Özgür Politika isimli dergide de yayınlanmıştır. Abdullah Öcalan'ın hazırlayıp gönderdiği "politik ve örgütsel rapor" 6. Kongreyi yönlendirmiştir. Bu raporda; terör örgütünün yenilenmesi ve yeniden yapılandırılması yaklaşımı çerçevesinde yaşanan sorunlar belirtilmiştir. ARGK' nın sürekli büyütülmesi, askerî eğitim ve nitelik bakımından geliştirilmesi kararı alınmıştır. ERNK'yı merkezden tabana kadar yeniden örgütleyip geliştirmenin bir zorunluluk olduğu belirlenmiştir. İlişki ve ittifak siyaseti doğrultusunda; "diplomatik faaliyet" yürütmek için başta Ortadoğu'nun "ilerici-yurtsever güçleri" olmak üzere dünyadaki tüm sosyalist ve demokratik çevrelerle ilişki ve ittifak içinde olmanın gerekli olduğu vurgulanmıştır. Terör eylemlerini başta Karadeniz ve Akdeniz olmak üzere Türkiye'nin içlerine kadar yaymak üzere oluşturulan "Anadolu Halk Kurtuluş Ordusu"nun sürekli güçlendirilmesi gerekli görülmüştür. Ayrıca, intihar türü terörist eylemlerin artırılması kararı da alınmıştır (PKK Başkanlık Konseyi, 1999: 15-18).

2-13 Ocak 2000 tarihleri arasında toplanan 7. Kongrede, "parti programı" değiştirilmiştir. Kabul edilen parti programında; "Bölge halklarının, sorunlarını barışçıl-demokratik yöntemlerle çözerek Demokratik Ortadoğu Birliği'ni temel amaç edinmeleri" belirtilmiştir. Bu ifadelerle çelişen "Ayrı devlet kurmanın 21. yüzyıl dünyasında fazla gerekli ve gerçekçi olmadığı" (Parti programı, 2000: 14-18) söylemlerini de bu programda görmek mümkündür. Bu kapsamda; PKK/KONGRAGEL terör örgütünün, amaçlarına ulaşmak için terör eylemlerine devam ederken bir yandan da "demokratik siyasal mücadele" söylemlerine başladığı belirtilebilir (Bozkurt, 2013:122). 7. Kongrede aldığı kararlarla örgüt, Öcalan'ın çerçevesini çizdiği değişiklikleri aynen benimsemiş ve "Demokratik

Cumhuriyet” tezi olarak kayda geçirmiştir. Örgüt, strateji değişikliğini karara dönüştürürken, Öcalan’ın idam cezasının infaz edilmemesi ve kendisine “siyasal çalışma özgürlüğü” tanınması gerektiğini de kararları arasına almıştır (Bila, 2004: 106). Örgütün yeniden yapılandırılması gerektiğine de işaret edilen 7. Kongre kararlarında örgüt silahlı mücadeleyi durdurduğunu ve temel strateji olarak demokratik siyasal mücadeleyi uygulayacağını beyan etmiştir. Fakat silahlı birimi ARGK isim değişikliğiyle “halk savunma gücü” olarak varlığını devam ettirmiştir (Bal, 2008: 185). Bu kararlarla örgüt, siyasal alanda daha fazla çalışma yapacağını vurgulamıştır. Fakat örgütün silahlı aparatı güçlendirilerek muhafaza edilmeye devam edilmiştir.

3.1.2. KADEK (Kürdistan özgürlük ve demokrasi kongresi)

Öcalan’ın çizdiği yeni stratejiye uygun olarak, 4-10 Nisan 2002 tarihleri arasında toplanan PKK’nın 8. Kongresi, KADEK (Kürdistan Özgürlük ve Demokrasi Kongresi)’in 1. Kongresi olarak isimlendirildi. Kongrede Öcalan’ın AİHM’ne sunduğu savunmalar “Başkanlık Raporu” olarak tanımlanmış ve “Demokratik Uygarlık Manifestosu” olarak benimsenmiştir. “Başkanlık Raporunda”; 21. yüzyıla damgasını vuracak, yeni bir uluslararası sistemin şekilleneceği ve bunun “daha barışçıl, daha demokratik, daha özgürlükçü ve adil bir sistem” olacağı belirtilmiş, bu bağlamda “yeni bir strateji oluşturularak kadro ve örgüt yapısının yenilenip, yeniden yapılanmanın gerekliliği” vurgulanmıştır (Serxwebun, Nisan 2002: 12). PKK’nın elde ettiği kazanımlarına karşılık, kuruluşunda ortaya koyduğu ideoloji ve eylem tarzının yeni dönemde ihtiyaçlara cevap vermekte yetersiz kaldığı, Demokratik Cumhuriyet ve Demokratik Ortadoğu Birliği hedefine ulaşabilmek için PKK’nın yerini KADEK’e bıraktığı belirtilmiştir. Bu kongrede alınan kararlara göre; silahlı mücadele, yerini siyasi mücadeleye bırakmış; “Bağımsızlık” yerine “Kürtlerin demokratik-kültürel hakları” konulmuştur (Parmaksız, 2009: 26). Ayrıca, “silahlı unsurların tasfiye edilmeyeceği, iktidar olma çabası yerine, bu görevin demokratik uygarlık çizgisinde gelişecek siyasi partiler ile STÖ'lere bırakılacağı” ifade edilmiştir (Bozkurt, 2013: 122-123). Örgüt bu adımlarla aslında uluslararası kamuoyunda terörist kimliğinden uzaklaşmaya çalışmıştır.

KADEK'in kuruluş kongresi, Öcalan'ı bölgedeki tüm Kürtlerin lideri olarak kabul etmiştir. KADEK'in kuruluşunun ilk amacı Öcalan'ın yaşamını garanti altına almak, dünya ve Avrupa kamuoyuna bir siyasal mücadele mesajı vermektir. KADEK, PKK'nın terör örgütü niteliğini unutturmak ve terör listesinin dışında kalmak için atılan bir adımdır (Bila,2004: 112). KADEK, kuruluş kongresinde; Öcalan'ın idam cezasının kaldırılarak genel af çıkarılması, OHAL yasasının kaldırılması, köy koruculuğunun tasfiyesi, Kürt kimliğinin tanınması ve anadilde eğitim hakkı vb. bazı taleplerde bulunmuştur (KADEK Yönetim Kurulu, 2002: 21).

2002 yılına gelindiğinde PKK'nın adının değiştirilmesi Öcalan ve örgüt açısından zorunlu hale gelmiştir. Dünyada terör örgütü olarak tanınan PKK adıyla faaliyet göstermek zorlaşmıştır. Ayrıca 11 Eylül terör saldırıları, terörle mücadele konusunda ABD ve Avrupa'da yeni kararlar alınmasına yol açmıştır. Bu süreçte Türkiye, PKK'nın Avrupa Birliği'nin terör listesine alınması için yoğun girişimler başlatmıştır. Örgütün Avrupa desteğini tümüyle yitirmemesi açısından da isim değişikliğine gitmesi gerekmiştir. Nitekim PKK, KADEK adını aldıktan kısa bir süre sonra, 2 Mayıs 2002'de Avrupa Birliği Daimi Temsilciler Komitesi, PKK'yı terör listesine alırken KADEK'i almamıştır. Türkiye KADEK'in de bu listeye alınması gerektiğini savunduysa da, komite bu örgütü terör örgütü olarak görmediğini, PKK'nın devamı olduğuna dair bir veri bulunmadığı yanıtını vermiştir (Bila, 2004: 115). Bu şekilde örgüt kısa vadede de olsa isim değişikliğiyle istediği amaca ulaşmıştır.

PKK'nın 7. ve 8. Kongre kararları ve talepleri ile AB kriterleri önemli bir benzerlik içermiştir. Bu benzerlikler AB uyum yasalarının çıkarılması konusunda problem çıkmasına sebep olmuştur. Buna rağmen TBMM 3 Ağustos 2002'de Öcalan'ın da yararlanacağı idam cezasının kaldırılmasını, Kürtçe dâhil anadilde öğrenim ve yayın olanağı sağlanmasını içeren AB uyum yasalarını kabul etmiştir (Bila, 2004: 119). Bu yasalarla örgüt lideri Öcalan, Yargıtay tarafından onaylanmış idam cezasının infaz edilmesinden kurtulmuştur.

3 Kasım 2002 seçimlerinde 57. Hükümeti oluşturan DSP, MHP ve ANAP ile Meclis'teki muhalefet partileri DYP ve SHP barajı aşamayarak meclis dışında kalmışlardır. Seçimleri %34,2 oyla AKP (Adalet ve Kalkınma Partisi) kazanırken,

meclise girebilen ikinci parti %19,4 ile CHP olmuştur (Bila, 2004: 120). HADEP 2002 seçimlerinde barajı aşmayı hedeflemiştir. Ancak hakkında Anayasa Mahkemesinde kapatma davası sürdüğü için seçime yedekte bekletilen Demokratik Halk Partisi (DEHAP) çatısı altında girmiştir. EMEP(Emeğin Partisi) ve SDP(Sosyalist Demokrasi Partisi) blok halinde DEHAP çatısı altında seçimlere girmişler ve %6,2 oy almışlardır (Bila, 2004: 121).

3.1.3. KONGRA-GEL (Kürdistan halk kongresi)

ABD'den sonra AB'den de KADEK'in terör listesine alınacağı sinyallerinin gelmesi, Türkiye'nin AB uyum yasalarını çıkarmaya başlamasıyla kazandığı dış destek, KADEK'i de zorlamaya başlamıştır. Bu koşullarda 26 Ekim- 6 Kasım 2003 tarihleri arasında Kandil Dağı'nda toplanan KADEK'in 2. Olağanüstü kongresinde bu örgütün feshedildiği ve yerine KONGRA-GEL (Kürdistan Halk Kongresi)'in kurulduğu ilan edilmiştir (Parmaksız, 2009: 27-28). Abdullah Öcalan'ın yazdığı "Özgür İnsan Savunması" ile kongrenin doğrultusu çizilmiştir. Abdullah Öcalan'ın, ileri sürdüğü "demokratik ekolojik toplum (Çağdaş demokrasi, cinsiyet devrimi ve ekolojiye dayanan bir anlayış olduğu iddia edilmektedir.)"söyleminin belirleyici rol oynadığı, açılış konuşmasında dile getirilmiştir (Kongra-Gel Kuruluş Kongresi, 2003: 2,20). Yeni bir yapılanmaya gidişin nedenleri örgütün yayın organlarından olan Serxwebun'un Kasım 2003 tarihli 263. Sayısında yayınlanan "KADEK'in Feshine İlişkin Karar Tasarısı" isimli yazıda; "Demokratik ekolojik sisteme denk düşecek yeni bir örgütsel yapılanmanın yolunu açmak, kapsayıcı, demokratik, özgür katılıma imkân veren ve Leninist parti etkilerini aşan yeni bir yapılanmaya yol açmak, bu temelde Kürt halkını temsil edebilecek, uluslararası kriterlere uygun, meşru, demokratik ve yasal siyaset yapabilen bir muhataplık durumunun gelişmesinin yolunu açmak, egemen ulus devletlerle Kürt sorununun barışçıl demokratik çözümünü gerçekleştirmek" olarak belirtilmiştir (Kongra-Gel Kuruluş Kongresi, 2003: 4). Aynı zamanda örgütün kendisini KONGRA-GEL olarak yeniden teşkilatlandırmasında, ABD'nin Irak'ı işgaliyle meydana gelen yeni duruma uyum sağlamak da önemli bir etken olmuştur (EGM, 2004: 9).

KONGRA-GEL'in başkanlığına da eski DEP milletvekili Zübeyir Aydar getirilmiştir. Ayrıca kongre, örgüt lideri Abdullah Öcalan'ı da "Kürt Halk Önderi" ilan

etmiştir (Bila, 2004: 164). Örgüt, isminin KONGRA-GEL olarak değiştirildiği 2003 yılı Kasım ayından itibaren yayınlamış olduğu program, tüzük, kararlar gibi belgelerde hedefini “Kürt sorununun çözümü temelinde ayrı bir devlet kurmayı hedeflemeden, doğrudan demokrasinin egemen olduğu demokratik ekolojik toplumun inşa edilmesi” olarak ifade etmiştir (EGM, 2004: 9). Terör örgütü nitelemesinden kurtulmak için attığı bu adımlar da sonuç vermemiş ve Avrupa Birliği Daimi Temsilciler Komitesi 2 Nisan 2004’te KONGRA-GEL’i, PKK ve KADEK ile birlikte terör örgütleri listesine almıştır (Bila, 2004: 167). Bu şekilde örgüt isim değişiklikleriyle ulaşmak istediği hedefe ulaşamamıştır. Örgüt, bu karardan sonra 2005 yılındaki Yeniden İnşa Kongresi’yle birlikte tekrar PKK ismini kullanmaya başlamıştır.

DEHAP 28 Mart 2004 yerel seçimlerine “demokratik güç birliği” veya “sol ittifak” olarak isimlendirilen bir ittifak modeli içinde seçimlere katılmıştır. Amaç “Kürt partisi, bölge partisi” konumundan çıkıp bütün Türkiye için iddialı bir siyasi parti haline gelmektir. Bu ittifakta SHP şemsiyesi altında DEHAP, ÖDP (Özgürlük ve Dayanışma Partisi), SDP (Sosyalist Dayanışma Partisi) ve ÖTP (Özgür Toplum Partisi) yer almıştır. İttifakın şemsiyesi SHP (Sosyaldemokrat Halk Partisi) %5,1 oy almıştır (Bila, 2004: 175). Bu sonuçla, 2002 seçimlerine göre oy oranlarının düştüğü görülmektedir.

10. Kongre (PKK/KONGRA-GEL 2. Olağanüstü Genel Kurul Toplantısı); 16-26 Mayıs 2004 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. PKK/KONGRA-GEL terör örgütü tarafından, içinde bulunulan dönem; “ABD, bölge politikası ve istikrarı için Kürtleri temel bir dayanak olarak değerlendirmektedir. Bu kendiliğinden bir federasyonlaşmanın önünü açmaktadır. Bu durum, demokratik birlik çözüm imkânlarını daha da artırmaktadır.” şeklinde açıklanmıştır. Terör örgütü “federasyonlaşma” söylemlerini bu kongrede de devam ettirmiştir. Bu kongrede “tüzük” değiştirilmiştir. Tüzükte yeni yapılanmanın genel hatları belirtilmiştir (Bozkurt, 2013: 126).

KONGRA-GEL yapılanmasıyla birlikte örgüt, dört ülkede (İran, Irak, Suriye ve Türkiye) dört ayrı parti ile bu ülkeleri zorlamaya ve dört ülkeden de temsilcilerin oluşturacağı Halk Kongresi üzerinden, “Kürtlerin haklarını” dört ülkede savunmak,

ülke yönetimlerini bu yönde karar almaya yönlendirmek biçiminde hedef belirlemiştir (Bila, 2004: 258). Yeni yapılanmada adı terör ile bağdaşan PKK ismi bulunmamaktadır. Bu ise, örgütün terörist tanımlamadan kurtulma gayretiyle açıklanabilir.

3.1.4. KCK (Koma ciwaken kürdistan-kürdistan halklar topluluğu)

28 Mart 2005 tarihinde toplanan “PKK’nın Yeniden Yapılanma Kongresi”, çalışmalarını Öcalan’ın doğum günü kabul edilen 4 Nisan’da bitirerek PKK’nın yeniden kuruluşunu ilan etmiştir (Şafak, 2005: 339). 11. Kongre (Yeniden Yapılanma Kongresi), Abdullah Öcalan’ın gönderdiği “politik raporun” okunması ile başlamıştır. Kongrenin açılış konuşmasında; “Ortadoğu’daki ve dünyadaki sorunların çözümü için PKK’nın yeniden yapılanması ve kurulması gerektiği” vurgulanmıştır.

12. Kongre (PKK/KONGRA-GEL 3. Olağanüstü Genel Kurul Toplantısı); 4-21 Mayıs 2005 tarihleri arasında, Irak’ın kuzeyinde gerçekleştirilmiştir. Kongrede; içinde bulunulan dönem değerlendirilmiş, Abdullah Öcalan’ın 21 Mart 2005’te ilan ettiği “KKK projesi” sözleşmeye dönüştürülerek kabul edilmiştir. KKK sözleşmesinde “İran’da, Türkiye’de, Suriye’de, hatta Irak’ta oluşacak bir Kürt yapılanmasında tüm Kürtler bir araya gelerek kendi federasyonlarını, birleşerek de üst konfederalizmi oluştururlar” (Öcalan, 2005: 28) ibaresi yer almaktadır. Bu amaç doğrultusunda örgüt yeni bir yapılanmaya gitmiştir. Bu yapılanmanın en dikkat çekici tarafı ise yasama-yürütme ve yargı ayakları olan bir devlet şeklinde kurgulanmasıdır. PKK/KCK terör örgütü bu yeni safhasıyla birlikte kendisini egemen bir devlet gibi konumlandırmaya çalışmıştır. KKK sözleşmesindeki “Bundan sonra Kürdistan’ da üç hukuk geçerli olacaktır: AB hukuku, üniter devlet hukuku, demokratik konfederal hukuk. Üniter devletler olan İran, Irak, Türkiye ve Suriye, Kürt halkının konfederal hukukunu tanıdıkça Kürt halkı da onlarınkini tanıyacak ve bu temelde uzlaşya gidebilecektir (Öcalan, 2005: 28)” cümlesi bunun bir göstergesidir.

13. Kongre (PKK/KONGRA-GEL 4. Genel Kurul Toplantısı); 17-23 Nisan 2006 tarihleri arasında yapılmıştır. Geçen bir yıllık sürecin “Abdullah Öcalan

çizgisinde” geliştiğı belirtilmiştir. Bu kongrede “ulusal konferans” çağrısı yinelemiştir. Abdullah Öcalan’ın “sahiplenilmesi ve özgürlüğü için çaba gösterilmesi temel bir eksen olarak” belirlenmiştir (Bozkurt, 2013: 129). Ve bu yönde sivil itaatsizlik eylemleri gerçekleştirilmiştir.

14. Kongre (PKK/KONGRA-GEL 5. Genel Kurul Toplantısı); 16-22 Mayıs 2007 tarihleri arasında, Irak’ın kuzeyinde gerçekleştirilmiştir. Bu kongrede; birçok kararın yanı sıra sistemin adında bir değişiklik yapılmıştır. “KKK” ismi yerine “Kürdistan Halklar Topluluğu (KCK)” ismi kabul edilmiş ve izleyeceği politikalar belirlenmiştir. Bu kongrede, bütün “Kürdistanlı güçlere ulusal konferans” çağrısı tekrar edilmiştir. Ayrıca “birinci derecede” ele alınması gereken konunun “Abdullah Öcalan’ın sağlığı” olduğu belirtilmiş ve “terör örgütü ile ilgili tek muhatabın Abdullah Öcalan” olduğu açıklaması yapılmıştır (Bozkurt, 2013: 129). PKK/KONGRA-GEL terör örgütü tarafından bu kongrede “KKK sözleşmesinde” örgütlenme kısmında bazı küçük değişiklikler yapılmış ve sistem, isim değişikliğiyle birlikte “KCK Sözleşmesi” adını almıştır. Bu değişiklik “Yürütme Konseyi’nin geçmiş tecrübelerden de yararlanarak V. Genel Kurul’a sunduğu örgütlenme ve çalışma sisteminin 11 komite biçiminde değil de birbirine yakın olan çalışma alanlarının birleştirilmesi temelinde, beş ayrı alan çalışma merkezi biçiminde örgütlenme önerisi genel kabul görmüş, bu temelde sözleşme de değiştirilmiştir. Buna göre ideolojik alan, siyasal alan, sosyal alan, savunma alanı, maliye ve ekonomi alan merkezleri olarak bir örgütlenmeye gidilmiştir. Bu alan merkezlerinde komiteler ortadan kaldırılmamış, alan merkezleri bünyesinde bir araya getirilmiştir (KCK Yürütme Konseyi, 2007: 7)” şeklinde yapılmıştır. “KCK sözleşmesinde” yapılan bir diğer değişiklikle, “Kongra-Gel, KCK adına devletler ve milletler arası kuruluşlar ve farklı topluluklarla yapılan antlaşmaların onaylanmasını görüşüp karara bağlayacağı” (md. 12/h) maddesi eklenmiştir. “KKK” yapılanmasının ana hatları korunarak küçük değişikliklerle ve isim değişikliğiyle “KCK” yapılanmasına geçilmiştir. Bu değişiklikten de anlaşıldığı gibi örgüt, devlet benzeri bir yapılanma çalışmasına devam etmektedir.

2008 yılında yapılan Kongra-Gel 6. Genel Kurul/Kongresi’nde: ABD ve AB’yi Kürtlere karşı şiddet politikasını desteklememeye çağırarak Genel Kurul, Kürtler arası ulusal birliğin geliştirilmesi için de çerçeve kararı almış; dönemin üç temel

görevi olan sistemin (KCK sisteminin) inşası, serhildan ve gerillanın daha örgütlü ve güçlü kılınması gereğini önemle vurgulamıştır (KCK Yürütme Konseyi, 2008: 21-30). Örgüt her ne kadar siyasi mücadeleyi esas aldığını ifade etse de, kongre kararlarında da görüldüğü gibi sürekli olarak silahlı gücünü arttırmaya çalışmıştır.

2007 sonrası dönemde terör örgütünün, KCK (Koma Ciwaken Kürdistan/Kürdistan Halklar Topluluğu) yapılanmasını kurmasının temelinde de Türkiye'nin demokratikleşme alanında geldiği noktanın örgütü, yeni bir yapılanmaya zorlaması vardır. KCK örgütlenmesi alternatif bir devlet sistemini fiiliyata geçirmek üzere kurgulanmış olan ve PKK'yı da içine alan çatı bir yapıdır (Özeren, Sözer ve Başıbüyük, 2012). KCK sözleşmesine bakılınca bu husus çok açık bir şekilde görülmektedir. KCK Sözleşmesi md.5 ve md.6'da yurttaşlık, yurttaş olma ve yurttaşlıktan çıkarılma düzenlenmiştir. Sözleşmenin 10. maddesinde KCK yurttaşlarının temel görevleri olarak; vergi verme, askerlik ödevi, direnme yükümlülüğü sayılmıştır.

Örgüt bu yapılanma ile tabela değişikliği yapmanın ötesinde yıllardır ve özellikle 2002'den itibaren dillendirdiği strateji, söylem ve örgütlenme şekillerini yapısal hale getirmeyi amaçlamıştır. KCK yapısı, 2002 yılından itibaren değişen örgütün önceki isimleri de dâhil tüm strateji ve hedeflerini yansıtan yapının da adıdır. PKK/KCK hem bölge halkına hem de devlete bir yandan şiddet eylemleriyle güçlü olduğu mesajını verirken diğer yandan da siyasallaşma çabalarına devam ederek aynı anda ikili bir strateji uygulamaya koymuştur. Bu yeni dönemde örgüt, demokrasi söylemleri üzerine yoğunlaşmıştır. Örgüt, kurduğu hemen her yeni yapılanmada ve örgütlenmede demokrasi kelimesini sıklıkla kullanmıştır (Özeren ve diğerleri, 2012). Bu şekilde tüm insanlar tarafından genel kabul gören ve olumlanan "demokrasi" kavramını kullanarak, terörist kimliğinden kurtulup özgürlük savaşçısı bir örgüt algısı inşa etmeye çalışmıştır.

PKK/KCK bu dönemde halk tabanını kontrol altında tutma adına makro ve mikro düzeyde strateji, taktik ve eylemleri uygulamaya koymuştur. Bir yandan korku ve baskı ile toplumsal taban kontrol altında tutulurken diğer yandan da farklı söylem ve propaganda yöntemleri kullanarak ayrılıkçı kimlik inşasına yönelmiştir.

Bu stratejilerin sonucu olarak da politize olmuş kitleler ortaya çıkmıştır (Özeren ve diğerleri, 2012).

Bir başka perspektiften KCK yapılanmasına baktığımızda karşımıza “Kürt Açılımı” çıkmaktadır. İlk adımları 2005 yılında başlayan terörle müzakere süreci, 2009 yılında başlatılan Kürt Açılımı ile devam etmiştir. 2010 yılına gelindiğinde hükümet ile PKK Oslo’da hakem devlet nezdinde görüşmelere başlamıştır. Terörle müzakereyi dayatan “hakem devlet” ABD’dir, onu İngiltere ve Norveç izlemiştir. Democratic Process Institute gibi İngiliz istihbaratının uzantısı olan bir araştırma merkezi Kürt sorununa çözüm dayatma ve müzakere sürecini ilerletme gibi bir misyon edinmiştir. MİT’e göre örgütün silahsızlandırılması KCK ile sağlanacak, Kürtleri demokratik özerkliğe götürecek olan KCK, silahsız olarak yapılanacaktı. 2011 yılına kadar KCK adı resmi raporlara girmemiştir. Bölgeye demokratik özerklik verilmesi için KCK yapılanmasına göz yumulmuştur. Böylece İmralı’daki Öcalan’ın yol haritası uygulamaya konmuştur. Oslo görüşmelerinde ise terör örgütüne dört şey vaat edilmiştir; 1-Öcalan’ın salıverilmesi, 2-Özerk bölge ilan edilmesi, 3-Dağdaki teröristlere özerk bölgede polis olma imkânı verilmesi, 4-Bölgeye BM gözetimi. Ancak, KCK kendini silahtan arındırmamış, terör olayları artarak devam etmiştir (Yılmaz, 2012: 10-11).

KCK benzeri bir yapılanma fikrinin geçmiş yıllara dayandığı iddia edilebilir. 1991 yılında gerçekleştirilen Bonn ve Stockholm konferanslarında “Kürt sorunun çözümü” için belli ilkeler saptanmış ve bu ilkeler 1993 yılında Avrupa Konseyinde ilgili taraflara tavsiye niteliğindeki kararlara dönüştürülmüştür. Batılı ülkelerin üzerinde görüş birliğine vardığı bu kararlarda özetle; her parçada yaşayan Kürtlerin kendi aralarında birlik oluşturmaları ve bilahare dört parçayı temsilen bir şemsiye örgüt meydana getirmeleri örgütlenme modeli olarak tavsiye edilirken; mücadele stratejisi olarak da, temel insani ve demokratik haklar, kültürel özerklik, idari özerklik, federasyon ve bağımsızlık gibi aşamaları içeren bir yol önerilmiştir. Kürt örgütlerinin, birlik oluşturmalarının uluslararası temsilde kolaylık sağlayacağı, temel insani demokratik hakların talep edilmesinin de soruna taraf ülkelerin tepkilerini yumuşatacağı ve güçlü bir kamuoyu desteği yaratacağı belirtilmiştir (EGM, t.y.: 176). PKK/KCK terör örgütünün bu stratejiyi hayata geçirdiği, bunu yaparken de silahlı eylemlerine ara vermediği görülmektedir.

3.2. Örgüt Yapısı

3.2.1. PKK örgüt yapısı

Örgüt kuruluş yıllarında Marksist-Leninist örgütlenme yapısını benimsemiştir. Belirlediği hedef ve stratejisine uygun olarak Parti-Cephe-Ordu modelini uygulamaya çalışmıştır (EGM, 2004: 12). Öcalan (1984: 179)'a göre baskı ve sömürüye karşı görevlerimizi yerine getirmek, ancak, Bilimsel Sosyalizmin rehberliğinde bir politik örgüt, bu örgüte bağlı bir ulusal kurtuluş cephesi ve bu cepheye bağlı savaşılan güçlü bir halk ordusunun örgütlenmesiyle mümkündür. Parti, cephe ve ordu örgütlenmelerinin içerik kazanması ve gelişmesi için de, işçilerin, köylülerin, esnafın, gençliğin ve kadınların kitlevi örgütlerinin yaratılması gerekir.

Parti, hedefleri belirlenen örgütün oluşturacağı siyasal örgütlenmedir. Mücadelenin ideolojik ve siyasi yol göstericisidir (Aydın, 1992: 162). Parti öncü bir rol oynayacaktır. Marksist parti niteliğindeki örgütün 1976 yılı sonrasında profesyonel siyasal çalışmalara başladığı, üyelerinin artık partinin muvafakatini almadan yerini ve işini bile değiştiremediği görülmektedir. Kuruluş döneminde parti hiyerarşik yapılanmada aşağıdan yukarıya “hücre, köy komitesi, yerel komite, bölge komitesi, merkez komitesi ve polit büro” olarak örgütlenmiştir. Her üst komite, altını denetlemekten ve kontrolden sorumlu tutulmuştur. Merkez komitesi, 4 kişilik polit büroyu seçmekle görevli olup ayrıca genel olarak tüm sorumluluk merkez komiteye aittir. Merkez komite, hainliği tespit edilenlere ölüm cezası vermeye yetkili kılınmıştır. Partinin gelir kaynakları olarak da aidat, bağış, kamulaştırma ve benzeri yollar sayılmıştır. Kongre, partinin en yüksek organı olurken; Genel Sekreter “Merkez komite ve Polit Büro’nun başkanıdır” hükmü yer almıştır (Özcan, 1999: 69-71). 1995 yılındaki 5. Kongrede “Genel Sekreter” kaldırılmış, yerine Parti Genel Başkanı konularak, merkez komite ve merkez disiplin kurulu üyelerini seçme yetkisi verilmiştir (Buzoğlu, 1996: 183). Bu şekilde, Öcalan’ın örgüte olan hâkimiyetini pekiştirmiş olduğu söylenebilir.

Ordu: Ortaya çıkışından itibaren dünya görüşünü Marksist/Leninist ilkelere dayandıran örgütün, amacını gerçekleştirmek için belirlediği yöntemin temelini,

“zor” oluşturmaktadır. Zor, ideolojik tespite göre iktidarı elde etme ve sürdürmenin yegâne yoludur. Zoru uygulamanın iki farklı seçeneği olan “Hemen Ayaklanma” ve “Uzun süreli halk savaşı” arasında tercih, şartlar sonucunda ikincisinden yana yapılmıştır. Uzun süreli halk savaşında ise siyasal şiddet ve gerilla vazgeçilmez bir tarzdır (Özcan, 1999: 72). Örgütün ilk silahlı aparatı olan HRK’nın ismi, Ekim 1996 yılında yapılan PKK 3. Kongresinde ARGK (Ardeşen Rızgariye Gele Kürdistan-Kürdistan Halk Kurtuluş Ordusu) olarak değiştirilmiştir (Buzoğlu, 1996: 98). Öcalan’ın yakalanmasından sonra 7. Olağanüstü Kongrede silahlı aparatın yeniden ismi değiştirilerek HPG (Hezen Parastina Gel-Halk Savunma Güçleri) adı verilmiştir (Sümercan, 2010: 73).

Cephe; Sınıf, tabaka ve gruplardan meydana gelen değişik kesimlerin farklı farklı olan amaçlarına kavuşmak için asgari müştereklerde birleşmiş oldukları siyasi organizasyondur. Cephe, tüm halk kesimlerince temsil edilmeli ve halkı, kurtarılmış bölgeler başta olmak üzere, yönetmelidir (Aydın, 1992: 162-163). Uzun süreli halk savaşında halkın politik olarak bilinçlendirilmesi, bu bilincin sağlanmasının ardından da yeniden örgütlenmesi “cephe”nin öncelikli problemidir. Devrimin içine çekilerek, kısmi veya tamamen ayaklanmaya girecek halk öncelikle örgütlenecektir. Bunun sonucunda ortaya çıkan güç, devlete karşı siyasal şiddet uygulayarak onu halktan tecrit edecektir. Gerillayı sürekli besleyecek ve güçlendirecektir. Gerilla da onu koruyacaktır (Özcan, 1999: 179). Bu kapsamda ERNK (Kürdistan Halk Kurtuluş Cephesi) 1985 yılında kurulmuştur. Öcalan, örgütün yayın organı olan Serxwebun’da 1985 yılında yayınlanan “ERNK’nın İlanı Halkımızın Tarihi Direnme Kararıdır” başlıklı yazısında ERNK için “... *halkı oluşturacağı çeşitli örgütlerle topyekûn örgütleyip birleştirebilecek, halk savaşımızın dayanacağı temel siyasal güç ve zaferimizin güvencesidir.*” demektedir (aktaran Buzoğlu, 1996: 97). PKK’nın Cephe (ERNK) talimatnamesinde amaç; “... *parti etrafında gelişen halkın ilgisini mutlaka örgütlendirmek ve uygun savaşım biçimleriyle düşman karşısına dikmek.*” şeklinde ifade edilmiştir. ERNK yaptığı Birinci Kongre sonrasında görevlerini şöyle belirlemiştir: İki yıl içinde yeni katılımları ARGK’ya ulaştırmak, PKK için gerekli lojistik ihtiyaçları karşılamak ve bu amaçla özel kampanyalar yürütmek, Kürdistan’daki diğer bağımsız hareketler ile ilişkiler geliştirmek, uluslararası alanda propaganda çalışmaları yapmak, basın faaliyetlerine önem vermek, Türk

ürünlerinin Avrupa’da boykot edilmesi yönünde çalışmalar yapmak (Buzoğlu, 1996: 98). Bu süreçte, halkın farklı kesimlerini hedef alan cephe yapılanmaları/komiteleri oluşturulmaya çalışılmıştır. Aynı zamanda Türkiye Cumhuriyeti’ni düşman olarak kabul eden diğer örgütler ile de cephe kapsamında işbirliği yapılmaya çalışılmıştır.

3.2.2. KONGRA-GEL örgüt yapısı

Örgüt 2002 yılında isim değiştirerek KADEK halini almış ve 2003 yılında ise tekrar isim ve yapılanma değişikliğine giderek Kongra-Gel halini almıştır. Araştırmanın amacı detaylı olarak terör örgütünü ele almak olmadığı için, yaklaşık bir yıllık bir ömrü olan KADEK’in örgüt yapılanmasının incelenmesine gerek görülmemiştir.

İsim ve yapılanma değişikliğine giderek KONGRA-GEL formatına gelen örgüt, KONGRA-GEL’i bir temsil koordinasyon gücü olarak öngörmüştür. İşleyiş açısından Genel Kurul, Genel Başkanlık, Yürütme Konseyi gibi yapılardan oluşturulmuştur. Bunun yanı sıra yürütme yetkisi olmayan Disiplin Kurulu ve Danışma Kurulu meydana getirilmiştir (EGM, 2004: 12). PKK/Kongra-Gel terör örgütünün genel yapısı; “Önderlik, Genel Kurul (Türkiye, Irak, İran ve Suriye ile yurt dışında komiteler temelinde örgütlenir), Başkanlık, Yürütme Konseyi, Yürütme Konseyine bağlı Komiteler, Disiplin Kurulu” şeklinde ele alınmıştır. “Genel Kurulun, kongrenin en yüksek karar organı” olduğu belirtilmiştir. “Yürütme Konseyine; Siyasal (İç Siyasi Komite ve Dış Siyasi Komite), Sosyal (Kadın Komitesi, Gençlik Komitesi Etnik Yapılar ve İnanç Grupları Komitesi, Sosyal Aktiviteler Komitesi), Ekonomi, Bilim ve Sanat, Basın, Yayın ve Enformasyon, Meşru Savunma, Yerel Yönetimler ve Ekoloji ile Hukuk Komitelerinin” bağlı olduğu ifade edilmiştir (Bozkurt, 2013: 126).

Bir kademe altta çeşitli komiteler oluşturulmuştur. Her komiteye birer işlevsel saha tahsis edilmiş ve komiteler söz konusu sahalarda genel perspektif vermeye yetkili kılınmıştır. Bu komiteler; Siyasal Komite (İç ve dış), Sosyal Komite, Ekonomi Komitesi, Bilim-Kültür ve Sanat Komitesi, Basın-Yayın Komitesi, Kadın Komitesi, Gençlik Komitesi, Ekoloji ve Yerel Yönetimler Komitesi, Adalet ve İnsan

Hakları Komitesi, Savunma Komitesi şeklinde meydana getirilmiştir (EGM, 2004: 12).

KONGRA-GEL'in örgüt yapısını oluşturan organlar ve bu organların kısa açıklamaları (EGM 204: 13-14):

1-Önderlik: Teröristbaşı A. Öcalan'a KONGRA-GEL yapılanmasında örgüt stratejisini belirleyici, dönemsel politikaları denetleyici, Genel Kurul ve Yürütme Konseyi'nin teorik, stratejik ve temel politikalarına ilişkin kararlarını onaylayıcı bir konum verilmiştir.

2-Genel Kurul: 300 kişiden oluşan örgütün en yüksek karar organıdır. Üyeler üç yılda bir seçilir, Genel Kurul yılda bir kez olağan toplanır. Kongre Başkanı'nı, Yürütme Konseyi ve Disiplin Kurulu üyelerini seçer. Örgütün dönemsel politikalarını belirler. Başkanlık, Yürütme Konseyi ve Disiplin Kurulu faaliyetlerini denetlemeye yetkilidir.

3-Disiplin Kurulu: Genel Kurul üyesi 11 (onbir) kişiden oluşur. Genel Kurula karşı sorumludur. Örgüt içi disiplin çalışmalarını yürütür.

4-Başkanlık: Genel Kurul tarafından bir üye Kongre Başkanlığı'na seçilir. Bir üye en fazla iki dönem seçilebilir. Başkanın yanı sıra altı başkan yardımcısı da seçilir. Genel Kurul'a karşı sorumludur. İki seçim dönemi arasında Yürütme Konseyi ile birlikte kongre politikalarını yürütmek ve denetlemekle görevlidir.

5-Yürütme Konseyi: 40 üyeden oluşur, Genel Kurul tarafından üç yılda bir seçilir. Konseye bağlı faaliyet yürüten Siyasal, Sosyal, Ekonomi, Bilim-Kültür ve Sanat, Basın-Yayın, Kadın, Gençlik, Adalet ve İnsan Hakları, Savunma, Ekoloji ve Yerel Yönetim komitelerini örgütlemek, yönetmek ve denetlemekle görevlidir.

6-Danışma Kurulu: Yürütme Konseyi tarafından uzman ve bilirkişilerden 15 kişiden oluşturulur. Karar ve yürütme organı değildir. Örgütsel sorunlarda görüşlerini Başkanlık ve Yürütme Konseyine bildirir.

7-Komiteler: Yürütme Konseyince Genel Kurul üyeleri arasından görevlendirilir ve görevden alınır. Her komitede en az bir yürütme Konseyi üyesi yer alır.

KONGRA-GEL, terör örgütü PKK'nın geçmişinden ve devam eden faaliyetlerinden sözde izole edilmesine rağmen, komitelerin her biri HPG, YDK, PJA, TECAK, TEW, ÇAND, YRD gibi faal örgütlenmeler ile bağ içinde oluşturulmuştur. Fiili olarak örgütsel faaliyetler bu komiteler vasıtasıyla yürütülmüştür (EGM, 2004: 12). Temel alt örgütlenmeler, çoğunluğu itibariyle örgütün KCK'ya dönüşümü sonrasında da bazı isim değişiklikleri olmakla birlikte varlığını devam ettirdiği için burada kısaca değinilmesinde fayda görülmektedir.

HPG (Halk savunma güçleri)

Ekim 1996 yılında yapılan PKK 3. Kongresinde HRK'nın ismi ARGK (Arteşen Rızgariye Gele Kürdistan-Kürdistan Halk Kurtuluş Ordusu) olarak

değiştirilmiştir. Öcalan'ın yakalanmasından sonra "Demokratik Cumhuriyet ve Barış Projesi" adı altında siyasi mücadeleyi esas aldığını ilan eden örgüt, 7. Olağanüstü Kongrede silahlı aparatın yeniden ismini değiştirerek HPG (Hezen Parastina Gel-Halk Savunma Güçleri) adını vermiştir (EGM, 2004: 22). İsminde savunma kelimesi olması, esas olarak hiçbir şeyi değiştirmemiştir. Örgüt bu tarihten itibaren bir taktik olarak söylemlerinde "savunma" kelimesini sürekli kullanmıştır. Fakat terörist eylemlerden hiçbir şekilde vazgeçmemiştir.

Silahlı faaliyete ara verdikleri dönemde de militanlarına eğitim vererek geliştirmeye çalışmıştır. HPG 09.05.2003 tarihli talimatında; "siyasal serhildanların yürütülmesinin 'meşru savunma' ya bağlı olduğu, silahlı faaliyete ara verilen dönemde 'Fedai eylem tarzı'nın benimsenmesi ve uzmanlaşmaya giderek 'Özel Kuvvetlerin' oluşturulması" yer almıştır (EGM, 2004: 24).

HPG ana karargâhı bünyesindeki kadın militanlar, YJA (Yekitiya Jiyan Azad-Özgür Kadın Birliği) adı altında ayrıca örgütlenmişlerdir. HPG'nin en üst yönetim organı olan HPG Meclisi ile diğer HPG kademelerinde YJA'ya en az 1/3 komuta inisiyatifi verilmesi düşünülmüştür (EGM, 2004: 27). Örgüt kuruluşundan itibaren her zaman silahlı gücünü arttırmaya yönelmiştir. Özellikle 1999 yılından sonra siyasallaşma çabalarına hız vermiş ve bu siyasallaşma çabalarını da silahlı gücüyle birlikte yapmıştır.

PJA (Özgür kadın partisi)

Terör örgütünün 1986 yılında gerçekleştirdiği 3. Kongresinde, cephe örgütlenmesi olan ERNK'nın alt örgütlenmesi olarak oluşturulan YJWK-Kürdistan Yurtsever Kadınlar Birliği, 1995 yılında isim değişikliği ile YAJK-Kürdistan Özgür Kadınlar Birliği adı altında faaliyetlerini sürdürmüştür. 1999 yılındaki 6. Kongrede YAJK'nın partileşmesinin kararlaştırılmasının ardından PJKK-Kürdistan İşçi Kadınlar Partisi adını almıştır. 2000 yılında ise son olarak PJA-Özgür Kadınlar Partisi adını almıştır. Örgütün silahlı aparatı HPG içerisinde faaliyet gösteren kadınlar aynı zamanda PJA üyesi olarak kabul edilmektedirler (EGM, 2004: 63-65).

YDK (Kürt demokratik halk birliği)

Terör örgütünün cephe aparatı ERNK (Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi) 1985 yılında kurulmuştur. 1987 yılında ise ACM-Avrupa Cephe Merkezi kurularak Avrupa'daki faaliyetlerin tek merkezden idare edilmesi yoluna gidilmiştir. 2000 yılındaki 7. Olağanüstü kongrede ERNK yerine YDK-Kürt Demokratik Halk Birliği adı altında bir yapılanma oluşturulmuştur. Kürt Ulusal Kongresi (KUK), Avrupa Kürt Dernekleri Federasyonu (KON-KURD), Kürt Dil-Bilim Araştırma Enstitüleri ve Uluslararası Kürt İşverenler Birliği (KARSAZ) yapılanmalarının YDK doğrultusunda faaliyet gösterdiği bilinmektedir. YDK yapılanması örgütün Dışişleri Siyasal Komitesi tarafından direkt talimatlarla yönlendirilmektedir (EGM, 2004: 65). Örgüt yurtdışı yapılanmasından özellikle mali destek, lobi faaliyetleri ve eleman temini noktasında önemli destek görmektedir.

YRD (Demokratik aydınlar birliği)

Örgütün KADEK safhası ile netlik kazanmıştır. Basın ve yayın alanında faaliyet gösterir. Basın Yayın komitesi ile eşgüdümlü faaliyet göstereceği belirtilmiştir (EGM, 2004: 78).

TECAK (Kürdistan özgür gençlik hareketi)

Örgütün gençlik kesimine yönelik yapılanması 1987 yılında kurulan YCK (Kürdistan Gençler Birliği) ile uzun süre devam etmiştir. 2003 yılında ise YCK feshedilerek TECAK kurulmuştur. TECAK üst yapılanma olup örgütün faaliyet gösterdiği her ülkede alt birimleri vardır (EGM, 2004: 79).

TEW ÇAND (Demokratik kültür hareketi)

TEW ÇAND ile ilgili KONGRA-GEL tüzüğünde Bilim-Sanat ve Kültür Komitesi adı altında "Kürt dili ve kültür ve sanat değerlerini korur, gelişmeleri önündeki engeller ile mücadele eder. Sanat ve bilimin geliştirilmesi için projeler hazırlar. İnceleme araştırma kurumları oluşturur" (Kongra-Gel Tüzüğü, 2004: 10) ifadelerine yer verilmiştir.

3.2.3. KCK örgüt yapısı

Örgüt, 17.05.2005 tarihinde “KKK Sözleşmesi”ni kabul etmiştir. Bu yapılanmada; “Genel organlar; KKK Önderliği, KONGRA-GEL’dir. KONGRA-GEL bünyesindeki Yürütme Konseyine bağlı; bilim ve aydınlanma, kültür, basın, siyasi (iç siyasi komite ve dış siyasi komite), sosyal (kadın komitesi, gençlik komitesi, emekçiler komitesi, azınlıklar ve inanç grupları komitesi, sivil toplum örgütlülüğü komitesi, şehitler ve gaziler komitesi), dil ve eğitim, halk sağlığı, ekonomi ve maliye, ekoloji ve yerel yönetimler, hukuk, meşru savunma alanlarına göre 11 daimi komite” şeklinde ele alınmıştır. “Parça örgütlenmesi, eyalet örgütlenmesi, şehir kasaba ve mahalle örgütlenmesi” tarif edilmiş ve “Avrupa ve BDT alanlarının da birer parça gibi ele alınacağı” belirtilmiştir. Bu yapı içerisinde; “Kürdistan Özgür Kadın Partisi (PAJK) ve PKK içindeki kadın gücü olan Özgür Kadın Hareketi (KJB) ideolojik örgütlülüğü, Özgür Kadınlar Birliği (YJA) ise kitle örgütlülüğüdür” denmektedir (aktaran Bozkurt, 2013: 128).

KCK (Kürdistan Halklar Topluluğu), Abdullah Öcalan’ın yakalanması sonrasında terörist başının emir ve direktifleri doğrultusunda planlanmış ve kuruluş aşamasında profesyonel akademik destek alınmıştır. 16-22 Mayıs 2005 tarihinde Kuzey Irak’taki terör örgütü kamplarında kabul edilen 47 maddelik KCK Sözleşmesi uyarınca oluşturulan yapılanma, piramit tarzı bir örgütlenme modelidir. Anayasa şeklinde düzenlenen Sözleşme’ye göre KCK sistemi yasama, yürütme, yargı erkleri bulunan bir alternatif devlet yapısını esas almaktadır. Bu yapılanmanın, Türkiye, Suriye, Irak ve İran ayakları vardır (Sandıklı, 2011).

Örgüt, KCK yapılanması ile siyasallaştığı izlenimini oluşturmayı, böylece yurtiçinde ve uluslararası seviyede varlığı ve faaliyetleriyle meşru kabul edilen bir sistem ihdas etmeyi hedeflemiştir. KCK yapılanmasının amacı mevcut konjonktürde kurgulanan kanaatin aksine terör örgütünün silahlı mücadeleyi sonlandırıp taleplerini demokratik zeminde siyaset kurumuyla sürdürmesi değildir. KCK sistemi mevcut silahlı gücünü muhafaza etmeye çalışarak silahlı mücadeleyi farklı yapılarla şehirlere taşımayı tasarlamıştır. KCK niteliğindeki bir yapılanmanın kurulmasında terör örgütü aleyhine gelişen uluslararası ortamın da etkisi bulunmaktadır (Sandıklı, 2011). Örgüt KCK yapılanmasıyla uluslararası

kamuoyuna siyasallaştığı ve dolayısıyla terörizmden uzaklaştığı mesajını vermiş fakat hiçbir zaman silahı elinden bırakmamıştır.

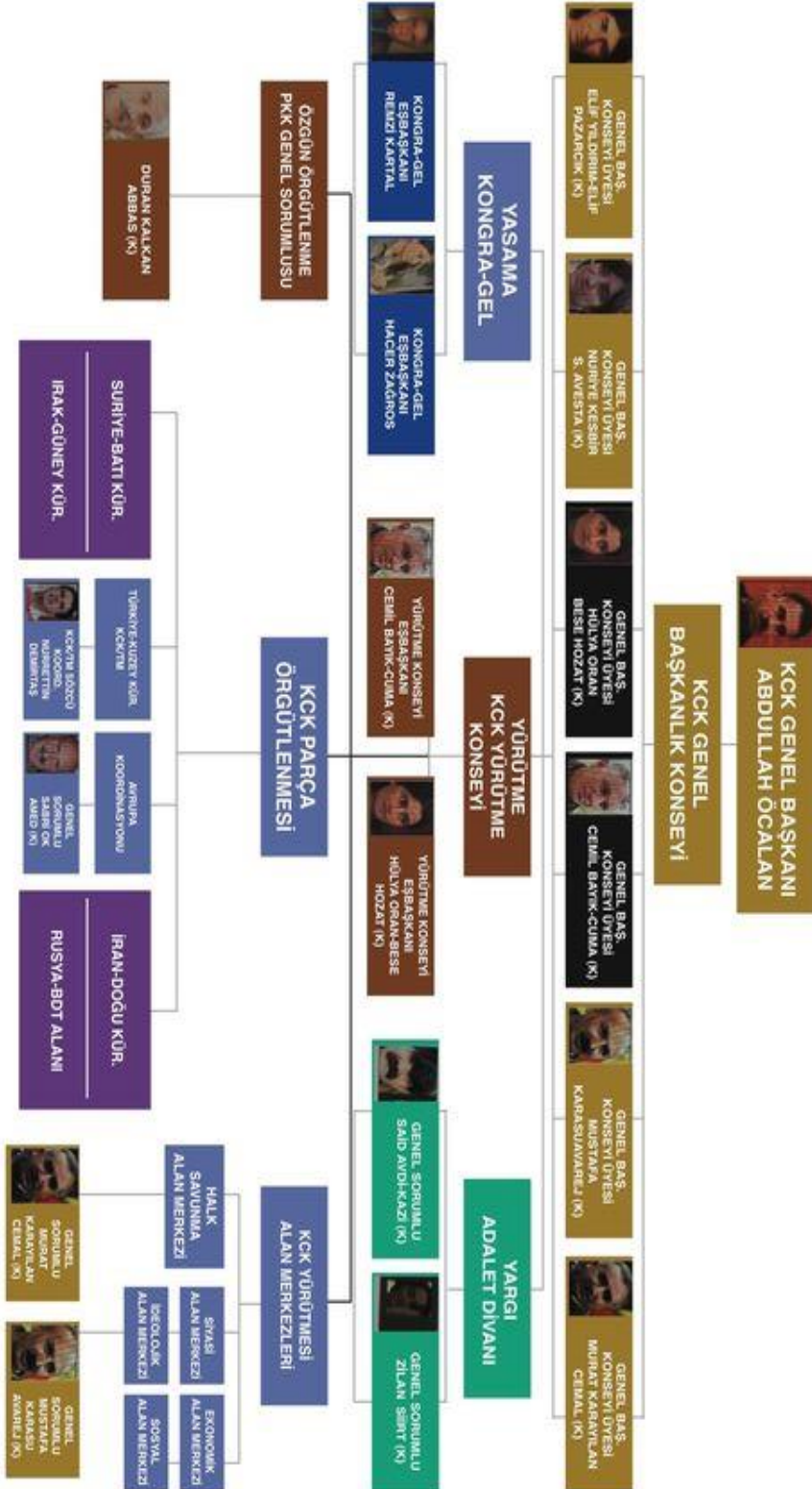
KCK sistemi Öcalan'ın dört ayaklı paradigması doğrultusunda örgütlenmiştir ve faaliyet göstermektedir. Öcalan'ın dört ayaklı paradigması Kent Meclisleri, Demokratik Siyaset Akademisi, Demokratik Toplum Kongresi ve Kooperatifçiliktir (Özcan, 2012: 66). Halk Meclisleri'nin şehirlerdeki izdüşümü olan Kent Meclisleri, KCK sisteminin tabana doğru yayılmasında en önemli yapı taşıdır. Demokratik Siyaset Akademisi, Güneydoğu Anadolu Belediyeler Birliği (GABB) bünyesinde oluşturulmuştur. Ayrıca bunun için Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi'ne ait bir arsa üzerinde yeni bir Siyaset Akademisi Kampüsü oluşturulmuştur. Demokratik Siyaset Akademisi ile yasadışı KCK örgütünü yönlendirebilecek entelektüel alt yapı oluşturulmak istenmiştir. Kooperatifçilik ile bölgedeki ekonomik üretim kaynaklarının ele geçirilmesi hedeflenmiştir. Kumbara ve Mavi Kampanya faaliyetleri ile bölgede etkili olmuş ve örgüte mali kaynak sağlanmıştır (Sandıklı, 2011). Türkiye'de DTK yapılanması, terör örgütüne bir halk hareketi imajını kazandırmaya ve bu amaç için halkı örgütlemeye çalışan ve adeta "Kurucu Meclis" rolünü oynayan bir yapıdır. DTK'nın en temel stratejisi STK'ları tek çatı altında toplama iddiasıyla Kürt meselesinin STK'lar boyutunda tek muhatap olmaya çalışmaktır (Özeren ve diğerleri, 2012). Örgüt tüm alanlarda Kürtlerin tek temsilcisi olma ve dolayısıyla Kürtlerle ilgili tüm konularda tek muhatap olmayı hedeflemektedir.

PKK terör örgütü özetle yurtiçinde ve uluslararası alanda yasal siyasi bir yapılanma görünümüyle meşruiyet kazanmak ve silahlı gücünü koruyarak varlığını sürdürmek hedefiyle KCK sistemini tesis etmeye çalışmıştır. KCK sisteminin, Kürt nüfusun hayatının her alanını kontrol etmek üzere düzenlenmiş yapısından totaliter özellikler taşıyan alternatif bir devlet projesi olduğu anlaşılmaktadır. Terör örgütü bu yapılanma ile Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin özellikle yerel ölçekteki imkânlarını kendi hedefleri doğrultusunda kullanarak alternatif devlet oluşturmaya çalışmaktadır. KCK sistemi; ilk etapta Türkiye, İran, Irak ve Suriye'de "demokratik özerklik" kazanmayı, daha sonra "demokratik konfederalizm" ilan ederek bölgede 4 parçalı bir konfederal Kürdistan kurmayı hedeflemiştir (Sandıklı, 2011). Zaman

zaman örgüt liderlerinin yaptığı “bağımsız devlet istemiyoruz” şeklindeki açıklamalar tamamen algı yönetimi kapsamında yapılan açıklamalardır.

KCK yapılanmasıyla örgüt, kırsal ağırlıklı bir terör örgütü iken aynı zamanda da kent terör örgütü yapılanmasını tamamlamaya çalışmıştır. PKK/KCK yapılanması içinde yer alan DTK (Demokratik Toplum Kongresi), Siyaset Akademileri, Öz Savunma Birlikleri, Kent Meclisleri ve Demokratik Yurtsever Gençlik Meclisi (DYGM’ler), KCK içindeki kritik yapılardır. Bunların yanında Eğitim Destek Evleri (EDEV), Özgür Yurttaş Dernekleri gibi yapılar da eleman kazanma çalışmaları için oluşturulmuştur (Özeren ve diğerleri, 2012).

Her ne kadar KCK Sözleşmesinde md.2’de ve md. 4/b’de KCK sisteminin bir devlet olmadığı belirtilse de örgütlenme modeline bakıldığında eksiksiz şekilde bir devlet yapılanmasına gidildiği görülür. Bu yapıda bir devletin yapı taşları olan “yasama, yargı, yürütme” tam olarak teşekkül ettirilmiştir.



Şekil 3.2. PKK/KCK terör örgütünün yapılanma şeması

3.2.3.1.KCK önderliği

Koma Ciwaken Kurdistan (Kürdistan Halklar Topluluğu) yapılanmasının kurucusu ve önderi olarak kabul edilen kişi, terörist başı Abdullah Öcalan'dır. KCK sözleşmesi md.11: "Koma Civakên Kurdistan (Kürdistan Toplular Topluluğu-Kürdistan Demokratik Toplum Konfederalizmi) kurucusu ve Önderi, Abdullah Öcalan'dır. Ekolojiye ve cinsiyet özgürlüğüne dayalı demokrasinin felsefik, teorik ve stratejik kuramcısıdır. Her alanda bütün halkı temsil eden önderlik kurumudur. Kürdistan halkının özgür ve demokratik yaşamına ilişkin temel politikaları gözetir ve temel konulardaki en son karar merciidir. Kongra-Gel Genel Kurul kararlarının demokratik, ekolojik ve cinsiyet özgürlükçü devrim çizgisine uygunluğunu gözetir. Yürütme Konseyi Başkanını görevlendirir. Temel konulara ilişkin Yürütme Konseyi kararlarını onaylar." Bu maddelere bakıldığında Öcalan'ın cezaevinde olmasına rağmen örgüt üzerinde hala çok ciddi etkisinin olduğu görülür.

3.2.3.2. Yasama

3.2.3.2.1. Kongra-Gel (Kongra gele kurdistan-kürdistan halk meclisi)

Kongra-Gel, KCK terör örgütünün en yüksek yasama organıdır. KCK Sözleşmesine göre Kongra-Gel iki yılda bir KCK vatandaşı olarak nitelendirilen halk tarafından seçilen 300 üyeden oluşur. Üyelikler için %40 kadın kotası konulmuştur (KCK Sözleşmesi md. 12/a). Kongra-Gel, Başkanlık Divanı tarafından idare edilir (KCK Sözleşmesi md. 12/c). Kongra-Gel komisyon esasına göre çalışır. Bu komisyonlar; sosyal, siyasal, ideolojik, maliye, kadın, halk savunma ve halkla ilişkiler-örgütlenme isimli 7 (yedi) daimi komisyondur (KCK Sözleşmesi md. 12/e). KCK'nın yapılandığı Türkiye, Irak, İran ve Suriye'de faaliyet gösteren Kongra-Gel'e bağlı olarak parti yapıları adı altında terör örgütleri faaliyet gösterir. Kongra-Gel'i bütün Kürdistan'ı temsil eden bir meclis olarak kurgulayan örgüt, bu meclisin partilerini de kurgulamıştır. Bu partiler bulundukları ülkede örgütsel yapılanmayı oluşturur ve KCK sisteminin bir parçası olarak faaliyet gösterir. Bu örgütler ülkelere göre şöyledir: 1-PKK (Partiya Karkeran Kurdistan-Kürdistan İşçi Partisi) /Türkiye, 2-PYD (Kürdistan Birlik Partisi-Partiya Yekitiya Kurdistan) /Suriye, 3-PÇDK (Kürdistan Demokratik Çözüm Partisi-Partiya

Çaresera Demokrati Kurdistan) /Irak, 4-PJAK (Kürdistan Özgür Yaşam Partisi-Partiya Jiyane Azade Kurdistan) /İran

Terör örgütün ilk safhası ve çekirdeğini oluşturduğu için PKK'nın KCK yapılanması içerisinde özel bir konumu vardır. KCK sözleşmesi md. 32: "PKK, klasik parti olmayan, iktidarı hedeflemeyen, daha çok ideolojik ve ahlaki oluşumdur. Felsefe, bilim ve sanat alanında ideolojik ve özgür ahlaki bir örgütlenmedir. KCK sisteminin ideolojik gücüdür. Önderlik felsefe ve ideolojisinin hayata geçirilmesinden sorumludur.... KCK sistemi içerisindeki her kadro ideolojik, ahlaki, felsefik ölçüler açısından PKK yapılanmasına bağlıdır." Bu maddeye göre KCK sistemi içerisindeki her üye "ideolojik, ahlaki, felsefi" açıdan aynı zamanda PKK üyesi sayılır.

3.2.3.2.2. Halk meclisleri

Kongra-Gel, yasadışı KCK yapılanmasında Türkiye, Irak, İran ve Suriye'deki ilgili birimleri temsil edecek şekilde tasarlanmıştır. Halk Meclisleri ise bulundukları ülkelerin en üst yasama organıdır. Halk Meclisleri nüfus yoğunluğuna göre 100-250 kişiden oluşur (KCK Sözleşmesi md. 17). Halk Meclislerinin aldığı kararlar Kongra-Gel kararları ile çelişmez. Halk meclisi, eyalet-bölge meclisleri ile düzenli ilişkilendirir, alt meclislerden gelen karar tasarıları ve projeleri alır ve karara bağlar (KCK Sözleşmesi md. 17/3).

Bu meclislerin temel icra organı da DETK (Demokratik Ekolojik Toplum Koordinasyonları)'dır. Bunlar Halk Meclisi tarafından seçilir. DETK'ler, Kongra-Gel ve bağlı oldukları Halk Meclisi kararları ve KCK terör örgütünün en üst icra organı olan Yürütme Konseyi'nin genelgelerini hayata geçirir (KCK Sözleşmesi md. 18).

Halk meclisleri örgütün Kürdistan parçaları olarak kabul ettiği Türkiye, Suriye, Irak ve İran'da kurulur. Bu ülkelere ilaveten KCK Sözleşmesinde yurtdışı alanları olarak tanımlanan Avrupa ve BDT (Bağımsız Devletler Topluluğu)'nda yaşayan Kürtleri kapsayan bir örgütlenme oluşturulur. Avrupa ve BDT yapılanma bakımından bir ülke olarak ele alınmış, bu yerlerde de bir ülkede kurulan yapıların hepsinin hayata geçirilmesi planlanmıştır (KCK Sözleşmesi md. 19).

Eyalet-bölge meclisleri

KCK Sözleşmesi'nin 21. Maddesine göre bu meclisler bulundukları ülkenin coğrafi ve etnik-kültürel özelliklerine göre oluşturulur ve bu temelde örgütlenerek demokratik konfederalizm sistemi içinde yer alır. Eyalet-Bölge Meclisleri görev alanları içinde en üst yasama organıdır. Meclislerin üye sayısı, nüfus yoğunluğu ve örgütlülük durumuna göre belirlenir. Çalışma düzeninde Kongra-Gel ve Halk Meclisi sistemlerini esas alır. Eyalet Meclisi, eyalet koordinasyonunu seçer ve faaliyetlerini denetler.

Eyalet-Bölge Meclisleri'nin temel icra organı Eyalet-Bölge Koordinasyonu'dur. Konfederalizmin üst kurullarının kararları ile Eyalet-Bölge Meclisinin kararlarını hayata geçirir. Yürütme Konseyi sistemine ve alanın özelliklerine göre kendi içinde bürolar sistemini geliştirir (KCK Sözleşmesi md. 22). KCK yapılanmasında Türkiye, 4 Eyalet-Bölge şeklinde belirlenmiştir. Bunlar Çukurova, Amed (Diyarbakır), Serhat (Erzurum) ve Ege bölgeleridir (Sandıklı, 2011).

Şehir, kasaba ve mahalle örgütlenmesi-kent meclisleri

Halk Meclislerinin şehir, kasaba ve mahalledeki yapılanmalarına "Özgür Toplum Meclisleri" ismi verilmiştir. Özgür Toplum Meclisleri şehir, kasaba ya da mahallede seçimle belirlenen delegelerden, o alanda bulunan komünlerin ve sivil toplum örgütlerinin temsilcilerinden ve belediye meclisinin demokrat üyelerinden oluşur. Kendi yerleşim alanlarına ilişkin etkin politikaları üretme ve tüm sorunların tartışılıp çözüme götürülme yerleridir. Özgür Toplum Meclisleri, kararlarını hayata geçirecek şehir, kasaba veya mahalle koordinasyonlarını seçer ve çalışmalarını denetlerler (KCK Sözleşmesi md. 23).

Şehirlerde oluşturulan "Kent Meclisleri" Halk Meclisleri'ne bağlı olarak illerde oluşturulan yapılardır. İlin büyüklüğüne ve nüfusuna göre Kent Meclisleri 250-400 üyeden oluşur. Bu meclisler bünyesinde 30 kişiden oluşan Kent Yürütmesi grubu seçilir. Kent Meclisleri temsil ettikleri yerleşim alanlarına ilişkin KCK terör örgütünün hedefleri doğrultusunda politikalar üretme ve örgütün belirlediği

sorunlara çözüm bulma yerleridir. Kent Meclisleri delegelik sistemi ile çalışır. Doğal delegelik, halk delegeleri ve kurum delegeleri, bu sistemi oluşturur.

Sandıklı (2011)'ya göre bu meclislerin amaçları; Kürt halkının yaşamının bütün alanlarını kontrol etmek, ilçe ve mahalle meclisleri oluşturarak halk üzerindeki baskıyı artırmak, konfederal örgütlenme düşüncesini tabana doğru genişletmek, demokratik eylem çizgisi adı altında kitlesel provokatif şiddet eylemleri gerçekleştirmek ve kooperatif türü oluşumlara giderek toplumdan haraç toplamaktır.

Köy ve sokak örgütlenmesi

Köy ve sokak örgütlenmeleri Komün, Komün Yönetimi ve Ocak yapılanmalarından oluşmaktadır. Komünler köy ya da sokaktaki halkı KCK terör örgütü hedefleri doğrultusunda örgütlemeye çalışmaktadır. Komün Yönetimi tüm KCK kararları ile söz konusu komünün aldığı kararların uygulanmasını koordine eder. Ocak ise Demokrasi Evleri adı altında örgüt mensuplarının eğitildiği yerlerdir (KCK Sözleşmesi md. 25-27).

3.2.3.3. Yürütme

KCK Sözleşmesi md. 13'e göre Yürütme Konseyi, PKK/KCK terör örgütünün en üst icra organıdır. KCK Sözleşmesi'ne göre Yürütme Konseyi, Kongra-Gel tarafından iki yılda bir, sözde KCK yurttaşları arasından seçilen bir başkan ve otuz üyeden oluşur. Yürütme Konseyi Başkanı, terörist başı Abdullah Öcalan tarafından görevlendirilir ve Kongra-Gel tarafından onaylanır. Yürütme Konseyi üyeleri, Yürütme Konseyi Başkanı tarafından belirlenir. Seçilen Yürütme Konseyi, örgüt lideri Abdullah Öcalan (Önderlik)'in onayından geçer. Yürütme Konseyi, terörist başı Abdullah Öcalan'ın ve örgütün dağ kadrosunun kontrolünde olan Kongra-Gel'in kararlarını uygulamakla yükümlüdür.

Yürütme Konseyi, alan merkezleri ve koordinasyon esasına göre kendini örgütler ve çalışmalarını yürütür. Bunlar: İdeolojik Alan, Siyasal Alan, Sosyal Alan, Ekonomik Alan, Halk Savunma Alan Merkezleri, Kürdistan'ın dört parçası ve

yurtdışı sahalarına göre kurulmuş koordinasyonlar ile kadın ve gençlik koordinasyonlarıdır (KCK Sözleşmesi md. 13/5).

3.2.3.3.1. İdeolojik alan merkezi

İdeolojik alan merkezi; Önderlik çizgisi temelinde gereken teorik çalışma ve ideolojik mücadelenin yürütülmesinden, kadro ve halk eğitiminin sürdürülmesinden, kültür, sanat-edebiyat çalışmaların geliştirilmesinden, propaganda-ajitasyon çalışmalarının yürütülmesinden ve süreklileştirilmesinden sorumludur. Özet olarak, KCK yapılanmasının tüm ideolojik çalışmalarının örgütlenilip yürütülmesinden sorumludur. Bilim-Aydınlanma Komitesi, Kültür Komitesi ve Basın Komitesi'nden oluşur (KCK Sözleşmesi md. 14/1). Sandıklı (2011)'ya göre, Gün TV, Kürdi-Der, Kürt Enstitüsü, Tevçant, Mezopotamya Kültür Merkezi gibi birimler ideolojik alan merkezi içerisinde faaliyet gösterir. Bunların yanı sıra Abdullah Öcalan'ın bahane edilmesi ile ortaya çıkan ve kentlerdeki şiddet eylemleri, kışkırtma ve gündem oluşturma, PKK'nın sözde yıldönümleri ve önemli günlerinde yapılan kitlesel eylemler, bu komiteler aracılığıyla gerçekleştirilir.

3.2.3.3.2. Siyasi alan merkezi

KCK Sözleşmesi md. 14/2'ye göre Siyasi Alan Merkezi: Kürdistan üzerindeki inkâr ve imha siyasetine karşı ulusal demokratik siyasetin belirlenip uygulanmasından, Kürdistan parçalarındaki ve yurtdışındaki siyasi çalışmaların örgütlenilmesinden, halkımızın bölge halkları ve demokratik kamuoyuyla ilişki ve ittifakının geliştirilmesinden, demokratik-ekolojik toplumu kurma çalışmaları için örgütlenme ve eylem bilincinin oluşturulmasından, demokratik örgütlenme ve hukuk sisteminin oluşturulmasından sorumludur. Bu görevleri komiteler biçiminde örgütlenerek yürütür. Siyasi Komite, Ekoloji ve Yerel Yönetimler Komitesi, Hukuk Komitesi, Dış İlişkiler Komitesi, Azınlıklar ve İnanç Komitesi şeklinde örgütlenir.

Sandıklı (2011)'ya göre, siyasi alan merkezinde KCK sistemi, Kürtlerin ezildiği ve yok sayıldığı yönünde söylemler üreterek Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı demokratik siyaset adı altında ayrılıkçı faaliyetler yürütmektedir. Siyasi alan

merkezindeki faaliyetlerle Kürt halkının yoğun olarak yaşadığı bölgelerdeki ve yurtdışındaki siyasi çalışmalar yürütülür.

3.2.3.3.3. Sosyal alan merkezi

KCK Sözleşmesi md. 14/3'de Sosyal Alan Merkezi: Cinsiyetçi, sınıflı toplum sisteminin alternatifi olan demokratik-ekolojik toplum sisteminin yaratılması için kadınlar, gençler, emekçiler başta olmak üzere tüm toplumsal kesimlerin bilinçlendirilip örgütlendirilmesinden, halk sağlığının korunması ve eğitiminin geliştirilmesi için gerekli politika ve kurumlarının oluşturulmasından sorumludur. Anadil eğitimi geliştirmek için gereken çalışmaları yürütür. Sosyal Komite, Halk Sağlığı Komitesi, Dil ve Eğitim Komitesi, Emekçiler Komitesi, Şehit Aileleri ile Dayanışma ve Gaziler Komitesi, Gençlik Komitesi, YJA (Özgür Kadınlar Birliği - Yekiniya Jinen Azad) Komitesi, Özgür Yurttaşlık Koordinasyonu şeklinde örgütlenir.

KCK, sosyal alan merkezi faaliyetlerinde toplumun bütün kesimlerini kontrol altında tutmak için gerekli politika ve kurumları oluşturmaktadır. Sosyal alanda yapılan faaliyetlere bakıldığında; terörist cenazeleri organizasyonu, ölen, cezaevinde/gözetiminde olan örgüt mensuplarını ve yakınlarını kollama, kadın ve gençlik faaliyetleri görülür (Sandıklı, 2011). Örgüt, sosyal alana yoğunluk vererek tabanını genişletmeyi ve diri tutmayı hedefler.

3.2.3.3.4. Halk savunma alan merkezi

KCK Sözleşmesi md. 14/4'e göre Halk Savunma Alan Merkezi: Kürdistan halkının temel hak ve özgürlüklerinin korunması, Demokratik Konfederalizm Önderliğinin yaşamının ve özgürlüğünün güvence altına alınması, genel demokratik kazanımların korunması, meşru savunma çizgisi doğrultusunda halkın savunma bilincinin ve örgütlülüğünün geliştirilmesi, halk savunma kuvvetlerinin örgütlendirilip yeterli kılınmasından sorumludur.

KCK Sözleşmesi md. 44'te Halk Savunma Güçlerinden şöyle bahsedilmiştir: KCK sisteminin geliştirilip korunmasında halkın temel savunma ve barış gücüdür.

Yeterli sayıda örgütlendirilmesi ve donatılması esas alınır. Demokratik Toplum Konfederalizmi Önderliği ve Kongra Gel'in siyasi iradesi doğrultusunda hareket eder. Komünal demokratik örgütlülük temelinde halkın öz savunmasını geliştirir. Halk Savunma Güçleri, KCK sistemi içinde özerk bir örgütlenmedir; sistemin diğer organları ile ilişkileri Halk Savunma Alan Merkezi üzerinden gerçekleşir.

KCK sisteminin askeri kanadı olarak HPG (Hêzên Parastina Gel-Halk Savunma Güçleri) tasarlanmıştır. HPG'nin birçok alt birimi vardır. Terör örgütü her zaman olduğu gibi KCK aşamasında da silahlı saldırılarını devam ettirmiş ve sürekli olarak silahlı gücünü arttırmaya çalışmıştır.

HPG'ye bağlı sözde bir kol komutanlığı olarak kurulan Öz Savunma Güçleri (ÖSG/ÖSB)'nin amacı, ateşkes süreçlerinde ve/veya HPG'nin eylem kapasitesinin düşük olduğu, örgüt tarafından ani eylem kararı alındığı durumlarda şehir merkezlerinde ses getirici eylemler gerçekleştirmektir (Özcan, 2012: 76). Bu şekilde örgütün silahlı militanları artık sadece dağda değil şehir merkezlerinde de üslenmeye çalışır.

3.2.3.3.5. Ekonomik alan merkezi

KCK Sözleşmesi'nin md. 14/5'e göre Ekonomik Alan Merkezi: Demokratik Toplum Konfederalizminin maliye ve ekonomi politikasını geliştirir ve uygular. Toplumun ihtiyaç duyduğu ekonomik ve mali örgütlenmelere gider. Kaynak, yatırım ve istihdam amaçlı projeler geliştirir. Halkın öz gücünü harekete geçirerek, ekonomik sorunlara çözümler üretir.

Bu alan merkezi, örgütün finansal işlerini yürütür. Bu finansal işlemler ise para transferleri ve toplama işlemleri, haraç ve uyuşturucu ticareti ile kaynak temin etme faaliyetleridir (Sandıklı, 2011).

3.2.3.3.6. KJB (Koma jinen bilind-yüce kadınlar birliği)

KCK içerisindeki tüm birimlerin kadın yapılanmaları ayrı olarak KJB (Koma Jinen Bilind-Yüce Kadınlar Birliği) çatısı altında örgütlenmiştir. KJB yapılanmasından KCK sözleşmesi md. 38'de bahsedilmiştir. KJB: Kadının

komünal-konfederal topluluk sistemidir. KCK'nin temel organları, komiteleri, alan merkezleri içinde özgün, özerk yer alır ve örgütlenir. KJB üyeleri hem kendi organlarına karşı sorumludurlar hem de içinde bulundukları KCK organlarına karşı sorumluluk taşırlar. KJB, KCK sisteminin konfederal bir bileşeni olarak KCK sistemine karşı sorumludur. KJB dört temel bileşenden oluşur. İdeolojik alan; kadının ideolojik öncü gücü olarak PAJK (Kürdistan Özgür Kadınlar Partisi)'tir. PAJK ayrı bir parti olarak örgütlenir. YAJK (Kürdistan Özgür Kadınlar Birliği) aynı çizgide özgün örgütlenir ve çalışmalarını PAJK ile ortaklaştırır. KJB'nin meşru savunma gücü YJA-Star (Star Özgür Kadın Birlikleri), toplumsal alan örgütlenmesi de kadının ayrı kitle örgütlülüğü olarak YJA'dır. Komalan Civan içerisinde örgütlenen genç kadın KJB'nin gençlik bileşenidir. KJB'nin karar organı Kurultay ve uygulama gücü KJB Yürütme Konseyi'dir. Demokratik Kürdistan toplumsallaşması içerisinde yaşamı, yer alışı, katılımı, topluluk hakları, sorumlulukları, görev ve örgütlenme sistemi, ayrıca kendi sözleşmesinde tanımlanır.

KJB, KCK terör örgütünün kadın yapılanmasıdır. KCK'nın bütün birimlerindeki kadın yapılanmalarını yönetir. Kadın yapılanması, kısmen özerk olarak oluşturulmuştur. "Meşru Savunma Gücü" olarak bahsedilen YJA-Star, örgütün silahlı birimi HPG'nin içinde yapılanmış kadın militanlardan oluşan silahlı birimdir.

3.2.3.3.7. Demokratik gençlik konfederalizmi (komalan ciwanen demokratiken kürdistan)

KCK Sözleşmesi md. 39'a göre Demokratik Gençlik Konfederalizmi: Bütün gençleri çatısı altında toparlayan, değişik gençlik gruplarının içinde yer aldığı kültürel, siyasal, sosyal bir örgütlenme olarak KCK içinde öncü bir misyonla yer alır. KCK'nin tüm organları, alan merkezleri ve komiteleşmelerinde özgün ve özerk örgütlenir ve yer alır. Ayrıca tüm çalışma sahalarına yönelik kendi örgütlenmelerini geliştirir. En üst karar organı, iki yılda bir gerçekleştirilen kongre ve icra organı da bu kongreden seçilen Komalan Civan Koordinasyonudur. Demokratik Gençlik Konfederalizmi görevlileri hem kendi organlarına karşı hem de içinde bulundukları KCK organlarına karşı sorumluluk taşırlar. Bu yapılanmaya bakıldığında terör

örgütünün gençliğe ayrı bir önem verdiği ve gençlik örgütlenmelerini tüm birimleri içerisinde oluşturduğu anlaşılır.

3.2.3.4. Yargı

Mevcut koşullarda halkın onurunu ve özgürlüğünü savunmaktan sorumlu Halk Özgürlük Mahkemesi, disiplin ve görev düzenini korumaktan görevli İdari Mahkemeler ve halk içindeki sorunları çözmekle görevli Halk Mahkemeleri olmak üzere üç tür yargı sisteminden oluşur. Askerî alandaki suçlara Yüksek Askerî Mahkeme bakar (KCK Sözleşmesi md. 30).

Yargı Sistemi adli, idari ve askerî olarak üçe ayrılmıştır. Bunlar Halk Özgürlük Mahkemesi, Yüksek Askerî Mahkeme ve İdari Mahkemeler'dir. Bu mahkemelerin ilk derece ve yüksek mahkeme yapılanmaları oluşturulmuştur. Ayrıca en üst yargı mercii olarak ve bir nevi "Anayasa Mahkemesi" görevi görecektir. Yüksek Adalet Divanı oluşturulmuştur.

Halk özgürlük mahkemesi-yüksek adalet divanı

KCK Sözleşmesi'nin 29. maddesine göre Halk Özgürlük Mahkemesi: Halkın onurunu ve özgürlüğünü korumak, KCK sistemini ve sözleşmesinin uygulanmasını gözetmekle sorumludur. Teslimiyet ve ihaneti yargılamak, halkın özgürlüğünü ve demokratik sistemini savunmakla görevlidir. Halk Özgürlük Mahkemesi, demokratik halk yargısının en üst kurumudur. Diğer yargı organlarının kararları açısından temyiz mahkemesi görevini de yerine getirir. Yüksek Adalet Divanı aynı zamanda Halk Özgürlük Mahkemesi görevini de görür.

KCK Sözleşmesi md. 15'e göre Yüksek Adalet Divanı: KCK sözleşmesinin yargı alanında uygulanmasını sağlamak, Sözleşmeye aykırılık durumlarını gidermekle görevlidir. KCK bileşenleri arasında çıkan sözleşmeye dayalı uyuşmazlıkları da sonuca bağlar. KCK yargı sistemindeki tüm mahkemelerin en üst temyiz merciidir. Başkanlık Divanı, Yürütme Konseyi Başkanlığı ve bireylerden gelen şikâyetleri inceleyerek sonuca bağlar. Kararları tüm organlar ve bireyler açısından bağlayıcıdır. Yüksek Adalet Divanının kararı kesindir. Yüksek Adalet Divanı aynı zamanda Halk Özgürlük Mahkemesi görevini de görür.

Halk Özgürlük Mahkemesi, adli yargıda yüksek mahkeme olarak düşünülmüştür. Yüce Adalet Divanı ise bir nevi “Uyuşmazlık Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesi” olarak konumlandırılmıştır.

Halk mahkemeleri

KCK sözleşmesi md. 31’e göre Halk Mahkemeleri: Halk içinde ortaya çıkan olay ve sorunlara, halk içinde can ve mal güvenliğine yapılan saldırılara, ekonomik, sosyal, siyasal, kültürel vb. alanda çıkan ciddi ihtilaflara bakmak ve bunları karara bağlamakla yükümlüdür.

Halk mahkemeleri ilk derece adli mahkemeler olarak planlanmıştır. KCK’nın temel hedefi olan toplumun tüm alanlarına yayılma noktasında bu yapı önemli bir işlev üstlenmektedir.

Yüksek askerî mahkeme

Yüksek Askerî Mahkeme, terör örgütünün silahlı kanadındaki suçlara bakmakla yükümlüdür (KCK Sözleşmesi md. 14/1).

İdari mahkemeler

İdari Yargı alanında ilk derece mahkemeleri olarak İdari Mahkemeler ve Disiplin Kurulları oluşturulmuştur. İdari yargının üst derece mahkemesi ise “Yüksek İdare Mahkemesi”dir. Sözleşmede md. 30/1’e göre Yüksek İdari Mahkeme; KCK sisteminin genel organlarında işlenen idari suçlara bakar. Ayrıca alt idari mahkemeler ve halk mahkemelerinden gelen idari davaların temyiz merciidir. Kararlarının temyiz mercii Yüksek Adalet Divanıdır.

KCK sözleşmesi md. 30/2’ye göre İdari Mahkemeler: Her disiplin kurulu kendi alanındaki idari, disiplin ihlali, görev suiistimali vb. olaylara bakmakla yükümlüdür. Disiplin kurullarının temyiz organı İdari Adalet Divanıdır.

Yüksek seçim kurulu

KCK Sözleşmesi md. 16'ya göre YSK: yasayla düzenlenmiş halk referandumları ve seçimlerini, Kongra-Gel Genel Kurul bileşiminin seçimini, seçim yönetmeliğine uygun olarak planlamak, örgütlemek ve yürütmekten sorumlu en üst organdır. Alt seçim kurullarının hatalarına dair itirazlar burada karara bağlanır. Yüksek Seçim Kurulunun kararı kesindir.

Özcan (2012: 60)'a göre örgüt tüm alanlarda yargı yapılanmasına gitmiştir. KCK sisteminde vatandaşların özel hukuktan doğan sorunları dâhil Türkiye Cumhuriyeti mahkemeleri yerine sözleşmede öngörülen bu mahkemelerde görülmektedir. Örneğin Hakkârî'de tarla komşularının arasında sınır anlaşmazlığı konusunda çıkan bir tartışmada gidilecek mahkeme KCK'nin Halk Mahkemeleridir.

3.2.4. Uluslararası yapılanmaları

Bu başlık altında örgütün uluslararası alanda yaşadığı sürece genel olarak değinilmiştir. Örgütün yurtdışında yaptığı faaliyetler, kurduğu ilişkiler, aldığı destekler ve yapılanmaları incelenmiştir.

Öcalan'ın 1979 yılında Suriye'ye geçişi, örgüt açısından uluslararası ilişkilerin ve yapılanmaların başlangıcını oluşturmuştur. Öcalan Şam'da FHKC ile bağlantı kurarak Filistin kimliği almıştır. Iraklı Kürtler aracılığıyla dönemin Suriye devlet başkanı Hafız Esad'ın kardeşi Rıfâd Esad ile ilişki kurulmuş ve PKK'nın her alanda desteklenmesi sağlanmıştır. 1980 yılında Sidon'da yaptıkları basın toplantısında, güçlerini birleştirdiklerini vurgulayan ASALA ve PKK, hedefledikleri Kürt ve Ermeni devletleri kurulana kadar mücadelelerine devam edeceklerini ilan etmişlerdir. Beyrut'ta temsilcilik açan PKK, 1981 yılında da SSCB Komünist Partisi 26. Kongresine delege göndermiştir (Buzoğlu, 1996: 99-101). Örgüt öncelikle ideolojik olarak yakın kuruluşlarla ilişkiye geçmeye başlamıştır.

Fransız İhtilali'nin 200. Yıldönümü münasebetiyle Fransız Hükümetinin gerçekleştirdiği resmî kutlamaların dışında, sivil örgütlerce organize edilen ve 1989 yılı içerisinde aralıklarla devam eden bir dizi etkinlikler düzenlenmiştir. Bunlardan biri de Hak ve Özgürlükler Vakfı ile Paris Kürt Enstitüsünün müşterek gerçekleştirdiği Paris Kürt Konferansıdır. Dönemin Fransa Cumhurbaşkanı F.

Miterand ve eşi D. Miterand bu vakfın daha önce başkanlığını yapmışlardır. Konferansa tanınmış Kürtçüler ve dönemin SHP milletvekilleri Ahmet TÜRK, Mahmut ALINAK, İsmail Hakkı ÖNAL, Adnan EKMEN, Mehmet Ali EREN, Kenan SÖNMEZ, Salih SÜMER katılmıştır (EGM, t.y.: 100). Bu gelişmeler, örgütün uluslararası alanda lobi faaliyetlerinde önemli bir aşama kaydettiğini gösterir.

Körfez krizi sonrasında, Kuzey Irak'taki ayaklanma ile birlikte bağımsız bir Kürt devleti umutlarının yoğunlaştığı bir dönemde, "Kürt Halkları İçin İnsan Hakları-İsveç Komitesi"nin öncülüğünde ve İsveç Hükümetinin desteği ile 15-17 Mart 1991'de bir konferans düzenlendi. ABD ve Avrupalı parlamenterlerin de hazır bulunduğu konferans sonunda "Stockholm Deklarasyonu" yayınlandı. Bu deklarasyonda self determinasyon hakkının verilmesi ve BM Genel Sekreterinin bir uluslararası konferans toplaması çağrısı yapılmış; Avrupa Konseyi, Avrupa İnsan Hakları Komisyonu, AET, hükümetler ve sivil toplum kuruluşlarından Türkiye'ye baskı yapmaları istenmiş ve kamuoyu oluşturulması için medyadan yararlanılması gerektiği vurgulanmıştır (aktaran Buzoğlu, 1996: 177).

1995 yılı başlarında Avrupa'daki Kürtçü dernek ve kuruluşların temsilcilerinin katılımıyla SKP (Sürgünde Kürt Parlamentosu) oluşturma çalışmalarına başlanılmıştır. Bu çalışmalara, dokunulmazlıkları kaldırılan ve bu sebeple yurtdışına kaçan DEP milletvekilleri de katılmıştır. 12 Nisan 1995 tarihinde ise Hollanda'da SKP (Sürgünde Kürt Parlamentosu)'nun oluşturulduğu ilan edilmiştir (Bal, 2008: 178). Örgüt bu yapıyla devletler ve uluslararası kuruluşlarla temasa geçmeyi ve lobi faaliyetleri yapmayı hedeflemiştir.

Yaklaşık üçer-dörder ay ara ile Genel Kurul toplantıları gerçekleştiren SKP (Sürgünde Kürt Parlamentosu) kuruluşundan sonra 2. Genel Kurulu 30 Temmuz 1995'te Viyana'da, 3. Genel Kurulu 30 Ekim 1995'te Moskova'da, 4. Genel Kurulu 14 Mart 1996'da Danimarka'da, 5. Genel Kurulu 16 Temmuz 1996'da Roma'da gerçekleştirmiştir. Roma'daki toplantıya Roma Belediye Başkanının da bulunduğu bazı İtalyan resmî çevreler yakın ilgi göstermiştir (EGM, t.y.: 213). Bütün Kürtçü örgütleri bir çatı altında toplamayı hedefleyen Kürdistan Ulusal Kongresi (KUK) 1999 yılında Hollanda'da kurulmuştur. KUK kurulduktan sonra SKP kendini feshetmiştir (EGM, 2004: 71).

Başta, sözde Sürgünde Kürt Parlamentosu olmak üzere ERNK ve Yurtsever Aydınlar Birliği, Kürdistan Hukukçular Birliği, Kürdistan Aleviler Birliği, Kürdistan İslami Hareketi gibi ERNK yan kuruluşları Avrupa alanında üstlenmişlerdir (EGM, t.y.: 249). Cephe faaliyetleri kapsamında Avrupa'da TAJK (Kürdistan Özgür Kadınlar Birliği), YCK (Kürdistan Yurtsever Gençler Birliği), YKWK (Kürdistan Yurtsever İşçiler Birliği), YRWK (Kürdistan Yurtsever Aydınlar Birliği), Kürdistan İslami Hareketi, Kürdistan Aleviler Birliği, Kürdistan Yezidiler Birliği faaliyet göstermiştir (Özcan, 1999: 309-310). Örgüt pragmatist davranarak din konusuna da el atmış ve azınlıkları da ihmal etmemiştir.

1997 yılı itibariyle örgüt, büyük bölümü Avrupa'da olmak kaydı ile dünyanın birçok yerinde 500 civarında siyasi, sosyal ve kültürel görünümlü komite, büro, temsilcilik, dernek, spor kulübü, yayınevi, yayın organı, radyo ve tv istasyonu oluşturmuştur (EGM, t.y.: 221).

Pirim ve Örtülü (1999: 54)'ye göre PKK'ya katkı sağlayan ülkeler ya eğitim olanağı sağlayarak ya da silah temin ederek yardım ediyorlardı. Suriye, Öcalan'a Şam'da villa tahsis etmiş ve örgüte eğitim için kamplar vermiştir. Kuzey Irak'ta örgütün eğitim ve lojistik ihtiyaçlarını karşıladığı tesisler yer almıştır. İran'ın Urumiye kentinde PKK'nın hastanesi, Yunanistan Lavrion'da eğitim kampları kurulmuştur. Örgütün Avrupa'daki yapılanması "eyalet ve bölgeler" şeklinde olmuştur. Almanya bu faaliyetlerde merkez konumda yer almıştır. Örgüt Almanya, Yunanistan, Güney Kıbrıs Rum Kesimi, Romanya, Hollanda, Suriye, Irak, İran, Bulgaristan, İtalya, Rusya, İngiltere, Fransa, Avusturya, İsveç, İsviçre, Danimarka, Norveç, Finlandiya, ABD ve İrlanda'da çeşitli dernekler, vakıflar ve merkezler açarak buralarda faaliyet göstermiştir (Bal, 2008: 188-196).

Yukarıda izah edilmeye çalışılan örgüt yapısı ve organları ile organik bağı olmayan ve bulunduğu ülkenin yasal mevzuatına uygun şekilde kurulan siyasi partiler, dernekler, vakıflar, kültür merkezleri, insiyatifler, enstitüler, platformlar da bulunmaktadır. Bu oluşumlar legal olarak faaliyet göstermekle birlikte örgütün genel politikaları doğrultusunda hareket etmektedir. Bu oluşumlar örgüte maddi destek, propaganda ve eleman temini faaliyetlerini yürütmektedirler. Örgüt, özellikle 1990 yıllarında başlayan siyasallaşma çabalarına Öcalan'ın

yakalanmasından sonra strateji değişikliği doğrultusunda daha da hız vermiştir. Örgüt birçok kesime (kadın, gençlik, tutuklu aileleri, göç edenler, işçiler, öğrenci, sanatçılar vs.) yönelik dernek, vakıf, platform kurmuştur.

3.3. Medya Yapılanması

Örgüt basın yayın faaliyetlerini; haber ajansları, Uydu TV yayınları, legal ve illegal süreli basılı yayınlar (gazete-dergi-kitap), yayınevleri, web sayfaları ve radyo yayınları aracılığıyla yürütür (EGM, 2004: 146). 1978'de örgütün PKK adını almasını takiben, 1979 yılından itibaren teröristbaşı A. Öcalan'ın çeşitli yazıları teksir edilerek Serxwebun (Bağımsızlık) adlı aylık merkezî basın yayın organı biçiminde yayınlanmaya başlanmış olup, Serxwebun 1982 yılından itibaren düzenli ve ofset baskılı olarak Almanya/Köln'de yayınlanır. Örgüt 1985'te Almanya'da illegal olarak cephe faaliyetleri kapsamında çıkarılan Berxwedan (Direniş) adlı 15 günlük dergiyle, ikinci yayın organına sahip olmuştur (EGM, 2004: 143).

Örgütün 1994 yılındaki 3. Ulusal Konferansında almış olduğu kararlar doğrultusunda; özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinde yaşayan vatandaşlara yönelik olarak, yurtdışından uydu vasıtasıyla yayın yapması planlanan televizyon kanalı MED TV adıyla, 30.03.1995 tarihinde test yayınlarına, 15.05.1995 tarihinden itibaren de normal programlı yayınlarına başlamıştır (EGM, t.y.: 170). MED TV İngiltere'de İTC (İngiliz Bağımsız Televizyon Kuruluşu)'den alınan yayın lisansı ile Brüksel'den yayına başlamıştır (EGM, 2004: 145). MED TV'ye sağlıklı, güncel haber akışının sağlanması ve haber ağının geliştirilmesi amacıyla, bölgede ve metropol alanlarda ekipler oluşturulmaya çalışılmış ve KURD-A isimli haber ajansı faaliyete geçirilmiştir. KURD-A ajansı 1995 yılında lağvedilerek DEM-AJANS isimli ajans kurulmuştur (EGM, t.y.: 171). Örgütün hedef kitlesinin çoğunluğunun okuma-yazma bilmemesinden dolayı görsel medyaya ağırlık verildiği değerlendirilmiştir.

1997 yılı itibariyle kapatılan Demokrasi gazetesi yerine aynı çizgide Ülkede Gündem gazetesi yayına başlamıştır. Aynı zamanda "Azadiya Welat (Ülkenin Özgürlüğü), Özgür Halk, Özgürleşen Yurtsever Gençlik Dergisi, Kovara Jiyana Rewşen (Aydın Yaşam Dergisi), Toplumsal Alternatif gibi yayınlar da faaliyet

göstermiştir (EGM, t.y.: 241). Yurtdışında 20 civarında süreli yayın, üç tane radyo istasyonu, iki adet uydu TV kanalı, bir tane de haber ajansı vardır. Yurtdışından yayın yapan Fırat Haber Ajansıdır-ANF¹ (EGM, 2004: 318).

Öcalan'ın yakalanmasından sonra, Avrupa Konseyi Sınır Ötesi Televizyon Sözleşmesi Daimi Komitesi'nin 22.03.1999 tarihinde yapılan toplantısında, İngiliz Yayın Kuruluşu ITC, MED TV'nin şiddet, suç ve kamu düzenini ihlali teşvik eden yayınlarından dolayı yayın lisansını 21 gün süreyle iptal etmiş ve daha sonra da tamamen kapatmıştır (Bal, 2008: 177). Daha sonra yerine kurulan MEDYA TV de Fransa otoritelerince kapatılmıştır. Ardından açılan ROJ TV ise 2013 yılında Danimarka tarafından Nuçe TV ve MMC ile birlikte kapatılmıştır. ROJ TV yerine Sterk TV kanalı yayın hayatına başlamıştır. Bunların yanında Suriye ve İran'a dönüşümlü yayın yapan Newroz TV ve Suriye'ye yönelik yayın yapan Rohani TV de örgüt güdümünde faaliyet gösterir ("Roj Tv'nin yerine", 2012).

Türkiye'de ise 2002 yılında İstanbul'da kurulan DİHA (Dicle Haber Ajansı) örgüt yanlısı faaliyet gösterir. Yazılı basın olarak da; Ülkede Özgür Gündem, Azadiya Welat, Özgür Halk, Genç Bakış, Özgür Kadının Sesi gibi 15 tane süreli yayın (gazete-dergi) faaliyet gösterir. Birçok yayınevi ve birçok bölgesel radyo istasyonu mevcuttur. 2004 yılı itibarıyla internet üzerinde 70'e yakın web sitesi bulunmaktadır. Bunlardan bazıları; hpg.org, pja.org, serxwebun.com, abduhahocalan.com, kongra-gel.org isimli sitelerdir (EGM, 2004: 325-334).

3.4.İdeolojisi

PKK/KCK terör örgütünün amacını açıklayan ilk yazılı belgeler 1978 yılında yayınlanan "Kürdistan Devriminin Yolu (Manifesto)" ile "Parti Programı"dır. Aynı dönemde yayınlanan "Tüzük" ise programda belirlenen hedefleri gerçekleştirmek için oluşturulacak "Parti'nin niteliklerini açıklamaktadır (Özcan, 1999: 55). Parti programı düzenlenmesinde "Vietnam Komünist Partisi" örnek alınmıştır (aktaran Bila, 2004: 26). Kuruluş yıllarında Öcalan'ın ve örgütün bakış açısına göre; "Doğu ve Güneydoğu Anadolu (Kuzey Kürdistan) sömürgeci. Türkiye Cumhuriyeti de

¹ <http://www.ajansafirat.com/>

sömürgeci devlettir. Ayrıca Kürdistan'ın diğer parçaları da İran, Irak ve Suriye'nin sömürge idaresi altındadır" (Aydın, 1992: 42).

Abdullah Öcalan 1970 yılında Kürtçü ve bölücü fikirleri esas alan İstanbul DDKO (Doğu Devrimci Kültür Ocakları) ile 1971 yılında sempatican düzeyinde ilişki kurmuş olduğu Marksist-Leninist görüşlü THKP-C (Türkiye Halkın Kurtuluşu Partisi-Cephesi) örgütlerinden ideolojik olarak etkilenmiştir (EGM, t.y.: 41). Öcalan ve örgütün kurucu kadrosu Marksist-Leninist fikirleri benimseyen kişilerdir. Bu doğrultuda örgütün yapılanması, seçtiği yöntem ve stratejisi klasik Marksist-Leninist örgütlerle aynıdır.

3.4.1.Marksizm

PKK/KCK terör örgütünün kuruluşu Sovyetlerin ve Marksizm'in etkisinin tüm dünyada hissedildiği 1970'li yıllara rastlamıştır. Bu dönemde Türkiye'de birçok Marksist örgüt kurulmuştur. PKK/KCK terör örgütü de Marksizm ideolojisini temel almıştır. Özcan (1999: 55)'a göre örgüt, ideolojisinde fikrî tutarlılık sağlamak için öncelikle durum tespiti yapmış ve buna yol açan geçmişin yorumuna ihtiyaç duymuştur. Bunun için de Marksizm'in bilimsel yöntemi seçilmiş ve her aşamada temel kabuller ön plana çıkarılmıştır. Örgüt, devrim için kilit rol oynayan "zor ve sömürü"yü, Kürdistan toplumu ve tarihini, devrimin niteliği ve yöntemini Marksist ilkeler doğrultusunda belirlemiştir.

3.4.1.1. Zor ve sömürü kavramları

PKK/KCK'nın görüşlerini açıklayan tüm kaynaklar "Zor" ve "Sömürge" kavramlarına dayanır. Bu değişmez ve tartışılmaz kabuller, tüm fikirlerin ve eylemlerin ana eksenini oluşturmuştur. Bunun için de öncelikle Marksizm'in tarih anlayışına uygun ve basit anlatımlı sınıflı toplumların oluşumu anlatılmıştır. Ardından da ortaya çıkan sınıflı toplumlarla birlikte sömürünün oluştuğu belirtilmiştir. Bunlara bağılı olarak da problem "Sınıflı toplumlarda sömürünün varlığı nasıl sürdürülür?" olarak ortaya konulmuştur. Sorunun cevabı ise "Zor" kullanılarak diye ifade edilmiştir (Özcan, 1999: 56). Zorun kullanılmasına yol açan sömürü içeriden ve dışarıdan uygulanır. Buna göre de köleciler toplumdan başlayıp

sınıfsız topluma geçiş aşaması olan sosyalist toplumun kuruluş tarihine kadar, insan toplumları üzerinde dıştan gelen bir baskı ve sömürü biçimi olarak sömürgecilik, sürekli olarak gelişmiştir (calan,1984: 23). Sömürgecilik, dış ve i sömürgecilik şeklinde ikili tasnife tutulmuştur. Bu şekilde i sömürü “feodal, işbirlikçi, gerici burjuvaziyi”, dış sömürü ise “Türkiye Cumhuriyeti”ni ifade etmiştir. Bu tasnif mücadele edilecek düşmanları ortaya koyacak ve tarih bu iki tip sömürüden kurtulmak isteyen sınıf ve halkların mücadelesi olacaktır (calan, 1984: 153-154).

“İ ve dış sömürü”, i ve dış “zor” a dayanmaktadır. Marksist düşüncenin kurucularından Engels (2011: 52-53)’e göre zor, hem gerici hem de ilerici niteliğe sahiptir. Smrgeye karşı varlığını korumaya çalışan toplumun uyguladığı zor “ilerici”dir ve gelişmek için başvurulması gereken zorunlu bir araçtır. Dolayısıyla sömürülen toplumların veya sınıfların uygulayacağı zor, meşru ve tarihsel bir zorunluluktur. Bu fikri kabulle birlikte uygulanacak olan şiddet meşru bir hale getirilmeye çalışılmıştır.

Örgüt, kuruluş yıllarıyla ilgili genel siyasi tabloyu şöyle açıklamıştır: “Sosyalist inşa dünyanın 1/3’ne egemen olmuştur ancak dünyadaki ayrılıkçı akımlar revizyonist düşüncelere zarar vermektedir. Dönem itibariyle sosyalizm açısından sosyalist insan gelişimi doruğundadır. Sosyalist olmayan ülkeler ise her alanda bir çıkmaza girmişlerdir” (zcan,1999: 58). Fakat rgt Sovyetlerin yıkılmasında sonra 1995 yılında bayrağından orak ve çekici kaldırmış ve Marksist bir örgüt olmadığını iddia etmiştir.

3.4.1.2. Örgütün “kürdistan toplumu ve tarihine bakışı”

Örgüt, insanlık tarihini açıklarken Marksist ideolojinin “toplumlar tarihini” açıklama yönteminin aynısını “Kürt Tarihi”ne uygulamıştır.

Kürdistan Tarihi:

Örgüte göre Kürdistan coğrafyasında yaşayan Kürtlerin ataları olan Medler M.. 1000 yıllarında tarih sahnesine çıkmıştır. Medler Hint-Avrupa kolundan ve

Aryen olup, Persler ve Asurlularla yüzyıllar süren bir mücadeleye girmişlerdir. Aynı zamanda Medler M.Ö. 7. yüzyılda bugünkü Kürdistan sınırlarını kapsayan, zamanın en büyük imparatorluğunu kurmuşlardır (Öcalan, 1984: 93). İmparatorluk yıkıldıktan sonra bölge, çeşitli devletlerin egemenliği altında kalmıştır. İslam'ın milli bilincin gelişmesine engel olduğu ve Kürtlerin boyunduruk altında kalmasına hizmet ettiği ifade edilmiştir. Bölgede sürekli devam eden çatışmalar ise aşiret topluluklarının oluşumuna sebebiyet vermiştir (Parti Programı, 1978: 17,23).

11. yüzyıldan 20. yüzyıla kadar bölgede Türklerin hâkimiyeti olmuştur. Birinci Dünya Savaşı sonrasında şartlar elverişli olmasına rağmen örgütsüzlük sebebiyle bağımsızlık fırsatı kaçırılmıştır (Özcan, 1999: 60). Bu savaş sonrasında Kürdistan; İngiltere ve Fransa tarafından dörde bölünmüştür. İkinci Dünya savaşı sonrasında Pazar bütünleşmesi ile birlikte Türk kapitalizmi Kürdistan'da sömürgeci kapitalizmin gelişmesine yol açmıştır. Bu şekliyle kapitalist aşamada Kürdistan'ı sömürgeleştiren güçlerin başında Türkler gelmektedir (Parti programı 1978: 40,41). Emperyalizmin yeni sömürgeciliği İran, Irak, Suriye ve Türkiye'ye uygulanırken, bu ülkeler de Kürdistan'a karşı klasik sömürgeciliği uygulamaktadır.

Bölgedeki toplumsal yapı: Kürdistan'daki yarı feodal yapı, sömürgeciler tarafından desteklenmekte olup bu durumlarıyla devrimin önündeki büyük engellerden biridir. Sömürgeciler devrimci niteliği nedeniyle işçi sınıfının gelişmesini engellemeye çalışır. Sanayileşmeyi engeller, bölgeyi bilinçli şekilde geri bırakır. Devlet; aşiret ve mezhep çatışmalarını kışkırtır (Parti programı 1978: 40,41).

Bölgedeki mevcut siyasal sistemin amacı, devlete egemen olan ulusun hâkim olduğu kurumlar vasıtasıyla bölgeyi yapı içinde eritmektir. Bu asimileyi gerçekleştirmek için zor kullanmak kaçınılmazdır. Zor'un uygulayıcısı olan Türk Ordusu ise tüm bölgeyi işgal etmiştir. Seçim sistemi ve bölgedeki yapı nedeniyle ağa ve şeyhler TBMM'ne gittikleri için siyasal sistem çözüm üretmez. Sömürünün devam etmesi için bazı kurumlar gereklidir. Bunlar: "başta burjuva partileri, polis teşkilatı, mahkemeler, eğitim kurumları olmak üzere; hepsinin görevi asimile etmek ve sömürgeciliğe süreklilik kazandırmaktır. Dolayısıyla sömürüden kurtulmanın yolu bu kurumların uyguladığı "zor"a karşı zor kullanmaktan geçmektedir (Parti

programı 1978: 44,56). “Sömürü, işgal ve zora karşı zor” kavramları örgütün meşruiyetinin sütunları olarak kurgulanmıştır.

Örgütün anlatımları oldukça yüzeysel, ön kabullere dayalı ve basit bir mantık örgüsüne sahiptir. Bu şekliyle sempatizanları için kolay bir tarih yazmıştır. Yukarıda anlatılanlara bakınca örgütün Kürtlerin tarihini objektif ve bilimsel şekilde açıklamak ve anlatmaktan ziyade kendisine fayda sağlayacak bir tarih üretme gayreti olduğu anlaşılmaktadır. Ve mühim olanın bu tarihe inanacak kişiler bulmak olduğunu düşününce, örgütün bu konuda kısmen başarılı olduğu gerçeği ortaya çıkmaktadır.

3.4.1.3.Kürdistan devriminin niteliği

Parti Programı (1978: 52)’na göre devrimin iki temel özelliği vardır: “Milli ve Demokratik”. Devrimin milli yönü; sömürgeciliğin siyasi, askerî, ekonomik, kültürel alandaki hâkimiyetini yıkmayı hedef alır. Devrimin demokratik yönü ise toplumdaki Orta Çağ’dan kalma çelişkileri temizlemeyi hedef alır. Bunlar feodal ve komprador sömürüsü, aşiretçilik, mezhepçilik, kadının köleci bağımlılığı gibi çelişkilerdir. Bu çelişkiler çözüldükçe toplum demokratik bir görünüm kazanır. Devrimin hâkim özelliği milli yanıdır. Dolayısıyla demokratik devrim, milli devrime bağlı olarak gelişir. Aynı şekilde milli devrimin gelişmesi de toplumdaki demokrasinin gelişmesine yakından bağlıdır.

Devrimin nihai amacı, sınıfsız bir toplum kurmak ve toplumun ilk evresi olan sosyalizme varmak olarak belirlenmiştir. Bu amaca ulaşmak için de; 1-Türk sömürgeciliğinin ve gerisindeki emperyalizmin Kürdistan üzerindeki her türlü hâkimiyetine son vermek, 2- Demokratik halk diktatörlüğünü uygulamanın ilk aşaması olarak, bir işçi-köylü hükümeti kurmak hedeflenirken, bu hükümetin gerçekleştireceği icraat olarak da, tüm üretim vasıtalarına el konacak, hiçbir ülkeye askeri üs ve imtiyaz tanınmayacak, yurtsever unsurlar dışında toprak ağalarının topraklarına el konulacaktı.” Proletarya diktatörlüğü inşa edilecek, “kadın üzerindeki her türlü feodal baskı kaldırılıp, azınlık din ve milliyetler üzerindeki baskılar son bulacak, sosyalist ülkelerdeki tarza uygun olarak ekonomi merkezi, plana göre yürütülecektir” (Parti Programı, 1978: 53). Devrimin nihai amaçlarına

ulaşmak için belirlenen aşamalara bakıldığında klasik Marksist tezlerden hareket edildiği görülür.

Askerî güce sahip olanlar, bu güçleri oranında ekonomiye, sosyal ve siyasi yapıya da hâkim olurlar. Bu gerçek Marksizm'in alfabesidir. Kürdistan'daki bütün gizli ve açık sömürge yönetiminin temelinde askeri işgal vardır (Öcalan, 1984: 164-168). Yani eğer sömürgeci kurtulmak isteniyorsa muhakkak olarak askeri işgale karşı savaş verilmesi gerekecektir. Sömürgelerde, asgari örgütlenme düzeyinde olan bir örgüt, sıcak savaş geliştirmeye cesaret edemezse ya dağılır ya da bir "entelektüel gevezelik kulübü" haline gelir (Öcalan, 1984: 175).

Öcalan (1984: 178)'a göre Kürdistan Devrimi, en ön planda Türk sömürgeciliğini hedef alır. Siyasi bağımsızlığı gasp eden, Kürt dili, tarihi ve kültürü üzerinde yok etme işlevini sürdüren, üretim güçlerini tahrip ve talan eden Türk sömürgeciliğidir. Bu sömürgeciliğe dışta emperyalistler, içte de feodal-kompradorlar destek verir. Birbirine çok sıkı ekonomik bağlarla bağlı olan bu üç güç, Kürdistan Devriminin hedeflerini teşkil ederler. Emperyalizme ve feodalizme karşı mücadelenin tek doğru yolu-ikisinden de güç alan ve ikisinin de çıkarlarını kendinde birleştiren-Türk sömürgeciliğine karşı mücadeleden geçer.

3.4.1.4.Devrimin yöntemi

Sömürge kabulüyle birlikte "sömürgelerde legal çalışma ve örgütlenme olanağı olmadığından devrimcilerin kendilerini korumak, halkı örgütlendirmek ve sömürgeci kurumları işlemez hale getirmek için ideolojik, politik ve askerî mücadele biçimleri iç içe kullanılmak zorundadır" (Öcalan, 1984: 174). Devrimin kısa sürede ayaklanma yoluyla başarılmasının mümkün olmadığı görülmüş ve ancak uzun süreli halk savaşı ile başarılabileceği düşünülmüştür. Bunu haklı ve meşru kılacak teori, zor ile açıklanmıştır (Özcan,1999: 66). Devrimi gerçekleştirmede "zor" kavramı çok önemli bir yer işgal etmektedir. Manifestoda (Öcalan, 1999: 181) zor kavramı tarihsel açıdan "devrimci ve gerici zor" olarak ikiye ayrılmıştır. Yönelindiği alanlar bakımından ise "iç ve dış zor" olarak ikiye ayrılmıştır.

Kürdistan, tarih boyunca üzerinde sürekli gerici dış zorun uygulandığı bir ülkedir. Kürdistan'a yönelen zor, daima tahripkâr ve talancı bir rol oynamıştır. Sınıflı toplum tarihi boyunca Kürdistan'a hâkim olan zor daima yabancı karakterli ve yoğun şekilde örgütlü olmuştur. Zorun bu karakteri, toplumsal üretim güçlerinin gelişmemesinin ve Kürdistan'ın yoksulluğunun temel nedenidir. Bugün de Kürdistan'daki zor, yabancı ve gerici bir karakterde olup derinliğine ve genişliğine yoğun bir şekilde örgütlenmiştir (Öcalan, 1984:182). Dolayısıyla bu gerici zora karşı sadece ilerici zorla mücadele edilebilir.

Mademki, Kürdistan'a hâkim olan gerici dış zor bu kadar yoğun şekilde örgütlenmiş, o halde halkın çıkarına olan devrimci zor da karşı devrimci zoru, her gün, her saat, her dakika, her saniye dövmelidir. Yeni bir toplum yaratmanın başka bir yolunu bilim henüz keşfetmemiştir. Reformist ve revizyonistler "barış içinde toplumsal ilerleme" ve burjuvazinin gerici zoruyla anlaşıp anlaşıp yeni bir dünya yaratacaklarını iddia ederler. Fakat yaratacakları bu dünya, miadını doldurmuş olan burjuvazinin yoz dünyasıdır (Öcalan, 1984:183). Sömürgeci zora karşı ilerici zor. Zor, bu teorik çerçevede dış zor olarak Türkiye Cumhuriyeti Devletini, iç zor olarak da gerici yapıyı içerir (Özcan, 1999: 66). Dolayısıyla devrimci zor kullanmak kaçınılmaz bir zorunluluk olarak görülür.

Kürdistan Devriminin uygulayacağı zor, karşı devrimci zorun niteliğine bağlıdır. Bununla birlikte tüm sömürge halklarının kurtuluş mücadelesinin öğrettiği genel bir kural vardır: Bir halk, nüfusunun azlığına veya çokluğuna bakmadan, eğer savaşıyorsa, uzun süreli bir halk savaşına hazırlanmalıdır. Bu savaş çeşitli evrelerden geçerek o halkı kurtuluşa götürür (Öcalan, 1984:183). Ayaklanma ile iktidarın ele geçirilmesinin mümkün olup olmadığı tartışması yapılırken, mevcut durumda ayaklanmanın olmaması, "şehirlerde nüfusun az, Türkiye Cumhuriyetinin isyan bastırma konusunda deneyimli, kırlarda silahlı bir gücün bulunmaması nedeniyle" (Öcalan, 1984: 154) mümkün görülmemiştir. Bu durumda yapılması gerekenler ise; 1-Uzun süreli bir silahlı mücadele, 2-Her şeye basitten başlamak, 3- Tüm halkı seferber etmek, 4-Mücadeleyi adım adım geliştirmektir. Yani küçükten büyüğe, basitten karmaşığa gitmek gerekir (aktaran Özcan, 1999: 67). Örgüt bu tespitler ışığında öncelikle kırsalda silahlı propaganda yaparak kendi kitlesini oluşturmaya çalışmıştır.

Uzun süreli halk savaşı ile beklenen sonuç “kırsal kesimi temel alarak, siyasi ve askeri çalışmaları hızlandırıp gerilla üs bölgeleri yaratılırken bunlara dayanarak şehirlerde siyasi çalışma yapmak, kırı uzun süreli bir yıpratma savaşı ile devlet denetiminden çıkarıp şehirleri ele geçirmek”tir. Kırsalın mücadele alanı olarak seçilmesinde şu nedenler vardır: Kırsal alanlarda; 1-Devletin egemenliği zayıftır. 2- Her köyde yol ve karakol yoktur. 3-İşbirlikçi ve ajan ağı yeterince örülmemiştir. 4-Kürt yurtseverliği güçlüdür. 5- Ulusal değerlere bağlılık vardır. 6-Köylüler proletaryanın en yakın müttefiki ve halk ordusunun bel kemiğidir. 7-Bu nedenlerle de devrimci mücadele kırsalda örgütlenir, burayı temel mücadele alanı olarak alır ve burada gelişen mücadeleye dayanarak şehirlere yönelir (aktaran Özcan,1999: 67). Örgüt bu yöntemini hayata geçirerek ilk olarak kırsalda yapılanmaya başlamış ve eylemlerinin büyük çoğunluğunu kırsalda yapabilmektedir. Sonrasında ise kırsaldaki militanlarının desteğiyle kentlerde de örgütlenmeye başlamıştır.

Düzenli ve güçlü ordulara sahip burjuvazinin elinden, iktidarı zor kullanarak almak isteyen proletarya, ancak gerilla yöntemiyle başarılı olabilir (Özcan, 1999: 73). Gerilla yöntemiyle silahlı mücadelenin yapılacağı bölgenin özelliği, köylülüğün yoğun olduğu, devletin egemenliğinin tüm coğrafyaya nüfuz edemediği bir sosyal yapıya sahip olmasıdır. Bu bölgelerde yoğun şiddet kullanarak halkın devletle olan bağını kesmesi sağlanır, ardından da siyasal ve askerî olarak örgüt tarafından yeniden örgütlenir. Örgütün ele geçirdiği kırsal alanlara dayanarak silahlı güç büyütülür. Tüm kırsal alanlar örgüt tarafından ele geçirildiğinde, artık şehirler kuşatılacağı için eylemlerin niteliği de değişir. Yerleşim merkezlerinde de kısmi halk ayaklanmaları başlatılır ve gittikçe artan tempoda büyütülür. Bu kısmi ayaklanma zamanla büyük çapta isyanlara dönüşür (Özcan, 1999: 74). Örgüt ilk etapta gerektiğinde bölge insanını öldürerek kırsal hâkimiyetini kurup, sonrasında ise bu alanları dayanak yaparak şehirlere doğru isyan geliştirip hâkimiyet kurmayı hedeflemiştir.

Özcan (1999: 68)’a göre uzun vadeli hedeflerin teorik temeli, genel olarak Çin ve Vietnam örneklerinden alınmıştır. Ancak iki ülkedeki sosyal, siyasi yapı ve coğrafi konum farklılığı bazı teorik farklılıkları ortaya çıkarmıştır. Bunlar uzun süreli halk savaşının bölümleri arasındaki farklardır. Kırsal alanın temel mücadele sahası

seçilmesi, beraberinde insan kaynaklarının bu bölgeden teminine, taktik ve tekniği ile yöntemlerinin de kırsala göre şekillenmesine sebep olmuştur. Parti Programına bütüncül bir nazarla bakıldığında görülecektir ki, teorik kurgu, eyleme geçişte belirleyici olmuş, hareketin temel nitelikleri, dönemin söylemlerine ve örgütlenmelerine uygun olmuştur. Devrimde öncü rolünü hangi zümrenin oynayacağı konusu tartışılmış ve sonuç olarak: Feodal-komprador kesimin ajanlaşmış olması, sömürgecilik sebebiyle milli burjuvazinin oluşamaması, kent küçük-burjuvazisinin de maddi olarak feodal ve sömürgecilere bağlı olması Kürdistan devriminin temel gücü olarak işçi-köylü ittifakını bırakmıştır (Öcalan, 1984:185).

1979 yılında PKK'nın kuruluşunun ilan edildiği, Bucak aşireti lideri Mehmet Celal Bucak'a saldırısı sonrasında yayınlanan bildiride "PKK, ... karşı devrimci terörü vazgeçilmez mücadele yöntemi sayar... Bağımsız ve demokratik bir Kürdistan yaratmak için PKK saflarında örgütlenelim" denmiştir (Buzoğlu, 1996: 93). Örgüt bu bildirisinde "karşı devrimci terörü" vazgeçilmez bir mücadele yöntemi olarak nitelendirmiş ve kuruluşundan itibaren terörden vazgeçmemiştir. Aslında Öcalan (1984:164)'ın "gerçekleri bu kafalara göstermek için, Kemalist zehiri bu kafalardan akıtmak; zehirin akıtılamadığı kafaları ise parçalamak gerekir" cümlesi, kurduğu örgütün yöntemini en iyi şekilde özetlemektedir.

3.5.Amacı ve Stratejisi

3.5.1. Amacı

Örgütün amacı ile ilgili hususlar 4. bölümde detaylı olarak ele alındığı için genel fikir vermesi açısından bu kısımda yüzeysel olarak yer verilmiştir. Örgüt, manifestosunda amacının Bağımsız bir Kürdistan yaratmak olduğunu açıkça belirtmiştir (Öcalan, 1984: 178). Örgütün amacı Türkiye'nin Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerini de içine alacak şekilde Suriye, İran ve Irak toprakları üzerinde Kürdistan olarak adlandırdıkları bölgede Marksist-Leninist ilkeler doğrultusunda Bağımsız Birleşik Demokratik bir Kürdistan devleti kurmaktır (Bal, 2008: 164). Öcalan Bekaa'da verdiği bir röportajda "PKK politik olarak bağımsızlığı savunuyor" demiştir (aktaran Buzoğlu, 1996: 182).

Örgüt programında 1995 yılında yapılan değişiklikle, birinci bölümün 3. Maddesinde amaç şu şekilde ifade edilmiştir: “Örgütün amacı, Kürdistan üzerindeki sömürgeci egemenliğe ve gerisindeki emperyalizm etkilerine son vermek, Kürdistan’daki çağdışı kalıntıları tasfiye etmek, bağımsız ve birleşik bir Kürdistan’da demokratik bir halk yönetimi kurmak, ilerici bir insanlığın parçası olarak sınıfsız topluma doğru ilerlemektir” (Bila, 2004: 34). Örgüt 1995 yılında da bağımsız ve birleşik Kürdistan hedefinden vazgeçmemiştir.

Öcalan tarafından kaleme alınan “Kürt Sorununda Demokratik Çözüm Bildirgesi”, “Kürt Sorununda Çözüm ve Çözüksüzlük İkilemi”, “Sümer Rahip Devletinden Halk Cumhuriyetine Doğru”, “Özgür İnsan Savunması” gibi isimlerle kitap haline getirilen savunmaları temelinde PKK 7. Olağanüstü Kongresi, PKK 6. Konferansı, PKK 8. Kongresi, KADEK Kuruluş Kongresi, KONGRA-GEL Kuruluş Kongresi ile bir dizi konferanslar gerçekleştirmiştir. Yapılan bu toplantılar ve değerlendirmeler sonucunda örgüt hedefi olarak “Kürt sorununun çözümü temelinde ayrı bir devlet kurmayı hedeflemeden, doğrudan demokrasinin egemen olduğu demokratik-ekolojik toplumun inşa edilmesi”, strateji olarak Kürtlerin her alanda örgütlenerek, devleti hedeflemeden, bulundukları ülkenin rejimini dönüştürerek, ilk etapta kültürel kimliklerini ve siyasi örgütlenme haklarını kazanmalarını, akabinde Kürtlerin yaşadığı devletleri bir federasyon etrafında birleştirerek Kürdistan’ın da birleşmesini sağlamak olarak çizilmiştir (EGM, 2004: 2-9). Öcalan “demokratik cumhuriyet” tezinden sonra AİHM’e verdiği ek savunmasında devletin eşitsizliğin, özgürsüzlüğün ve savaşın kaynağı olduğunu söyleyerek devlet aygıtını tümüyle reddetmiştir. Öcalan devletin alternatifinin demokrasi olduğunu ifade etmiştir. Demokrasiyi ise; “devlet olmayan yönetim demektir, toplumların devletsiz kendini yönetebilme gücüdür. Tam demokrasi devletsizlik halidir” şeklinde tanımlamıştır (Bila, 2004: 233-237). Öcalan bu varsayım üzerinden neden “Bağımsız Kürt Devleti” hedefinden vazgeçtiğini izah etmiştir. Öcalan devletin tüm biçimlerini eşitsizliğin, özgürsüzlüğün ve savaşın kaynağı olarak gördüğü için teorik olarak da her türlü devlet aygıtına karşı olması gerekir. Bu teorik çerçevede örgüt sempatizanlarına neden Bağımsız Kürt devleti söyleminden vazgeçtiğini açıklamaya çalışmıştır.

2005 yılında örgüt tarafından kabul edilen KKK sözleşmesinin önsözünde “İran’da, Türkiye’de, Suriye’de, hatta Irak’ta oluşacak bir Kürt yapılanmasında tüm Kürtler bir araya gelerek kendi federasyonlarını, birleşerek de üst konfederalizmi oluştururlar” ifadesi bulunmaktadır. Bu cümleden de anlaşıldığı gibi örgüt adım adım bağımsızlığa giden bir yöntem belirlemiştir. Öcalan (2005: 28)’a göre Kürdistan için kendi kaderini tayin etme hakkı, milliyetçi temelde devlet kurmak değil, siyasi sınırları sorun yapmadan ve sınırları esas almadan kendi demokrasisini kurma hareketidir. İran’da, Türkiye’de, Suriye’de ve hatta Irak’ta oluşacak bir Kürt yapılanmasında tüm Kürtler bir araya gelerek kendi federasyonlarını, birleşerek de üst konfederalizmi oluştururlar.

3.5.2. Stratejisi

Strateji; uzun vadede önceden belirlenen bir amaca ulaşmak için izlenen yoldur (TDK Sözlüğü, 2009). PKK teorik olarak stratejisini “Uzun Süreli Halk Savaşı” olarak seçmiştir. Bu seçimin karakteristik aşamaları “Stratejik savunma, Stratejik Denge, Stratejik Saldırı”dır (Özcan, 1999: 221). Bu seçimin nedeni ise; “Devrimci direnişimiz, halkın devrimci direnişi temelinde, silahlı mücadele şeklinde olacaktır. Bu silahlı mücadele silahlı halk ayaklanması şeklinde olmayacaktır. Çünkü düşman, askerî açıdan güçlü ve örgütlüdür. Buna karşılık halk askerî olarak örgütlenmemiş, siyasi olarak zayıf bir örgütlenmeye gitmiştir. Bu nedenle siyasi çalışmaların en yüksek aşama olan silahlı ayaklanmaya ulaşması, önce kentleri ele geçirmesi oradan da kırları zaptetmesi imkânsızdır” şeklinde açıklanmıştır (Buzoğlu, 1996: 94-95). Temel olarak kırlarda yürütülecek silahlı mücadelenin kentlerde de siyasal çalışma ortamı hazırlayacağı ifade edilmiştir.

Stratejik Savunma aşamasında; ajitasyon ve propaganda ile halkın ekonomik ve ulusal taleplerinin dile getirilerek bilinçlendirilmesi, ajan ve muhbirlerin ortadan kaldırılması, silahlı propaganda birliklerinin çoğaltılıp kurulacak ordunun askerî çekirdeğinin oluşturulması, illegal partinin her alanda inşa edilerek gerilla aşamasına geçilmesi hedeflenmiştir (Buzoğlu, 1996: 95). M. A. Bal (2008: 165)’a göre stratejik savunma; güvenlik güçlerinin duruma hâkim olmasından dolayı, stratejik olarak savunmada, taktik olarak saldırıda bulunulma aşamasıdır. Oluşturulacak silahlı birimler vasıtasıyla güvenlik güçlerini yıpratmaya yönelik

eylemlere başvurup, devlet güçleri ile baş edebilecek konuma ulaşılması amaçlanır.

Stratejik Denge aşamasında; devletin kırsal alandaki güçlerine saldırarak, kırsal alandan çekilmeye zorlanmasına ve buralarda kurtarılmış mevziler oluşturulmasına çalışılır (Buzoğlu, 1996: 96). Yürütülen yaygın eylemlerle kitleler siyasal mücadeleye çekilerek faaliyetlerin daha üst boyuta ulaştırılması öngörülür. Silahlı faaliyetler ve eylemlerin yanında genel grev, boykot, işgal gibi çeşitli düzeylerde toplumsal olaylara başvurulur. Hareketli savaş yöntemlerine geçilir (Bal, 2008: 165). Bu dönemde, devletin askerî yönden güçlü olması nedeni ile süreç içerisinde devletle dengeye gelinmesi hedeflenir. Stratejik Savunma aşamasından Stratejik Denge aşamasına geçebilmek için, halkın desteği veya en azından tarafsızlığın sağlanması ve devlet otoritesinin yıkılması gerekir. Öcalan'a göre, PKK başarıya ancak tarafsız veya destekler konuma getirilecek kitlede yaratılacak bunalım ile ulaşabilir. Tarafsız kalan kitlenin, korkudan doğan otoriteye duyulacak sempati ile kazanılacağı düşünülmektedir. Bu kapsamda örgüt 1990 Haziranına kadar bölgede 78 GKK (Geçici Köy Korucusu) şehit etmiş ve 640 yaşlı, kadın ve çocuk öldürmüştür (aktaran Buzoğlu, 1996: 96). Halkı terörle katleden örgütün bunu belli bir strateji çerçevesinde bilinçli şekilde yaptığı anlaşılmaktadır. Örgüt destekçileri örgütü devletle aynı seviyeye getirmek için uluslararası kuruluşlar nezdinde de girişimlerde bulunmuştur. Aralarında milletvekillerinin de olduğu bazı kişiler tarafından Nisan 1992'de yapılan çağrıda, PKK ile yürütülen mücadelede Cenevre Sözleşmesi'ne uygun olarak savaş hukuku kurallarının uygulanması istenmiştir (Buzoğlu, 1996: 173). Buzoğlu (1996: 163)'na göre 1991 yılındaki gelişmeler dikkate alındığında, uluslararası gelişmelerden de istifade eden PKK, siyasal alanda stratejik denge safhasına geçmiştir. Askerî alanda ise stratejik savunma aşamasındadır.

Stratejik Saldırı aşamasında; düzenli orduya geçiş çalışmalarının ardından kurulacak ordu, genel halk ayaklanması için son saldırıyı yapar (Buzoğlu, 1996: 96). Devlet güçleri ile denge durumuna geldikten sonra kırların ele geçirildiği, kır ve şehirlerde başlatılan genel saldırı ile devlet güçlerinin tümünden imha edilmeye çalışıldığı dönemdir. Ayaklanma ve saldırılarla devlet güçleri dağlardan ovalara kovulur, ovada devlet güçlerine büyük darbeler indirilir. Yer yer şehirlerde genel

grev, genel boykot vs. eylemler geliştirilir. Bazı küçük kasabalar işgal edilir, ovalarda sıkışan devlet güçleri şehirlere çekilerek tümünden hareketsizleşir ve savunmaya çekilir. Savaşabilecek tüm güçler silahaltına alınır ve genel bir saldırı hazırlığı yapılır. Kısa bir sürede kırlardan şehirlere saldırılır, aynı zamanda şehir merkezlerinde ayaklanmalar geliştirilir; böylece düşman güçleri içten ve dıştan kuşatma altına alınıp imha edilmeye çalışılır (Bal, 2008: 166).

Bu stratejiye göre; işçi sınıfı önder, köylüler ise temel güçtür. Kırsal alan savaşın ana, şehirler ise tali alanıdır. Halk savaşı kırsaldan şehirlere doğru gelişir (Parmaksız, 2009: 31). Uzun süreli halk savaşı ile beklenen sonuç “kırsal kesimi temel alarak, siyasi ve askerî çalışmaları hızlandırıp gerilla üs bölgeleri yaratıp, bunlara dayanarak şehirlerde siyasi çalışma yapmak, kırsal uzun süreli bir yıpratma savaşı ile devlet denetiminden çıkarıp şehirleri ele geçirmek”tir (aktaran Özcan, 1999: 67). Bu minvalde örgüt eylemlerine başladığı 1984 yılından beri bu stratejiyi uygulamaya çalışmıştır. İ. Bal (2006: 209)’a göre bu stratejiler genel olarak dört başlık altında toplanabilir. Bunlar 1984-89 arası yoğun terör, 1989-95 arası gerilla aşamasına geçme çabası, 1995-99 arası tekrar yoğun terör, 1999 yılından sonra ise farklı kombinasyonları eş zamanlı içeren, terör, pasif itaatsizlik ve siyasallaşma sürecidir. Bu stratejilerin hepsi ithal kopya edilmiş stratejilerdir. 2005 yılında KCK sistemine geçildiğinden dolayı, 2005 yılı ve sonrası stratejileri ayrı bir başlık altında ele alınmıştır.

Genel olarak bakıldığında PKK/KCK terör örgütü esas hedefine ulaşmak için çok pragmatist davranarak her türlü yolu ve aracı kullanmaktan çekinmemiştir. Şimşek (2012)’e göre “Ezilen halklar” gibi sosyalist söylemleri çokça dile getiren örgütün ismi de Marksist öğeler içerir. Bunun ötesinde, örgüt aynı zamanda Nasyonal Sosyalist veya Faşist söylemlerle de taraftar kazanmaya çalışmıştır. Örgüt daha da ileri giderek dini de istismar aracı olarak kullanmaktan çekinmemiştir. Şiddeti bir tür iletişim aracı olarak kullanıp politika yapmaya çalışan PKK, halkı yönlendirmek için nabza göre politik ve filozofik her türlü aracı kullanmıştır.

3.5.2.1. 1984-1989 Yılları arası örgüt stratejisi

Bölge halkından yeterli desteği göremeyen örgüt, “devrimci şiddet”i sivil halka yöneltmeye başlamıştır. Şiddetin yarattığı korku bir süre sonra kamunun gücüne duyulan güven duygusunu yok etmeye başlamış ve önü alınamaz bir biçimde artmıştır (Özcan, 1999: 100). Bu yıllarda artan silahlı saldırılarda bölge halkı hedef alınmış ve gerçekleştirilen eylemlerde bazen ailelerin tüm mensupları öldürülmüştür (EGM, 2004: 4). İ. Bal (2006: 210)’a göre seksenli yıllarda şu sorunun sıklıkla sorulduğu hatırlanır. Nasıl, bir örgüt, adına savaştığını iddia ettiği insanları topluca katledebilir? Örgüte göre, Kürtlere haklarını hatırlatmak, onları mobilize ve ikna etmek başka türlü olanaksızdır. Dolayısıyla terörün korkutucu gücünden ve sindirme etkisinden yararlanılır. Bu yaklaşımı o yıllarda Öcalan yalın bir şekilde ifade etmiştir; “Kürtler zorun gücünden anlar, onlarla fikrî tartışmalarla bir sonuca ulaşmak olanaksızdır”. Terör keşfedildiği günden beri bir yönüyle bu çıkarımla yola çıkmıştır. Terör örgütleri önce büyük bir ürperti yaratmak, sosyal grupları yalnızlığa ve çaresizliğe itmek üzere hareket ederler. Terörün en keskin mesajı ise “sizi kimse kurtaramaz, bizden başkasını bir adres veya otorite olarak aklınızdan dahi geçirmeyin”dir. Teröristlerin eylemlerinde bu kadar vahşi olmasının ve görselliğe önem vermesinin nedeni budur. En fazla acıyı biz veririz, en vahşi biziz, kural tanımayız, hiçbir değere bağlı değiliz, teröristlerin eylemlerindeki propagandadır. Bu bakımından terör eylemlerine “ölü üzerinden propaganda” denir.

Örgüt 25-30 Ekim 1986’da 3. Kongresini gerçekleştirmiştir. Örgüt bu kongrede kendisine büyük zorluklar çıkaran köy korucularına karşı topyekûn saldırı kararı almıştır. Bu kapsamda ilk eylemini Mardin ili Ömerli ilçesi Pınarcık köyünde gerçekleştirmiş ve 30 kişiyi öldürmüştür (Buzoğlu, 1996: 106). Örgüt bu dönemde Doğu ve Güneydoğu’da otorite tesis etmek için muhalif aşiret, kabile, köy ve aileleri katletmiştir (Aydın, 1992: 122). Bu noktadan bakıldığında PKK’nın Kürtlerin kanları üzerine inşa edilmiş bir örgüt olduğu iddia edilmiştir. Zira bu dönemde örgüt, kadın, yaşlı, çocuk ayrımı gözetmeksizin sivil katliamları yapmıştır (Özeren ve diğerleri, 2012).

Örgüt neden Kürtleri katletmiştir sorusunun cevabı bellidir. Örgüt eylem bölgesi olarak seçtiği alanda devlet güçleri ile yerel halk arasına bir duvar örmek istemiştir. Ve bu duvarın yoğun terör eylemleriyle örülmesi yöntemi benimsenmiştir. Önemli olan sonuca ulaşmaktır ve sonuca varmak için de her yol meşrudur. 1990'lı yıllara gelindiğinde devlet, örgütün vahşetinden halkını emin kılammıştır (Bal, 2006: 210). PKK/KCK terör örgütü birinci aşama olan bu yıllarda nispi bir başarı elde etmiştir. Yoğun terörün uygulandığı ilk dönemde bölge halkı üzerinde önemli ölçüde baskı kurulmuş, halk yıldırılmış ve sindirilmiştir.

3.5.2.2. 1989-1995 Yılları arası örgüt stratejisi

Yoğun terör eylemleriyle bölge halkını sindiren, baskı ve otorite kuran örgüt, 1989 yılından itibaren toplumsal kesimleri örgütlemek amacıyla cepheleşme faaliyetlerine ağırlık vermeye başlamıştır. Eylül 1989'da yapılan 1. Yurtiçi Konferans'ta "cephe faaliyetlerinin ağırlıklı olarak ülke içinde, özellikle Türkiye metropollerinde yürütülmesi" kararı alınmıştır (Bal, 2008: 170). 1991 yılında yapılan 4. Kongre'de örgüt, kitlesel faaliyetler ile silahlı faaliyetlerin karşılıklı dayanışmasının sağlanarak parça parça kurtarılmış alanların oluşturulmasını hedeflemiştir (EGM, 2004: 4). Yani örgüt bu yıllarda gerilla aşamasına geçmeye çalışmıştır. Gerilla aşaması terör örgütlerinin, özellikle de etnik ayrılıkçı örgütlerin, ulaşmak istedikleri önemli bir stratejik hedeftir. PKK/KCK açısından da durum böyledir. Korkuya hapsedilmiş Kürtlere şefkatle yaklaşma zamanı ve devlete meydan okuma vakti gelmiştir. Bu stratejinin temeli şaşkınlık ve panik halindeki halkı, kurulacak farklı isimlerdeki derneklerle örgüte yönlendirme ve aynı zamanda da devleti aşırı güç kullanmaya iterek güvenlik güçlerinin ne kadar vahşi ve adaletsiz olduğu propagandasını yapmaktır (Bal, 2006: 211). 4. Kongrede bölge halkının sempatisini kazanmaya ağırlık vererek esnek davranmak, bu amaçla devlet yanlısı şahıslar ile köy korucularını kazanma ve tarafsızlaştırma yoluna gidilmesi benimsenmiştir. Bu doğrultuda örgüt, devlet yanlısı şahıslara ve Köy Korucularına af çıkardığını, karşı tavırlarından vazgeçtikleri takdirde kendilerine dokunulmayacağını ilan etmiştir (Bal, 2008: 171). Gerilla aşamasının olmazsa olmazları vardır. Bunlar: Bir toprak parçasına sahip olduğunu veya en azından kendi kontrolünde bir toprağın olduğunu göstermek, kendine gönüllü destek veren geniş bir halk kitlesinin varlığını ispatlamak ve düşman olarak tanımladığı devlet

güçlerine karşı başarılı eylemler yapmaktır. Örgüt bu çerçevede hükümet güçlerine (asker, polis, öğretmen, doktor, mühendisler vb.) karşı yoğun eylemler başlatmıştır. Ancak örgüt, devlet güçleri karşısında büyük zayıflar vermiş ve çatışmayı kaybetmiştir (Bal, 2006: 211).

Aynı şekilde örgüt bağımsız bir toprak parçasına sahip olmak için Kuzey Irak'taki otoriteden yoksun bölgeyi kontrolü altına almaya çalışmıştır. Burada belirli bir toprak hâkimiyeti kurmakla birlikte, adına savaştığını iddia ettiği Kürtler, yani halk yoktur. Bunun gerçekleştirilmesi için Türkiye'den "devletin zulmünden şikâyetçi Kürtlerin" bu bölgeye göçmesi gerekmektedir. Bu göç gönüllü olmamış ve aileler göçe zorlanmıştır. Sonuç olarak yüz binlerce Kürt, Türkiye'nin batısına göç ederken, sadece birkaç bin Kürt Kuzey Irak'a göç ettirilebilmiştir. Aynı minvalde örgüt 1994 yerel seçimlerinde gücünü ve halk desteğini kanıtlamaya çalışmıştır. Örgüt seçim sandıklarına gidilmesini ancak kasıtlı olarak geçersiz oy kullanılmasını istemiştir. Bu seçimlerde bölgede kullanılan oyların, Türkiye ortalamasındaki hata payı çıkarıldığında, %3,5'ta kalması örgütte derin bir hayal kırıklığı yaratmıştır. Çatışma alanlarında yenilgiye uğrayan, Kuzey Irak'a göçü başaramayan ve yerel seçimlerde taban desteğini ispatlayamayan örgüt, tekrar ilk dönemdeki gibi ayrımsız ve yoğun teröre dönme kararı almıştır (Bal, 2006: 211-212). Terörden gerilla aşamasına geçmeyi denediği ikinci dönemde örgüt hem güvenlik güçleri karşısında büyük kayıplar vermiş, hem de halka karşı uyguladığı seçici yumuşak yaklaşım politikasında başarısız olmuştur.

3.5.2.3. 1995-1999 Yılları arası örgüt stratejisi

Örgüt 1995 yılından itibaren intihar saldırıları da dâhil farklı eylemler yoluyla kent merkezlerine yoğunlaşmaya çalışmıştır. Bu dönem "metropol merkezli yoğun terör" olarak isimlendirilebilir (Özeren ve diğerleri, 2012). Bu dönem örgüt açısından dağlardaki yenilgiyi kabul etmek anlamına da gelmektedir. 1995 yılında şekillenen bu dönem Öcalan'ın 1999 yılında Kenya'da gözaltına alınmasına kadar sürmüştür. Artık PKK/KCK terör örgütü Türkler üzerinden Kürt kimliği arayışı içerisine girmiştir. Bu stratejinin temeli, terör eylemlerinin Türkiye'nin batısındaki kentlere taşınmasıdır. Batıdaki kentlerde gerçekleştirilecek olan yoğun terör eylemleri Türk milliyetçiliğini radikalleştirecektir. Dolayısıyla Kürtler adına eylem

yaptığı iddiasıyla olayları üstlenen PKK/KCK, Türk milliyetçiliğinin tepkisini Kürtler üzerine çekecektir. Kızgınlık, öfke ve nefret üzerine inşa edilecek ötekileştirme projesi Kürtleri yalnızlığa itecek ve ötekileştirilen Kürtler de örgüt yanında saf tutacaklardır. Örgüt bu beklentilerle İstanbul, İzmir, Adana, Ankara, Antalya gibi illerde eylemler gerçekleştirmiştir (Bal, 2006: 212).

Türkiye'deki birliktelik yerine, ortak özelliklerin bir kenara atıldığı, küçük farklılıkların dahi dev aynasında öfke seliyle beslendiği bir dönem planlanmıştır. Ancak bu süreç örgütün istediği gibi gelişmemiştir. Bunun gerçekleşmemesinin temel nedeni ise; yüzyıllardan beri aynı kaderi paylaşma, aynı potada erime gerçekliği, örgütün eylemlerinin Kürtler üzerinde istediği etkiyi doğurmaması, Kürtleri ötekileştirememesidir. Örgüt batıdaki eylemleri için gerekli Kürt desteğini bulamamış, polis istihbaratı ve operasyonları örgütün planlı eylemlerinin önemli bir kısmını başlamadan önlemiştir. Tüm ayrılık hamlelerine rağmen, Anadolu'da örgütün istediği ölçüde kutuplaşma ve ayrımcılık yaşanmamıştır. Bu süreci sona erdiren önemli gelişmeler ise, yukarıdakilere ilave olarak, örgütün ikinci adamı Şemdin Sakık'ın yakalanması ve örgüt lideri Öcalan'ın 1999 yılında ele geçirilmesidir. Özellikle Öcalan'ın yakalanması örgüt üzerinde önemli bir şok etkisi yaratmıştır (Bal, 2006: 213). Örgüt Öcalan'ın yakalanması sonrasında karmaşık bir süreç yaşamıştır. Öcalan'ın yakalanmasına müteakip bir kısım intihar eylemleri girişiminde bulunan örgüt, daha çok Kuzey Irak'ta güvenli bölgede toplanmış ve eylemsizlik dönemine girmiştir.

3.5.2.4. 1999-2005 Yılları arası örgüt stratejisi

PKK/KCK terör örgütünün bu dönemi, birbirleriyle çelişen stratejilerin uygulanmaya çalışıldığı dönemdir. Bu karışıklığın önemli sebeplerinden biri örgüt lideri Öcalan'ın yakalandığı andan itibaren; devlete hizmet etmeye hazırım, halkların kardeşliği, akan kanın durdurulmasında üzerime düşeni yapmaya hazırım, demokratik cumhuriyet gibi ifadelerle, hem devlete hem de örgüte yönelik mesajlarıyla ortaya çıkmasıdır (Bal, 2006: 213). Öcalan yakalandıktan sonra örgüt, militanlarına Kuzey Irak'a çıkmaları için emir vermenin yanında eylemsizlik kararı almıştır. Bu kararlar, örgütün inisiyatifinden ziyade tüm şartların örgüt aleyhine gelişmesinin bir sonucu olmuştur. Eylemsizlik sürecini uzun kılan bir başka

gelişme ise, ABD'ye yapılan 11 Eylül terörist saldırılarıdır. Bu saldırılardan sonra küresel güç ABD teröristlere karşı topyekûn bir mücadele ilan etmiştir. Uluslararası alandaki bu hava, teröre müracaat edenlere sıfır tolerans olarak ortaya çıkmış ve örgüt bu rüzgârı üzerine çekmekten çekinmiştir (Bal, 2006: 214). 23-29 Temmuz 1999 tarihleri arasında toplanan PKK Başkanlık Konseyi'nin açıkladığı bildiride "ABD ve AB başta olmak üzere insan hakları ve demokratik adımlarla kendi çıkarlarını esas alarak dünyayı şekillendirmek istiyorlar. Bu yeni durumu kavramadan hiçbir hareket başarılı olamaz. Demokratik uzlaşma dönemi her bakımdan zorunluluk arz etmektedir... PKK'nın mevcut koşullarda şiddet aracılığıyla daha fazla gelişme sağlayamayacağı, tersine daha da zorlanacağı anlaşılmıştır" (Bila, 2004: 125) ifadeleri yer almıştır. Liderinin yakalanması ve uluslararası gelişmeleri değerlendiren örgüt, salt şiddet kullanmasının kendi aleyhine olacağını görmüş ve şiddetin yanında siyasallaşma çalışmalarına hız vermiştir.

2002 yılında gerçekleşen 8. Kongre'de yeni dönem stratejisi olarak meşru savunma stratejisi çerçevesinde hareket edileceği kararı alınmıştır. Özeren ve diğerleri (2012)'ne göre örgütün bu dönemdeki hedefi ise "Demokratik Cumhuriyet" olarak tanımlanmıştır. Bu süreç 2004 sonrası başlayan ve bugüne kadar devam eden yeni bir dönem olarak görülebilir. 2003 sonrası yaşanan gelişmeler ve KCK'ya kadar geçen süreçte silahlı şiddet yerine kitlesel şiddet eylemlerinin veya örgütün deyimiyle serhildan eylemlerinin ön plana çıkarılması amaçlanmıştır.

Örgüt 2003 yılında KONGRA-GEL ismini aldıktan sonra hedef olarak belirlediği "Kürt kültürel kimliğinin tanınması" için kendi güdümünde hareket eden sivil toplum kuruluşlarını ön plana çıkarmıştır. Bu kapsamda yurt içinde sivil toplum kuruluşları vasıtasıyla baskı oluşturulmaya çalışılırken, yurtdışında özellikle AB nezdinde girişimlerde bulunularak, AB'nin desteğini sağlayarak devletin yasal dönüşümlere zorlanması kararlaştırılmıştır (EGM, 2004: 11). Şiddeti terk etmeden siyasallaşma çabalarına hız verilmiştir.

2004 yılından itibaren ise meşru savunma adı altında asimetrik saldırılarla gerçekleştirilen eylemler örgütün varlığını yeniden hissedilir bir noktaya taşımıştır. Bir yandan kırsalda gerçekleştirilen eylemler devam ederken, bir yandan da

demokrasi söylemi ile örgüt siyasal ve toplumsal alana açılma çabası içerisine girmiştir. Bu dönemde belirlenen örgüt stratejisi, meşruiyet kazanmayı ve legal görünümlü faaliyet metotlarını öne çıkarmayı esas almıştır. Örgüt hem bölge halkına hem de devlete bir yandan şiddet eylemleriyle güçlü olduğu mesajını verirken diğer yandan da siyasallaşma çabalarına devam ederek ikili bir stratejiyi aynı anda uygulamaya koymuştur (Özeren ve diğerleri, 2012). Silahlı eylemlerle aynı zamanda siyasi çalışmalara destek verilmiştir.

2004 yılından itibaren örgütü eylem sürecine getiren gelişmeler; Türkiye'nin AB süreci, örgütün iç sorunları, Irak savaşı ve ABD'nin teröre bakışı olarak sıralanabilir. PKK/KCK terör örgütü, lideri Öcalan'ın yakalanması sonrasında Kuzey Irak'ta konuşlanmış ve Türkiye'deki gelişmeleri takibe koyulmuştur. 1999 sonrası örgütün içerisindeki şaşkınlık, intihar eylemlerinin denemesi olarak ortaya çıkmış, ancak bitmişlik psikolojisinin ürünü olan bu eylemler fazla uzun sürmemiştir. Silahlı eylem yapma döneminin önemli ölçüde bittiğini anlayan örgüt siyasallaşma çalışmalarına ağırlık vermiştir. Bu çerçevede çeşitli adlar altında sivil toplum örgütlerini arttıran örgüt, yerel seçimler ve etkilediği yöresel partiler aracılığıyla da Türkiye genel seçimlerini gücünü ispatlayabileceği olimpiyatlar olarak görmüştür. HEP, DEP, DEHAP, HADEP, DTP, BDP gibi örgüt etkisinde siyaset yapan partilerin önemli siyasal argümanları, bölgedeki insanların ekonomik ve sosyal sorunlarını çözmeye yönelik olmamıştır (Bal, 2006: 214).

11 Eylül saldırıları, örgütün eylemsizliğini daha da pekiştirmiştir. Artık örgütün en büyük ümidi siyasal alanda kazanımlar elde etmek olmuştur. 2003 yılına gelindiğinde 1 Mart tezkeresinin TBMM'de kabul edilmemesi sonucu Türk-ABD ilişkilerinde oluşan gerilim, PKK açısından yeni bir canlanmanın işaretlerini vermeye başlamıştır. Yılmaz (2012: 7)'a göre tezkerenin reddedilmesinden sonra Irak'ın kuzeyinde tüm Kürt kartlarını oynamakta serbest hale gelen ABD sadece Kürdistan projesi için Kürt gruplarla birlikte PKK'yı desteklemeye başlamıştır. Bu destekle birlikte PKK, teşkilatlanmasını, mali ve lojistik destek durumunu, insan kaynaklarını, eğitimini ikame ederek tekrar toparlanmaya başlamıştır. Ayrıca bu süreçte birçok eylem planlama, icra etme ve sonrasında tekrar güvenli bir bölgeye çekilebilme imkânına kavuşmuştur.

3.5.2.5. 2005 Yılı ve sonrası örgüt stratejisi

Özellikle örgüt lideri Öcalan'ın yakalanmasından sonra başlayan siyasallaşma çabaları, 2005 yılında yapılan 11. Kongre sonucunda KKK yapılanmasına geçişle birlikte hızlanmıştır. Ama örgüt siyasallaşmaya çalışırken silahı kesinlikle bırakmamış ve silahlı siyaset demek olan “terör” eylemlerine devam etmiştir.

Öcalan'ın yakalanması sonrasında, 7. Kongre ile birlikte Demokratik Siyasal Mücadele söylemi gelişmiş ve bunun sonucunda “Meşru Savunma Stratejisi” oluşmuştur. Özcan (2012: 73-74)'a göre Meşru Savunma Stratejisi, “siyasi kuvvet olarak halk serhildanları” (siyasi boyut) ve “silahlı savunma gücü olarak gerilla taktiği” (askerî boyut) olmak üzere iki temel taktiğin birleşiminden oluşan; pasif, aktif ve topyekûn savunma aşamalarını içeren bir strateji olarak tanımlanmıştır.

Irak işgali sırasında ve sonrasında ABD'nin sadece kendi teröristlerinin peşinde koşmayı strateji olarak benimsemesi, PKK/KCK terör örgütünü hedefi dışında tutmasını sonuç vermiştir. Bu durum örgütü rahatlatmış ve tekrar toparlanma açısından ateşleyici olmuştur. Örgütün üst düzey militanlarından Murat Karayılan açık bir şekilde “ABD kendi menfaatleri çerçevesinde PKK'ya operasyon yapamaz, çünkü Irak'taki müttefiki olan Kürtleri karşısına almak istemez” demiştir. Ancak örgüt açısından olumlu olan bu durum 2006 yılından itibaren hızla değişmeye başlamıştır. Bunun üzerine telaşa kapılan Karayılan, Amerika'nın bu kararlılığını zayıflatmak için “7000 militanı” ile ABD'nin emrinde olduğu açıklamasını yapmıştır (Bal, 2006: 216). Dolayısıyla PKK/KCK terör örgütünün, ABD'nin Ortadoğu ve kendisi ile ilgili tutum ve politikalarını yakından takip ettiğini ve buna karşı politikalar ürettiği görülmektedir.

Irak Savaşından sonra toparlanan örgüt 2004 yılından 2009 yılına kadar saldırılarını arttırarak devam ettirmiştir. Bu yıllarda örgüte karşı operasyonlar da sürmüştür. 2009 yılı Mayıs ayında örgüt tek taraflı ateşkes ilan etmiştir (“PKK kaç defa ateşkes”, 2013). 2009 yılı Temmuz ayında hükümet “Kürt Açılımı” başlatacağını açıklamıştır. 17 Ekim 2009 tarihinde Habur'dan giriş yapan PKK'lılar, Habur'a getirilen savcılar tarafından sorgulanmış, “Öcalan'ın emri ile geldiklerini ve

pişman olmadıklarını” söyledikleri halde serbest bırakılmışlardır. Habur girişleri hükümet için fiyasko, Öcalan için muazzam bir propaganda aracı olmuş, on binlerce PKK sempatzanı Habur’dan Diyarbakır’a kadar yollara dökülerek törenler düzenlemiştir (Yılmaz, 2012: 9). PKK militanları adeta birer kahraman gibi karşılanmış ve bu durum, Türkiye kamuoyunda şok etkisi yaratmıştır.

Habur olayı müzakere sürecini bir süreliğine kesmiştir. Fakat sonrasında müzakereler devam etmiştir. 2010-2011 yılları arasında PKK/KCK terör örgütü ile hükümet, hakem devlet nezdinde Oslo görüşmeleri yapmıştır. Oslo görüşmelerinde terör örgütüne dört şey vaat edilmiştir; 1- Öcalan’ın salıverilmesi, 2- Özerk bölge ilan edilmesi, 3- Dağdaki teröristlere özerk bölgede polis olma imkânı verilmesi, 4- Bölgeye BM gözetimi. Ancak, PKK/KCK kendini silahtan arındırmamış, terör olayları artarak devam etmiştir. Terör örgütü ile müzakere devam ederken, 04 Mayıs 2011 tarihinde Başbakanın konvoyuna Kastamonu’da silahlı saldırı yapılmış ve 14 Temmuz 2011 tarihinde Silvan’da 12 asker şehit edilmiştir (Yılmaz, 2012: 10-11). Silvan saldırısının olduğu gün, DTK (Demokratik Toplum Kongresi) Diyarbakır’da tek taraflı olarak “Kürt halkının demokratik özerkliği”ni ilan etmiştir (“DTK’dan demokratik özerklik”, 2011).

Vaat edilenlerin gerçekleşmediği iddia edilerek, terör örgütü tarafından seçimlere kadar ilan edilen “eylemsizlik” süreci iptal edilmiştir. 27 Ekim 2011’de Öcalan’ın talimatı ile “Devrimci Halk Savaşı” adı verilen ayaklanma stratejisi uygulanmaya başlanmıştır. 28 Aralık 2011 tarihinde meydana gelen Uludere olayında 34 kaçakçının terörist zannedilerek uçaklarla vurulmasından sonra terör örgütüne yönelik operasyonlar azalmış ve sonrasında bitmiştir (Yılmaz, 2012: 11). Daha sonra müzakere dönemi tekrar başlamıştır.

12 Eylül 2012’de Öcalan üzerindeki tecridin kaldırılması için cezaevlerinde süresiz-dönüşümsüz açlık grevi başlatılmıştır. Bu açlık grevi 67. günde Öcalan’dan gelen çağrı ile sona ermiştir. Sonrasında Başbakan Erdoğan, TRT’de katıldığı bir programda Öcalan ile İmralı’da görüşüldüğü açıklamasını yapmıştır. Yeni Çözüm süreci olarak adlandırılan bu dönemde -3 Ocak 2013’te- Ahmet Türk ve Ayla Akat, İmralı’ya giderek Öcalan’la görüşmüştür (“PKK kaç defa ateşkes”, 2013). 21 Mart 2013 tarihinde Öcalan, yayınladığı Nevruz mesajında örgüte ateşkes ve sınır

dışına çekilme talimatı vermiştir. Dönemin PKK/KCK terör örgütü Yürütme Konseyi Başkanı terörist Murat Karayılan tarafından 23 Mart'ta ateşkes kabul edilmiş ve “parlamento ve hükümet komisyon oluşturup yasal zemini hazırlarsa geri de çekiliriz” denilmiştir (“PKK ateşkes ilan etti”, 2013).

Suriye’de devam eden iç savaşta PKK/KCK terör örgütünün Suriye yapılanması olan PYD, ele geçirdiği bölgelerde kendi yönetimini kurmuştur. Bu bölgelerden Ayn-El Arab (Kobane)’ta IŞİD terör örgütü ile mücadele etmiştir. 2014 yılı Ekim ayında birçok ilde meydana gelen ve 40 kişinin ölümüyle sonuçlanan Kobane eylemleriyle örgüt, şiddeti şehirlere taşıdığını ispatlamıştır. Örgütün dağda militan kadroları olduğu gibi şehirde de silahlı ve bombalı saldırılar gerçekleştirecek militanları olduğu ortaya çıkmıştır. Bu eylemler de Öcalan’dan gelen çağrı üzerine son bulmuştur.

Özeren ve diğerleri (2012)’ne göre “Şiddet Destekli Siyasallaşma Stratejisi” olarak da tanımlayabileceğimiz bu yaklaşımın yansıması, terör örgütünün kırsalda ve kent merkezlerinde gerçekleştirdiği silahlı eylemler ile KCK çatısı altında bulunan DYGM (Demokratik Yurtsever Gençlik Meclisi) gibi yapıların gerçekleştirdiği eylemleri (molotoflama, araç yakma, tehdit, taş atma vb.) içermektedir. Örgüt, DTK aracılığıyla da bir taraftan “demokratik çözüm çadırları”, “çadırda Cuma ve Teravih namazları” gibi oluşumlarla siyasallaşmaya çalışırken, diğer yandan demokratik özerkliğin alt başlıkları olan vergi vermeme, ayrı bayrak, alternatif hukuk sistemi gibi talepleri dillendirmektedir. Bunun yanı sıra, KCK yapısı şiddet eylemlerine ağırlık vererek, siyasal düzlemdeki söylemleri şiddet yoluyla desteklemeye ve realize etmeye çalışmaktadır. Kimi zaman aynı anda kimi zaman da birbiri ardına uygulamaya konulan bu ikili strateji; halk tabanını kontrol altında tutarak inisiyatifin örgütün elinde olduğu imajını oluşturmayı hedeflemiştir. Bu dönemde PKK/KCK siyasallaşma ile silahlı eylemleri birlikte götürmüştür. PKK/KCK terör örgütü son dönemde eylemlerini arttırarak uluslararası alanda özellikle Suriye krizi ile oluşan konjonktürü avantaja dönüştürmeye çalışmaktadır. Örgüt, kendi baharını oluşturma ve Türkiye’de Suriye benzeri görüntüler verme çabasına girmiştir. Örgüt bu eylemleriyle hem KCK operasyonlarından dolayı kaybettiği kent tabanını yeniden kazanmayı hem de sansasyonel eylemleriyle ülke

içinde kaos çıkartarak “devrimci halk savaşını” iç çatışma yoluyla gerçekleştirmeyi hedeflemektedir.

Günümüz itibariyle baktığımızda 1991 yılında gerçekleştirilen Bonn ve Stockholm Konferanslarında “Kürt Sorununun Çözümü” için saptanan ilkeler doğrultusunda hareket edildiği iddia edilebilir. Bu ilkelere göre “...mücadele stratejisi olarak da, temel insani ve demokratik haklar, kültürel özerklik, idari özerklik, federasyon ve bağımsızlık gibi aşamaları içeren bir yol önerilmiştir” (EGM, t.y.: 176). Örgüt KCK yapılanması ile yasama, yürütme ve yargı organlarını oluşturan bağımsızlık/özerklik kurumlarını kurmuş ve bölgede yerleştirmiştir. Bundan sonraki aşamaların federasyon ve bağımsızlık olacağı anlaşılmaktadır.

Örgüt birçok kez tek taraflı ateşkes ilan etmiş ve silah bırakacağını açıklamış ama hiçbirini hayata geçirmemiştir. Örgüt geri çekilmediği gibi militan kadrolarını arttırmış, KCK yapılanmasının sonucu olarak Doğu ve Güneydoğu’da fiilî olarak devletleşme çabalarına hız vermiştir. Güneydoğu’da mahkemelerini kurmuş, asayiş birimlerini oluşturmuş ve örgüte destek vermeyenleri öldürmek de dâhil çeşitli baskılar uygulamıştır. Psikolojik üstünlük örgüte geçmiştir. Örgüt ve lideri Öcalan bu süreçle birlikte devlet tarafından doğrudan ve aleni olarak muhatap alınmaya başlamıştır. Bu ise örgütü devletle aynı seviyeye getirmiş ve örgüt bir anlamda bütün Kürtlerin temsilcisi olarak kabul edilmiştir. Sürece baktığımızda örgüt elindeki silahları bırakmamış, tabanını genişletmiş, Güneydoğu’da devlete alternatif bir otorite tesis etmiştir. PKK/KCK terör örgütü uluslararası ve ulusal konjonktüre göre strateji ve taktik değiştirmiştir. Bu değişimleri kendi açısından amacına ulaşmak için fırsat olarak görmüş ve değerlendirmeye çalışmıştır. Veya aleyhine bir durum ortaya çıkmışsa en az zararla atlatmaya çalışmıştır. PKK/KCK terör örgütünün gelişim sürecinde bunun birçok örneği mevcuttur.

4. PKK/KCK TERÖR ÖRGÜTÜNÜN ALGI YÖNETİMİ ÇALIŞMALARI

Bu bölümde PKK/KCK terör örgütünün algı yönetimi çalışmaları ele alınmıştır. Çalışmanın sınırlarını belirlemek adına örgütün “temsil ettiği kitle, amacının ne olduğu, meşruiyeti, demokratik hakların kazanılmasındaki rolü, tanımlanması ve şiddet karşıtı görünmesi, lideri Abdullah Öcalan” hakkında uyguladığı algı yönetimi çalışmaları incelenecektir. Meşruiyeti, temsil ettiği kitlesi ve tanımlanması örgütün en temel sorunsalları olduğundan çalışma konusu olarak seçilmiştir. Sık sık medyada üst düzey militanların “bağımsız bir devlet istemiyoruz” şeklindeki haberleriyle karşılaşılmaktadır. Bunun sebebi ise örgüt lideri Öcalan’ın, yakalanmasından sonraki söylem değişikliğidir. Bu nedenle örgütün amacı konusundaki algı yönetimi çalışmaları da ele alınmıştır. Türkiye’de demokratikleşme arttıkça, örgütün istismar alanı daraldığı ve günümüzde demokratik değerler çok ön plana çıktığı için örgüt, şiddet karşıtı gibi görünmeye çalışmakta ve terör örgütü listelerinden çıkarılmayı talep etmektedir. Örgütün özellikle kendi tabanı ve Kürt kökenli vatandaşlara yönelik olarak yaptığı “30 yıllık mücadele sonucunda bu hakları kazandık” şeklindeki algı yönetiminin de kritik bir öneme sahip olduğu değerlendirilmektedir. Özellikle 2009 yılındaki Demokratik Açılımdan itibaren terör örgütü lideri adeta “barış isteyen akil adam” rolüne büründürülmüş, Nelson Mandela’ya benzetilmeye çalışılmış ve dünya tarihinin en kanlı örgütlerinden olan PKK/KCK terör örgütünü kurduğu ve on binlerce insanın ölümüne yol açtığı gerçeği unutturulmaya çalışılmıştır.

Volkan’a göre çoğu, yaşam boyu birbirini hiç görmemiş insanların (bu sayı milyonlara ulaşabilir), ortak değerler ve aynı olma duygusunu yaşaması “geniş grup kimliği” adı altında adlandırılabilir. Erikson’un tanımladığı “Pseudospeciation (Yalancı Türleşme)” kavramı, Volkan’ın tanımladığı geniş grup kimliği ile örtüşmektedir. Örnek olarak; eski çağlarda yaşayan insanlar, kendi kimliklerini diğer kimliklerden ayırt etmek ve diğer kimliklere daha üstün olduğunu göstermek için farklı hayvan postları ve kuş tüyleri kullanmışlardır. Yani bu sembollerin kullanılma amacı, her bir kimliğin diğer kimlikleri yalancı, kendi kimliğini ise salt olarak doğru algılaması isteminden kaynaklanmaktadır. Aslında şu andaki durum da farklı değildir. Dünyanın birçok yerinde insanlar, diğer kimlikleri küçümseyerek Biz/Onlar ayrımı yapmaktadırlar. Sonuç olarak diğerleri ötekileri kimlik uğruna

gözünü kırpmadan öldürmektedirler. Kısaca ifade etmek gerekirse, geniş grup kimlik algısı ile ortak bir terör algısı yaratılabileceği düşünülmektedir (aktaran Hügöl, 2011: 8).

Toplumsal algıların yukarıda anlatılan süreçler ile oluşması, toplumsal algı ve kimliklerde, farklı ve hayati öneme haiz duygusal sonuçlar doğurmaktadır. Bu açıdan, mağdurluk psikolojisi ve bunun yansımalarını ele almanın, konuyu irdelemek açısından önemli olacağı değerlendirilmektedir. Bireyler, yansıtma ve yer değiştirme mekanizmaları ile paylaşılmış olumlu hazneleri “biz”, olumsuz hazneleri ise “ötekiler” şeklinde ayrıma tabi tutar. Bu süreçte bireyde, bireysel ve etnik kimlik adı altında iki kimlik oluşur. Birey artık bu andan itibaren etnik kimliğinin sınırını korumaya çalışır. İşte bireyleri “ötekiler” diye tanımladığı gruplar ile yakınlaştırmaya çalışmak veya aynısınız demek, bireyin farklı olma arzusunu daha da çok kamaştırır ve etnik kimliği daha da belirgin hale gelmeye başlar. Birey artık yaşadığı paylaşılmış aşağılanma ve mağdur olma gibi olumsuz duyguları nesilden nesile aktarır. Başka bir ifade ile geniş gruptaki insanların bireysel güvenlik duygularının başka bir geniş grup tarafından tahrip edilmesi ile mağdurluk duygusu oluşur (aktaran Hügöl, 2011: 9-10). Mağdurluk duygusu, yani bu onur kırıcı olayların paylaşılmış olumsuz duyguları, “Seçilmiş Travma” kavramı altında öncekilerden sonrakilere aktarılır. Örnek olarak Yunanlılar için 1071 ile 1453, Sırpalar için ise 1389 Kosova Meydan Savaşı “Seçilmiş Travma”dır Tabi ki “Seçilmiş Travmalar” nesilden nesile aktarılırken yeni travmalar ile birleşip yeni boyutlar ve anlamlar kazanabilir. Kürtlerin tarih boyunca yönetimlere karşı yaptığı isyanlar ve bunun sonucunda aldığı tepkiler onların seçilmiş travmalarıdır. Bununla birlikte çoğunlukla Kürt kökenli vatandaşların yaşadığı bölgelerde tedbir olarak alınan sıkıyönetim ve olağanüstü haller, onların seçilmiş travmalarının pekişmesine ve etnik kimliklerine daha da sıkı sarılmalarına neden olmuştur (Çevik, 2010: 53-57). Ortak değerlere ve kimliğe vurgu yapılması gerekirken farklılıklar ön plana çıkarıldığı ve travmaları pekiştirecek durumlar oluşturulduğu için etnik kimlikler daha önemli hale gelmiştir.

PKK terör örgütü, psikolojik savaş tekniklerini, kendi amaçlarına ulaşmak için kullanmıştır. Örnek olarak 7-24 Şubat 1990 tarihleri arasında yapılan PKK terör örgütünün sözde 2. Konferansında alınan ve “Düşmana Karşı Yürütülecek

Psikolojik Savaşa İlişkin Kararlar” başlığı altında yer alan bazı hususlar aşağıda sunulmuştur. Bunlar (MGK, 1994: 247-248):

- İçinde gerçekler olan ve düşmanı manevi yönden çökertmeyi hedefleyen propagandalar daha çok, kitleler aracılığıyla yayılmalı,
- Sahte eylem ya da faaliyet planları hazırlayarak düşmanın eline geçmesi sağlanmalı,
- Açığa çıkarılan ve etkisizleştirilen ajanlar aracılığıyla düşmana yanlış bilgiler aktarılmalı,
- Düşmanın siyasi ve askerî yöneticilerinin zayıflıkları tespit edilerek kontrol altında tutulması sağlanmalı,
- Düşman güçleri içinde örgütlü olduğuna dair imaj yayılmalı,
- Düşman güvenlik güçleri içinde bulunan Kürt kökenli öğeler aracılığıyla güvensizlik, inançsızlık, cesaretsizlik yayma gibi amaçlar için propaganda yapılmalı,
- Kitleler aracılığıyla sahip olunan güç abartılıp yayılmalıdır.

Psikolojik Savaş kapsamında alınan bu kararların 1990 yılında alındığı düşünülürse, örgütün erken bir zaman diliminde algı yönetimi çalışmalarına başladığı söylenebilir.

4.1. PKK/KCK Terör Örgütünün Temsil Ettiği Kitleye Yönelik Çalışmaları

PKK/KCK terör örgütü kuruluşundan bu güne, başta Türkiye’de yaşayan Kürt vatandaşlar olmak üzere tüm Kürtleri temsil ettiği iddiasındadır. Bu iddiası tüm örgütsel metinlerde ve üst düzey militanların açıklamalarında görülmektedir. Bu iddiası aslında ulaşmak istediği nihai hedefi olarak da görülebilir. M. A. Bal (2008: 187)’a göre örgüt diğer Kürt grupları da yanına çekerek Ortadoğu’da bir güç odağı oluşturmak ve Kürt halkına kültürel ve birtakım siyasi haklar sağlama söylemleriyle Kürt halkının tek savunucusu ve sözcüsü olmayı hedeflemektedir.

PKK’yla ilgili ilk temel örgütsel metin olan “Kürdistan Devriminin Yolu” isimli broşürde, Kürdistan Devrimi’nin hedefi olarak “Kürt halkının siyasi bağımsızlığını

gasp eden, Kürt dili, tarihi ve kültürü üzerinde tam bir yok etme işlevini sürdüren, üretim güçlerini tahrip ve talan eden Türk sömürgeciliği” (Öcalan, 1993: 121) belirlenmiştir. Örgütün Kürdistan’dan kastı Türkiye, Irak, İran ve Suriye topraklarının bir kısmını içeren ve yoğunlukla Kürtlerin yaşadığı bir coğrafyadır (Öcalan, 1993: 127). Örgüt birinci planda Türkiye sınırları içinde olan ve “Kuzey Kürdistan” olarak tabir ettiği alandaki Kürtlerin, ikinci planda ise tüm Kürtlerin sömürüldüğünü ve onların hakları için mücadele ettiğini iddia etmektedir.

Öcalan PKK’nın Yeniden İnşa Kongresi’ne gönderdiği politik raporda “Kürtlerin bundan sonra stratejik rollerini başta ABD, İsrail olmak üzere her devlet ve güçle değerlendirebilecekleri gözden uzak tutulmamalıdır” (Şafak, 2005: 109) diyerek PKK’nın diğer güçler ile işbirliği yapabileceğini söylemiştir. Fakat cümlesine “Kürtler” diye başlamıştır. Öcalan (2005: 28) KCK Sözleşmesi Önsözünde “Demokratik Konfederalizm, Kürt halkının kendi demokrasisini kurma ve kendi toplumsal sistemini organize etme hareketidir” demektedir. Aynı şekilde 2005 yılında yapılan PKK’nın Yeniden İnşa Kongresi açılış konuşmasında “PKK hareketi Kürdistan halkını yok olmanın eşiğinden kurtararak adeta var etti. Kürt halkını ölüm döşeğinden çıkartarak özgürlüğünü ve kurtuluşunu sağlayacak duruma getirdi” (Serxwebun, Nisan 2005: 5) demiştir. Yukarıdaki örneklerde görüldüğü gibi örgüt tüm metinlerinde tartışmasız olarak Kürtlerin temsilcisi olduğunu iddia etmektedir.

2011 yılında yapılan Kongra-Gel 8. Genel Kurulu sonrasında yapılan açıklamada “...Egemen güçlerin bugüne kadar uyguladığı şiddet politikalarının iflasına rağmen Türk devletinin ve destekçisi küresel güçlerin *Kürt sorununda* yeniden şiddet politikasına yönelmeleri, *Kürt halkı* için bir varlık-yokluk sorununu gündeme getirmiş bulunmaktadır. Bu açıdan yeni dönem, bir yandan başarı ve zafer koşullarını bağrında taşıırken öbür yandan dayatılan imha ve tasfiye sürecinin iç içe yaşandığı tarihsel bir dönemdir” denilmiştir (“Kongra-Gel 8. Genel Kurulu”, 2011). Bu açıklamada PKK/KCK terör örgütüne karşı yapılan operasyonlar “Kürt Sorununda şiddet politikaları” olarak gösterilmiş ve bu operasyonların tüm Kürt halkına yapıldığı ifade edilmiştir. Terör örgütü olan PKK/KCK kendisini Kürt Sorunuyla ve dolayısıyla Kürt halkıyla özdeşleştirmeye çalışmaktadır. Bu şekilde

hem tüm Kürtleri temsil ettiğini iddia etmekte ve aynı zamanda meşruiyet kazanmaya çalışmaktadır.

Örgüt, tüm Kürtleri temsil ettiği ve tüm Kürtler adına hareket ettiği iddiasını bugün de sürdürmektedir. PKK/KCK terör örgütü 01.02.2015 tarihli açıklamasında "...Kürdistan direniş şehitlerinin anılarını yaşatmak ve *Kürtlere* düşman olan güçleri tarihi yenilgiye uğratmak için..." ("Halklarımıza ve Kamuoyumuza", 2015) ifadesini kullanarak; Kürtler adına hareket ettiğini, Kürtler için savaştığını belirtmeye çalışmaktadır.

Örgüt bütün Kürtleri temsil ettiği iddiasını o kadar ileri götürmektedir ki, aynı zamanda örgüt lideri Öcalan'ın da "her alanda bütün halkı temsil eden Önderlik kurumu" (KCK sözleşmesi md.11) olduğunu iddia etmektedir. 2008 yılında yapılan PKK 10. Kongresinde alınan kararlarda "Önderliğimizin özgürlüğü parti militanlarının elindedir. Bu açıdan bunun bilinciyle hareket ederek tüm gücünü seferber etmek ve Önderliği özgürleştirme kararlılığı içinde olmak, her partili için en kutsal özgürlük yeminidir. Dolayısıyla "Her şey Önderliğimizin Özgürlüğü İçin!" şiarına bağlılık esastır" ifadeleri bulunmaktadır (PKK 10. Kongre Belgeleri, 2008: 104). 2013 yılında yapılan Kongra-Gel'in 9. Genel Kurulu Sonuç Bildirgesinde "Önder Apo'nun sağlığını, güvenliğini ve özgürlüğünü sağlamayı varoluşumuzun, geleceğimizin ve özgürlüğümüzün esası olarak ele almış ve bu temelde mücadeleleri yükseltme kararlılığını ortaya koymuştur" ("Kongra-Gel Genel Kurulu", 2013) ifadeleri yer almaktadır. Örgüt tüm Kürtleri temsil ettiğine göre örgüt lideri de tüm Kürtlerin lideri olmakta ve bu mantık örgüsüne dayanarak Kürtlerin özgürlüğünün "önderliğin" özgürlüğüne bağlı olduğu ifade edilmektedir. Aslında PKK/KCK terör örgütünün birincil hedefi olarak Öcalan'ın özgürlüğünü koyması bile tüm Kürtleri temsil ettiği iddiasıyla çelişmektedir.

2013.04.25 tarihli BBC'nin internet sitesinde PKK terör örgütünün ne zaman ve nasıl geri çekileceğini konu eden bir haberde muhabir, "...Erbil'de yaşayan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı bir Kürt'le konuşuyorum. 'Hepsi iyi güzel de çekilme karşılığında biz ne alacağız? O kadar insan niye ölmüş dağda? On binlerce Kürt zindanda. Öcalan 1999'dan beri zindanda. Devlet onunla direkt temas kurmalı, Öcalan serbest kalmalı' diyor..." ("Gözler Kandilde", 2013) şeklinde ifadelerde

bulunmuştur. Muhabire konuşan şahıs zaten “...geri çekilme karşılığında biz ne alacağız?” diyerek kendisini PKK/KCK terör örgütü tarafında konumlandırmıştır. Burada bahsedilen düşünceler, ortalama bir PKK/KCK terör örgütü mensubunun veya sempatizanının fikirleridir. Fakat metinde bu konuya hiçbir atıf yapılmamakta, fikirlerini söyleyen şahsın “Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı” olduğu vurgulanmaktadır. Yani Türkiye’de yaşayan ortalama bir Kürdün fikirleri ve taleplerinin de bu minvalde olduğu izlenimi yaratılmaya çalışılmıştır.

2014 yılı Aralık ayında televizyon programcısı Şirin Payzın’ın, KCK/PKK terör örgütünün bir anlamda yasama organı olan Kongra-Gel Başkanı Remzi Kartal ile yaptığı söyleşide, 6-7 Ekim’de Ayn El-Arap (Kobane) sebebiyle çıkan sokak olaylarıyla ilgili olarak Kartal “...Olayların tek nedeni var, ‘Kürtler, AKP adım atmadığı için sokağa çıkıyor’. Ayrıca, sokakta şiddeti kullanan Kürtler değil iktidar. Polisiyle, polisin şiddetiyle anti demokratik yasalarıyla... Halkın, örgütlenme ve demokratik eylem hakkını kullanmaya hakkı var. Bunu sokak şiddetine dönüştüren baskıcı iktidardır. Biz yani Kürtler öz savunma hakkımızı kullandık...” demiştir. Aynı söyleşide “...Kürtler demokratik ve seküler, kadınların özgürlüğünü öne alan bir mücadele içinde. Gittikçe daha da demokratikleşen ve bütün Türkiye’yi kapsayan mücadelemiz var...” (“6-8 Ekim Kobani Olayları”, 2014) şeklinde beyanda bulunmuştur. Tüm ropörtajında da aynı dili kullanarak Kürtler ile PKK/KCK terör örgütünü özdeşleştirmiştir.

PKK’nın faaliyet yürüttüğü Suriye, Irak ve Türkiye’de Kürtlerin büyük çoğunluğu Sünni ve Şafi’dir. Özellikle Türkiye’de Kürt kökenli vatandaşların yaşadığı bölgelerde dinin birey ve toplum üzerindeki etkisi, diğer bölgelere göre çok daha güçlüdür. Bölge halkı dindardır. Fakat PKK’nın hem legal hem de illegal kanadında faaliyet yürüten üst düzey mensupları Sosyalist gelenekten gelmektedir. Bu nedenle Kürt kökenli vatandaşlar ile legal/illegal Kürt siyasi hareketinde faaliyet yürüten kadrolar arasında dini inançlar bağlamında bir doku uyumsuzluğu vardır. Nitekim PKK’nın dağ kadrosunda faaliyet yürüten 300 örgüt mensubu üzerinde yapılan anket çalışması, dini inançları konusunda önemli ipuçları vermektedir. Ankette, “En beğendiğiniz dini önder kim?” sorusuna cevap verenlerin %34’ü Zerdüş olduğunu ifade etmişlerdir. Sıralamada, Hz. İsa’nın ardından Mani ve son olarak da Hz. Muhammed’in zikredilmesi son derece dikkate

değerdir (Alkan, 2012). Bu hususu teyit eden bir diğer örnek; Öcalan Ekim 1990 çözümlemeleri isimli konuşmasında "...Nakşicilik İslam içinde en geri kolu temsil eder ve bu Kürdistan'ın en gerici ve din görüntülü ideolojisidir. Bu tarikatın buradaki işlevi; İdris-i Bitlisî döneminden bu yana bir ajanlıktır" gibi ifadelerde bulunmuştur (Aydın, 1992: 182). "Öcalan: Köleci dönemde bir milli direnme ideolojisi görevi gören Zerdüş dininin ortadan kaldırılmasıyla Kürtler manevi alanda da işgale uğradı. İslamiyet Kürt'ün beyninde ve yüreğinde milli inkârı hazırlayan ve kaleyi içten fethetme rolünü oynayan Truva atı gibidir" (aktaran Özcan, 1999). Örgütün temsil iddiasında olduğu Kürtlerle genel olarak din konusunda da uyumsuzluğu olduğu görülmektedir.

2009 yılında Türkiye genelinde yapılan bir anket çalışmasında "Abdullah Öcalan ve PKK'nın siyasi fikirleri Türkiye'deki tüm Kürtleri temsil ediyor mu?" sorusuna, katılımcıların %37,4'ü tüm Kürtler ve Öcalan/PKK arasında temsil bağı görürken, %50,1'i temsil bağına varlığına karşı çıkmaktadır. Etnik kökene göre bakıldığında ise araştırmaya katılan Kürtlerin %38,1'i ve Türklerin %37,1'i doğrudan bir temsil görürken, doğrudan temsilin atfedilmediği oran Kürtler'de %42,7 Türklerde ise %51,8'dir (Seta, 2009: 108-116). Bu bilimsel çalışmanın sonucuna baktığımızda PKK/KCK'nın tüm Kürtleri temsil etmek bir yana, Kürtlerin çoğunluğu tarafından kabul görmediği ortaya çıkmaktadır.

2009 yılında Türkiye genelinde yapılan bir anket çalışmasında, PKK/KCK terör örgütüne yakınlığıyla bilinen DTP (Demokratik Toplum Partisi) ile ilgili "Size göre, DTP'nin siyasi fikirleri Türkiye'deki tüm Kürtleri temsil ediyor mu?" sorusu sorulmuştur. Bu soruya cevaben araştırmaya katılanların %38,1'i DTP'yi tüm Kürtlerin temsilcisi olarak görürken, buna karşılık olarak %50 gibi yüksek bir oran, DTP ve Kürtler arasında doğrusal bir temsil gücü olmadığını düşünmektedir. Kürt kökenlilerden DTP'nin tüm Kürtleri temsil ettiğini öne sürenlerin oranı %46,4 iken, "Hayır, temsil etmiyor" diyenlerin oranı %41'dir (Seta, 2009: 113). Yukarıda bahsedilen DTP'nin bile Kürtlerin çoğunluğunu temsil etmediği ortadadır. Üstelik bir siyasi parti olan DTP her ne kadar PKK/KCK terör örgütüne yakınlığıyla bilinse de, legal bir siyasi parti olması ve legal alanda faaliyet göstermesinden dolayı bu partiye destek veren her vatandaşın doğrudan PKK/KCK terör örgütüne ve örgütün her türlü eylemine destek verdiği iddia edilemez. Konda (2011: 87) araştırmasına

göre 2010 yılı itibariyle 18 yaş üstü Türkiye nüfusunun yüzde 76,74'ünü Türkler, yüzde 14,74'ünü Kürtler ve Zazalar, yüzde 8,5'ini ise diğer etnik kökenlerden olanlar oluşturmaktadır. Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde yoğun olarak Kürt vatandaşlarımız yaşamaktadır. Bu doğrultuda baktığımız zaman PKK/KCK terör örgütüne yakınlığıyla bilinen DTP 2009 yılı yerel seçimlerinde Doğu Anadolu Bölgesi'nden %25,2; Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nden ise %28,7 oranında oy alabilmiştir (Arınç, 2010). Bu rakamlar bile basit olarak örgütün tüm Kürtler tarafından desteklenmediği, aksine Kürtlerin çoğunluğu tarafından destek görmediği açıkça ortaya çıkmaktadır.

Bireylerin toplumsal yapılar içerisinde bir araya gelmeleri, birtakım ortak değer ve anlam alanları yaratmalarıyla olanaklıdır. Bu da simgelerin/sembollerin paylaşımı yoluyla gerçekleşir (İnceoğlu, 2011: 95). PKK/KCK terör örgütü bu hususu çok iyi değerlendirip simge şahıslar, nesneler ve olaylar oluşturarak ilk etapta örgüt tabanını ortak bir paydada buluşturmaya, sonrasında ise tüm Kürtleri ortak bir anlam alanında buluşturarak örgüt ile Kürtleri özdeşleştirmeye çalışmaktadır. Bu kapsamda tüm Orta Asya Halkları tarafından kutlanan ve baharın gelişini müjdeleyen Nevruz, örgüt açısından başarılı sayılabilecek bir algı yönetimi çalışmasıdır. Örgüt Nevruz'u Kürtlere has bir bayrammış gibi kutlamakta ve bunun tüm Kürtlerin bayramı olduğunu ifade etmektedir. Nevruz'u "Newroz" şeklinde simgeleştirip; kutlamalarda örgüt lideri ve ölmüş militanların fotoğrafları ile flama ve sözde bayrakları kullanarak tüm Kürtlerin, örgüt ve örgütün değerleri etrafında toplanmasını sağlamaya çalışmaktadır. Bu faaliyetler aynı zamanda Türkiye ve uluslararası kamuoyuna örgütün tüm Kürtleri temsil ettiği algısını yerleştirmeyi amaçlamaktadır.

2015 yılı Ocak ayında bir araştırma şirketinin sahibi olan Özer Sencer, röportajda "Oslo ve sonrasında MİT ile Öcalan arasında neler konuşulduğunu kamuoyu bilmiyor, Kürt politikacılar ve Türk yöneticiler biliyor. Orada hangi konularda konsensüs oluştuğunu bilmiyoruz. Ama Kürtlerin talepleri açık: Öcalan serbest bırakılacak, dağdaki PKK militanları gelecekler ve siyasete girecekler, güneydoğuda öz yönetim ya da özerklik hayata geçecek..." ("Kürtler net hükümet kararsız", 2015) şeklinde ifadeleri bulunmaktadır. Bu ifadelere bakıldığında, PKK/KCK terör örgütünün, tüm Kürtleri temsil ettiği yönündeki algı yönetimi

çalışmalarında başarılı olduğu söylenebilir. Çünkü “Kürtlerin talepleri” olarak nitelenen taleplerin hepsi, örgütün öncelikli olarak talep ettiği ve dokümanlarında yer verdiği hususlardır.

Örgütün Kürtleri temsil iddiasına bir başka açıdan bakacak olursak, İ. Bal (2012)’a göre artık örgüt aklının Kürtlerin hak ve özgürlük taleplerinden beslenen bir akıl olmadığı fark edilmelidir. Zira Kürt sorununu dert eden bir örgütün, bu konuda olumlu gelişmeler yaşandığı bir dönemde sürece destek vermesi beklenirdi. Oysa eylemleri incelenecek olursa PKK’nın, tam da işler yoluna girdiğinde kanlı eylemler planladığı görülecektir.

Çevik (2013: 60)’e göre PKK terör örgütünün yaratmaya çalıştığı bölünmüşlük, ötekileşmişlik algısının önüne geçebilmek için, iletişim araçlarının etkili kullanımı büyük önem taşımaktadır. Gerek lider olarak algılanan kişilerin gerekse de hükümet temsilcilerinin PKK terör örgütü ve Kürt kökenli vatandaşları birbirinden ayıran söylem ve eylemleri, PKK ve paralel siyasi oluşumların bölge insanının algısında marjinalleştirilmesi, Türk toplumunun ve kendisini Kürt olarak ifade eden bölge insanının öteki/düşman algısının yeniden şekillendirilmesi, öfke ve kızgınlıkların yönlendirilmesi, Kürt kökenli vatandaşların ayrı bir etnik grup olduğunu toplumsal hafızada belirginleştiren kültürel farklılıklara saygı duyulurken bu farklılıklara vurgu yapılmasının yerine, *benzerlikleri daha da ön plana çıkaran yayınların etkili bir şekilde yapılması, Türkiye’deki etnik/ırksal bölünmüşlük algısının önüne geçebilir.*

Bahar (2013: 99)’a göre hükümet çözüm süreci kapsamındaki yaklaşımını “PKK ile mücadele, PKK’nın siyasi uzantıları ile müzakere” şeklinde formüle etmiştir. Bununla birlikte gerek Oslo sürecinde, gerekse Çözüm Sürecinde Hükümet’in bu formülünün tam olarak uygulanmadığı görülmektedir. Hükümet PKK ve liderleriyle sadece PKK sorununu konuşmamış, aynı zamanda Kürt sorunu ile ilgili çok önemli konuları PKK ile müzakere etmiştir. Bu ise, PKK’nın Kürtlerin haklarına ilişkin atılan adımları, kendi hanesine kazanç olarak yazdırmasını sağlamıştır. Ayrıca, Kürtler üzerinde bir terör örgütü olan PKK vesayeti kurulmasını sağlar. Üstelik PKK ve siyasi uzantısı olan parti dışında kalan çok daha geniş bir kitleyi oluşturan Kürtlerin sürece dâhil olmasını engellemiştir. Bu kapsamda,

çözüm sürecinde örgütün muhatap alınması ve örgütle Kürtleri ilgilendiren konuların müzakere edilmesi tam olarak örgütün istediği şekilde cereyan etmiştir. Bu şekilde devlet-hükümet yetkilileri örgütü Kürtlerin temsilcisi olarak muhatap almışlar ve müzakere masasında karşılıklı oturmuşlardır. Dolayısıyla örgüt, dolaylı olarak Kürtlerin temsilcisi ilan edilmiştir.

PKK/KCK terör örgütü kuruluşundan itibaren mağdur Kürtlerin temsilcisi, hak ve hukuklarının savunucusu olarak kendini konumlandırmış ve bunu, meşruiyetinin en önemli dayanağı yapmıştır. Özellikle 1999 yılından sonra siyasallaşma evresinde, söylemlerinde Kürt kültürel kimliği ve Kürtçe konularını ön plana çıkararak bu hususu pekiştirmeye çalışmıştır. Kültürel kimlik ve dil ögesini ön plana çıkararak Kürtler nezdinde sempati toplamış ve Türkiye kamuoyunda da Kürtleri temsil eden örgüt imajını oluşturmaya çalışmıştır. Tüm örgütsel metinlerde, üst düzey militanların konuşmalarında, örgüte yakın dernek-vakıf-siyasi parti temsilcilerinin konuşmalarında bu husus bir ön kabul olarak hep vurgulanmıştır. Örgüt, Kürtlerin temsilcisi olduğu konusunu herhangi bir şekilde tartışmaya dahi açmamaktadır. Bir halkın en önemli ortak noktası olan “dil”i ön plana çıkarıp, bu hususu her zaman tekrarlayarak ustaca bir algı yönetimi uygulaması yapmıştır.

Çözüm Süreci olarak bilinen süreç boyunca örgüt, devlet tarafından muhatap kabul edilmiş; bu muhataplık açıkça ilan edilmiş, siyasi pazarlıkları yürütülmüş, Kürtleri ilgilendiren konular müzakere masasında tartışılmıştır. Bu süreç boyunca örgüt, sanki legal bir aktör gibi ülke siyasetinde önemli bir noktaya gelmiş, devlet tarafından Kürtlerin temsilcisi kabul edilmiş ve meşruiyet zeminini kuvvetlendirmiştir.

4.2. PKK/KCK Terör Örgütünün Amacı Hakkındaki Çalışmaları

Örgüt, manifestosunda amacının “Bağımsız bir Kürdistan” yaratmak olduğunu açıkça belirtmiştir (Öcalan, 1984: 178). Örgütün amacı Türkiye’nin Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerini de içine alacak şekilde Suriye, İran ve Irak toprakları üzerinde Kürdistan olarak adlandırdıkları bölgede Marksist-Leninist ilkeler doğrultusunda Bağımsız Birleşik Demokratik bir Kürdistan devleti kurmaktır

(Bal, 2008: 164). Öcalan Bekaa'da verdiği bir röportajda "PKK politik olarak bağımsızlığı savunuyor" demiştir (aktaran Buzoğlu, 1996: 182).

Örgütün özellikle kuruluş yıllarında bağımsızlık dışındaki özerklik, otonomi, federasyon gibi önerilere çok sert tavır alınmıştır. Öcalan (1984:164)'a göre ulusal mesele konusundaki "bölgesel özerklik, federal birlik, dil ve kültür özerkliği" biçimindeki çözüm yolları gerici ve günümüzde "ulusların kendi kaderlerini tayin hakkının" biricik doğru yorum tarzı olan "bağımsız devlet" tezine aykırıdır. Bağımsız devlet, günün şartlarında tek doğru; doğru olduğu için de devrimci bir tez olup, diğer tezler ve çözüm yolları devlet sınırlarına dokunmadığı için reformist; reformist olduğu için de gerici tezlerdir. Parti Programının "Kürdistan Devriminin Görevleri" başlıklı bölümünde; "Türkiye Cumhuriyeti'nin sömürgeci boyunduruğunu parçalamayı hedeflemeyen, 'bölgesel özerklik, otonomi vs.' gibi sömürgecilikle uzlaşmayı getiren teslimiyetçi arayışları teşhir etmek, bunlara karşı kararlı bir mücadele vermek" şeklinde görev tanımı vardır (Bila, 2004: 33). Örgüt bağımsız bir devlet dışında, federasyon ve özerklik de dâhil hiçbir amacı kabul etmemektedir.

Örgüt programında 1995 yılında yapılan değişiklikle, birinci bölümün 3. Maddesinde amaç şu şekilde ifade edilmiştir: "Örgütün amacı, Kürdistan üzerindeki sömürgeci egemenliğe ve gerisindeki emperyalizm etkilerine son vermek, Kürdistan'daki çağdışı kalıntıları tasfiye etmek, bağımsız ve birleşik bir Kürdistan'da demokratik bir halk yönetimi kurmak, ilerici bir insanlığın parçası olarak sınıfsız topluma doğru ilerlemektir" (Bila, 2004: 34). Örgüt 1995 yılında da bağımsız ve birleşik Kürdistan hedefinden vazgeçmemiştir.

Öcalan 1995 yılında MED TV'ye yaptığı bir açıklamada: "Birçok devletin planı olduğu gibi, bir dünya gücü olması itibariyle ABD'nin de bazı planlarının olması kaçınılmazdır. Saddam alaşağı edilse de edilmese de, bir Kürt Federasyonunun ve hatta demokratik bir federasyonun gerçekleşmesi kaçınılmazdır. Bu federasyon Irak'ın bütünselliği içinde kabul edilmek istenecektir. Ardından bu model Kuzey'e de taşırılmak istenecek. Türkiye bu modelle uyum için ya Kuzey'deki Kürt gerçekliği kabul edecek ya da savaşın içinde olacaktır. Savaşım halinde olması onu ABD ile mutlaka karşı karşıya getirecektir ve bu

kaçınılmazdır. Çelişkinin en can alıcı kısmı burasıdır. Öyle ki bu da bağımsızlığa gelişme yolunu zorlayabilir. Bu süreçte, bu modelin içinde rol oynayıp oynamayacağımız bizim amaçlarımız ile bağlantılıdır” demektedir (aktaran Buzoğlu, 1996: 185). Öcalan açık şekilde, ABD’nin Irak ve Türkiye’de Kürtlere federasyon vereceğini, PKK/KCK terör örgütünün de bu kapsamda rol alabileceğini belirtmiştir.

HADEP kurulduktan sonra “Kürt kültürel kimliğinin tanınması” yönünde siyaset ve söylem geliştirmiştir. “Barış”ın sağlanması ve PKK’nın silah bırakmasının koşulu olarak bu söylemi benimsemiştir (EGM, t.y.: 179). 2015 yılı itibariyle devlet Kürtçe tv açmış, Üniversitelerde Kürtçe bölümler açılmış, Kürtçe kurs açmak serbest hale gelmiş; Kürtçe, okullarda seçmeli ders olarak konmuş, vb. hususları dikkate aldığımızda Kürt kültürel kimliğinin tanınmış olmasına rağmen örgüt hala silah bırakmamıştır. Bu husus örgütün esas amacının kültürel ve siyasal haklar olmadığını göstermiştir.

Öcalan’ın, yargılamasının ilk gününde mahkemede şehit ailelerinden özür dilemesi ve onların acısını paylaştığını söylemesi, ölüm korkusundan kaynaklanmaktadır (Pirim ve Örtülü, 1999: 21). Öcalan, mahkemedeki savunmasında “...Biz Türk milleti ile birlikteyiz, ayrılamayız. Benim de mensubu olduğum bu insanlar ayrılıp bir dağ parçasında tek başına yaşama imkanına sahip değiller. Ne isyan, ne kavga, demokratik kültür temelinde bu iş halledilmeli. Demokratik Cumhuriyet temelinde birleşmek, bütünleşmek en doğru olanıdır. Kültürel hakların dışında hiçbir sorun yok...” şeklinde ifadelerde bulunmuştur (Pirim ve Örtülü, 1999: 140). Öcalan yakalandıktan sonra radikal olarak söylem değişikliğine gitmiştir.

Örgüt, Öcalan’ın 1999 yılında yakalanmasından sonra program ve tüzük değişikliğine yönelmiş, yeni stratejik ve taktik değişiklikler yapmıştır. “Bağımsızlık” tezi ve hedefi Öcalan yakalandıktan sonra reddedilmiş, yerine “demokratik birlik” tezi konulmuştur. Yakalandıktan sonra Öcalan “siyasi programın ülkenin bütünlüğüne göre yeniden yapılandırılması” gerektiğini söylemiştir (Bila, 2004: 35). Öcalan “Kürt Sorununa Demokratik Çözüm Bildirgesi”nde “En iyi, anlamlı ve mümkün olan özgürlük ve bağımsızlık ancak Türkiye’nin misak-ı Milli sınırları

içinde mümkündür... Çözüm tarzının ayrı bir siyasi bir birim olmasının pek pratik değerinin olmayacağı, ayrı devlet kadar, federasyonun bile mevcut gerçeklik içinde sorunu sürekli ağırlaştıracığı açıktır...” diyerek federasyon isteğinden bile vazgeçerek taleplerini kültürel ve demokratik haklara indirgemıştır (Bila, 2004: 126). Öcalan, idam cezasıyla karşı karşıya olduğu için bir anda Türkiye’nin Misak-ı Milli sınırlarından bahsetmeye başlamış ve federasyonun bile sorunu ağırlaştıracığını söylemiştir. Örgütün sadece kültürel ve demokratik taleplerinin olduğunu ifade etmiştir. Öcalan çok pragmatist davranarak öncelikle kendini kurtarma yoluna gitmiştir. Örgüt de bu süre zarfında zayıfladığı için liderinin çizgisinden ayrılmamıştır. Fakat örgüt güçlendikçe tekrardan bağımsız ve birleşik Kürdistan amacına yönelmiştir.

Öcalan mahkemelerdeki savunmalarında bağımsız bir devlet kurma hedeflerinin olmadığı, Kürt kimliğini tanıyan demokratik bir cumhuriyet için mücadele edeceklerini, mücadele metodu olarak da sivil itaatsizlik eylemlerini benimseyeceklerini ifade etmiştir (EGM, 2004: 6). Örgüt, Öcalan’ın yakalanmasından hemen sonra Mart 1999’da yaptığı 6. Kongrede sert ve tehdit nitelikli kararlar açıkladıysa da, 2-13 Ocak 2000 tarihleri arasında topladığı 7. Kongresinde, Öcalan’ın çerçevesini çizdiği değişiklikler aynen benimsenmiş ve “Demokratik Cumhuriyet” tezi olarak kayda geçirilmiştir. Örgüt strateji değişikliğini karara dönüştürürken, Öcalan’ın idam cezasının infaz edilmemesi ve kendisine “siyasal çalışma özgürlüğü” tanınması gerektiğini de kararları arasında almıştır. Örgüt, 7. Kongrede, Öcalan’ın bağımsız Kürdistan’dan vazgeçen, Kürtlerin yaşadığı bütün ülkelerde demokratik bir yapı kurulmasını öneren, “demokratik ülke, özgür parça” tezi tekrarlanmıştır. Silahlı mücadele yerine siyasi mücadelenin esas alınacağı da kararlar arasında sayılmıştır (Bila, 2004: 106). Öcalan savunmalarında mücadele yöntemi olarak sivil itaatsizlik eylemleri olacağını belirtmiş ama örgüt silahlı aparatını lağvetmek yerine güçlendirmeye çalışmıştır.

2002 yılında yapılan 8. Kongrede PKK/KONGRA-GEL terör örgütünün amacının “tüm parçalardaki çözümü Demokratik Ortadoğu Birliği hedefi temelinde yürütmek, tüm Kürtlerin birlikteliğiyle demokratik sosyalizme doğru ilerlemek” olduğu belirtilmiştir (Bozkurt, 2013: 122). PKK/KADEK terör örgütünün 2003 yılında yapılan 9. Kongresinde amacı, “Türkiye, İran, Irak ve Suriye’de Kürt

Sorunu'nu siyasal yoldan demokratik birlik temelinde ve Demokratik Ortadoğu Birliği hedefine uygun olarak çözmek" şeklinde belirtilmiştir (Parmaksız, 2009: 28).

Öcalan tarafından kaleme alınan "Kürt Sorununda Demokratik Çözüm Bildirgesi", "Kürt Sorununda Çözüm ve Çözumsuzlük İkilemi", "Sümer Rahip Devletinden Halk Cumhuriyetine Doğru", "Özgür İnsan Savunması" gibi isimlerle kitap haline getirilen savunmaları temelinde PKK 7. Olağanüstü Kongresi, PKK 6. Konferansı, PKK 8. Kongresi, KADEK Kuruluş Kongresi, KONGRA-GEL Kuruluş Kongresi ile bir dizi konferanslar gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu toplantılar ve değerlendirmeler sonucunda örgüt hedefi olarak "Kürt sorununun çözümü temelinde ayrı bir devlet kurmayı hedeflemeden, doğrudan demokrasinin egemen olduğu demokratik-ekolojik toplumun inşa edilmesi", strateji olarak Kürtlerin her alanda örgütlendirilerek, devleti hedeflemeden, bulundukları ülkenin rejimini dönüştürerek, ilk etapta kültürel kimliklerini ve siyasi örgütlenme haklarını kazanmalarını, akabinde Kürtlerin yaşadığı devletleri bir federasyon etrafında birleştirerek Kürdistan'ın da birleşmesini sağlamak olarak çizilmiştir (EGM, 2004: 2-9). Öcalan "demokratik cumhuriyet" tezinden sonra AİHM'e verdiği ek savunmasında devletin eşitsizliğin, özgürsüzlüğün ve savaşın kaynağı olduğunu söyleyerek devlet aygıtını tümüyle reddetmişti. Öcalan devletin alternatifinin demokrasi olduğunu ifade etmişti. Demokrasiyi ise; "devlet olmayan yönetim demektir, toplumların devletsiz kendini yönetebilme gücüdür. Tam demokrasi devletsizlik halidir" (Bila, 2004: 233-237) şeklinde tanımlamıştır. Öcalan bu varsayım üzerinden neden "Bağımsız Kürt Devleti" hedefinden vazgeçtiğini izah etmektedir. Öcalan devletin tüm biçimlerini eşitsizliğin, özgürsüzlüğün ve savaşın kaynağı olarak gördüğü için teorik olarak da her türlü devlet aygıtına karşı olmalıydı. Bu teorik çerçevede örgüt sempatizanlarına neden Bağımsız Kürt devleti söyleminden vazgeçtiğini açıklamaya çalışmaktadır. Fakat devlete karşı çıkarken devletin alternatifinin demokrasi olduğunu, demokrasinin devlet olmayan yönetim demek olduğunu ifade etmiştir. Ayrı bir devlet kurmayı hedeflemeden, doğrudan demokrasinin egemen olduğu demokratik ekolojik toplumun inşa edilmesinin hedef olarak belirlenmesi, bir anlamda devletin alternatifi olacak yönetimin inşa edilmesi anlamına gelmektedir. Bu ise dolaylı olarak devletin inşa edilmesi demektir. Öcalan ve örgüt devlet kurmak istemediklerini ifade edip, fakat tüm yapılanmalarını bağımsız ve birleşik bir devlet (Kürdistan) hedefine yönelik

oluşturmaya çalışmaktadırlar. Aynı ikili söylem devam etmiş ve son olarak KCK sözleşmesinde de yer bulmuştur.

2003 yılında KONGRA-GEL'in kuruluş kongresi olan 9. Kongrede örgüt tarafından "Kürtlere ait anayasanın olması" konusuna vurgu yapılarak buna zemin oluşturacak "Demokratik Haklar Bildirgesi" hazırlanmıştır. Bu bildirgede; "Bilimsel, teknik devrim ve iletişim alanındaki baş döndürücü gelişmelerin ulusal ve siyasal sınırları anlamsız hale getirdiği, federatif yönetimin zorunlu olduğu" vurgulanmıştır (Serxwebun, Kasım 2003: 11-12). Bu noktada PKK/KONGRA-GEL terör örgütünün ülkeyi bölmek konusundaki amacının farklı bir söylemle ortaya konulduğunu belirtmek uygun olacaktır. Örgüt 1999 yılındaki federasyonun bile sorunu ağırlaştıracağı noktasından, 2003 yılına gelindiğinde federatif yönetimin zorunlu olduğu noktasına gelmiştir.

2004 yılında yapılan Kongra-Gel'in kongresinde kabul edilen Kongra-Gel Tüzüğünde de amaç, devlet kurmayı hedeflemeyen ama Türkiye, İran, Irak ve Suriye Kürt Sorununu Demokratik Ortadoğu Birliği hedefine uygun olarak çözmek şeklinde belirtilmiştir (Kongra-Gel Tüzüğü, 2004: 9). Öcalan, 28 Mart-4 Nisan 2005 yılında yapılan PKK'nın Yeniden İnşa Kongresine (11. Kongre) gönderdiği politik raporda "Demokratik Konfederalizm"den bahsetmektedir. Demokratik Konfederalizm ise devlet olmayan, demokratik ulus örgütlenmesidir. "Devlet olmayan demokrasi olunca, coğrafi sınırlara ve başka devletleri yıkmaya gerek yok. Biz kendi sistemimizi kuracağız. Devlet bunu kabul eder etmez, halkımız neredeyse, halk topluluklarımız neredeyse, kendi çözüm modellerimizi esas alacağız" diyerek (Şafak, 2005: 120-121) aslında devlet sistemi inşa edeceklerini ama bunun adını devlet olarak koymayacaklarını söylemektedir. Öcalan PKK'nın Yeniden İnşa Kongresine gönderdiği politik raporda "Ulusların kendi kaderini tayin hakkı ilkesi devlet kurma hakkı değildir. Lenin bunu mahvetti. Lenin ve Stalin'in bunu aşırı şekilde devlet kurma ilkesi olarak ele almaları tarihî felaketler getirdi. Kurtuluş için sahte devlet toplulukları yarattı. Ulusların kendi kaderini tayin hakkını ben şöyle algılıyorum, çünkü Kürtlerde bunun peşine düşen bir kesim var: Bu hak kendi demokrasisini devlet olmayan toplulukların bütün sorunlarını kendileri tartışarak kararlaştıracakları ve çözecekleri bir model kurma hakkıdır" (Şafak,

2005: 121). Öcalan adını devlet koymadıkları ama devlet olan bir sistemin kurulmasından bahsederek aynı ikili söylemini devam ettirmektedir.

2005 yılındaki PKK'yı Yeniden İnşa Kongresinde kabul edilen PKK Programında: "PKK, yeniden yapılanmasını devlet alternatifi olmayan, ama ona teslimiyeti de reddeden, gerektiğinde ilkeli bir uzlaşmaya açık olan Demokratik Konfederalizm'e dayandırmakta... PKK bu çizgi temelinde örgütlenme ve mücadeleleri geliştirerek, siyasi sınırları esas almadan, tüm parçalarda Kürt sorununun çözümünü kendi demokrasilerini kurma, İran, Türkiye, Suriye ve Irak'ta oluşacak bir Kürt yapılanmasında tüm Kürtlerin bir araya gelerek *federasyonlarını yaratma*, birleşerek *üst konfederalizmi* oluşturma temelinde, komşu halklarla dayanışma ve özgür birliğe dayalı olarak gerçekleştirmeyi öngörmektedir" (PKK Programı-1, 2005: 10). Burada da açıkça federasyon ve sonrasında konfederasyon kurma hedef olarak belirlenmiştir.

2005 yılındaki PKK Yeniden İnşa Kongresi açılış konuşmasında "...Üç ayaklı bir devrimi; yani demokratik, ekolojik ve cinsiyet devrimini esas alıyor. Devletten, iktidardan, hiyerarşiden uzak, demokratik bir sistemi esas alıyor. Ulus devletin yerine, demokratik konfederalizmi kendisi için bir strateji olarak görüyor..." ifadesi yer almıştır (Serxwebun, Nisan 2005: 5). 2005 yılında örgüt tarafından kabul edilen KCK sözleşmesinin önsözünde "İran'da, Türkiye'de, Suriye'de, hatta Irak'ta oluşacak bir Kürt yapılanmasında tüm Kürtler bir araya gelerek kendi federasyonlarını, birleşerek de üst konfederalizmi oluştururlar" ifadesi bulunmaktadır. Kürdistan için kendi kaderini tayin etme hakkı, milliyetçi temelde devlet kurmak değil, siyasi sınırları sorun yapmadan ve sınırları esas almadan kendi demokrasisini kurma hareketidir. İran'da, Türkiye'de, Suriye'de ve hatta Irak'ta oluşacak bir Kürt yapılanmasında tüm Kürtler bir araya gelerek kendi federasyonlarını, birleşerek de üst konfederalizmi oluştururlar (Öcalan, 2005: 28). Bu cümleden de anlaşıldığı gibi örgüt adım adım bağımsızlığa giden bir yöntem belirlemiştir.

2005 yılındaki 12. Kongrede kabul edilen ve 2007 yılındaki 14. Kongrede son şeklini alan "KCK Sözleşmesi" md. 46'da "*Kürdistan Demokratik Konfederal Birliğine İlişkin*: KCK her Kürdistan parçasında halkın öz iradesini esas alır. Bu

iradeyi demokratik konfederalizm esaslarına göre ortaya çıkartır. Demokratik ulus birliğini hedefler. Parçalar arası ilişkide konfederal dayanışma ve birlik esastır. Bu dayanışma ve birlik, tüm parçalardaki ve yurtdışındaki halkın ortak karar, yürütme ve denetleme organları ile sağlanır. Ortak ekonomi ve eğitim politikaları, sosyal ve kültürel etkinliklerle ve ortak meşru savunma ile geliştirilir” ifadesi bulunmaktadır.

2008 yılında yapılan PKK’nın 10. Kongresinde (KCK sistemine geçildikten sonra örgüt Kongra-Gel ve PKK kongrelerini ayrı ayrı yapmaya başladı) kabul edilen PKK Tüzüğüne göre örgütün amacı “demokratik, ekolojik ve cinsiyet özgürlükçü toplum paradigması ve bilimsel-demokratik sosyalizm çizgisi temelinde demokratik konfederal yapılanmayla Kürt ulusunun öz demokratik yönetimini ve birliğini geliştirmek, Kürt sorununun bulunduğu ülkelerde demokratik çözümü Özerk-Demokratik Kürdistan temelinde gerçekleştirmek, demokratik kurumlaşmayı sağlayarak ekonomik ve siyasi açıdan sömürge, askerî açıdan işgal ve kültürel açıdan soykırım altında olan Kürdistan üzerinde egemen devletlerin siyasi, ekonomik ve sosyal yaşamdaki rolünü sınırlandırıp demokrasiye duyarlı hale gelmelerini sağlamak, ...bölge halklarıyla Demokratik Ortadoğu Konfederasyonu hedefi temelinde ilişki ve dayanışma içerisinde olmak ve küresel emperyalizme karşı küresel demokrasiye ulaşmaktır” (PKK Tüzüğü, 2008: 1). Örgüt kuruluşunda olduğu gibi hâlâ “Kürdistan”ın sömürge ve işgal altında olduğunu iddia etmekte ve doğal olarak amacını bu “işgal ve sömürü”den kurtulup bağımsız bir konfederasyon kurmak olarak belirlemektedir.

2009 yılındaki Kongra-Gel 7. Genel Kurulunda örgüt Kürt halkının esas taleplerinin; Öcalan’ın özgürlüğü, Kürt dilinin ilkokuldan üniversiteye kadar eğitimi ve Kürt kimliğinin anayasal statüye kavuşturulması olduğu ifade edilmiştir (KCK Yürütme Konseyi, 2009: 40). Bu talepler örgütün nihai talepleri değildir. Stratejik olarak adım adım hedefe ulaşmada bu tarz talepler gündeme gelmektedir. Ayrıca Yılmaz (t.y.: 3)’a göre kültürel zeminde Türklerden kopamayacağını bilen PKK ve siyasi unsurları, siyasi ve hukuki kimlik ile oluşacak zeminde bölünmenin daha kolay olacağını hesaplamaktadır. Böylece Türk-Kürt ayrışması kolaylaşacak, Kürt kimliğinin kazanımı sadece bir aşama olduğundan, sıra Kürt bölgesi ve özerklik aşaması ile nihayet bağımsızlık için sözde “siyasi çözüm” pazarlıklarına gelecektir.

2013 yılında yapılan Kongra-Gel 9. Genel Kurulundan sonra üst düzey militanlardan Murat Karayılan, telsizle diğer örgüt mensuplarına alınan kararları genel hatlarıyla bildirmiştir. Bu telsiz konuşmasında "...bizim sistem şudur bizim sistem hem devletlerin sistemine denk geliyor, bu yeni bir alternatiftir yeni bir şeydir her geçen gün de bizler sistemi güçlendireceğiz" ("PKK/KCK Hedef 4 Parça", 2013) demiştir. 2013 yılında yapılan PKK'nın 11. Kongresinde (KCK yapılanmasından sonra örgüt, PKK ve Kongra-Gel kongrelerini ayrı ayrı yapmaktadır) Demokratik Konfederalizmden bahsederken "...*Devletin alternatifi olan* demokratik topluma dayalı Demokratik Konfederalizm tek çözüm alternatifi olarak tarihteki yerini tekrar alacaktır" denilmektedir (PKK Merkez Komitesi, 2013: 4). Söylemdeki ikilik örgüt metinlerine de yansımıştır. Diğer birçok örgüt metninde Demokratik Konfederalizm, devlet olmayan bir yapı olarak tanımlanmıştır. Fakat burada devletin alternatifi olduğundan bahsedilmektedir.

KCK demokratik, toplumcu konfederal bir sistemdir. Demokrasi, cinsiyet özgürlüğü ve ekolojik yaşamı esas alır. Devlet olmayan, yatay ve piramit tarzı örgütlenmiş, demokratik, siyasal ve toplumsal bir organizasyondur (KCK Sözleşmesi, md.2). KCK sözleşmesinde "Kürt sorununun, başka toplum ve halklarla demokratik, eşit, özgür, bir arada yaşama çözümünü stratejik olarak ele almakla birlikte, bu doğrultudaki bütün çözüm yolları tıkatıldığında demokratik, ekolojik, cinsiyet özgürlükçü toplum paradigması benimsenerek, özgür Kürdistan seçeneği temelinde bağımsız geleceğini belirleme hakkını da kullanmak..." (Sezer, 2012) ifadesi bulunmaktadır.

Sandıklı ve Kaya (2013)' ya göre bölgede yol keserek kimlik kontrolü yapan, sözde savunma ve asayiş birlikleri tesis eden, bölgedeki esnaf ve işadamlarından haraç toplamaya devam eden, vergi adı altında ihalelerden pay almaya çalışan ve bölgedeki vatandaşlar arasındaki ihtilafları KCK mahkemelerine taşıyan terör örgütü, çözüm süreciyle birlikte Doğu ve Güneydoğu Anadolu'daki varlığını giderek kamu otoritesine dönüştürmeye çalışmıştır. Bunlar ise terör örgütünün dağ kadrosunu güçlendirmeye çalıştığına, dağdaki silahlı militanlara dayalı "devrimci halk savaşı" hazırlığı yaptığına ve bu süreci sivil itaatsizlik temalı kitlesel halk hareketleriyle başlatabileceğine işaret etmektedir.

KCK yapılanmasının amacı mevcut konjonktürde kurgulanan kanaatin aksine terör örgütünün silahlı mücadeleyi sonlandırıp taleplerini demokratik zeminde siyaset kurumuyla sürdürmesi değildir. KCK sistemi mevcut silahlı gücünü muhafaza etmeye çalışarak silahlı mücadeleyi farklı yapılarla şehirlere taşımayı tasarlamaktadır (Sandıklı, 2011). Örgüt ülkedeki demokratik açılıma karşılık vermek amacıyla demokratikleşme sürecini kendisi açısından devletleşme fırsatı olarak değerlendirmek istemiştir. Nitekim KCK örgütlenmesi alternatif bir devlet sistemini fiiliyata geçirmek üzere kurgulanmış bir yapıdır (Özeren ve diğerleri, 2012). Yılmaz (t.y.: 1)'a göre de KCK sözleşmesi, örgütü bir devlet sistemi gibi yapılandırma amacı taşıyıp terör örgütünün birimleri ve örgüt üyelerini sistematik bir yapıya kavuşturmayı amaç edinmektedir.

Özcan (2012: 50-63)'a göre KCK sözleşmesi/yapılanması, örgütü bir devlet gibi yapılandırma amacı taşıyan, terör örgütünün birimlerini ve örgüt üyelerini sistematik bir yapıya ulaştırmayı amaç edinen ve önceki yapılardan farklı olarak sadece Kürt kökenlileri değil, bu bölgede yaşayan diğer azınlıkları da hedefleyen bir sözleşmedir. KCK sistemiyle nihai amaç; Türkiye dahil dört ülkede önce bir kısım kültürel ve kimlik haklarıyla “demokratik özerklik” kazanmak, daha sonra ise “Demokratik Konfederalizm” ilan ederek dört parçalı Konfederal Kürdistan kurmaktır.

Örgütün esas amacına ulaşmak için adım adım gerçekleştirmeye çalıştığı aşamaların fikri 1990'lı yıllara dayanmaktadır. 1991 yılında gerçekleştirilen Bonn ve Stockholm konferanslarında “Kürt sorunun çözümü” için belli ilkeler saptanmış ve bu ilkeler 1993 yılında Avrupa Konseyinde ilgili taraflara tavsiye niteliğindeki kararlara dönüştürülmüştür. Batılı ülkelerin üzerinde görüş birliğine vardığı bu kararlarda özetle; her parçada yaşayan Kürtlerin kendi aralarında birlik oluşturmaları ve bilahare dört parçayı temsilen bir şemsiye örgüt meydana getirmeleri örgütlenme modeli olarak tavsiye edilirken; mücadele stratejisi olarak da, temel insani ve demokratik haklar, kültürel özerklik, idari özerklik, federasyon ve bağımsızlık gibi aşamaları içeren bir yol önerilmiştir. Kürt örgütlerinin, birlik oluşturmalarının uluslararası temsilde kolaylık sağlayacağı, temel insani demokratik hakların talep edilmesinin de soruna taraf ülkelerin tepkilerini yumuşatacağı ve güçlü bir kamuoyu desteği yaratacağı belirtilmiştir (EGM, t.y.: 176). PKK/KCK terör

örgütünün bu tavsiye kararını benimseyip yapılanmasını belirlediği ve nihai amacı olan “Kürdistan Devleti”ne ulaşmak için kültürel özerklik, idari özerklik ve federasyon sürecini takip ettiği söylenebilir.

Yılmaz (2012: 9) ve Özcan (2012: 49)’a göre terör örgütü, kurulduğu ilk günden bu yana “Türkiye, Irak, Suriye ve İran toprakları üzerinde birleşik bağımsız bir Kürdistan Devleti kurmayı” hedeflemiş ve hiçbir zaman bu hedefinden sapmamıştır. Sezer (2012)’e göre örgütün kuruluş dönemi ile günümüzdeki ideolojik yönelimleri ve hedefleri noktasında -bir takım taktik hamleler dışında- aslında çok büyük farklılaşmalar olmadığı; sadece dönemsel/konjonktürel olarak revize edilen bir söylem stratejisi izlendiği görülmektedir. Bila (2004: 35)’ya göre PKK/KCK terör örgütünün amacının, zaman zaman taktik değişiklikler ön plana çıksa da, “Bağımsız Kürt Devleti” kurmak olduğu ve bu hedefinin değişmediği söylenebilir.

Sözleşmeye bir bütün olarak bakıldığında ve sözleşme maddelerindeki çeşitli hükümler (özgür Kürdistan temelinde bağımsızlığını belirleme, yurttaşlık, vergi toplama, meşru savunma savaşı hali, aktif katılma yükümlülüğü, yasama organı, yürütme konseyi, coğrafi ve etnik-kültürel özellikler temelinde eyalet ve bölgeler, yargı sistemi, savaş ve barış kararı alma, halk savunma güçleri, öz savunma vb.) bir arada değerlendirildiğinde, KCK’nın yasama, yürütme, yargı organları ve diğer yapılarıyla bir devlet sistemi şeklinde yapılandırıldığı ve çeşitli tanımlamalar üzerinden bu sisteme bir devlet meşruiyeti verilmeye çalışıldığı görülmektedir. KCK yapılanması ile birlikte örgüt ayrı bir devlet kurmak veya bağımsızlıktan doğrudan bahsetmemekte, çok daha yumuşak ve uluslararası kamuoyunda kabul edilebilecek bir söylem olan “demokratik konfederalizm” den bahsetmektedir. Örgütün, demokratik konfederalizmden anladığı şeyin, KCK yapılanmasına bakılınca açıkça bağımsız ve birleşik bir Kürdistan olduğu görülmektedir.

2010 yılı Temmuz ayında dönemin KCK Yürütme Konseyi Başkanı, yani KCK’nın Abdullah Öcalan’dan sonra gelen lideri, BBC televizyonuna bir röportaj vermiştir. Bu röportajda “devletin bir ateşkese evet demesi ve Türkiye’deki Kürtlerin siyasi ve kültürel hakları ile ilgili koşullarını karşılaması durumunda

Birleşmiş Milletler (BM) gözetiminde silah bırakmaya hazır olduklarını” (“PKK would disarm”, 2010) belirtmiştir. Karayılan’ın öne sürdüğü şartlar arasında Kürt siyasetçilerin tutuklanmalarına son verilmesi ve Kürt sivillere yöneldiğini belirttiği saldırıların son bulması da vardır. Karayılan ayrıca, Türkiye Hükümetinin bu çağrıyı reddetmesi durumunda demokratik konfederalizmi tek taraflı ilan edeceklerini de duyurmuştur. Üst düzey militan bu repörtajında iki hususu vurgulamaktadır: Örgütün kültürel ve siyasal hakları talep ettiğini yani bağımsız bir devlet istemediklerini; silah bırakmaya da hazır ve istekli olduklarını söylemektedir. Bu şekilde herkes tarafından olumlanan “kültürel ve siyasal talepleri” ön plana çıkarıp, ayrı bir devleti dillendirmeyerek özellikle uluslararası kamuoyundan destek bulmayı hedeflemiştir. Aynı zamanda Türkiye kamuoyuna da sıcak mesaj vermiş olmaktadır. Böylelikle zihinlerdeki PKK/KCK terör örgütü algısı yumuşatılıp, olumlu hale getirilmeye çalışılmaktadır.

2011 yılında gazeteci Hasan Cemal’e verdiği repörtajda KCK Yürütme Konseyi Başkanı Murat Karayılan “...Bölücü değiliz. Türkiye’yi bölmek istemiyoruz...” (“Biz bölücü değiliz”, 2011) şeklinde konuşmuştur. 2013 yılında yine aynı gazeteciye verdiği repörtajda da dönemin KCK Yürütme Konseyi Başkanı Murat Karayılan “...Bizler de bölünmeyi değil, Türklerle kalıcı birlikteliğin ve ortaklığın esasını oluşturmak istiyoruz...” (“Murat Karayılan ile Kandilde”, 2013) demiştir. 2015 yılı Nisan ayında Alman WDR yayın kuruluşuna verdiği demeçte KCK Yürütme Konseyi Başkanı Cemil Bayık, “PKK’nın Türkiye’ye karşı yürüttüğü mücadelenin artık bağımsız bir Kürdistan istemediğini, politik bir çözümü amaçladığını” (“PKK Almanya’dan Özür Diledi”, 2015) söylemiştir.

Yukarıdaki “Türkiye’yi bölmek istemiyoruz”, “bölünmeyi istemiyoruz”, “artık bağımsız bir Kürdistan istemiyoruz” beyanları PKK/KCK terör örgütünün Öcalan’dan sonra gelen liderlerinin ağzından hem Türkiye medyasına hem de uluslararası medyaya verilen repörtajlarda sarf edilmiştir. Bu ifadelerle örgüt hem Türkiye toplumunun çok hassas olduğu bölünme konusunu dikkate almış hem de uluslararası toplumda ayrılıkçı bir hareketten ziyade demokratik talepleri olan bir hareketin daha çok destek bulacağını öngörmüştür. Örgüt bu şekilde ara hedefleri olan özerklik, Abdullah Öcalan’ın serbest bırakılması ve PKK/KCK militanlarının özerk bölgede polis olması konularında, Türkiye kamuoyunun algısını yöneterek

uygun bir ortam hazırlamaya çalışmaktadır. Aynı zamanda uluslararası alanda terörist kimliğinden kurtulmaya çalıştığı için ayrı bir bağımsız devlet istemedikleri, sadece demokratik siyasi ve kültürel hakları talep ettiklerini, bu talepleri karşılandığında silah bırakacaklarını ifade etmektedirler. Bu şekilde örgüt hem Türkiye kamuoyuna hem de uluslararası kamuoyuna yönelik, amaçlarının ne olduğu konusunda sistematik bir şekilde algı yönetimi uygulaması yapmaktadır.

Örgüt, kuruluş yıllarından Öcalan'ın yakalanmasına kadar geçen sürede amacını açık bir şekilde "bağımsız ve birleşik Kürdistan" kurmak olarak belirtmiştir. Öcalan yakalandığında, üzerinde idam baskısı varken, Misak-ı Milli sınırlarından bahsederek, federasyonun bile gerekli olmadığını, kültürel ve siyasi hakların esas talepleri olduğunu ifade etmiştir. Örgüt, lideri Öcalan'ın mahkemede yaptığı savunmaları ve açıklamaları kabul etmiştir. 1999 yılında Öcalan'ın yakalanmasından itibaren, örgüt ve Öcalan açık ve net bir şekilde bağımsız bir devletten bahsetmemişlerdir. İdamın kaldırılması ve örgütün toparlanmasından sonra örgüt yavaş yavaş özerklik, federasyon taleplerini dillendirmeye başlamıştır. 2005 yılından itibaren KCK yapılanmasına geçişle birlikte Irak, Suriye, İran ve Türkiye'de Kürtlerin yaşadığı bölgede federasyon kurulması ve bunların birleşerek konfederalizmi oluşturması hedef olarak ortaya konmuştur. KCK yapısıyla birlikte, yasama, yürütme, yargı organları oluşturularak fiili devlet inşa edilmesine rağmen söylem olarak, KCK'nın ayrı bir devlet olmadığı sürekli vurgulanmaktadır. Bu hususlar KCK sözleşmesinde, kongre kararlarında, örgüt liderlerinin konuşmalarında hep aynı minvalde vurgulanmaktadır. Örgüt pragmatist davranarak, zaman ve zemine göre söylem değiştirmekte fakat esas amacını değiştirmemektedir. Ayrı bir devlet kurulmayacağı vurgusunun, Türkiye kamuoyunun çok hassas olduğu bölünme korkusu dikkate alınarak yapılmış bir algı yönetimi uygulaması olduğu değerlendirilmektedir. Örgüt esas amacını elde etmek için ara hedeflerinden olan özerkliğin kazanılması, Abdullah Öcalan'ın serbest bırakılması için Türkiye kamuoyunun örgütün bu taleplerine karşı en azından yumuşatılmasını sağlamaya çalışmaktadır. Aynı zamanda bu söylemi uluslararası kamuoyunda terörist kimliğinden sıyrılmak ve destek sağlamak için de kullanmaktadır. Bu hususlar göz önüne alındığında örgüt açısından, kendi amacının ne olduğuna yönelik algı yönetimi uyguladığı ve bu algı yönetimi çalışmasını başarılı bir şekilde gerçekleştirdiği değerlendirilmektedir.

4.3. PKK/KCK Terör Örgütünün Meşruiyetine Yönelik Çalışmaları

Terör örgütünün varlığını devam ettirebilmesi için en azından sayıları az bile olsa bir grup insan tarafından meşru görülmesi gerekir. Bu sebeple meşruiyet terör örgütleri için hayatidir. Buradaki meşruiyet hem iç hem de dış anlamda bir meşruiyettir. Yapılan eylemler (öldürme, bombalama, vs.) hem örgütün mevcut militan ve taraftarları, hem de dış dünyanın en azından bir kısmı tarafından haklı görülmedikçe örgüt varlığını devam ettiremez.

PKK terör örgütünün ilk önemli yazılı belgesi “Kürdistan Devriminin Yolu” (Manifesto) isimli kitapta özetle: Kökeni Medler olan Kürtlerin yaşadığı coğrafyaya 11. Yüzyıldan itibaren akın başlatan Türkler bu coğrafyayı işgal etmiştir; Türkiye Cumhuriyeti diğer emperyalist devletler tarafından sömürülmektedir, aynı zamanda Türkiye Cumhuriyeti de “Kürdistan” coğrafyasındaki Kürtleri sömürmektedir, fikirleri savunulmuştur. Bu ifadeler 1970’li yılların ideolojik havası çerçevesinde yazılmıştır. Aynı doğrultuda KCK sözleşmesinde baskı ve sömürüye karşı direnme sorumluluğundan bahsedilmiştir.

KCK Sözleşmesi ve Kürdistan Devrimi’nin Yolu (Manifesto)’nu inceleyen Sezer (2012)’e göre, örgütün söylem olarak “Kürdistan’ın emperyalist bir sömürge sistemi altında olduğu” iddiasına atıf yapılmakta ve terör eylemlerine, “sömürgecilik karşıtlığı” gibi bir ideolojik söylemle meşruiyet sağlanmaya çalışılmaktadır. Ayrıca “uzun süreli halk savaşı stratejisi, karşı devrim, devrimci zor ve ulusal kurtuluş savaşı” terminolojisi üzerinden, asli yöntem olarak şiddet kullanımı hususu öne çıkarılmakta ve “terör”, meşru bir mücadele gibi sunulmaya çalışılmaktadır.

Terör örgütünün söyleminin merkezinde PKK’nın ve sözde lideri Abdullah Öcalan’ın, Kürt halkının meşru temsilcisi olduğu ve onun özgürlüğü için mücadele ettiği iddiası vardır (Işık, 2009: 111). Örgüt, 15 Ağustos 1984 yılında ilk terör eylemlerine başlamış ve bu dönemde terör örgütü büyük çoğunlukla Kürt kökenli vatandaşları hedef almıştır. 1984-1990’lı yılların başlarına kadarki dönem PKK terör örgütünün kendisini, haklarını savunduğu ve uğruna mücadele ettiğini iddia ettiği Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinde kırsalda yaşayan Kürt kökenli insanlara varlığını kabul ettirmeye çalıştığı dönemdir. Bu noktadan bakıldığında

PKK'nın Kürtlerin kanları üzerine inşa edilmiş bir örgüt olduğu söylenebilir. Zira bu dönemde örgüt, kadın, yaşlı, çocuk ayrımı gözetmeksizin sivil katliamlar yapmıştır (Özeren ve diğerleri, 2012). Öcalan'ın 30 Mayıs 1990 tarihli "90'lı hamlelere ulaşılmış parti öncülüğünde hız verelim" isimli talimatında "... İşbirlikçilerin ekonomik yaşantılarına da müdahale ederiz. Koyunları vardır, bağı-bahçesi vardır. Hepsine el konulabilir. Düşmanla sıkı işbirliğinde olanların mal, canları dahil el konulur, el koymalıyız. Çocuk ve kadınlara el konulur, onlar rehine tutulur adeta. Diğer işbirlikçiler ya vurulur, ya kaçırılır. Rehine karşılığında teslim alınır" şeklinde yönlendirmeler yapmıştır (Aydın, 1992: 184). Bu talimatlar, örgütün sivillere karşı giriştiği katliamlar ve işlediği zulümleri ortaya koymaktadır.

Kürtlerin ezilmesinin ve sömürülmesinin en önemli delillerinden biri olarak Kürtçe'nin yasaklanması öne sürülmüştür. Fakat 2009 yılında hükümetin çözüm süreci kapsamında açtığı Kürtçe yayın yapan "TRT Şeş" kanalıyla ilgili örgüt, kanal çalışanlarını ve kanala çıkacak sanatçıları tehdit etmiştir. "TRT yayını bir siyasal asimilasyon projesi, ihanet kanalıdır. Kendisine Kürdüm, onurluyum diyen hiçbir Kürdün bu ihanet kanalında yer almaması ve hizmet etmemesi gerekir" ("TRT Şeş PKK'yı", 2009) şeklinde açıklama yapmıştır. Sonrasında 2011 yılında KCK Yürütme Konseyi Başkanlığı, Dünya Anadil Günü vesilesiyle yaptığı açıklamada, "Kürtçe'nin 'ölü diller' listesine yazılmaması mücadelesi yürüttüklerini" ("KCK Kürtçenin", 2011) belirtmiştir. Açıkça görüldüğü gibi örgüt, sömürsünü yaptığı bir yasağın kalkmasını, propaganda alanını yitireceği için istememekte ve tavır almaktadır. Ama aynı konuyu sömürmeye devam etmektedir.

Çevik (2013: 61)'e göre PKK terör örgütü üyelerinin ve sempatizanlarının grup bütünlüğünde ve kimliğinde önemli bir argüman olan düşman ve katil devlet algısı, örgütün siyasi ve silahlı eylemlerinin temel çıkış noktasını da oluşturmaktadır. Terör örgütüne katılımda ekonomik, sosyal, kültürel, politik ve psikolojik birçok neden vardır. Ancak örgüte katılım sağlandıktan sonra, örgüt üyelerini bir arada tutan ve yeni kimliklerinin çekirdeğini oluşturan en önemli algı "mağdur Kürt halkının kurtarıcısı olma" ve "düşman devlete karşı mücadele"dir.

PKK terör örgütü kendinden önceki bazı isyan ve silahlı hareketlerin mirasını devraldığı ve onların mücadelesini devam ettirdiğini iddia ettirmektedir.

Örgüt bu konuda daha ileri giderek bir efsane olan, Demirci Kawa'nın zalim Asur kralı Dehak'a karşı başlattığı isyanın mirasını sahiplenir ("Nevroz kadınların ve halkların", 2015). Yani PKK'nın mücadelesinin yeni bir mücadele olmadığı; köklerinin 2620 yıl öncesinde Demirci Kawa'nın zalim Dehak'a isyan etmesine kadar uzandığı söylenerek terör örgütüne tarihsel bir derinlik, haklılık ve meşruiyet kazandırılmaya çalışılır.

Örgüt, Kürtlerin yaşadığı bölgenin bilinçli olarak geri bırakıldığı, çağdaş hiçbir imkânın getirilmediği, sömürüldüğü ve bölgenin gelişmesinin engellendiği propagandasını yapmaktadır (Çeşme, 2011: 142-143). Türkiye'de gelir dağılımının adaletli olduğunu söylemek olanaksızdır. Bu tablo ülkenin coğrafi yapısına paralel değişimler göstermektedir. Özellikle orta ve doğu Karadeniz, İç Anadolu, Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgeleri milli gelir sıralamasında ülkenin diğer bölgelerine göre geridedir. İstanbul ve civarındaki sanayileşme, Ege ve Akdeniz deki turizme bağlı gelişme ve ilave olarak son iki bölgenin toprak verimliliği bu bölgeleri önemli ölçüde kalkındırmıştır. Birçok sanayileşmiş ülkede bu gelir adaletsizliği ve bölge farkı söz konusudur. Tüm bunlara rağmen GAP çerçevesinde devlet eliyle önemli yatırımlar gerçekleşmiştir. Doğu ve Güneydoğu'da yatırımların artması, ancak alt yapının tamamlanmasıyla mümkündür. Oysaki örgüt bu bölgedeki yatırımları doğrudan engellemeye yönelik terör eylemlerinde bulunmuştur. Bir taraftan bölgenin milli ekonomiden yeterli payı almadığı iddiasını dillendiren örgüt diğer taraftan, karayolları çalışanlarını, iş makinelerini, baraj yapım firmalarını veya çalışanlarını açıktan hedef almıştır. Hem doktor yetersizliğini ileri sürmek hem de doktor ve hemşireleri terörün hedefi haline getirmek, büyük bir çelişkidir. Etnik olarak Kürtlerin yoğun yaşadığı bölge, ülkenin batısından geridedir ancak bu bölgenin kalkınması için terör uygulama stratejisi ne tür kazanımlar sağlamıştır? Patlayan her bomba bölge ekonomisi üzerinde derin çukurlar açmaktadır. Çıkarılan teşvik yasalarını işlemez hale getiren, bölgede yatırım planlayan yerli ve yabancı iş çevrelerini bu yatırımlarından alıkoyan, terörün bizzat kendisidir. Örgüt bölgeyi yoksulluğa mahkûm edip bu konuda şikâyet etme hakkına sahip midir? (Bal, 2006: 195-196). Dolayısıyla, terörün nedenlerinden sayılan ekonomik yoksulluğun devam etmesinde ve büyümesinde, örgüt büyük pay sahibidir.

2009 yılında HPG'nin sitesindeki bir açıklamada "...Yapımı devam eden bu barajlar devletin medyada yansıtmaya çalıştığı gibi halkın kalkınmasını sağlayacak ve refah seviyesini yükseltecek çalışmalar değil, sınırları birbirinden ayırmak için yapılmış olan birer duvar ve hareketimize yönelik hazırlanmakta olan birer askerî projedir... Bizler Halk Savunma Güçleri olarak halkımızı, hareketimiz üzerinde oynanan bu çirkin oyunlara karşı duyarlı olmaya çağırıyor ve bu barajların yapımında çalışan müteahhitler ile işçileri, bu askeri projelere katılmamaları konusunda uyarıyoruz" denilmektedir (Işık, 2009: 153). Bu açıklamayla örgüt baraj yapımında çalışacak işçileri ve müteahhitleri tehdit etmiştir. PKK/KCK terör örgütünün üst düzey militanlarından Mustafa Karasu, 2013 yılındaki bir röportajında, Hükümet'in çatışmasızlığı fırsat bilerek karakol ve baraj inşa ettiğini de belirterek, "o barajlar enerji için değildir. Sadece Keban Karakaya Kürtlerin enerji ihtiyacını karşılar. Baraj kültürel soykırımdır. O barajlar Kürt düşmanıdır. O barajlar Kürdü suya boğma barajı, Kürt kültürünü suya boğma barajıdır. Kültürel soykırımdır, suçtur. Baraj yapıyormuş da engelleniyor diyor. Sen barajı da yolu da askerî amaçlı yapıyorsun. Havaalanını bile askerî amaçlı yapıyorsun" ("KCK'dan devlet kurma açıklaması", 2013) şeklinde konuşmuştur. Bu ifadeler örgütün baraj, yol ve havaalanı yapımına yönelik tutumunu ortaya koyması açısından çok açıklayıcıdır. Yolun olmadığı, barajların yapılmayıp sulama ve enerjinin sağlanmadığı, dünyaya açılan kapı diyebileceğimiz havaalanının olmadığı yerlerde ekonominin gelişmesi elbette mümkün değildir.

Örgüte göre devlet, Kürt çocuklarını asimile ederek Türkleştirmek istediği için Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerine eğitim yatırımları ve okullar yapmaktadır. Devlet aynı sebeple sivil toplum kuruluşlarını da kullanarak "Türkiye Okuyor", "Anne Kız Okuldayız", "Haydi Kızlar Okula", "Baba Beni Okula Gönder" gibi kampanyalar düzenlemektedir (Işık, 2009: 154). Bir yandan bölgenin bilerek geri bırakıldığı söylenmekte diğer yandan ise yapılan eğitim yatırımları eleştirilmektedir.

PKK'nın etkili olduğu bölgeye bakıldığında kaynak, mal ve hizmetlerin dağıtımında eşitsizlik olduğu iddiasının örgüt tarafından sıkça kullanıldığı gözlenir. Bunun yanında devletin kaynak, mal ve hizmet sunması da engellenmeye çalışılır ki yapılan propagandanın etkisi olsun. Örgüt tarafından havaalanı, maden, fabrika

ve baraj inşaatlarının bombalanması ve engellenmesi bu durumlara örnek olarak verilebilir (Şimşek, 2012). Refahın artması ve ekonominin gelişmesi için olmazsa olmaz ilk şartlardan birisi de güvenlidir. Terör örgütünün etkin olduğu ve kamu otoritesinin tam tesis edilemediği yerlerde ekonomik canlılığın ve özellikle de özel sektör yatırımlarının yeterli seviyede olmayacağı aşikârdır. Dolayısıyla PKK/KCK terör örgütü istismar ettiği ekonomil ve sosyal geri kalmışlığın şu anda önündeki en büyük engeldir.

4.3.1. Mağduriyet psikolojisi

Çevik (2010: 81-82)'e göre Anadolu halkı ve özellikle Güneydoğu Anadolu halkı otoriteye saygılı olduğu kadar bireyselleşmesini yeterince geliştirememiştir. Bu nedenle otoriteden beklentileri de oldukça abartılı görülebilmektedir. Hayatlarındaki olumlu ve olumsuz durumlardan hep otoriteyi sorumlu tutarlar. Bu özellik bir nevi, yöre halkının karakteristik özelliğidir. Yani bölge halkı genellikle pasif beklenti içinde olan ve beklentileri yerine gelmeyince sürekli hayal kırıklıkları yaşayan özelliklere sahiptir. Bir yerde ne kadar çok hayal kırıklığı yaşıyorsa, orada öfke ve düşmanca duygular, buna bağlı olarak da pasif veya aktif saldırganlık eylemleri o oranda artacaktır. Bu hayal kırıklıkları mağdurluk psikolojisini çağırıştır ve dolayısıyla etnik kimliği hatırlatır.

Özdağ (2014: 87)'a göre PKK/KCK terör örgütü etnik çatışma zeminini oluşturmak adına mağduriyet psikolojisini beslemeye çalışmaktadır. Mağduriyet psikolojisinin özünde, bölgedeki bütün olumsuzlukların (geri kalmışlığın, yoksulluğun, çatışmanın, vb.) temelinde “bizim Kürt olmamız yatıyor” düşüncesi yatmaktadır. Bölge insanında mağduriyet psikolojisi tarihsel olarak merkezi otoritenin kurulduğu ve isyanların bastırıldığı 1930’lu yıllarda belirmeye başlamış denilebilir. Tek parti seçkinciliği, bürokratik baskı, Şeyh Sait isyanı gibi diğer isyanlar sistemli olmasa da geniş bir bürokratik baskıyı getirmiştir. Ancak bahsedilen “gerçek mağduriyet”, üretilen mağduriyet ile kesinlikle kıyaslanamaz. Burada konumuz açısından esas önemli olan, mağduriyet psikolojisinin PKK/KCK’yı mazur göstermeye imkan vermesidir. “Evet, PKK terör eylemleri yapmaktadır ama bunun sebebi Kürtlerin Türkler tarafından Kürt oldukları için ezilmesidir” söylemi, Kürtçü siyasetçiler tarafından yıllardır kullanılmaktadır.

Marksist-Leninist ideolojiyle başlayan PKK terörü daha sonra etnik milliyetçi söylemlerle mağduriyeti ön plana çıkarmıştır. 1960 darbesi, 1971 muhtırası ve 1980 darbesi de Türkiye’de mağdur kesimler doğurmuştur. Güneydoğu Anadolu bölgesinde yıllarca devam eden olağanüstü hal uygulaması da kendilerini mağdurluk psikolojisi ile bütünleştiren grupların mağdurluğunu pekiştirmiştir. Türk toplumunun sağcısı solcusu, Türkü, Kürdü, Alevisi ve Ermenisi, herkeste travmatik yaşam öyküleri vardır. Travma yaşamış olanlar mağdurluk duygusu yaşarlar ve bu, onların kimliklerinin temel taşlarından birini oluşturur. Yaşanan travma ve mağdurluk efsaneleştirilerek nesilden nesile aktarılır. Ülke içi siyaset mağduriyet temeline oturtulduğunda bölünme kaçınılmaz olur. Çünkü mağdur varsa, mağdur eden kötüler vardır sonucu ortaya çıkar. Mağdurlar sürekli kendilerini haklı görürler (Çevik, 2010: 70-71). Örgüt de Kürtlerde varolan mağdurluk psikolojisini propaganda, psikolojik harekât ve algı yönetimiyle abartarak ve derinleştirerek bir anlamda mağduriyet üretmektedir. Bu mağduriyet üzerine ise meşruiyetini bina etmeye çalışmaktadır.

Eşitsizlikler, toplumun bazı kesimlerinde mağduriyet ve mahrumiyet duygusunun oluşmasına neden olmaktadır. Bu duygu da mahrumiyet içinde olan grupları adaletsizlik ve eşitsizliğe kaynak olarak gördükleri kişi, grup ya da sistemlerden öç almaya itebilmektedir. Bu gibi faktörler otomatik olarak terörizme ya da bireylerin terör örgütlerine katılmalarına neden olmayabilir. Ancak bu faktörler, terör örgütleri tarafından kullanılabilirdiği gibi bireylerin örgütlere katılmalarında katalizör etki oluşturabilmektedir (Özeren ve diğerleri, 2012). Örgüt yayınlarında sürekli olarak işlenen Kürtlere yapılan negatif ayrımcılık, adaletsizlik, ezilmişlik, vb. durumlar mağduriyet psikolojisini beslemektedir. Bu ise bireylerin terör örgütüne katılmaları konusunda dolaylı olarak teşvik etmekte ve psikolojik altyapı oluşturmaktadır.

Özeren ve diğerleri (2012)’ne göre PKK/KCK terör örgütüne bireylerin katılımını etkileyen faktörler üzerinde yapılan bir çalışmada, dikkat çeken bir husus da artan etnik milliyetçilik duygusudur. Halkta etnik milliyetçilik duygusunun göreceli olarak arttığı ve örgüt propagandaları ile bu duygu üzerinde ayrılıkçı Kürt milliyetçiliği olgusunun güçlendirilmeye çalışıldığı görülmektedir. Bu olguyu etkileyen farklı nedenler vardır. Özellikle halktaki adaletsizlik ve mağduriyet algısı

örgüt propagandaları ile sistemli şekilde pompalanmaktadır ve bu durum örgüte eleman kazanmada çok önemli bir işlev görmektedir. Bu etkenler göz önünde bulundurulduğunda terörle mücadelenin başarıya ulaşması ve istenen sonuçların alınması, toplumsal arenada bilincin ve farkındalığın arttırılarak, yanlış algıların ortadan kaldırılmasından geçmektedir (Saran ve Bitirim, 2010).

Etnik terörizmin en önemli motivasyonlarından biri mağdurluk ve kurban edilmişlik psikolojisidir (Çevik, 2010: 99). Buradaki mağduriyetin gerçekliğinden ziyade algılanması önemlidir. Çünkü algılar gerçeklerden daha önemlidir. Bunu çok iyi bilen örgüt bölge halkının yaşadığı tüm olumsuzlukları, üstelik kendi sebep oldukları dâhil, devlete mâl etmektedir. Muhakkak ki darbe dönemlerinden geçmiş ülkemizde her kesimin yaşadığı gibi Kürt kökenli vatandaşlarımız da mağduriyet yaşamışlardır. Hatta olağanüstü hâl ve sıkıyönetim uygulamalarından dolayı daha fazla mağdur olmuşlardır. Bölgenin geri kalmışlığının birçok sebebi olabilir, kaldı ki ülkenin bazı bölgeleri de Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri kadar az gelişmiştir. Fakat çok rahatlıkla örgütün, ortaya çıktığı günden itibaren bölgenin her türlü kalkınmasının önünde en büyük engel olduğu söylenebilir. Yoğun terör eylemlerinin yaşandığı bir bölgede, yatırımcılar, şirketler, vb. can ve mal güvenliklerinden tam emin olamadığı için ekonomik yatırım yapmazlar. Komünist Çin'in bile ekonomik kalkınmada özel sektörü teşvik ettiği düşünülürse, bölgenin ekonomik olarak kalkınması özel sektörle mümkün olacaktır. Özel sektöre ve devletin yaptığı altyapı yatırımlarına (yol, baraj, santral, vb.) ise en büyük engel ve saldırılar bizzat terör örgütünden gelmektedir. Aslında örgüt, dillendirdiği mağduriyetlerin büyük kısmını kendisi yeniden üretmektedir.

4.3.2. Son çare olarak şiddet mi?

İ. Bal (2006: 194)'a göre terör olayları tartışılırken yaşanan kavram kargaşalarını aydınlatmada fayda vardır. Bunlardan en önde geleni, teröristlerin başka bir yöntem ve araç bulamadıkları için bu yola saptıklarınıdır. "Eğer bir kısım haklar verilmiş olsaydı terör olayları yaşanmayacaktı" düşüncesi doğru bir saptama değildir. Çünkü teröristler kayıp veya eksik haklar konusunda var olan alternatiflerin hepsini kullandıktan sonra bu yola sapmış değiller. Yani teröristler

varsaydıkları haksızlıklarla ilgili bütün yasal veya şiddetsiz yasal olmayan yolları deneyip ve hiçbir sonuç alamadıktan sonra terörü seçmiş değillerdir.

PKK/KCK terör örgütünün en güçlü ve en çok taraftar bulan argümanlarından biri de Türkiye'deki Kürtlere yönelik ifade alanlarının daraltılması veya baştan beri dar olmasıdır. Bu konuyu örgütün siyasallaşma tartışmaları örneğiyle ele alalım. Türkiye'de Kürtlerin siyasallaşması Osmanlıdan beri var olan bir gerçektir. Ancak, PKK/KCK'nın siyasallaşma girişimi sadece parçalayıcı değil aynı zamanda zorbalığı da içermektedir. Bir elinde bomba ve diğer elinde siyasal söylemlerle siyaset yapılamaz ve buna siyasallaşma denilemez. Daha da vahimi örgütün kendi içerisinde çıkan, “şiddet ve zorbalıkla siyasetin yan yana yürümeyeceğini” ifade edenleri öldürmesi ve bu görüşte olabilecek diğerlerini de suskunluğa ve yalnızlığa mahkûm etmesidir. Uzun yıllar örgüt içerisinde yer alan ve bundan dolayı hapis yatan ve HADEP Genel Başkan yardımcılığı görevinde de bulunan Hikmet FİDAN, silahlı mücadelenin çıkmaz yol olduğunu savunanlardandı. Bu duruşa sahip Fidan öldürüldü ve cenazesine kader birliği ettiklerinden kimse gelememişti (Bal, 2006: 197-198). Örgüt bir elinde silah şantajı diğer elinde siyaset söylemiyle sadece kendisinin muhatap alınmasını istemektedir. Türkiye'de ifade hürriyeti ve özgürlüklerin olmadığını ileri süren örgüt, bizzat kendi terör eylemleriyle korku ve baskı yöntemlerini kullanarak bu ilkelere karşı en büyük saldırıyı gerçekleştirmektedir.

2003 yılında toplanan HPG 2. Konferansında “meşru savunma stratejisi kapsamı dışındaki her türlü şiddetin, ister devlet tarafından ister diğer örgütler tarafından yürütülsün, terörist hareket olarak kabul edileceği; bu kapsamda terörizmin de mahkûm edileceği” biçiminde yapılan değerlendirmelerle, birçok devlet tarafından terörist olarak ilan edilen örgütün, kendi stratejisi dışında geliştirilen şiddet eylemlerini “terörist/terörizm” olarak nitelendirmesi dikkat çekmiştir (EGM, 2004: 29). AB, ABD ve birçok ülkenin terör örgütleri listesinde yer alan PKK/KCK terör örgütünün kendisi dışındaki şiddet hareketlerini terörist ilan etmesi çok ironik bir durum oluşturmaktadır. Fakat örgüt bu söylemlerle mensuplarını “meşru” olduğuna ikna etmeye çalışmaktadır.

PKK/KCK örgütünün yayın organı Serxwebun dergisinde yayınlanan “Savaşta Uyulması Gereken Kurallar Yönetmeliği”nde silahlı/terörist eylemlerinin gerekçesini “...Varlığı ve kültürel hakları inkâr edilen bir halkın başvuracağı savunma savaşı bir seçenek değil; varlığını, onurunu ve özgür yaşamını koruyacağı bir mecburiyettir” şeklinde açıklamıştır (Serxwebun, Haziran 2004: 12). Örgütün ön kabulü olan, sömürgeci Türkiye ile varlığı ve kültürel hakları inkar edilen Kürtler tezinin sonucu olarak silahlı mücadelenin zorunluluk olduğu varsayılmıştır. Yani örgütün silahlı mücadeleyi isteyerek seçmediği, mecbur kaldığı ifade edilmiştir.

Terör örgütleri, terörü, ideolojik amaçlarına ulaşabilmek için bir araç olarak kullanıp; çeşitli neden-sonuç ilişkileri (söylemsel manipülasyonlar) üzerinden şiddeti meşrulaştırmaya çalışmaktadır (Sezer, 2012). Bu minvalde 2010 Temmuzunda dönemin KCK Başkanı Karayılan, BBC'ye verdiği bir röportajda “Yoldaşlarımızdan biri öldürüldüğünde, Türk askerleri onların gözlerini çıkarıyorlar ve vücudunu parçalara ayırıyorlar” (“Seeking out the PKK”, 2010) demiştir. Bu şekilde ne kadar gaddar ve zalim bir devletle karşı karşıya olduklarını, böyle bir devlete karşı ancak silahla mücadele edilebileceğini ifade etmeye çalışmaktadır. Aynı röportajda muhabirin “siyasi konularda hak ararken, öldürmenin yanlış olduğunu” söylemesi üzerine Karayılan “Türk Hükümetinin ateşkesi kabul etmesi halinde BM gözlemcilerinin denetiminde silah bırakmak istediklerini” söylemektedir. Terörist Karayılan dünya kamuoyuna aslında kendilerinin silah bırakmaya istekli olduklarını ama bunu Türk Hükümetinin kabul etmediğini söyleyerek terörist kimliklerinden sıyrılmaya ve mecburen silahlı mücadele yaptıklarına inandırmaya çalışmaktadır.

2013 yılında KCK Yürütme Konseyi Başkanı Murat Karayılan'ın bir röportajında “...Örneğin KCK tutukluları çözüm sürecine sokulmuş bir hançerdir. Önce bu hançerin çekilmesi gerekir. Şimdi Başbakan Erdoğan diyor ki, silahları ayaklarınızın altına alın ve gelin siyaset yapın. İyi güzel de siyaset yapanlar bugün hapisteler, yargılanıyorlar, ceza yiyorlar. Halbuki onların şiddetle hiçbir ilgileri yoktu...” (“Murat Karayılan ile Kandilde”, 2013) demektedir. Bu söylemle kendileri için demokratik yolların kapatıldığı, hiçbir şiddete bulaşmayanların bile tutuklandığı, dolayısıyla şiddete başvurmadan siyasi alanda

hak arama imkânlarının olmadığını söylemektedir. Örgütün silahlı mücadeleye ve şiddete başvurması, diğer hak arama yollarının olmaması veya denenmesine rağmen sonuç alınamaması üzerine son çare olarak başvurduğu bir yöntem değildir. Son derece bilinçli bir tercihle, amaçlarına ulaşmak için en etkili ve en kısa yol olarak şiddeti seçmişlerdir. Bunu Öcalan (1984: 183) “yeni bir toplum yaratmanın başka bir yolunu bilim henüz keşfetmemiştir. Reformist ve revizyonistler ‘barış içinde toplumsal ilerleme’ ve burjuvazinin gerici zoruyla anlaşıp anlaşıp yeni bir dünya yaratacaklarını iddia etmektedirler. Fakat yaratacakları bu dünya miadını doldurmuş olan burjuvazinin yoz dünyasıdır” şeklinde ifade etmiştir.

2015 yılı Mart ayında gazeteci Ahmet Şık'ın KCK Yürütme Konseyi Başkanı Cemil Bayık ile yaptığı röportajda, Bayık “...Biz bu halkın sorunlarını çözmek için ilk önce siyasi bir mücadele yürüttük. Hiçbir zaman silahlı mücadele istemedik. Ancak bize sadece bu yol bırakıldı. Devlet katında reddedilen bu sorunu başka türlü görünür hale getiremezdik. Bu sorunu tüm yönleriyle ortaya çıkarmak, çözüm ortamını yaratmak ancak silahlı mücadele ile mümkün oldu. Yeterli düzeyde silahlı mücadele yürütüldüğüne inanıldıktan sonra da sorunu siyasi taleplerle dile getirmeye başladık...” (“Ya Apo Kandile”, 2015) şeklinde beyanda bulunmuştur. Fakat Öcalan (1993: 124), Kürdistan Devriminin Yolu kitabında, karşı devrimin emrindeki tahripkâr, talancı ve haksız zora karşılık, halkımızın emrinde yeni bir toplum yaratıcı, haklı ve *devrimci zoru* yaratalım, çağrısında bulunmaktadır. Aslında gerçek, örgütün ideolojisi bölümünde detaylı olarak açıklandığı gibi, örgüt amacına ulaşmak için “devrimci şiddet, ilerici zor” gibi kavramlarla ifade ettiği şiddeti yöntem olarak benimsemiştir. Bu yöntemi en kısa ve sonuca götürücü yol olduğu için seçmiştir. Yoksa tüm yollar denendikten sonra başka çare kalmadığından mecburen şiddete yönelme olmamıştır. Örgüt, kendi açısından akıllıca bir algı yönetimi yaparak insanların zihninde, terör eylemlerini kısmen meşru hale getirmeye çalışmaktadır.

Örgüt kamuoyunda ciddi tepki çeken ve zamanlaması açısından kendisini sıkıntıya koyacak eylemleri üstlenmemektedir. Fakat bu eylemlerin örgüt tarafından yapıldığı ortaya çıkmaktadır. 2010 yılında Taksim’de bulunan çevik kuvvet polisi otobüsüne yapılan intihar saldırısını TAK (Kürdistan Özgürlük Şahinleri) isimli örgüt üstlenmiştir. Bu saldırıyı PKK/KCK üstlenmemiştir. Saldırıyı

yapan terörist Vedat Acar'ın 2004 yılında PKK/KCK terör örgütünün dağ kadrosuna katıldığı bilinmektedir ("Taksimde saldırı TAK", 2010). 2011 yılı Eylül ayında Ankara'nın en işlek caddelerinden biri olan Kumrular caddesinde bombalı araç patlamış ve 3 sivil hayatını kaybetmiştir. Bu saldırıyı da PKK/KCK üstlenmemiş, TAK üstlenmiştir ("Ankarada bombalı saldırı", 2011). PKK'nın 2003 yılındaki askeri konsey toplantısında kurulduğu iddia edilen Kürdistan Özgürlük Şahinleri (TAK), PKK içerisinde faaliyet göstermesine rağmen, tamamen bağımsız bir yapı gibi gösterilmektedir ("Taksimde saldırı TAK", 2010). PKK/KCK terör örgütü yaptığı bir açıklamada "TAK'ın bu tarz eylemlerinin Kürtlerin meşru taleplerine zarar verdiğini" ("KCK'da TAK'a", 2011) ifade etmiştir. 2012 yılı Ekim ayında KCK Başkanı Murat Karayılan'ın BBC muhabirine verdiği röportajda "örgütün asla sivilleri hedef almadığını, 2012 Ağustos'ta Gaziantep'te gerçekleştirilen bombalı saldırıyla ilgilerinin ve bu konuyla ilgili bir kanıtın olmadığını" ("Murat Karayılan: PKK gets", 2012) söylemiştir. 2012 Ağustos'ta Gaziantep'teki bombalı saldırıda aralarında dört çocuğun da olduğu birçok sivil hayatını kaybetmiştir. Bu olay sonrasında yapılan soruşturmada saldırıyı PKK'lı bir teröristin gerçekleştirdiği açığa çıkarılmış ve hakkında dava açılmıştır.

Terör örgütünün meşruiyetini etkileyen bir başka husus "Yansıtılmalı Özdeşim" kavramı ile açıklanabilir. "Yansıtılmalı Özdeşim"i bir örnekle açıklarsak; hastanede yatan bir psikiyatri hastası, ekip üyelerinden birine benliğinin bir yanını gösterip diğerini göstermezse, bu durum ekip içerisinde bu hastayla ilgili olarak kutuplaşmalara neden olur ve bu ekip üyesi aslında hastaya ait olan belirli görüşleri bilinçdışı savunur hale gelir. Teröristler, kişilik yapılarındaki bölünmenin bir sonucu olarak, toplumun bir bölümüne bir yüzlerini, diğer bölümüne öteki yüzlerini yansıtırlar. Bu yansıtılardan toplum ve toplumu yöneten hükümetler de etkilenirler. Sonuçta politikacılar ve yöneticiler arasında kendini teröristlerin yanında ve karşısında görenler şeklinde bölünmeler olur. Bu durum, politik alanı regresif ve kutuplaştırıcı grup süreçlerine sürükler. Böylece, terörist eylemlerle nasıl baş edileceği düşünceleri bütünleştirilemez, karmakarışık tepkiler meydana gelir. Bu şekilde oluşan kararsız ve kaotik ortam, halk arasında bıkkınlık ve radikal antidemokratik beklentiler yaratır. Bazen hükümetler yansıtılmalı özdeşim yoluyla sanki gerçekten bir teröristin yansıtılmış yönleri gibi tepki verir. Bu durum teröristlerin kendilerini mazur gösterme, haklı çıkarma ve mağdur olma

yaşantılarının, duygularının artmasına hizmet eder (Çevik, 2010: 107). Bazı devlet adamlarının, örgüt mensubu şahısların geçmişte yaşadıkları duruma atfen “ben de dağa çıkardım” şeklindeki ifadelerini bu duruma örnek olarak verebiliriz.

Işık (2009: 145)’a göre örgüt yayınlarında, Türkiye Cumhuriyet Devleti, kurulduğundan bu yana örgütün Kürdistan olarak ifade ettiği bölgeleri sömürgeleştiren, bu bölgede her tür baskı ve şiddeti uygulayan, Kürt halkını bilinçli olarak cahil bırakan bir yönetim olarak kurgulanır. PKK’nın kalıcı barış çabalarını ve çözüm arayışlarını boşa çıkaran, terör örgütünün bütün iyi niyetli çabalarına ve girişimlerine duyarsız kalan, hatta bunlara yeni saldırı ve operasyonlarla cevap veren de devlettir.

2009 yılında HPG’nin sitesinde yayınlanan bir yazıda “...Mevcut Genelkurmay yaklaşımı karşısında bu net açığa çıktı ki, Kürdistan’da ve Türkiye’de barışı kazanmanın yolu dağa çıkmaktan geçiyor. Gençlik, barışı kazanmak istiyorsa dağa çıksın, gerillalaşsın...” (Işık, 2009: 170) şeklinde bir ifade vardır. Örgüt, sözde ateşkeslerde ve çözüm sürecinde her zaman militan sayısını arttırmaya çalışmaktadır. Örgüt algı yönetimi kapsamında o kadar çok “barış” kelimesini kullanıyor ki, dağa terörist olmaya çağırdığı gençlere bile “barışı kazanmak istiyorsa” diyebilmektedir.

Terör sorununun çözümünde iki boyut karşımıza çıkar: Terörü doğuran nedenler ve terörle mücadele. Terörü doğuran nedenler ile Kürt sorununda bir takım geçişkenlikler yaşanmaktadır. PKK/KCK taban ve meşruiyet kazanma anlamında Kürt sorununu kendine siper yaparak gerçek niyetini gizlemeyi çok iyi başarmış bir terör örgütüdür (Özcan, 2012: 31). Terör örgütünün meşruiyetine dayanak yaptığı hususlar: Kürtlerin yaşadığı bölgenin sömürgeleştirilmesi, Kürt kültürel kimliğinin ve varlığının yok sayılması ve bilinçli olarak Kürtlerin yaşadığı bölgenin geri bırakılmasıdır. Bu varsayımlardan yola çıkarsak, örgütün Kürtlerin temsilcisi olarak şiddete başvurmaktan başka çaresi kalmamıştır. Dolayısıyla örgütün uyguladığı şiddet ve yaptığı eylemler meşrudur, sonucuna varılmaya çalışılmaktadır. Örgüt meşruiyetine dayanak yaptığı varsayımlarını, öncelikle kendi kitlesine, sonrasında ise Türkiye ve uluslararası kamuoyuna algı yönetimi çalışmalarıyla kabul ettirmeye çalışmaktadır. Bu kabulün gerçekleşmesi demek,

dolaylı olarak örgütün ve terör eylemlerinin meşrulaştırılması demektir. Bu konular örgüt medyasında, örgütsel toplantılarında, örgüt liderlerinin konuşmalarında sürekli olarak tekrarlanan hususlardır.

Yukarıda örnekleri de verildiği gibi kültürel haklar (Kürtçe'nin serbest bırakılması ve TRT Şeş'in açılması) konusunda örgütün tutumu olumsuz olmuştur. Bölgenin bilinçli olarak geri bırakılmasıyla ilgili olarak eğitim, yol, baraj, havalimanı gibi yatırımlara örgüt açıkça karşı çıkmakta ve bunları engellemektedir. Türkiye'nin başka bölgeleri de mahrumiyet ve geri kalmışlık yaşamaktadır. Marksist-Leninist ideolojiyle açıklanan sömürgeci-sömürülen yaklaşımının hiçbir şekilde doğruluğunun olmadığı açıktır. Ekonomik kalkınmanın lokomotifi olan özel teşebbüsün önündeki en büyük engel ise örgütün bizzati kendisidir. Örgüt, şiddeti mecburiyetten ve son seçenek olarak değil; ideolojisinin gereği olarak, bilinçli bir şekilde araç olarak benimsemiştir. Bu gerçeklikler göz önünde bulundurulduğunda örgütün meşruiyetine dayanak yaptığı hususlar hakkında birincil planda kendi tabanına algı yönetimi yapmaktadır. Çünkü kendi kitlesini meşruiyetine inandırmak zorundadır, aksi takdirde örgüt dağılır. İkincil planda Türkiye ve dünya kamuoyuna yönelik algı yönetimi yapmaktadır. Çünkü örgüt, hayatiyetini devam ettirebilmek için de en azından bazı kesimlerin desteğine ihtiyaç duymaktadır.

4.4. PKK/KCK Terör Örgütünün Demokratik Hakların Kazanılmasındaki Rolüne Yönelik Çalışmaları

PKK/KCK terör örgütü özellikle Kürt vatandaşlarımıza yönelik her türlü olumlu gelişmeyi kendi çabalarına bağlamaktadır. Bölgeye yapılan yatırımlar, yardımlar, demokratik gelişmeler gibi her türlü pozitif gelişmenin sebebinin kendi "mücadelesi" olduğu yönünde algı yönetimi yapmaktadır. Bu konuya örgüt metinlerinde, örgüt liderlerinin konuşmalarında ve örgüt yandaşı şahısların açıklamalarında ortak olarak vurgu yapılmaktadır.

Demir (2012)'e göre PKK/KCK terör örgütüne sempatiyle bakan kesimlerde, Kürt kökenli vatandaşlar lehine yapılan iyileştirmeler, hukuki düzenlemeler, özgürlük ve refah artışlarının bu kitle tarafından "silahlı mücadele sonucu elde

edilen kazanımlar” olarak görüldüğü ve sosyal grup üyeleri üzerinde propaganda aracı olarak kullanıldığı anlaşılmaktadır.

PKK terör örgütü, yürüttüğü mücadelenin Türkiye’nin demokratikleşmesi mücadelesi olduğunu, bu mücadele sayesinde bu yönde birçok ilerlemenin gerçekleştiğini söyler. Örgütün silahlı aparatı HPG’nin sitesinde yer alan bir yazıda “...Türkiye’nin geleceği açısından, Türkiye’nin demokratik bir ülkeye dönüşmesi açısından bu konuşanlardan çok, onları konuşturan PKK’nin, onun önderliğinin demokratik bir Türkiye için yürüttüğü olağanüstü entelektüel ve pratik çabalara bakmak gerekiyor...” denmektedir (aktaran Işık, 2009: 135). Örgüt demokratik bir Türkiye için mücadele ettiğini iddia etmekte ve demokratik kazanımların biricik sebebinin, örgütün ve lideri Öcalan’ın yürüttüğü çalışmalar olduğunu söylemektedir. Bu yaklaşım gerçeklerle tamamen ters düşmektedir. Çünkü örgüt ilk olarak silah zoruyla ve katliamlarla bölge ve Kürtler üzerinde hâkimiyet kurmaya çalışmıştır. Örgütün tarihi kanlı eylemlerle doludur. İnsanların en temel hakkı olan yaşam hakkını sürekli ihlal eden örgütün demokrasiden bahsetmesi kadar ironik bir durum olamaz. Ama örgüt bunu sistematik olarak ve farklı şekillerde işleyerek algı yönetimi çalışması yapmaktadır.

İ. Bal (2006: 195)’a göre örgütün kullandığı terör, bölge insanına daha fazla demokrasi getirmemiştir. İddiaların tersine Türkiye’deki haklar ve özgürlüklerin gelişmesinin önünde hep bir engel olarak durmuştur. Kısa bir hafıza tekrarı, bize her özgürlük ve demokrasi, daha fazla birey hakları veya insan hakları tartışmasında, terör tehlikesinin önemli bir geri dönüş mazereti oluşturduğunu söylemektedir. Nitekim her akıl ve vicdan sahibi, terör tehdidinin daha az yaşandığı yıllarda Türkiye’de haklar, özgürlükler ve demokrasi konusunda çok fazla yol alındığını söylemek durumundadır. Dolayısıyla teröristlerin “bizler haksızlığa, zulme, adaletsizliğe, eşitsizliğe karşı mücadelede, elinde başka aracı kalmamış savaşıçılarız” argümanının hiçbir doğru tarafı yoktur. Yine örgütün, biz olmasak Türkiye’de demokratik gelişme sağlanamazdı, iddiası hiçbir kanıt içermemektedir. Doğru olanı ise; örgütün, devletin eksikliklerini terör propagandasının içerisine yerleştirme fırsatçılığını kullanmış olmasıdır. Yine örgüt teröre mazeret teşkil ettiğini iddia ettiği birçok sorunu kendisi oluşturmuş ve derinleştirmiştir. Yoksa alternatif yöntem ve yolların eksikliği iddiası PKK/KCK terör

örgütünün varlığını anlatamaz, ancak devletin eksiklikleri ve yanlışlıkları örgüte propaganda malzemesi ve manipüle alanları olarak katkıda bulunmuştur denebilir.

2009 yılında yapılan Kongra-Gel 7. Genel Kurulunda “1923 yılından itibaren Kürt halkını tek vatan, tek ulus, tek dil ve tek devlet düşüncesi doğrultusunda eritmeyi ve yok etmeyi esas alan, 1930’lu yıllarda Kürtlerin hayallerinin bile gömüldüğünü iddia eden, tam bir faşist zihniyetle Kürtler yoktur; varsa da ancak köle olabilir diyen, 1980’li yıllarda Kürt halkının evinin içinde dahi Kürtçe konuşmasını yasaklayan ittihatçı faşist zihniyetten Kürt sorununun kabulü ve sorunun çözümünü tartışma aşamasına getiren Apocu felsefe, ideoloji, kültür, siyaset, örgütlülük ve militan kişilik, sorunun köklü kalıcı çözümünü de sağlayabilecek güç ve kararlılıktadır” ifadeleri yer almıştır (KCK Yürütme Konseyi, 2009: 46). Örgüt “Kürt sorununun” kabulü ve bununla ilgili çözüm aşamasına gelinmesini kendi başarısı olarak sunmaktadır. Fakat darbe dönemlerinden geçen Türkiye’de her kesimin yaşadığı haksızlıklar olmuştur. Kürt vatandaşlarımız bazı konularda daha çok haksızlığa uğramış olabilir. Devletin bu konulardaki eksikliğini, kendi meşruiyet zeminini oluşturmakta kullanan örgüt, bu sorunların devam etmesinde ve bazen ağırlaşmasında bizzat rol almıştır. On yıllarca süren çatışma, binlerce şehit, on binlerce vatandaşın ölümü, devasa ekonomik kayıplar olmasaydı, ülkenin normalleşmesi, demokratikleşmesi ve ekonomik kalkınması çok daha ileri bir seviyede olacaktı. Gerçekler ile algıların aynı olması durumunda terör örgütü kendi kitlelerinden dahi destek alamayacak ve yok olmaya mahkûm olacaktır. Bunu çok iyi bilen örgüt, algı yönetimi ile gerçeği tam olarak saptırıp, kendisinin sorunları çözen ve demokrasi için mücadele eden bir yapılanma olduğuna inandırmaya çalışmaktadır.

2015 yılı Ocak ayında Diyarbakır’da gayri resmî olarak Kürtçe eğitim veren bir okulun karne dağıtımı sırasında DTK (Demokratik Toplum Kongresi) Eş Başkanı ve HDP milletvekili Selma Irmak yaptığı konuşmada, 30 yıllık (PKK) mücadelesinin Kürt halkının kendi dilinde eğitim görmeleri için verildiğine (“Diyarbakır ve Yüksekova’da Kürtçe”, 2015) işaret etmiştir. Aslında terör örgütü 30 yıllık faaliyetleriyle ülkenin normalleşmesi ve demokratikleşmesi önündeki en büyük engel olmuştur. Silahların konuşluğu, ülkenin bölünme tehlikesinin ortaya

çıktığı, ekonomik olarak büyük kayıplar yaşandığı için demokratik gelişme daha uzun zamanda gerçekleşmiştir.

Bölgenin hayat standartlarını arttırmaya yönelik uygulamaların PKK sayesinde yapıldığı, PKK olmazsa bu yardımların kesileceğine ilişkin propaganda da, PKK tarafından bölge insanına aşılarmaya çalışılmaktadır (Çevik, 2013: 61). Örgüt bölge halkında sempati oluşturmak ve destek almak için bu yönde algı yönetimi yapmaktadır. Devlet ise örgütün bu algı yönetimine malzeme sağlayacak şekilde politikalar oluşturmamalı, terör ve teröristlerle mücadeleye ara vermeden, atılacak adımlar atılmalıdır.

Dünyada yapılan diğer çalışmalarda da ifade edildiği gibi terörizmin, etnik terörizmin ve teröristin belirli birçok özelliği vardır. Bu özellikler içinde teröristin ve özellikle onun psikolojik kimliğinin harcında yer alan ve psikolojik olarak hayatta kalmasını sağlayan en önemli özellik terör yapma ihtiyacıdır. Bir toplum için terör ne kadar rahatsız ediciyse, bir terörist veya terör örgütü için de barış ve demokrasi o kadar rahatsız edicidir. Bir toplum terör karşısında nasıl kimlik tehdidi yaşıyor ve karşı tepkiler oluşturmaya çalışıyorsa, bir terörist grup için de barış ve demokrasi kimlik tehdidi oluşturmakta ve buna karşı tepkiler verilmeye çalışılmaktadır (Çevik, 2010: 107-109). Ülkemizde yaşanan demokratik gelişmeler karşısında örgütün verdiği tepkiler: 1- Özellikle kendi kitlesini, algı yönetimi yaparak, örgütün verdiği mücadele sonucunda demokratik hakların kazanıldığına ikna etmek; 2- Bu şekilde örgüt, istismar ettiği birçok konunun ülkenin demokratikleşmesiyle birlikte ortadan kalkmasına rağmen silah bırakmamasını izah etmeye çalışmaktadır. Örgüt bu şekilde algı yönetimi yapmak zorundadır, aksi halde varlığının bir anlamı kalmamaktadır.

PKK/KCK terör örgütü Türkiye'deki siyasal kanalları kullanarak Kürt kökenliler için bir hak arayışına başlamamıştır. Örgütün bu yolu kullanmamış olmasının önde gelen nedeni bölge halkı üzerindeki hâkimiyet kurma stratejisinde yatmaktadır. Öcalan'ın ortaya koyduğu "Doğuda Zorun Gücü" yaklaşımı örgütün neden bu yola saptığının en açık izahıdır. Örgüte göre Türkiye'de yaşayan Kürtler demokratik yöntemlerle harekete geçirilemez ve haklarını arayamaz. Onlara uzun ve yorucu sözlü-yazılı eserlerle ikna edici süreçleri işletmek ve bu yöntemle fikirleri

kabul ettirmek zaman alıcı, zor ve hatta imkânsız bir iştir. Bu yolları denemek akıl ürünü yoğun çabalar gerektirmektedir (Bal, 2006: 194). Dolayısıyla Öcalan’a göre en kestirme yol “zor kullanarak halkı harekete geçirmektir”, yani örgüt açısından terörist eylemler en etkin ve çabuk hâkimiyet kurma yoludur. Böyle bir örgütün demokratik hakları kazanmak için mücadele etmesi bir yana demokrasinin önündeki en büyük engel olduğu söylenebilir. İ. Bal (2006: 194)’a göre örgütün ilk yoğun terör dalgası bölge üzerindeki halka karşı kullanılmıştır. Bu “zorun (terörün) gücüyle” bölgede hâkimiyet kurma stratejisidir. Doğu ve Güneydoğu’da ailelerin topluca katledilmesi 1984-1989 yılları arasında sıklıkla yaşanmıştır. Buradan çıkan sonuç açıktır. Türkiye’de ayrılıkçı terörün kullanılması, diğer alternatiflerin yokluğundan değil, terörle en hızlı sonuca ulaşma stratejisinin tercih edilmesinden dolayıdır. Doğu bölgesinde yaşanan eksiklikler, devletin sıcak elinin yeterince bölgeye ulaşmamış olması sadece, terörün destekçilerini arttırmak için kullandığı propaganda malzemeleri olmuştur. Oysa konu, vatandaş-devlet ilişkileri açısından değerlendirildiğinde aynı mağduriyeti yaşayan başka bölgeler de vardır.

2009 yılında başlayan açılım süreci ile PKK terör örgütü psikolojik savaşı yeni bir boyuta taşımıştır. Bu psikolojik savaşın temel dayanakları “PKK devleti yenmiş ve masaya oturmaya zorlamıştır”, “PKK artık meşru bir güçtür” ve “PKK bölgenin gelecekteki hâkimidir” argümanlarıdır. 2009-2014 yılları arasında PKK bölgede olağanüstü ilerleme kaydetmiş ve bölgenin geleceğinin PKK olduğu inancını büyük ölçüde halka dayatmıştır (Özdağ, 2014: 88). PKK/KCK terör örgütüyle meşru bir muhatap gibi müzakere yapılması ve bu müzakerelerde genel olarak Kürt vatandaşlarımızı da ilgilendiren hususların pazarlık konusu haline getirilmesi, örgütün yaptığı algı yönetimi çalışmalarına malzeme oluşturmakta ve güçlendirmektedir. Çünkü örgüt, “biz devletle Kürtler için savaştık ve sonunda bizle masaya oturmak zorunda kaldılar, biz bu masada sizin haklarınız için müzakere yürütmekteyiz, dolayısıyla sizin kazandığınız ve kazanacağınız haklar/yardımlar bizim sayemizde olmaktadır” şeklinde söylem geliştirmektedir. Terör örgütüyle bu şekilde ve içerikte müzakere yürütülmesi, örgütün uyguladığı algı yönetimini güçlendirmekte ve inandırıcılığını arttırmaktadır.

Aslında PKK/KCK terör örgütü Türklerin olduğu kadar, barış içinde kardeşçe yaşamak isteyen Kürtlerin de önündeki bir engel ve sorundur (Çevik, 2013: 66).

Varlığını silah ve kana borçlu olan bir terör örgütü kendi dışında hiçbir kesime fayda sağlamaz. Elindeki silahı ve eylemleriyle, ülkenin demokratikleşmesi ve ekonomik kalkınmasının önündeki en büyük engeli teşkil etmiştir ve etmeye devam etmektedir. Örgüt bu gerçeği algı manipölasyonlarıyla örtmeye çalışmaktadır. Aksi takdirde kendi sempatizan kitlesi nezdinde bile herhangi bir meşruiyeti kalmayacaktır.

4.5. PKK/KCK Terör Örgütünün Tanımlanması ve Şiddete Bakışına Yönelik Çalışmaları

PKK/KCK terör örgütünün liderlerinin yaptığı açıklamalar ve örgüt metinlerine baktığımızda örgüt daima, şiddet ve çatışmayı istemeyen fakat buna mecbur kaldığında başvuran taraf olarak gösterilmeye çalışılmıştır. PKK/KCK terör örgütü, Suriye’de devam eden iç savaşta, vahşetiyle dünyada ün yapan İŞİD terör örgütüyle çatışan Suriye kolu PYD üzerinden, uluslararası kamuoyunda meşrulaşma konusunda önemli gelişmeler kaydetmiştir. Bu fırsatı iyi değerlendiren örgüt algı yönetiminin devamı olarak, özellikle Avrupa ve ABD’de terör örgütleri listesinden çıkmak için gayret göstermektedir.

Şiddet, terörün ayrılmaz bir parçasıdır çünkü terör, şiddeti aracı kılarak kendini duyurmaya çalışma çabasıdır. Uygulanan şiddetin duyurulması ve hedefi terör eyleminin etkisini göstermesi açısından önemlidir. Bu durumun farkında olan PKK, şiddeti gerek ulusal gerekse uluslararası ilişkilerde bir araç olarak kullanmaktadır (Şimşek, 2012).

1991 Kasımında İmset ile yaptığı görüşmede Öcalan, PKK’yı teröristlikle suçlamanın haksızlık olduğunu ve silahlı eylemlerden vazgeçtikleri anda ortadan kaldırılacaklarını belirtmektedir. Öcalan bu silahlı eylemlerin aktif değil pasif tarafı olduklarını iddia etmektedir (aktaran Buzoğlu, 1996: 178). Fakat 1992 yılı itibariyle Öcalan, örgütün “Botan Eyaleti” olarak isimlendirdiği bölgedeki militanlarına gönderdiği talimatlarda “Otoritemizi kabul etmeyenlerin evdeki faresine kadar başını ezin, göçertin. O topraklarda tarafsız kimse olmaz; ya bizdendir ya da düşman” şeklinde emirler vermiştir (Aydın, 1992: 171). Bu çelişki Öcalan’ın ve

örgütün, terörist tanımlamasından kurtulmak için algı yönetimi yaptığını göstermektedir.

Öcalan, Serxwebun gazetesinin Haziran 1994 sayısında yayınlanan “Ordu ve Savaş Gerçekliğine Doğru Yaklaşmayan Anlayışları Yerle Bir Edelim” başlıklı yazısında; mevcut silahlı eleman sayısının 10-15 bin civarında çakılıp kalmasının devlete herhangi bir çözümü dayatmalarına yetmeyeceğini, tam bir siyasi çözüm için 50 bin kişilik silahlı gücün ve geliştirilmiş eylem taktiklerinin gerektiğini ifade etmiştir (EGM, t.y.: 142). Öcalan, terörün bilinçli olarak kullanıldığını, siyasi amaçlarına ulaşmak için daha fazla teröre yöneleceklerini açıkça ifade etmiştir.

PKK/KCK terör örgütünün ilk intihar eylemi Zilan kod adlı Zeynep KINACI tarafından 30 Haziran 1996 tarihinde Tunceli il merkezinde gerçekleştirilmiştir. Kendine hamile süsü verip üzerindeki 30 kilogram patlayıcıyı bayrak töreni sırasında askerlerin arasına girerek patlatmıştır. Bu olayda 8 askerimiz şehit olmuş, 29 askerimiz ise yaralanmıştır. PKK’nın o dönem yayın organı olan Serxwebun olayı “Zilan heval, Bir emir, Bir sembol, Bir tarzdır!” başlığıyla haberleştirmiştir. Yine Serxwebun gazetesinde Öcalan olayı “Savaşımızın en kutsal ve en sonuç alıcı eylemidir” başlığıyla bir yazıda değerlendirmiştir (EGM, t.y.: 197-202). Aynı Öcalan 1999 yılında mahkemede yargılanırken ilk savunmasında “...İntihar eylemleri emri vermedim...” demektedir (Pirim ve Örtülü, 1999: 105). 1 Temmuz 1990 tarihli konuşmasında ise Öcalan, militanlara “...Baktın dağda yaşayamıyorsun, zor geliyor sana; gir şehre kıyamet kopar, ölürsen öl” şeklinde ifadelerde bulunmuştur (Aydın, 1992: 185). Bir yanda 8 şehidin verildiği bir intihar eylemi kutsanırken ve militanlara intihar eylemini teşvik ederken diğer yandan şiddetin pasif tarafı oldukları ve çatışma istemedikleri söylemi çelişmektedir. Burada Öcalan militan kitleye bu tarz eylemleri övmekte, fakat dış dünyaya şiddeti istemediklerini söyleyerek algı yönetimi yapmaktadır.

Öcalan 1999 yılında yargılanması sırasında “...Demokratik Cumhuriyette barış içinde yaşanabilir. Türkiye için yararlı olacaksa şu an canımı feda ederim. Dağdan indireceğim, 3 ayda indireceğim, bana müsaade edin” demiştir (Pirim ve Örtülü, 1999: 108). Örgüt Öcalan’ın söylemlerini benimseyerek, 2-13 Ocak 2000 tarihleri arasında toplanan 7’nci kongrede, “parti programı”nı değiştirmiştir. Kabul

edilen parti programında; “Bölge halklarının, sorunlarını barışçıl-demokratik yöntemlerle çözerek Demokratik Ortadoğu Birliğini temel amaç edinmeleri” belirtilmiştir (Parti Programı, 2000: 14-18). Fakat örgüt terör eylemlerinden vazgeçmemiş, militan sayısını arttırmaya çalışmıştır.

PKK/KCK terör örgütünün kongre kararlarını inceleyen Ergül (2007: 180)’e göre örgüt 2003 yılında KONGRA-GEL’in ilanından sonra stratejisinde değişiklikler yaparak Kürt kimliğinin elde edilmesi mücadelesinde, 4 ülkede çoğunlukla sivil toplum kuruluşlarını öne çıkartmış, bu ülkelerde diğer demokratik örgütlerle ve siyasi kurumlarla ittifakı esas almıştır. Bu kapsamda Türkiye’de sivil toplum kuruluşları vasıtasıyla baskı oluşturulmaya çalışılırken, yurtdışında özellikle AB nezdinde girişimlerde bulunularak, AB’nin desteğini sağlayıp Türkiye Cumhuriyeti Devletinin yasal düzenlemelere zorlanması kararlaştırmıştır. Örgüt değişimler içine girdiğini belirtip siyasal zeminde faaliyet yürütme kararı alsa da sahip olduğu altı-yedi bin civarındaki silahlı militanlarını muhafaza edip aksine sayıca arttırma gayreti içerisine girmiştir. Değişikliğin yalnızca sözde olduğu silahlı kadroların korunmasından anlaşılmaktadır.

KCK sözleşmesi md. 32, Meşru Savunma Savaşı Hali: Devlet demokratik çözüme anlamlı, duyarlı biçimde ilgi ve şans tanımaz, halkın da elinde başka zorlama etkeni kalmazsa, yasalar eşit uygulanmazsa, demokrasinin çözüm rolüne ilgi gösterilmezse, tüm barışçıl eylemler boşa çıkarılırsa, ayaklanma ve öz savunmaya dayalı gerilla savaşları gündeme gelir. Koma Civakên Kurdistan sistemine ve Önderliğine karşıtlık, fiili bir saldırıya dönüştüğünde; Kürdistan toplumuna dayatılan siyasi anlamda sömürgecilik, ekonomik anlamda açlık, işsizlik, yoksulluk ve talan, kültürel olarak asimilasyon ve soykırım, askerî olarak da işgal konumuna karşı meşru savunma savaşı gerekli hale gelir. Yukarıda bahsedilen “meşru savaş gerekçeleri” tamamen örgütün yorumlamasıyla oluşturulacağı için ve örgütün söylem manipülasyonlarını çok iyi yaptığı düşünülmürse, aslında istediğimizi vermezseniz tüm gücümüzle saldırırız mesajı vermektedir. Sezer (2012)’e göre KCK Sözleşmesinde (md. 10, 13, 14, 28) özellikle self-determinasyon ilkesi gerekçe gösterilerek “direnme hakkı”, “meşru savunma savaşı hali”, “aktif katılma yükümlülüğü”, “halk savunma güçleri”,

“ayaklanma”, “öz savunma” ve “gerilla savaşları” gibi çeşitli ifadeler üzerinden şiddet kullanımının meşru gösterilmeye çalışıldığı görülmektedir.

2008 yılında yapılan PKK 10. Kongresinde kabul edilen PKK Tüzüğünde örgüt kendisini “PKK; *demokratik, özgür ve eşitçi* topluma doğru dönüşmeyi esas alan bir programla, bu programdan çıkarı olan tüm toplumsal kesimleri ortak bir stratejiye bağlayan, başta *sivil toplum örgütlenmesi* olmak üzere *çevreci, feminist, kültürel* geniş bir örgütlenmeye ve eylem biçimlerine dayanan, *meşru savunmayı* ihmal etmeyen bir taktiği esas alan toplumsal hareketin kurmay örgütüdür” şeklinde tanımlamaktadır (PKK Tüzüğü, 2008: 2). Örgütün kendisini tanımlamasına baktığımızda “demokrat, özgür, eşitçi, sivil toplum örgütlenmesi, çevreci, feminist, kültürel” bir örgütü anlattığı, bu yönüyle sanki sıradan ve normal bir sivil toplum kuruluşu olduğu zannına kapılabiliriz. Aynı zamanda silahlı terörist eylemlerinden ise “meşru savunmayı ihmal etmeyen bir taktik” olarak bahsetmiştir. Bu saldırıları da, adı üstünde “meşru” savunma kapsamında göstermeye çalışmıştır.

2008 yılında yapılan Kongra-Gel’in 6. Kongresinde “...Demokratik konfederalizm çizgisi, halkların demokrasisini ifade etmektedir. Demokratik konfederalizm sadece Kürt sorununu değil, Irak-Kerkük, Filistin-İsrail sorunlarını, yine bölgedeki bütün toplumsal, ekolojik, kültürel ve cins sorunlarını çözecek güçtedir” denmektedir (KCK Yürütme Konseyi, 2008: 23). Her zaman olduğu gibi örgüt sıklıkla “demokrasi” kavramını kullanmaktadır. Fakat aynı kongrede ayrıca silahlı militan sayısını arttırma kararı almıştır (KCK Yürütme Konseyi, 2008: 28). İkili siyaset yapan örgüt sürekli “demokrasi, özgürlük, eşitlik, savunma” kavramları etrafında örgülediği söylemlerle “şiddeti istemeyen, demokrasi ve barış yanlısı” algısı oluşturmaya çalışmaktadır. Fakat esas kimliği olan teröristliği ise ihmal etmeden, silahlı gücünü arttırmaya devam etmektedir.

2011 yılında yapılan Kongra-Gel’in 8. Genel Kurulu sonrası yapılan açıklamada “...Dünya demokrasi güçlerini, Türk devletinin kendi dışında hiçbir kültürel varlığa yaşam hakkı tanımayan çağdışı politikalarıyla, halkımıza karşı uygulamakta olduğu şiddet ve devlet terörüne karşı sessiz kalmamaya ve buna karşı tavır almaya davet etmiştir...” denilmiştir. Bu açıklamasıyla terör örgütü

devleti “terör” uygulamakla suçlamış, kendisini demokrasi yanlısı ve Kürt halkının temsilcisi olarak konumlandırmıştır. Aynı Genel Kurul (Kongra-Gel’in 8. Genel Kurulu) sonrası yapılan açıklamada “8. Genel Kurulumuzda *devrimci halk savaşını* geliştirme temelinde savunma kuvvetlerinin güçlü tutulması...” (“Kongra-Gel 8. Genel Kurulu’nu yaptı”, 2011) kararının alındığı duyurulmuştur. Bu ise terör örgütünün kurulduğu günden itibaren amacına ulaşmak için silahlı mücadeleden vazgeçmediğinin tescilidir.

2011 yılında gazeteci Hasan Cemal’in yaptığı röportajda KCK Yürütme Konseyi Başkanı Murat Karayılan, “...Biz artık sorunu şiddetle çözmek istemiyoruz. Silahı devre dışı bırakmak istiyoruz...” (“Biz bölücü değiliz”, 2011) şeklinde konuşmuştur. 2011 yılı Haziran ayındaki genel seçimler sonrasında çözüm süreci ile ilgili olarak KCK’nın yaptığı açıklamada “...halkımızın ve tüm kamuoyunun da bildiği gibi 1993’ten bu yana birçok kere gerçekleştirdiğimiz tek taraflı ateşkes ve barışçıl çabalarımız yeterli olmamış ve kalıcı bir sonucu ortaya çıkarmamıştır. Geçmişte, defalarca ateşkes veya tek taraflı eylemsizlik süreçleri ilan ettik...” (“Halkımıza ve kamuoyuna”, 2011) demektedir. Yine aynı röportajda Murat Karayılan “...Başbakan’a, siyaset kurumuna, devlete sizin aracılığıyla seslenmek istiyorum: Biz Türkiye’nin gönüllü birlikteliği temeli üstünde barış yapmak istiyoruz...” (“Herşey konuşuldu”, 2011) demiştir. 2014 yılı Şubat ayında gazeteci Ruşen Çakır’ın KCK Yürütme Konseyi Başkanı Cemil Bayık ile yaptığı röportajda, o dönemde Hizbullah terör örgütü ile bir gerginliğin olmasından dolayı sorduğu “orada bir çatışma potansiyeli var mı?” sorusuna cevaben Bayık, “Biz kimseyle çatışmak istemiyoruz ama çatışmak isterlerse tabii ki kendimizi koruruz...” (“Suriyede kazanan”, 2014) demiştir. Bu açıklamaların ortak noktası “biz şiddeti/silahı istemiyoruz, bunun için birçok girişimde bulunduk” şeklinde okunabilir. Fakat örgütün 1984-1989 yılları arasında bölge halkına yönelik yaptığı eylemlerde birçok kişinin öldüğü bilinmektedir. Örgüt sürekli silah bırakmaktan bahsetmekte fakat kesinlikle silah bırakmaya hiçbir şekilde yanaşmamaktadır.

1999 yılında gerçekleştirilen PKK’nın 6. Kongresinin değerlendirmesinde “...1 Eylül ateşkes süreci, geçmiş ateşkeslerde olduğu gibi, yine Türk sömürgeciliğine siyasi anlamda önemli bir taktik hamleyle yönelmeyi ifade ediyordu...” şeklinde açıklamalarda bulunulmuştur (PKK Başkanlık Konseyi, 1999:

15). 2005 yılında örgütün silahlı birimi olan HPG Komuta Konseyi (2005: 27) bir açıklamasında "...hareketimiz tüm bu zorlanmalara rağmen, bu ateşkesi devam ettirmiştir. Tüm bunlara rağmen, Türk devleti uluslararası arenada da hareketimizi terörist ilan ettirme propagandasına ve gerillayı marjinalleştirme çabalarına ağırlık vermiştir. Böylesi bir ortamda tek taraflı bir ateşkesin çok fazla anlamlı olmayacağı açıktır. Bu yüzden ateşkesin bozulması, bir tercih değil bir zorunluluk olmuştur" şeklinde ifadelerle tek taraflı ilan ettikleri ateşkesi bozduklarını ilan etmişlerdir. 2013 yılında KCK Yürütme Konseyi Başkanı Cemil Bayık verdiği bir röportajda; PKK'nın 1990'lardan bu yana Kürt sorununun savaşıyla değil, siyasi ve demokratik yollarla çözümünü esas aldığını ancak geliştirdiği ateşkeslerin zayıflık olarak algılandığını, bundan dolayı Türk hükümetlerinin savaşta ısrar ettiğini belirtmiştir ("Cemil Bayık: Süreç çöküşe", 2013). Geçmişte de terör örgütünün tek taraflı ateşkes ilan ettiği ve güvenlik güçlerinin operasyonları durdurduğu dönemler olmuş, ancak örgüt bu dönemleri toparlanmak amacıyla değerlendirmiş ve daha büyük hedeflerle yeni çatışma sürecini başlatmıştır (Sandıklı ve Kaya, 2013). Aynı şekilde PKK/KCK terör örgütünün ilan ettiği tek taraflı ateşkeslerin birçoğu kış aylarında ve örgütün zor durumda olduğu zamanlarda yapılmıştır (Özcan, 2012: 39). Örgüt yaptığı ateşkeslerde taktiksel fayda gözetmiştir. Örgütün iddia ettiği gibi barış yanlısı ve şiddeti istemeyen taraf olduğu için ateşkes ilan etmemiştir.

2012 yılı Ekim ayında KCK Başkanı Murat Karayılan'ın BBC muhabirine verdiği röportajda "Türkiye gibi demokratik bir ülke Kürt sorununu çözmeli, çözdükten sonra biz de silahlarımızı bırakacağız. Savaşın son bulması için biz her türlü arabuluculuğu kabul etmeye istekliyiz" ("Murat Karayılan: PKK gets", 2012) şeklinde konuşmuştur. Burada silahlarını bırakmak için muğlak olan "Kürt Sorunun Çözümü" şart koşulmuş, ayrıca çatışmanın son bulması için ne kadar istekli olduklarını, bunun için her türlü arabulucu girişimi kabul etmeye hazır olduklarını ifade etmişlerdir. Yani aslında şiddetin son bulmasını ne kadar çok istediklerini fakat bunu Kürt Sorununu çözmeyen devletin engellediğini ifade ederek dünya kamuoyuna şiddeti/çatışmayı kendilerinin istemediğini ve barış yanlısı bir örgüt olduklarını anlatmaya çalışmaktadırlar.

2013 yılı Nevruz'unda Öcalan'ın yaptığı silah bırakma ve "silahlar sussun, fikirler konuşsun" çağrısı sonrasında 23 Mart 2013 tarihinde gazeteci Hasan

Cemal KCK Yürütme Konseyi Başkanı Murat Karayılan ile röportaj yapmıştır. Bu röportajda gazetecinin “Öcalan, ‘Artık silahlar sussun, fikirler konuşsun’ dedi. Siz de böyle mi düşünüyorsunuz?” sorusuna, Karayılan “Doğrudur, bize göre de silahın zamanı geçmiştir” şeklinde cevap veriyor. İkinci soru: “Öcalan, ‘Yeni dönemde artık silah değil, siyaset öne çıkıyor; silahlı mücadeleden demokratik mücadeleye geçiliyor’ dedi. Siz de böyle mi düşünüyorsunuz?”. Karayılan’ın yanıtı: “Evet, böyle düşünüyorum. Ama bunun için de aşamalar var katedilmesi gereken, süreçler var geçilmesi gereken...” (“Murat Karayılan ile Kandilde”, 2013) şeklinde olmuştur. Ayrıca 2013 yılı Nisan ayında gazeteci Aslı Aydıntaşbaş’ın KCK Yürütme Konseyi Başkanı Murat Karayılan ile yaptığı röportajda, PKK’lı teröristlerin Türkiye sınırları dışına çıkması konusunda Karayılan “...geri çekilme sonbaharda biter...” (“Murat Karayılan: Geri Çekilme”, 2013) demektedir. Öcalan’ın KCK/PKK terör örgütü içerisindeki yeri “önderlik” olarak belirtilmiştir. Öcalan, cezaevinde olduğu için örgütün fiili lideri KCK Yürütme Konseyi Başkanı’dır. 2013 yılı itibarıyla KCK Yürütme Konseyi Başkanı olan Karayılan, Öcalan’ın yaptığı silahlı militanların sınır dışına çıkması, silahlı mücadelenin bırakılması çağrısına katıldıklarını ve doğru bulduklarını ifade etmiş; ancak 2015 yılı itibarıyla örgüt ne silah bırakmıştır ne de sınır dışına çekilmiştir. Örgüt algı yönetimi kapsamında “barış yanlısı, şiddet karşıtı, çözüm isteyen taraf” gibi algılanmak istediği için bu tarz açıklamaları sürekli yapmakta fakat uygulamamaktadır.

2013 yılında yapılan Kongra-Gel’in 9. Genel Kurulu sonrası yapılan açıklamada “...Kürt halkının güvenliğinin HPG’nin varlık gerekçesi olduğu belirtilerek, ulusal varlığı güvenceye alma ve özgürlüğünü kalıcı kılan kadar *meşru savunma güçlerinin de büyütüleceği* ve her türlü olasılığa göre konumlanacağı vurgusu yapıldı” (“Demokratik Kurtuluş Kongresi”, 2013) denilmiştir. Böylelikle silah bırakmaktan bahsettikleri bir dönemde, örgütün, silahlı militanlarının sayısını arttırmaya çalıştığı anlaşılmaktadır.

2013 yılı Nisan ayında Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi (AKPM) Genel Kurulunda görüşülen Türkiye Siyasi Denetim Raporu’nda yapılan değişikliklerle “PKK terörizmi” ifadesi yerine “çatışma” kullanılmış ve PKK’lı teröristlerden “PKK aktivisti” (“PKK terörizmi”, 2013) olarak bahsedilmiştir. Bu kararların alınmasında uluslararası ilişkiler açısından birçok faktör bulunabilir.

Fakat örgütün Çözüm Süreci kapsamında devlet tarafından muhatap kabul edilmesi ve örgüt tarafından yapılan “şiddet yanlısı değiliz, şiddet değil demokrasi istiyoruz” minvalindeki algı yönetimi çalışmalarının etkisi olduğu değerlendirilmektedir.

2013 yılında gazeteci Hasan Cemal’in KCK Yürütme Konseyi Başkanı Murat Karayılan ile yaptığı röportajda, Karayılan, örgütün sınır dışına çekilmesi için “Kürt kimliğini tanımak, anadilde eğitim hakkı ve benzeri alanlarda devletin adım atması, vb” (“Murat Karayılan ile Kandilde”, 2013) şartlarını öne sürmüştür. Örgüt, siyaset alanında konuşulması ve tartışılması gereken bu konuları silahlı pazarlık unsuru haline getirdiği için, en kısa tanımla şiddetle/silahla siyaset demek olan terörü, barış söylemlerine rağmen ısrarla sürdürdükleri ve kimliklerinin en ağır basan yönü olduğu görülmektedir.

2014 yılı Ağustos ayında örgüte yakınlığıyla bilinen Özgür Gündem gazetesinde çıkan bir haberde, PKK/KCK terör örgütünün IŞİD terör örgütü ile mücadele etmesinin Avrupa ve dünya kamuoyunda çok olumlu sonuçlar doğurduğundan, bazı Alman ve Fransız siyasilerin Avrupa Birliğine ve parlamentolarına “PKK’yi terörist örgütler listesinden çıkarın” çağrısı yaptıklarından bahsetmiştir. Aynı haberde ABD Beyaz Saray sitesinde PKK’nın terörist örgütler listesinden çıkarılması için “Kürdistan İşçi Partisi-PKK’yi uluslararası terör örgütleri listesinden çıkarın” başlıklı imza kampanyasının başlatıldığı belirtilmiştir. İmza kampanyası metninde ise PKK’nın 1984-2013 yılları arasında Türk Devleti’ne karşı, kültürel, politik ve sivil haklar için mücadele eden askerî ve politik bir örgüt olduğu vurgulanarak: PKK, İslam Devleti’ne (İD) Irak ve Kürdistan’ın korunmasında taraftır. Bunun için ABD hükümetinin hemen PKK’yi terör örgütleri listesinden çıkarması gerekiyor” (“PKK yeniden tartışılıyor”, 2014) denilmiştir. Aynı doğrultuda, örgütün çözüm süreci kapsamında Türkiye’deki Kürt meselesinin çözümüne katkı sağlayan ve barışı destekleyen bir aktör izlenimi vermeye ihtimam gösterdiği, düzenlediği son konferanslarda ve Kongra-Gel’in 9. Genel Kurulu’nda bütün ilgili uluslararası teşkilat ve devletlere PKK’yi terör listelerinden çıkarma çağrısı yaptığı görülmektedir (Sandıklı ve Kaya, 2013).

2014 yılı Ağustos ayında gazeteci Ruşen Çakır'ın KCK Yürütme Konseyi Başkanı Cemil Bayık ile yaptığı röportajda, PKK'nın IŞİD ile çatışmasıyla ilgili olarak Bayık “.... Biz parti çıkarından ziyade ulusal çıkarları, halkların çıkarlarını düşünüyoruz ve herkesin de bunu esas almasını istiyoruz. Bu temelde yaklaşımlar olursa bu gerçekten halkların kardeşliğine götürür. İşte o zaman Ortadoğu'daki mezhep savaşının önü alınabilir. Savaş doğru temeline oturur. Özgürlük ve demokrasi isteyenler ile ona karşı olan güçlerin savaşına dönüşür ki doğru olan budur...” (“Cemil Bayık ile Söyleşi”, 2014) demektedir. Örgüt demokrasi ve demokrasi karşıtları bloğu oluşturup, kendisini demokrasi bloğunda konumlandırmaya çalışmaktadır.

Aynı röportajda Bayık, çözüm süreci ve PKK'yla ilgili olarak “...Artık Türkiye’de kimse terörizmden bahsetmiyor. PKK’yi terörist bir örgüt olarak görmüyor. En çok terörist görenler bugün PKK’nin terörist listesinden çıkması gerektiğini söylüyor. Bu yönde tartışmalar var. Yine PKK’nin Suriye ve Irak’ta pratiği var. Halklara, kültürlere, mezheplere sahip çıkıyor. Artık Türkiye bu saatten sonra PKK’yi terörist olarak gösteremez. Gösterse bile bunu ciddiye alıramaz. Çünkü ortada bir halkın kimlik sorunu var, dil, kültür sorunu var. Onun özgürlük sorunları var. Bunu herkes görüyor artık. Bu sorunu siyasi olarak kabul etmek zorunda kalacak” (“Cemil Bayık ile Söyleşi”, 2014) demektedir.

2014 yılının Ekim ayında Diyarbakır’daki bir astsubay, hamile eşiyle pazarda alışveriş yaparken arkadan yaklaşan teröristlerin, başına kurşun sıkılmasıyla şehit edilmiştir. Sonrasında bu konuyla ilgili açıklama yapan PKK/KCK terör örgütünün üst düzey militanlarından Cemil Bayık ve Duran Kalkan “şehirlerdeki gençlerin eylemlerini” tasvip etmediklerini söylemişlerdir. Fakat şehit astsubayın ölümüyle ilgili TSK’dan yapılan ve teröristlere ait telsiz kayıtlarından söz eden açıklama saldırıların organize bir eylem (“PKK tam amacına”, 2014) olduğunu ortaya koymaktadır. Bu eylem özellikle Türkiye kamuoyunda, vicdanı olan bütün Kürtler’de ve insanlarda büyük bir üzüntüye sebep olmuş, bu alçakça saldırıyı yapanlar nefretle kınanmıştır. Kısaca bu terör eylemi, kamuoyu vicdanında mahkûm edilmiştir. Bunu gören PKK/KCK terör örgütü ise eylemi bizzat planlayarak yapmalarına rağmen “tasvip etmediklerini” açıklamıştır. Bu eylemi açıkça sahiplenmeyerek kendi kitlesi dâhil kamuoyunun tepkisini çekmek

istememiştir. Üst düzey örgüt militanlarının yukarıda verdiğimiz birçok konuşmasında sürekli “demokrasi, barış, halkların özgürlüğü, insan hakları, silahlar sussun, çatışma istemiyoruz” gibi kavram ve söylemler ön plana çıkarılmaktadır. Fakat örgütün eylemlerine baktığımızda insanları öldürmeye devam ettiği görülmektedir.

2014 yılı Ekim ayında Diyarbakır/Lice’de PKK’lı teröristlerin mezarlığına dikilen, örgütün ilk silahlı saldırısını gerçekleştiren militan Mahsum Korkmaz’ın heykeli, askerin yaptığı operasyon sonrasında kaldırılmıştır. Bu operasyon sırasında heykeli kaldırtmak istemeyen örgüt sempatizanları ile asker arasında yaşanan olaylarda bir kişi ölmüş ve biri asker üç kişi yaralanmıştır (“Lice’de Mahsum Korkmaz heykeli”, 2014). Bu heykelin dikilmesi ve çıkan olaylar Türkiye kamuoyunda çok tartışılmış ve tepki görmüştür. Bunun üzerine örgüte yakınlığıyla bilinen ANF ajansına konuşan üst düzey militanlardan Sabri OK “Mahsum Korkmaz yoldaşımızın heykeli ya da büstü orada nasıl yapıldı, kimin kararıyla yapıldı gerçekten bilmiyoruz. Bu hareketimizin bir kararı değildi...” (“PKK’dan şaşkına çeviren” 2014) demiştir. Bu açıklamayla Türkiye kamuoyuna yönelik “biz çözüm sürecini zora sokacak herhangi bir eylemi yapmayız çünkü biz barış istiyoruz ve barıştan yanayız” şeklinde mesaj verilerek algı yönetilmeye çalışılmıştır. Sabri OK aynı açıklamanın devamında “... Tabii ki gün gelecek Egitlerin, Mazlumların, Kemallerin, Hayrilerin anıtları büstleri anıları yaşatılacak ve Kürt halkı da bunları görecektir... Egit yoldaşın anıtının böyle bir zamanda nasıl bir kararla yapıldığını bilmemekle beraber bunu yok, etmek buna müdahale etmek büyük bir haksızlık, büyük bir tahammülsüzlük ve bunun da ötesinde sömürgeci zihniyetin bir tezahürüdür. Kesinlikle bir saldırdır; bunu lanetliyoruz, kınıyoruz. Halkımızın bu haksızlığa karşı serhildanlara kalkması ve direniş geliştirmesi, kendi değerlerine sahip çıkma kararlılığını göstermesi anlamlı ve değerlidir. Hiç kimse Kürtlerin değerlerine böyle kolay müdahale edilmeyeceğini ya da müdahale edilirse hiçbir tepki gelişmeyeceği yanlısına kapılmamalıdır.” demiştir. Bu ifadelerle de kendi örgütsel tabanına “Biz mensuplarımıza sahip çıkacağız, devletin bu heykeli yıkması sömürgeci zihniyetin tezahürü, heykelin yıkılmasına direnmek doğru, ilerde bu heykelleri fazlasıyla dikeceğiz” şeklinde mesaj göndermiştir. Çünkü örgüt kendi militanlarına, eylemlerine sahip çıkmazsa bir anlamda kendi kendini inkâr etmiş ve varlığını sorgulamış olur. Aynı zamanda tabanında

çözümler meydana gelebilir. Böylelikle PKK/KCK terör örgütü, örgütsel tabanına ve Türkiye kamuoyuna ayrı ayrı mesajlar vererek algıları yönetmeye çalışmaktadır.

2014 yılı Aralık ayında gazeteci Şirin Payzın'ın, KCK/PAK terör örgütünün bir anlamda yasama organı olan Kongra-Gel Başkanı Remzi Kartal ile yaptığı söyleşide, 6-8 Ekim 2014 tarihlerinde meydana gelen ve birçok kişinin ölümüne sebep olan yaygın Kobani eylemleriyle ilgili olarak sorulan "Ama Kandil'e yöneltilen ciddi bir eleştiri var. Gençleri sokağa kışkırtıp sokaktaki şiddetle masada hükümeti zorlamak. KCK, Kandil sokağa çıkın talimatı verdi mi?" sorusuna cevaben Kartal, "Bu anlamsız bir suçlama. PAK zaten bir isyan hareketi. Kandil turistik gezi nedeniyle dağa çıkmış insanların olduğu bir yer değil..." ("6-8 Ekim Kobani Olayları", 2014) demek zorunda kalmıştır. Bu soruyu soran örgüt yandaşı bir gazeteci değildir. Türkiye'de merkez medyada çalışan birisidir. Böyle bir sorunun sorulması, örgütün algı yönetiminin etkili olduğu şeklinde yorumlanabilir. Bu soruyu yorumlarsak; soruyu soran kişinin algısında PAK/KCK bir terör örgütü olarak görülmemektedir. Bu soruda bahsedilen örgüt, sanki bir sivil toplum örgütüymüş gibi ona "sokaktaki şiddetle masada hükümeti zorlamak" ithamı yapılmaktadır. Bu soruya cevaben örgüt yöneticisi dolaylı olarak, örgütün zaten şiddetle siyaset yaptığını, Kandil'deki teröristlerin oraya turistik gezi için çıkmadığını belirtmek zorunda kalmıştır. Terör örgütlerinin ideolojilerinde siyasi amaçlara ulaşmak için yöntem olarak şiddet/terör benimsenmiştir. Örgüt yöneticisi bu açıklamayla, şiddetin siyasi hedefler için bir araç olarak kullanıldığını dolaylı olarak ifade etmiştir.

PAK/KCK terör örgütünün silahlı birimi olan HPG'nin sitesinde 2015 yılı Nisan ayında yayınlanan ve çözüm süreci, HDP'nin seçim barajını aşp aşmaması gibi konuları içeren yazının sonunda "Ortadoğu'da kıyamet koparken, Kürt demokratik siyasetinin T.C. parlamentosuna girmemesi durumunda kıyamet kopar mı, kopmaz mı, bunu en çok AKP, kurmayları ve de Erdoğan giderek daha çok karışan Ortadoğu'da herkesten önce göreceklerdir" ("Kıyamet Kopar mı", 2015) denmiştir. Bu yazıda hükümeti seçimler için çözüm masasından kalkmak istediği, ama siyaseten zarar görmemek için karşı tarafın kalkmasını sağlamaya çalıştığı iddia edilmektedir. Yazının sonunda da çok açık bir şekilde HDP'nin barajı geçememesi durumunda Türkiye'de kıyamet kopacakları tehdidini

savurmaktadır. Bu yazının, örgütün silahlı birimi olan HPG'nin sitesinde yayınlanması da tehdidi pekiştirmektedir. Örgüt amaçlarına ulaşmak için hala silahı/şiddeti kullanmaktadır.

PKK/KCK terör örgütünün yücelttiği ve efsaneleştirdiği militanlardan Mahsum Korkmaz ve Zilan kod isimli terörist en ön sıralarda yer alır ("Agit Yoldaş", 2015). 30 Haziran 1996 tarihinde Tunceli'de bayrak töreni sırasında üzerine bağladığı bombaları patlatarak, PKK terör örgütünün ilk intihar eylemini gerçekleştiren ve sekiz askeri şehit eden Zilan (asıl adı Zeynep Kınacı) birçok yayında Tanrıça olarak yüceltilir (Işık, 2009: 129). Mahsum Korkmaz'ın Diyarbakır'da heykeli dikilmiş ve sonrasında olaylı bir operasyonla kaldırılmıştır. PKK terör örgütünün adını duyurduğu ilk büyük eylem olan 15 Ağustos 1984 saldırılarını Mahsum Korkmaz isimli terörist yapmıştır. İşte örgütün idealize ettiği, efsaneleştirdiği ve rol model olarak mensuplarına sunduğu militanların özellikleri bunlardır. Örgütün silahlı birimi olan HPG'nin sitesinde Öcalan'ın yakalanışı olan 15 Şubat için yazdığı yazıda bir militan "...Her gün mücadeleme olan sevdam daha da artıyor. Kinim, nefretim, öfkem daha da büyüyor..." ("15 Şubat benim için", 2015) demektedir. Bu yazı 2015 yılında yazılmıştır. HPG sitesinde yayınlandığı düşünülürse örgüt militanlarının genel ruh halini yansıttığını söylemek yanlış olmayacaktır.

Algı yönetiminin içerisinde yer alan politik propaganda yöntemlerinden biri de "hedef toplumda olumlu etkiler uyandıran sözcükler kullanmaktır" (Çitlioğlu, 2013: 52). Öcalan'ın yakalanması sonrasında, onun sunmuş olduğu savunma metinleri doğrultusunda hareket eden örgüt üst yönetiminin en çok kullandığı kavramlardan biri "savunma" olmuştur. Yapmış oldukları şiddeti meşru göstermek, ulusal ve uluslararası kamuoyunu aldatmak adına, silahlı saldırıyı gerekli bir araç olarak göstermek için "saldırı" kavramı yerine daha masum olan "savunma" kavramını ön plana çıkarmışlardır (Özcan, 2012: 72). Işık (2009: 199)'a göre bu kapsamda genel anlamıyla değerlendirildiğinde PKK'nın sürekli barıştan, kardeşlikten, "akan kanın durdurulmasından" bahseden, emeğe ve emekçiye saygı duyan, sivil toplum kuruluşlarını destekleyen etkili bir söyleme sahip olduğu söylenebilir.

PKK terör örgütünün kendisini Türkiye ve dünya kamuoyu karşısında zora sokacağını değerlendirdiği eylemleri üstlenmeyerek bunları Türk Ordusu'nun yaptığını ifade etmesi de sık sık kullandığı bir stratejidir. Örneğin terör örgütü mayınlama olaylarının büyük bir çoğunluğunu üstlenmez bunların bölgeye rastgele mayın döşeyen Türk Ordusu tarafından döşendiğini iddia eder. Kabul ettiği eylemlerde ise mayınla yapılan eylemleri kamuoyuna anlatmak ve insanları bunun haklılığına ikna etmek zor olduğundan mayın kelimesi yerine “kontrollü tuzak” gibi ifadeler kullanır (Işık, 2009: 197)

Kongra-Gel Tüzüğünde (2004: 10) “Halk Savunma Komitesi” şeklinde isimlendirilen PKK/KCK terör örgütünün silahlı aparatı: “*Kürdistan halkının temel hak ve özgürlüklerini, ulusal önderliğin yaşamını ve özgürlüğünü güvence altına almak için halkın temel hakları temelinde meşru savunmayı yönlendirir. KONGRA-GEL, BM insan hakları normlarına göre hakların korunması ve uluslararası barış için çalışır. Uluslararası alanda Kürt halkının meşru haklarını savunur ve bunun için mücadeleyi teşvik eder. Barışın sağlanması için çalışır*” şeklinde tanımlanmıştır. Burada örgüt silahlı terörist kimliğini, bir halkın temel hak ve özgürlüklerini savunmak kılıfına uydurmaya çalışmaktadır. Ayrıca BM insan hakları normlarının referans alınması ve uluslararası barış için çalışıldığının belirtilmesi, örgütün “terörist” faaliyetlerini kesintiye uğratmadan (silah bırakmadan) “terörist” tanımlamasından kurtulmaya çalıştığını ve bunun için de insan hak ve özgürlükleri söylemini kullandığını göstermektedir.

Kongra-Gel Programında (2003: 8) “Ulusal ve uluslararası düzeyde terörizme karşı olmak, BM kararları ve evrensel hukukça belirlenen meşru savunma sınırlarını aşan şiddeti reddetmek” ifadesi bulunmaktadır. Terör örgütü kendi mensuplarına yönelik şiddeti yücelten söylemlere başvururken, aynı zamanda ulusal ve uluslararası kamuoyuna yönelik olarak barış, demokrasi, özgürlük, evrensel hukuk, meşru savunma gibi olumlu çağrışım yapan kavramlar kullanmaktadır.

2008 yılında PKK 10. Kongresinde alınan kararlara bakıldığında, “Kürdistan”ın yabancı sömürüsü ve işgali altında olduğu, işgal altında olduğu için ayaklanma ve savaş dâhil her türlü mücadelenin koşullarının doğduğu ifade

edilmektedir. “Meşru savunma kapsamında ayaklanma ve savaşlar, şehirler ve kırsal alanda tek ya da birlikte gelişebilir” denilerek silahlı saldırıların aynı yöntemlerle devam ettirileceği belirtilmiştir (PKK 10. Kongre Belgeleri, 2008: 131-132). Örgüte göre, PKK’dan kalıcı barış için silah bırakmasını istemek haksızlıktır. Böyle bir şey söz konusu olamaz çünkü PKK’nın silahlı gücü Kürt halkının öz savunma gücüdür. Kürt halkı her zaman bu güce ihtiyaç duyabilir. Bu sebeple PKK silah bırakamaz (Işık, 2009: 144).

PKK/KCK terör örgütünün silahlı yapılanması olan HPG’nin sitesinde yer alan “İlk Kurşundan HPG”ye’ isimli yazıda; “...Diğer çok önemli bir husus ise HPG gerillalarının her *attıkları merminin siyasal sonuçlarının*, getiri ve götürülerinin hesabını yaparak pratik sahaya geçmeleridir. Bu bağlamda HPG gerillası, tümünden sürecin gerekliliğini bilince çıkarmış ideolojik-siyasal donanı olan bir savunma gücüdür. Nerede, ne zaman, ne kadar eylem koyacağını bilen bir güçtür. Çok az bir güçle çok iş yapmanın yanı sıra, çok az bir güçle ve etkili eylemle ya da eylemlerle *sürecin gidişatını belirleyen ve inisiyatifi ele geçiren* bir güçtür” (“İlk Kurşundan HPG’ye”, 2015) şeklinde HPG’yi tanımlamıştır. Burada terör örgütünün silahlı/şiddetli bilinçli olarak tercih ettikleri, şiddetle siyaset yaptıkları açıkça ortaya çıkmaktadır.

KCK, 2014 yılındaki bir açıklamasında; “Kürt halkının tüm mücadelesi ve gösterdiği direnişler Kürt sorununun çözümüne ve Türkiye’nin demokratikleşmesine yöneliktir” (“KCK’dan Flaş Açıklama”, 2014) ifadesini kullanmaktadır. Fakat Öcalan’ın açıklamalarına göre KCK: “KCK farklıdır, KCK illegaldir, silahlıdır... KCK bütün parçalardaki Kürtlerin silahlı örgütlülüğünün ifadesidir” (aktaran Özcan, 2012: 95). KCK’yı siyaset yapan ve şiddete başvurmeyen bir yapılanma gibi göstermeye çalışan örgüt ve yandaşlarına en güzel cevabı aslında yukarıda Öcalan vermiştir.

PKK/KCK terör örgütü kendi kitlesi de dâhil olmak üzere her kesime şiddet isteyen taraf olmadığını, sürekli tek taraflı ateşkes yaparak barış istediğini, şiddete mecbur kaldığını; dolayısıyla kendisinin terörist olarak tanımlanmasının doğru olmadığını vurgulamaktadır. Yukarıda verdiğimiz örnekler ve terör örgütünün kendi tarihi gerçeği ortaya çıkarmaktadır. İlk olarak örgüt silahlı mücadeleyi bilinçli olarak

tercih etmiştir. İdeolojik olarak silahlı mücadelenin en etkin ve sonuca ulaştıracak yöntem olacağına inanmış ve bu şekilde terör eylemlerine başlamıştır. Tabii ki örgütün amacı rastgele adam öldürmek değil, tam tersine bilinçli adam öldürerek siyasi amaçlarına ulaşmaktır. Yani örgüt, sorun olarak gördüğü konularda siyasi yöntemlere başvurmayı denemiş de engellenmiş değildir. Fakat silahlı mücadele/terörist eylemler seçimini sempatizan kitlesine, Türkiye ve dünya kamuoyuna mecburen tercih ettiği yol olarak anlatmaya çalışmaktadır. Şu anda ülkemizde ve dünyamızda demokratik değerler çok ön plana çıkmıştır ve büyük bir çoğunluk tarafından doğru bulunmaktadır. Demokratik değerler arasında ise silahla siyaset demek olan terörist faaliyetler kesinlikle yer almamaktadır. Örgüt, varlığını devam ettirmek, sempatizan kitlesini genişletmek ve destek bulmak için bu konuda algı yönetimi yapmaktadır.

Örgüt liderleri özellikle Türkiye medyasına ve uluslararası medyaya verdikleri röportajlarda “silahların susmasını istiyoruz, talebimiz siyasi ve kültürel haklar, bağımsız devlet istemiyoruz, biz barış ve çözüm istiyoruz” şeklinde mesajları yoğun olarak vermektedirler. Fakat kongre ve genel kurul kararlarına baktığımızda silahlı gücünü arttırmaya yönelik kararlar almakta, devrimci halk savaşı/meşru savunma savaşından bahsetmekte, örgüt militanlarını ve eylemlerini (canlı bomba, adam öldürme, vs) efsaneleştirmektedir. Örgüt bu konularda sürekli bir şekilde aynı dili kullanmakta ve algı yönetimi yapmaktadır.

4.6. PKK/KCK Terör Örgütünün Lideri Abdullah Öcalan Hakkındaki Çalışmaları

Örgüt metinlerinde ve üst düzey militanların konuşmalarında PKK/KCK terör örgütünün lideri ve kurucusu olan Abdullah Öcalan’dan; kendini Kürtlerin varlığı, özgürlüğü ve bağımsızlığı için adanmış, barış ve demokrasi mücadelesi veren, bilge adam, bütün Kürtlerin tartışmasız lideri olan “Önderlik” olarak bahsetmektedir. Örgütün kurucusu ve tartışmasız lideri olan Öcalan, örgütüyle özdeşleştiği için, nasıl tanımlanırsa örgütü de o şekilde algılanacaktır. Yani eğer Öcalan barış ve demokrasi kahramanı, özgürlük savaşçısı ise örgütü de aynı şekildedir. Öcalan hakkında uygulandığı düşünülen algı yönetiminin iki yönü vardır: Birincisi örgüt

mensubu ve sempatizanlarına yönelik olan, ikincisi ise Türkiye ve dünya kamuoyuna yönelik olandır.

Işık (2009: 114)'a göre PKK/KCK terör örgütü yayınlarında Abdullah Öcalan, bünyesinde bütün ulvi özelliklerini birleştirmiş “insanüstü” bir varlık olarak temsil edilerek adeta tanrılaştırılmıştır. Kendisinin doğduğu yerler kutsanmalı, onu doğuran anne “Tanrıça” olarak selamlanmalıdır. Doğum günü, yakalanma günü yani onunla ilgili her olay mutlaka kutlanmalı ya da anılmalıdır. Hayatı herkesinkinden daha değerlidir. Özgürlüğü için herkes canını dahi vermeye hazır olmalıdır; çünkü o Kürt halkını ölüm uykusundan uyandırarak bugünlere taşımıştır.

PKK/KCK terör örgütü lideri Abdullah ÖCALAN 1947 yılında Şanlıurfa ilinin Halfeti ilçesine bağlı Ömerli köyünde dünyaya gelmiştir. Ailesi çiftçilikle uğraşmakta ve çevresine göre de ekonomik yönden zayıf durumdadır (Özcan, 1999: 26). Öcalan babaerkil yapının egemen olduğu bir yörede kendi deyimiyle “kişilik olarak silik bir babanın ve oldukça saldırgan ve baskın bir annenin” olduğu bir aile çevresinde yetişmiştir (Özcan, 1999: 27). Öcalan, ilkokulu yakın bir köyde, ortaokulu Nizip'te, liseyi Ankara'da Tapu Kadastro Meslek Lisesi'nde tamamlamıştır (Birand, 1992: 31-34). Diyarbakır'a kadastro memurluğuna atanan Öcalan, kendi itirafıyla memurluk hayatında aldığı rüşvetleri biriktirip üniversite okumak için, İstanbul-Bakırköy kadastro memurluğuna tayin olmuş ve bu sırada dershaneye de devam etmiştir. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesine kaydını yaptırmıştır; ancak kafasında siyasetçi olmak vardır. Üniversite sınavına girmiş ve Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesini kazanmıştır (Birand, 1992: 80-81).

Özcan (1999: 52)'a göre başlangıçta kendisini ön plana çıkarmamaya çalışan Öcalan, zamanla üstünlüğü tartışılmaz tek lider haline gelmiştir. “Başkan” veya “Önder” sıfatının çok yerinde ve hakkı olduğunu düşünen Öcalan, çevresindekilerin tavırları ile “üstün kişilik” olduğuna inanmış görünmektedir. Buna göre Öcalan, “Peygamberlerden üstün”, “süper psikolojik danışman”, “yaşamı örnek alınacak bir lider”dir. Bu üstün özellikleri ile de tüm militanlara verilen “önderlik” derslerinin ana konusunu teşkil etmektedir. Aynı şekilde partiye düşen görev de “önderliğin yaşatılması, korunması, çizgisinin hayata geçirilmesi”dir.

Öcalan 1982'den itibaren örgütün tek hâkimi haline gelmiştir. Özellikle 1986 yılında yapılan 3. Kongrede tasfiye etmek istediği militanları ajan olduğu iddiasıyla öldürmüştür (EGM, t.y.: 87). Öcalan, PKK Merkez Komite üyeliği yapmış yaklaşık 100 kişi, üst düzey militanlardan 500, toplam olarak da 4 bine yakın militanı ajan ve komplocu olarak itham etmiş ve öldürmüştür (Pirim ve Örtülü, 1999: 20). Bu gerçeği 1993 yılında Beyrut'ta ajan olduğu gerekçesiyle infaz edilmeyi beklerken, karısı ile birlikte kaçarak hayatını kurtaran Selim Çürükkaya, yazdığı "Apo'nun Ayetleri" adlı kitabında birinci ağızdan anlatmıştır. Örgütün kurulma aşamasında güvenlik kuvvetlerince girdikleri çatışmalarda öldürülen Mahsum Korkmaz gibi kurucular sözde şehit ilan edilirken, Öcalan'la ters düşenler "ajan, provokatör veya işbirlikçi" ilan edilmiş ve bunlardan kaçamayanların birçoğu idam edilmiştir (Özdemir, 2009: 110).

Yalçın KÜÇÜK ile 1993 yılında yaptığı görüşmede Öcalan, kendini insanüstü bir güç olarak göstermiştir (Pirim ve Örtülü, 1999: 15). Öcalan'ın kendine bakış açısını gösteren önemli bir cümlesi; "Kendimi abartmayı sevmiyorum. Ama kıyaslamalar için İsa, Paulus, Muhammed, Lenin, Stalin vb. sonrası örnekleri sık sık gözden geçirmekte yarar var". Öcalan kendini, peygamber veya ona yakın bir düzeyde, doğuştan isyankâr ve devrimci, Kürtler için özel bir misyonla dünyaya gelmiş bir önder olarak görmektedir. Çocukluğundan aktardığı her anıyı, olayı bu tür anlamlar yükleyerek yorumluyor. Aynı şekilde Öcalan doğumunu, 15 bin yıllık etnik tarihin sona erişi, klandan halka geçişin başlangıcı olarak görmektedir (Bila, 2004: 13-15). Öcalan kendisini peygamberlerle ve dünya tarihinde çok önemli rol oynamış insanlarla kıyaslayarak büyüklüğünü anlatmaya çalışmıştır. Ayrıca 15 bin yıllık etnik tarihin sona erişini de kendisine bağlamaktadır.

"Öcalan: Köleci dönemde bir milli direnme ideolojisi görevi gören Zerdüş dininin ortadan kaldırılmasıyla Kürtler manevi alanda da işgale uğradı. İslamiyet Kürt'ün beyninde ve yüreğinde milli inkârı hazırlayan ve kaleyi içten fethetme rolünü oynayan Truva atı gibidir" (aktaran Özcan, 1999). Eylül 1991'de yapılan bir röportajında Öcalan, "Ben bu vesile ile şunu söyleyeyim: PKK en iyi Müslüman harekettir. İşin gerçeğine bağlı olacaksak, lafına değil. Biz bunu söylerken dinciyiz demiyoruz. Müslümanlığın özünü temsil ediyoruz diyorum" demektedir (aktaran Buzoğlu, 1996: 176). Öcalan, "Yurtsever Müslümanlara ve özel olarak Ezher'de

okuyan bir grup yurtsever Müslüman Kürdistan” gencine yaptığı konuşmada PKK’yı şu şekilde tanımlamıştır: “PKK aslında hem devrimci sosyalizmin hem de devrimci İslam’ın Kürdistan’a iç içe uygulanışdır... Asr-ı Saadet Müslümanlığı neyse günümüzün PKK’side odur...” (aktaran Özcan, 1999: 219). Öcalan 1995 yılı için yayınladığı yeni yıl mesajında hedeflerinden bahsettikten sonra “Biz de tüm halkımızdan elinden gelen her türlü desteği sunacağına, en azından hayır duasını eksik etmeyeceğine inanıyoruz” demiştir. Bu yaklaşım Öcalan’ın ne kadar popülist ve pragmatist davrandığını en açık şekilde ispat etmektedir (Buzoğlu, 1996: 186). Öcalan’ın popülist ve pragmatist yaklaşımı din konusunda çok net bir şekilde görülmektedir.

Öcalan: “Demokratik Konfederalizm” dünya çapında solun yeni açılımı olacak. Marx ve Lenin’i ikibinlerde aşarak bunu yapacağız. İkibinlerde Demokratik Konfederalizmde bunun ideolojik temelleri var. Marx 1848’lerde bir şeyler ortaya koydu. Bunlar ikibinlerde aşıldı” (Şafak, 2005: 120). Öcalan burada kendisinin Marx’ı aştığını ve dünya çapında bir ideolog olduğunu iddia etmektedir.

Öcalan’ın üst düzey bir örgüt mensubuyla konuşmasında “...Korucuların üzerine gitmeye devam edin, evlerini başlarına yıkın. Çoluk çocuklarını cezalandırın ki, diğerleri silah bıraksın...” şeklinde talimat vermiştir (Pirim ve Örtülü, 1999: 64). Gerçekleri bu kafalara göstermek için, Kemalist zehiri bu kafalardan akıtmak; zehirin akıtılamadığı kafaları ise parçalamak gerekir (Öcalan, 1984:164). Öcalan’ın ve örgütünün dünyanın en kanlı terör örgütlerinden biri olduğunu unutmamak gerekmektedir. İlk olarak Kürtleri katletmeye başlamış ve sonrasında kanlı eylemlerini ülkenin her yerine yaymaya başlamışlardır. Öcalan’ın ve örgütün bu yüzünü unutturmak için algı yönetimi yapılmaktadır.

Örgüt, Öcalan’ı artık sadece PKK/KCK terör örgütünün değil tüm Kürtlerin önderi olarak görmektedir. Örgüt yayınlarında Öcalan, “Kürt Halk Önderi” şeklinde sıfatlandırılmaktadır (“Demokratik Kurtuluş Kongresi”, 2013). Öcalan, örgüt tarafından Kürtlerin ve ezilmiş diğer Ortadoğu halklarının öncülüğünü yapan lider olarak görülmektedir (“15 Şubat benim için”, 2015). 2003 yılında yapılan HPG 2. Konferansında militanların korumak ve savunmakla yükümlü olduğu değerlerin başında Öcalan’ın geldiği ayrıca vurgulanmıştır (EGM, 2004: 29).

2014 yılı Nisan ayında medyaya yansıyan haberlere göre PKK/KCK terör örgütü lideri Abdullah Öcalan'ın 2014 yılı Nobel Barış Ödülü adaylığı kabul edilmişti. Haberlerde Irak'taki Kürdistan Özerk Bölgesinde bir partinin milletvekili olan Heval Kwêstanî başvuruyu yapmış ve başvurunun kabul edildiğini açıklamıştı ("Nobel Abdullah'a Öcalan şimdi", 2014). Bu haber kısa sürede medyada en çok konuşulan bir konu haline gelmişti. Fakat kısa süre sonra Nobel Komitesinden gelen açıklamada, Nobel Barış Ödülü'ne aday gösterilenler ve adaylık başvurusunda bulunanlar ile ilgili bilgileri 50 yıl sonra açıkladıklarını, dolayısıyla kimin aday gösterildiği ve adaylığının kabul edildiği bilgisinin, ödülü kazanan hariç, kimseyle paylaşılmadığı ve bu haberlerin gerçeği yansıtmadığı belirtilmiştir ("Nobel Enstitüsünden Öcalan Açıklaması", 2014). Fakat bu açıklama gelene kadar Abdullah Öcalan'ın Nobel Barış adayı olduğu haberi her tarafa yayılmıştır. Hem Avrupa Birliği'nin hem ABD'nin hem de diğer birçok ülkenin terör örgütleri listesinde olan PKK/KCK'nın liderinin Nobel Barış Ödülü'ne adaylığının kabul edilmesi neredeyse imkânsızdır. Bu haberle özellikle Türkiye kamuoyundaki bebek katili, binlerce şehidin sorumlusu, terör örgütü lideri Öcalan profili hakkında yargıların ve kabullerin değiştirilmesi veya en azından şiddetinin azaltılarak barış yanlısı bir profil oluşturulması için çalışılmıştır. Bu da dolaylı olarak Öcalan'ın lideri olduğu PKK/KCK'nın da aslında barış yanlısı bir örgüt olduğu algısı yaratmayı hedeflemiştir.

Çevik (2010: 55)'e göre, örgüt lideri Abdullah Öcalan'ın söyleşilerinde ve yazılarında açıkça görüldüğü gibi, kendi kişisel travmalarını ve eksikliklerini grubun travmasıymış gibi ortaya koymaktadır. Yani örgüt lideri kendi şahsi travmalarıyla ilgili yasını, toplumun çok gerilerde kalmış travmalarını yeniden canlandırarak kendi travmalarıyla bütünleştirmekte ve grubuna yeniden travmayı ve buna bağlı mağduriyeti yaşatmaktadır. Bunun sonucunda, grup, geçmişte yaşanan travmatik olaylara sanki yeni olmuş gibi tepki verebilmektedir.

Örgüt lideri Öcalan'ın neredeyse meşru bir siyasi lider sempatisi oluşturması, toplumda bir ikileme neden olmuştur. Dolayısıyla bu ikilem terör eylemlerine karşı oluşan ulusal bütünlüğü sarsmıştır (Çevik, 2010: 84). Bir yandan örgüte yakın medya kuruluşlarında çıkan haberler diğer yanda üst düzey militanların konuşmaları Öcalan'ı Kürt Sorununun çözümü için muhatap

göstermektedir. Öcalan aynı zamanda çok zor şartlarda barış, demokrasi ve özgürlük için mücadele eden ve hayatını bu uğurda harcayan bilge adam olarak gösterilmeye çalışılmaktadır. Öcalan hakkında böyle bir algı oluşturma'nın üç ayrı yönü bulunmaktadır. Birincisi, Öcalan'ın bir sembol haline getirilerek örgüt içinde birliğin sağlanması, ortak bir değer haline getirilerek tüm Kürtleri de örgüt etrafında toplanmaya çalışılmasıdır. İkinci olarak örgütle özdeşleşen Öcalan nasıl algılanırsa örgüt de öyle algılanır. Eğer Öcalan barış yanlısı olarak algılanır ise dolayısıyla örgütte barış yanlısı gibi algılanır. Üçüncü olarak örgüt, siyasi olarak ve müzakerelerin yapılabilmesi için muhatap olarak Öcalan'ı öne sürmüştür. Hükümetin Öcalan'la müzakere yapabilmesi için de bebek katili, terörist başı, eli kanlı Abdullah Öcalan algısının yıkılması gerekmektedir. Onun yerine ise barışı isteyen, artık silahlı mücadeleyi tasvip etmeyen ve demokrasi talep eden bilge adam algısı yerleştirilmeye çalışılmıştır. Bu algı yönetiminin tam olarak başarılı olmasa da kısmen başarılı olduğunu söylemek mümkündür.

5. SONUÇ

PKK/KCK terör örgütünün algı yönetimi çalışmalarıyla ilgili daha önce yapılan bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Sadece terör örgütünün propagandasıyla ilgili çalışmalar yapılmıştır. Bu açıdan sonuçları karşılaştırabileceğimiz daha eski çalışmalar bulunamamıştır. Algı yönetiminin en can alıcı noktası; algının, gerçeklerden daha güçlü olabilmesidir, çünkü insanlar onlara inanırlar. Algı, değer yaratabilir ya da yok edebilir, problem yaratabilir ya da çözebilir. Bu açıdan algılar gerçeklikle aramıza duvar örebilirler. Algı yönetiminde çok önemli olan bir husus da, davranış biçimlerini akıl ve mantıktan çok duyguların yönettiğidir.

Bazı çalışmalarda algı yönetimi ile psikolojik savaş, psikolojik harekât/operasyon, kamu diplomasisi ve propaganda arasında kavram kargaşası yaşandığı görülmektedir. Algı yönetimi psikolojik savaş, psikolojik harekâtı/operasyonu, kamu diplomasisini ve propagandayı kapsayan daha genel bir kavramdır. Her somut algı yönetimi uygulamasında bu kavramlardan bir ya da birkaçı kullanılabilir. Ayrıca halkla ilişkiler ile algı yönetiminin kesiştiği birçok noktanın olduğu konusunda mutabakat vardır. Propaganda, psikolojik savaş/operasyon ve kamu diplomasisini kapsayan algı yönetiminin, halkla ilişkiler ile ortak paydaları olmasına rağmen birbirlerini kapsamadıkları değerlendirilmektedir.

Kitle iletişim araçlarının (gazete, tv, sinema, vs.) yanı başında iletişimde yeni bir çığır açan ve “yeni medya” kavramının içinde olan sosyal medyayı vurgulamak gerekir. İnternet bağlantılı mobil telefonlar aracılığıyla, bu telefonlara sahip herkes video ve fotoğraf çekerek veya bir yazı yazarak bir nevi muhabir/gazeteci rolünü üstlenebilir. Ve bu çekilen görüntüler kısa bir sürede milyonlarca kişiye ulaşabilir. Sosyal medya üzerinde fikirler yayılabilir veya kısa sürede örgütlenilebilir. Bu alan, klasik medya gücüne sahip olmayan gruplar için ve otoriter rejimlere yönelik yapılacak algı çalışmaları için yeni bir zemin oluşturmuş bulunmaktadır.

Uzun soluklu algı yönetimi uygulamalarında başarılı olabilmek için gerçeklere dayanmak gerekmektedir. Çünkü artık dünyanın herhangi bir yerinde

bir olayı/bilgiyi, haberleştirip yaymak için büyük medya kuruluşlarına ihtiyaç bulunmamaktadır. İnternete bağlı bir akıllı telefon ile hem fotoğraf/video çekilebilir hem de canlı yayın yapılabilir. Bu şekilde özellikle gerçekliği olmayan bilgi ve haberle yapılan kamu diplomasisi ve algı yönetimi faaliyetleri çok hızlı bir şekilde etkisizleşebilmektedir. Bir diğer açıdan bilginin çok hızlı, kontrolsüz ve kaynağı belli olmadan yayılabilmesi mümkün olduğu için kısa süreli de olsa, gerçeğe dayanmayan algı yönetiminin, özellikle kitlesel olaylarda ciddi şekilde etkili olabileceği değerlendirilmektedir.

Genel olarak bakıldığında PKK/KCK terör örgütü esas hedefine ulaşmak için çok pragmatist davranarak her türlü yolu ve aracı kullanmaktan çekinmemiştir. “Ezilen halklar” gibi sosyalist söylemleri çokça dile getiren örgütün ismi de Marksist öğeler içermektedir. Örgüt aynı zamanda Nasyonal Sosyalist veya Faşist söylemlerle de taraftar kazanmaya çalışmıştır. Örgüt daha da ileri giderek dini de istismar aracı olarak kullanmaktan çekinmemiştir. Örgüt siyasi amaçlarına ulaşmak için bilinçli olarak kullandığı silahı/şiddeti, amaçlarına ulaşana kadar bırakmayacak ve bu şekilde silahla siyaset yapmaya devam edecektir. Çünkü şiddet/silah olmadan siyaset yapmayı kabul etmeleri, kendi varlıklarını inkâr etmeleri demektir.

Bireylerin toplumsal yapılar içerisinde bir araya gelmeleri, birtakım ortak değer ve anlam alanları yaratmalarıyla olanaklıdır. Bu ise simgelerin/sembollerin paylaşımı yoluyla oluşur. Bunu çok iyi bilen örgüt, öncelikle örgüt değerlerine uygun şekilde bir Kürt tarihi oluşturmuştur. Sonrasında ise simge/sembol olaylar, şahıslar, nesneler oluşturarak ortak değerler etrafında kitlesini birleştirmeye çalışmıştır.

Örgütün Kürt tarihi ile ilgili anlatımları oldukça yüzeysel, ön kabullere dayalı ve basit bir mantık örgüsüne sahiptir. Bu şekliyle sempatizanları için kolay bir tarih yazmıştır. Örgütün Kürtlerin tarihini objektif ve bilimsel şekilde açıklamak ve anlatmaktan ziyade kendisine fayda sağlayacak bir tarih üretme gayreti olduğu anlaşılmaktadır. Ve mühim olanın bu tarihe inanacak kişiler bulmak olduğunu düşününce örgütün bu konuda kısmen başarılı olduğu gerçeği ortaya çıkmaktadır.

PKK/KCK terör örgütü değerler ve ortak alanlar oluşturmak gerekliliğini çok iyi değerlendirip simge şahıslar, nesneler ve olaylar oluşturarak ilk etapta örgüt tabanını ortak bir paydada buluşturmaya, sonrasında ise tüm Kürtleri ortak bir anlam alanında buluşturarak örgüt ile Kürtleri özdeşleştirmeye çalışmaktadır. Bu kapsamda tüm Orta Asya Halkları tarafından kutlanan ve baharın gelişini müjdeleyen Nevruz, örgüt açısından başarılı sayılabilecek bir algı yönetimi çalışmasıdır. Örgüt, Nevruz'u Kürtlere has bir bayrammış gibi kutlamakta ve bunun tüm Kürtlerin bayramı olduğunu ifade etmektedir. Nevruz'u "Newroz" şeklinde simgeleştirip; kutlamalarda örgüt lideri ve ölmüş militanların fotoğrafları ile flama ve sözde bayrakları kullanarak tüm Kürtlerin örgüt ve örgütün değerleri etrafında toplanmasını sağlamaya çalışmaktadır. Bu faaliyetler aynı zamanda Türkiye ve uluslararası kamuoyuna, örgütün tüm Kürtleri temsil ettiği algısını yerleştirmeyi amaçlamaktadır.

Öcalan, İslamiyet'i Kürt'ün beyninde ve yüreğinde milli inkârı hazırlayan ve kaleyi içten fethetme rolünü oynayan Truva atı olarak değerlendirmiştir. Birçok örgüt metninde İslam'ın milli bilincin gelişmesine engel olduğu ve Kürtlerin boyunduruk altında kalmasına hizmet ettiği ifade edilmiştir. Örgütün dağ kadrosuna yönelik yapılan bir anket çalışmasında en sevilen dini lider sorulmuş, birinci olarak Zerdüşt ve sonuncu olarak İslam peygamberi Hz. Muhammed çıkmıştır. Örgütün temsil iddiasında olduğu Kürtlerle genel olarak din konusunda da uyumsuzluğu olduğu görülmektedir. Buna rağmen örgüt kendi amaçlarına ulaşmak için birçok dini yapılanma kurmaktan çekinmemiştir.

Örgüt bütün Kürtleri temsil ettiği iddiasını o kadar ileri götürmektedir ki, aynı zamanda örgüt lideri Öcalan'ın da "her alanda bütün halkı temsil eden Önderlik kurumu" olduğunu iddia etmektedir. Örgüt Öcalan'ı, varoluşunun, geleceğinin ve özgürlüğünün esası olarak görmektedir. Örgüt tüm Kürtleri temsil ettiğine göre örgüt lideri de tüm Kürtlerin lideri olmakta ve bu mantık örgüsüne dayanarak Kürtlerin özgürlüğünün "önderliğin" özgürlüğüne bağlı olduğu ifade edilmektedir. Aslında PKK/KCK terör örgütünün birincil hedeflerinden biri olarak Öcalan'ın özgürlüğünü koyması bile tüm Kürtleri temsil ettiği iddiasıyla çelişmektedir.

PKK/KCK terör örgütü kuruluşundan itibaren mağdur Kürtlerin temsilcisi, hak ve hukuklarının savunucusu olarak kendini konumlandırmış ve bunu meşruiyetinin en önemli dayanağı yapmıştır. Özellikle 1999 yılından sonra siyasallaşma evresinde, söylemlerinde Kürt kültürel kimliği ve Kürtçe konularını ön plana çıkararak bu hususu pekiştirmeye çalışmıştır. Kültürel kimlik ve dil ögesini ön plana çıkararak Kürtler nezdinde sempati toplamış ve Türkiye kamuoyuna da Kürtleri temsil eden örgüt imajını oluşturmaya çalışmıştır. Tüm örgütsel metinlerde, üst düzey militanların konuşmalarında, örgüte yakın dernek-vakıf-siyasi parti temsilcilerinin konuşmalarında bu husus bir ön kabul olarak hep vurgulanmıştır. Örgüt, Kürtlerin temsilcisi olduğu konusunu herhangi bir şekilde tartışmaya dahi açmamaktadır. Örgüt bir halkın en önemli ortak noktası olan 'dil'i ön plana çıkarıp bu hususu her zaman tekrarlayarak ustaca bir algı yönetimi uygulaması yapmaktadır. Türkiye medyasında yapılan siyasi analizlerde örgüt yanlısı olmadığı bilinen yazar/araştırmacı/gazeteci gibi kişilerin konuşmalarında, PKK/KCK terör örgütünden bahsederken "Kürtler" diye bahsetmesi, örgütün yazılı metinlerinde geçen talepleri "Kürtlerin talepleri" olarak kabul etmesi göz önüne alınınca, maalesef örgütün tüm Kürtleri temsil ettiği yönündeki algı yönetiminin kısmen başarılı olduğu söylenebilir.

Örgüt kuruluşunda amacını, federasyon ve özerklik gibi seçenekleri dahi dışlayacak şekilde "Bağımsız ve Birleşik Kürdistan" olarak belirlemiştir. Bu durum Öcalan'ın 1999 yılında yakalanmasına kadar bu şekilde devam etmiştir. Öcalan, idam cezasıyla karşı karşıya olduğu için bir anda Türkiye'nin Misak-ı Milli sınırlarından bahsetmeye başlamış ve federasyonun bile sorunu ağırlaştıracağını söylemiştir. Örgütün sadece kültürel ve demokratik taleplerinin olduğunu ifade etmiştir. Öcalan çok pragmatist davranarak öncelikle kendini kurtarma yoluna gitmiştir. Örgüt bu süre zarfında zayıfladığı için liderinin çizgisinden ayrılmamıştır. Örgüt 1999 yılındaki federasyonun bile sorunu ağırlaştıracağı noktasından, 2003 yılında gelindiğinde federatif yönetimin zorunlu olduğu noktasına gelmiştir. Örgütün tekrar güçlendikçe bağımsız ve birleşik Kürdistan amacına yöneldiği görülmektedir.

KCK sisteminin, Kürt nüfusun hayatının her alanını kontrol etmek üzere düzenlenmiş yapısından totaliter özellikler taşıyan alternatif bir devlet projesi

olduğu anlaşılmaktadır. Terör örgütü bu yapılanma ile alternatif devlet oluşturmaya çalışmaktadır. KCK sistemi; ilk etapta Türkiye, İran, Irak ve Suriye’de “demokratik özerklik” kazanmayı, daha sonra “demokratik konfederalizm” ilan ederek bölgede 4 parçalı bir konfederal Kürdistan kurmayı hedeflemektedir.

Kronolojik olarak baktığımızda, örgüt, kuruluş yıllarından Öcalan’ın yakalanmasına kadar geçen sürede amacını çok açık ve net bir şekilde “bağımsız ve birleşik Kürdistan” kurmak olarak belirtmiştir. Öcalan yakalandığında, üzerinde idam baskısı varken, Misak-ı Milli sınırlarından bahsederek, federasyonun bile sorunu ağırlaştıracağı, kültürel ve siyasi hakların esas talepleri olduğunu ifade etmiştir. Öcalan’ın yakalanmasından sonra ne yapacağını şaşırان örgüt, Öcalan’ın mahkemede yaptığı savunmaları ve açıklamaları kabul etmiştir. Bu tarihten itibaren örgüt ve Öcalan açık ve net bir şekilde ayrı ve bağımsız bir devletten bahsetmemişlerdir. Sonrasında idam kaldırılmış ve örgüt toparlanmaya başlamıştır. Bu gelişmelerden sonra örgüt yavaş yavaş özerklik, federasyon taleplerini dillendirmeye başlamıştır. 2005 yılından itibaren KCK yapılanmasına geçişle birlikte Irak, Suriye, İran ve Türkiye’de Kürtlerin yaşadığı bölgede federasyon kurulması ve bunların birleşerek konfederalizmi oluşturması hedef olarak ortaya konmuştur. KCK yapısıyla birlikte, yasama, yürütme, yargı organları oluşturulmaya başlanmıştır. Fakat örgüt aleni olarak devlet inşa etmesine rağmen söylem olarak, KCK’nın ayrı bir devlet olmadığını sürekli vurgulamaktadır. Bu hususlar KCK sözleşmesinde, kongre kararlarında, örgüt liderlerinin konuşmalarında hep aynı şekilde vurgulanmaktadır. Örgüt pragmatist davranarak, zaman ve zemine göre söylem değiştirmekte fakat esas amacını değiştirmemektedir. Ayrı bir devlet kurulmayacağı vurgusu Türkiye kamuoyunun çok hassas olduğu bölünme korkusu dikkate alınarak yapılmış bir algı yönetimi uygulaması olduğu değerlendirilmektedir. Örgüt esas amacını elde etmek için ara hedeflerinden olan özerkliğin kazanılması, Abdullah Öcalan’ın serbest bırakılması için Türkiye kamuoyunun örgütün bu taleplerine karşı en azından yumuşatılmasını sağlamaya çalışmaktadır. Ayrıca uluslararası kamuoyunda terörist kimliğinden sıyrılmak ve destek sağlamak için de bu söylemi kullanmaktadır. Tüm bu hususlar göz önüne alındığında örgüt açısından, kendi amacının ne olduğuna yönelik uyguladığı algı yönetimi çalışmasını başarılı bir şekilde gerçekleştirdiği değerlendirilmektedir.

Öcalan ve örgüt KCK sisteminin bir devlet olmadığını; doğrudan demokrasi olduğunu, devlet kurmak gibi bir gayelerinin olmadığını ifade ederken, demokrasi ve devlete yükledikleri anlamlara bakmak aydınlatıcı olacaktır. Öcalan devletin tüm biçimlerini eşitsizliğin, özgürsüzlüğün ve savaşın kaynağı olarak gördüğü için teorik olarak da her türlü devlet aygıtına karşı olmalıdır. Bu teorik çerçevede örgüt sempatzanlarına neden Bağımsız Kürt devleti söyleminden vazgeçtiğini açıklamaya çalışmaktadır. Fakat devlete karşı çıkarken devletin alternatifinin demokrasi olduğunu, demokrasinin devlet olmayan yönetim demek olduğunu ifade etmiştir. Aynı bir devlet kurmayı hedeflemeden, doğrudan demokrasinin egemen olduğu demokratik-ekolojik toplumun inşa edilmesinin hedef olarak belirlenmesi, bir anlamda devletin alternatifi olacak yönetimin inşa edilmesi demektir. Bu ise dolaylı olarak devletin inşa edilmesi demektir. Öcalan ve örgüt devlet kurmak istemediklerini ifade edip, fakat tüm yapılanmalarını bağımsız ve birleşik bir devlet (Kürdistan) hedefine yönelik oluşturmaya çalışmaktadırlar. Aynı ikili söylem devam etmiş ve son olarak KCK sözleşmesinde de yer bulmuştur. Bu durumda örgüt hem Türkiye hem de uluslararası kamuoyuna bağımsız bir devlet yerine çok daha olumlu gelen demokrasiyi istediklerini açıklamaktadır. Bu şekilde örgüt esas hedefine ulaşmaya yönelik yapılanmalarını oluştururken çok daha az tepkiyle karşılaşmayı ummaktadır. Bu yaklaşım 1999 yılından itibaren sistematik bir şekilde örgütün gerçekleştirdiği önemli bir algı yönetimi çalışması olarak değerlendirilmektedir.

Örgüt kültürel ve siyasal hakları talep ettiğini yani bağımsız bir devlet istemediklerini; silah bırakmaya hazır ve istekli olduklarını söylemektedir. Bu şekilde herkes tarafından olumlanan “kültürel ve siyasal talepleri” ön plana çıkarıp, aynı bir devleti dillendirmeyerek özellikle uluslararası kamuoyundan destek bulmayı hedeflemektedir. Aynı zamanda Türkiye kamuoyuna da sıcak mesaj vermiş olmaktadır. Böylelikle zihinlerdeki PKK/KCK terör örgütü algısı yumuşatılıp, olumlu hale getirilmeye çalışılmaktadır.

“Türkiye’yi bölmek istemiyoruz”, “bölünmeyi istemiyoruz”, “artık bağımsız bir Kürdistan istemiyoruz” beyanları PKK/KCK terör örgütünün Öcalan’dan sonra gelen liderlerinin ağzından hem Türkiye medyasına hem de uluslararası medyaya verilen röportajlarda sarf edilmiştir. Bu ifadelerle örgüt hem Türkiye toplumunun

çok hassas olduğu bölünme konusunu dikkate almış hem de uluslararası toplumda ayrılıkçı bir hareketten ziyade demokratik talepleri olan bir hareketin daha çok destek bulacağını öngörmüştür. Örgüt bu şekilde ara hedefleri olan özerklik, Abdullah Öcalan'ın serbest bırakılması ve PKK/KCK militanlarının özerk bölgede polis olması konularında, Türkiye kamuoyunun algısını yöneterek uygun bir ortam hazırlamaya çalışmaktadır. Aynı zamanda uluslararası alanda terörist kimliğinden kurtulmaya çalıştığı için ayrı bir bağımsız devlet istemedikleri, sadece demokratik siyasi ve kültürel hakları talep ettiklerini, bu talepleri karşılandığında silah bırakacaklarını ifade etmektedirler. Bu şekilde örgüt hem Türkiye kamuoyuna hem de uluslararası kamuoyuna yönelik, amaçlarının ne olduğu konusunda sistematik bir şekilde algı yönetimi uygulaması yapmaktadır.

Terör örgütünün meşruiyetine dayanak yaptığı hususları genel olarak: 1- Kürtlerin yaşadığı bölgenin sömürgeleştirilmesi; 2- Kürt kültürel kimliğinin ve varlığının yok sayılması; 3- Bilinçli olarak Kürtlerin yaşadığı bölgenin her yönden geri bırakılması; 4- Şiddete başvurmaktan başka çaresi kalmaması olarak tasnif edebiliriz. Dolayısıyla örgütün uyguladığı şiddet ve yaptığı eylemler meşrudur, sonucuna varılmaya çalışılmaktadır. Örgüt, meşruiyetine dayanak yaptığı varsayımlarını öncelikle kendi kitesine, sonrasında ise Türkiye ve uluslararası kamuoyuna algı yönetimi çalışmalarıyla kabul ettirmeye çalışmaktadır. Bu kabulün gerçekleşmesi demek, dolaylı olarak örgütün ve terör eylemlerinin meşrulaştırılması demektir.

Etnik terörizmin en önemli motivasyonlarından biri mağdurluk ve kurban edilmişlik psikolojisidir. Buradaki mağduriyetin gerçekliğinden ziyade algılanması önemlidir. Çünkü algılar gerçeklerden daha önemlidir. Bunu çok iyi bilen örgüt bölge halkının yaşadığı tüm olumsuzlukları, üstelik kendi sebep oldukları dâhil, devlete mal etmektedir. Muhakkak ki darbe dönemlerinden geçmiş ülkemizde her kesimin yaşadığı gibi Kürt kökenli vatandaşlarımız da mağduriyet yaşamışlardır. Hatta olağanüstü hal ve sıkıyönetim uygulamalarından dolayı daha fazla mağdur olmuşlardır. Bölgenin geri kalmışlığının birçok sebebi olabilir, kaldı ki ülkenin bazı bölgeleri de Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri kadar az gelişmiştir. Fakat çok rahatlıkla; örgütün, ortaya çıktığı günden itibaren bölgenin her türlü kalkınmasının önündeki en büyük engel olduğu söylenebilir. Refahın artması ve ekonominin

gelişmesi için olmazsa olmaz ilk şartlardan birisi de güvenlidir. Terör örgütünün etkin olduğu ve kamu otoritesinin tam tesis edilemediği yerlerde ekonomik canlılığın ve özellikle de özel sektör yatırımlarının yeterli seviyede olmayacağı aşikârdır. Komünist Çin'in bile ekonomik kalkınmada özel sektörü teşvik ettiği düşünülürse, bölgenin ekonomik olarak kalkınması özel sektörle mümkün olacaktır. Özel sektöre ve devletin yaptığı altyapı yatırımlarına (yol, baraj, santral, vb) ise en büyük engel ve saldırılar bizzat terör örgütünden gelmektedir. Aslında örgüt dillendirdiği mağduriyetlerin büyük kısmını kendisi yeniden üretmektedir. PKK/KCK terör örgütü istismar ettiği ekonomik ve sosyal geri kalmışlığın şu anda önündeki en büyük engeldir. Sonuç olarak örgüt, Kürtlerde kısmen varolan mağdurluk psikolojisini propaganda, psikolojik harekât ve algı yönetimiyle abartarak ve derinleştirerek bir anlamda mağduriyet üretmektedir. Bu mağduriyet üzerine ise meşruiyetini bina etmeye çalışmaktadır.

Örgüt, 1979 yılında AP milletvekili Celal Bucak'a saldırıdan sonra bıraktığı bildirisinde "karşı devrimci terörü" vazgeçilmez bir mücadele yöntemi olarak nitelendirmiş ve kuruluşundan itibaren terörden vazgeçmemiştir. Aslında Öcalan'ın "gerçekleri bu kafalara göstermek için, Kemalist zehiri bu kafalardan akıtmak; zehirin akıtılamadığı kafaları ise parçalamak gerekir" cümlesi, örgütün yöntemini en iyi şekilde özetlemektedir. İdeolojisini Marksist/Leninist ilkelere dayandıran örgütün, amacını gerçekleştirmek için belirlediği yöntemin temelini, "zor" oluşturmaktadır. Zor, ideolojik tespite göre iktidarı elde etme ve sürdürmenin yegâne yoludur. Sömürü, işgal ve gerici zora karşı ilerici/devrimci zor kavramları örgütün meşruiyetinin sütunları olarak kurgulanmıştır. Dolayısıyla örgütün ileri sürdüğü "başka çaremiz kalmadığı için mecburen şiddete başvuruyoruz" argümanı tamamen geçek dışıdır, çünkü örgüt ideolojik olarak şiddeti bir araç olarak en baştan itibaren benimsemiştir. Bu yöntemi en kısa ve sonuca götürücü yol olduğu için seçmiştir. Yoksa tüm yollar denendikten sonra başka çare kalmadığından mecburen şiddete yönelme olmamıştır. Örgüt, şiddete başvurmak zorunda kaldık argümanını ileri sürerek en azından terör eylemlerini mazur göstermeye çalışmaktadır. Terör eylemleri mazur görülmeye başlanırsa, terör örgütüne meşruiyet zemini oluşturulur. Sonuç olarak örgüt bu argümanı algı yönetimi kapsamında kullanmaktadır.

Çözüm Süreci olarak bilinen süreç boyunca, örgüt devlet tarafından muhatap kabul edilmiş, bu muhataplık açıkça ilan edilmiş, siyasi pazarlıklar yürütülmüş, Kürtleri ilgilendiren konular müzakere masasında tartışılmıştır. Bu süreç boyunca örgüt sanki legal bir aktör gibi ülke siyasetinde önemli bir noktaya gelmiş, devlet tarafından Kürtlerin temsilcisi kabul edilmiş ve meşruiyet zeminini kuvvetlendirmiştir.

Örgüt demokratik bir Türkiye için mücadele ettiğini iddia etmekte ve demokratik kazanımların biricik sebebinin örgütün ve lideri Öcalan'ın yürüttüğü çalışmalar olduğunu söylemektedir. Bu yaklaşım gerçekte tamamen ters düşmektedir. Çünkü örgüt ilk olarak silah zoruyla ve katliamlarla bölge ve Kürtler üzerinde hâkimiyet kurmaya çalışmıştır. Örgütün tarihi kanlı eylemlerle doludur. İnsanların en temel hakkı olan yaşam hakkını sürekli ihlal eden örgütün demokrasiden bahsetmesi kadar ironik bir durum olamaz. Ama örgüt bunu sistematik olarak ve farklı şekillerde işleyerek algı yönetimi çalışması yapmaktadır. Bu algı yönetiminin birincil hedefi kendi kitlesi ve Kürt vatandaşlardır. İkincil olarak uluslararası ve Türkiye kamuoyudur.

Örgütün kullandığı terör, bölge insanına daha fazla demokrasi getirmemiştir. Örgüt Türkiye'deki haklar ve özgürlüklerin gelişmesinin önünde hep bir engel olarak durmuştur. Çünkü daha ileri özgürlük, demokrasi ve insan hakları tartışmalarında, terör tehlikesinin önemli bir geri dönüş mazereti olarak ortaya konulduğu bilinmektedir. Nitekim terör tehdidinin daha az yaşandığı yıllarda Türkiye'de haklar, özgürlükler ve demokrasi konusunda çok fazla gelişme sağlanmıştır. Dolayısıyla teröristlerin "bizler haksızlığa, zulme, adaletsizliğe, eşitsizliğe karşı mücadelede, elinde başka aracı kalmamış savaşçılarız" argümanının hiçbir doğru tarafı yoktur. Yine örgütün, biz olmasak Türkiye'de demokratik gelişme sağlanamazdı iddiası hiçbir kanıt içermemektedir. Doğru olanı ise, örgütün devletin eksikliklerini terör propagandasının içerisine yerleştirerek kullanmış olmasıdır. Yine örgüt, teröre mazeret teşkil ettiğini iddia ettiği birçok gelişmeyi kendi elleriyle arttırmıştır. Yoksa alternatif yöntem ve yolların eksikliği iddiası PKK/KCK terör örgütünün varlığını meşru hale getirmez. Fakat devletin eksiklikleri ve yanlışlıkları örgüt tarafından propaganda malzemesi olarak kullanılmıştır.

Kültürel haklar (Kürtçe'nin serbest bırakılması, TRT Şeş'in açılması, vs.) konusunda örgütün tutumu olumsuz olmuştur. Bölgenin bilinçli olarak geri bırakılmasıyla ilgili olarak eğitim, yol, baraj, havalimanı gibi yatırımlara örgüt açıkça karşı çıkmakta ve engellemektedir. Türkiye'nin başka bölgeleri de mahrumiyet ve geri kalmışlık yaşamaktadır. Marksist-Leninist ideolojiyle açıklanan sömürgeci-sömürülen yaklaşımının hiçbir şekilde doğruluğunun olmadığı açıktır. Ekonomik kalkınmanın lokomotif olan özel teşebbüsün önündeki en büyük engel ise örgütün bizzat kendisidir. Örgüt şiddeti mecburiyetten ve son seçenek olarak değil ideolojisinin gereği olarak, bilinçli bir şekilde araç olarak benimsemiştir. Şiddeti bir araç olarak kullanan, en temel insan hakkı olan yaşam hakkına bile değer vermeyen bir yapının demokratik haklar için mücadele etmesi beklenemez. Bu gerçeklikler göz önünde bulundurulduğunda örgütün meşruiyetine dayanak yaptığı hususlar hakkında birincil planda kendi tabanına algı yönetimi yapmaktadır. Çünkü kendi kitlesini meşruiyetine inandırmak zorundadır, aksi takdirde örgüt varlığını devam ettiremez.

Örgüt "Kürt sorununun" kabulü ve bununla ilgili çözüm aşamasına gelinmesini başarısı olarak sunmaktadır. Fakat darbe dönemlerinden geçen Türkiye'de her kesimin yaşadığı haksızlıklar olmuştur. Kürt vatandaşlarımız bazı konularda daha çok haksızlıklara uğramış olabilir. Devletin bu konulardaki eksikliğini, kendi meşruiyet zeminini oluşturmakta kullanan örgüt, bu sorunların devam etmesinde ve bazen ağırlaşmasında bizzat rol almıştır. On yıllarca süren çatışma, binlerce şehit, on binlerce vatandaşın ölümü, devasa ekonomik kayıplar olmasaydı; ülkenin normalleşmesi, demokratikleşmesi ve ekonomik kalkınması çok daha ileri bir seviyede olacaktı. Gerçekler ile algıların aynı olması durumunda terör örgütü kendi kitlesinden dahi destek alamayacak ve yok olmaya mahkûm olacaktır. Bunu çok iyi bilen örgüt, algı yönetimi ile gerçeği tam olarak saptırıp, kendisinin sorunları çözen ve demokrasi için mücadele eden bir yapılanma olduğuna inandırmaya çalışmaktadır.

PKK/KCK terör örgütü barış içinde kardeşçe yaşamak isteyen Kürtlerin de önündeki bir engel ve sorundur. Şiddeti siyaset yapma yöntemi olarak benimsemiş ve insan öldürerek sürekli yaşam hakkını ihlal eden bir terör örgütünün kendi dışında hiçbir kesime fayda sağlaması beklenemez. Örgüt elindeki silahı ve

eylemleriyle, güvenlik sorunu yaratarak ülkenin demokratikleşmesi ve ekonomik kalkınmasının önündeki en büyük engel teşkil etmiştir ve etmeye devam etmektedir. Örgüt bu gerçeği algı manipölasyonlarıyla örtmeye çalışmaktadır. Aksi takdirde adına çatıştığını iddia ettiği Kürtler de dâhil olmak üzere tüm toplum tarafından ademe mahkûm edilmesi kaçınılmazdır.

Örgütün kendisini tanımlamasına baktığımızda “demokrat, özgür, eşitçi, sivil toplum örgütlenmesi, çevreci, feminist, kültürel” bir örgütü anlattığı, bu yönüyle sanki sıradan ve normal bir sivil toplum kuruluşu olduğu zannına kapılabiliriz. Aynı zamanda silahlı terörist eylemlerinden ise “meşru savunmayı ihmal etmeyen bir taktik” olarak bahsetmiştir. Bu saldırıları da, adı üstünde “meşru” savunma kapsamında göstermeye çalışmıştır. İkili siyaset yapan örgüt sürekli “demokrasi, özgürlük, eşitlik, savunma” kavramları etrafında örgülediği söylemlerle “şiddeti istemeyen, demokrasi ve barış yanlısı” algısı oluşturmaya çalışmaktadır. Fakat esas kimliği olan teröristliği ise ihmal etmeden, silahlı gücünü arttırmaya çalışmaktadır.

Örgüt, siyaset alanında konuşulması ve tartışılması gereken konuları silahlı pazarlık unsuru haline getirdiği için, en kısa tanımı şiddetle/silahla siyaset demek olan terörü, barış söylemlerine rağmen ısrarla sürdürdükleri ve kimliklerinin en ağır basan yönü olduğu görülmektedir. Örgüt her ne kadar siyasi mücadeleyi esas aldığını ifade etse de, kongre kararlarında da görüldüğü gibi sürekli olarak silahlı gücünü arttırmaya çalışmaktadır.

Örgüt KCK yapılanması ile tabela değişikliği yapmanın ötesinde yıllardır ve özellikle 2002’den itibaren dillendirdiği strateji, söylem ve örgütlenme şekillerini yapısal hale getirmeyi amaçlamıştır. PKK/KCK hem bölge halkına hem de devlete bir yandan şiddet eylemleriyle güçlü olduğu mesajını verirken diğer yandan da siyasallaşma çabalarına devam ederek ikili bir stratejiyi aynı anda uygulamaya koymuştur. Bu yeni dönemde örgüt, demokrasi söylemleri üzerine yoğunlaşmıştır. Örgüt kurduğu, hemen her yeni yapılanmada ve örgütlenmede demokrasi kelimesini sıklıkla kullanmıştır. Bu şekilde tüm insanlar tarafından genel kabul gören ve olumlanan “demokrasi” kavramını kullanarak, terörist kimliğinden kurtulup özgürlük savaşçısı bir örgüt algısı inşa etmeye çalışmaktadır.

Öcalan, cezaevinde olduğu için örgütün fiili lideri KCK Yürütme Konseyi Başkanıdır. 2013 yılı itibariyle KCK Yürütme Konseyi Başkanı olan Karayılan, Öcalan'ın yaptığı silahlı militanların sınır dışına çıkması, silahlı mücadelenin bırakılması çağrısına katıldıklarını ve doğru bulduklarını ifade etmiş ama 2015 yılı itibariyle örgüt ne silah bırakmıştır ne de sınır dışına çekilmiştir. Örgüt, algı yönetimi kapsamında “barış yanlısı, şiddet karşıtı, çözüm isteyen taraf” gibi algılanmak istediği için bu tarz açıklamaları sürekli yapmakta fakat uygulamamaktadır. Örgüt geri çekilmediği gibi silahlı militan kadrolarını arttırmış, KCK yapılanmasının sonucu olarak Doğu ve Güneydoğu’da fiili olarak devletleşme çabalarına hız vermiştir. Güneydoğuda mahkemelerini kurmuş, asayiş birimlerini oluşturmuş ve örgüte destek vermeyenlere öldürmek de dâhil baskılar uygulamıştır. Psikolojik üstünlük örgüte geçmiştir. Örgüt ve lideri Öcalan, bu süreçle birlikte devlet tarafından doğrudan ve aleni olarak muhatap alınmaya başlamıştır. Bu ise örgütü devletle aynı seviyeye getirmiş ve örgüt bir anlamda bütün Kürtlerin temsilcisi olarak kabul edilmiştir. Sürece baktığımızda örgüt, elindeki silahları bırakmamış, tabanını genişletmiş, Güneydoğu’da devlete alternatif bir otorite tesis etmiştir.

Örgütün kendisini tanımlamaya ve şiddet karşıtı görünme çabasına yönelik olarak yaptığı algı yönetimi uygulaması terörist kimliğinden kurtulma ve daha çok destek bulma amacıyla yapılmaktadır. Mesela bir Türk gazeteci, üst düzey bir örgüt mensubuna sorduğu soruda, örgüte yönelik sokakta şiddeti tırmandırarak hükümeti masada zorlama eleştirileri yapıldığını söylemektedir. Bu soruyu soran gazeteci örgüte sempatiyle bakan biri değildir. Türkiye’de merkez medyada çalışan birisidir. Böyle bir sorunun sorulması bile aslında çok acıdır ve örgütün algı yönetiminin etkili olduğu şeklinde yorumlanabilir. Niyet okuma yapmadan bunu yorumlarsak; soruyu soran kişinin algısında PKK/KCK bir terör örgütü olarak görülmemektedir. Bu soruda bahsedilen örgüt, sanki yasal ve hukuk kuralları içerisinde hareket eden bir örgütmüş gibi ona “sokaktaki şiddetle masada hükümeti zorlamak” ithamı yapılmaktadır. Bu soruya cevaben örgüt yöneticisi dolaylı olarak, örgütün zaten şiddetle siyaset yaptığını söylemiş ve Kandil’deki teröristlerin oraya turistik gezi için çıkmadığını belirtmek zorunda kalmıştır. Çünkü terör örgütlerinin doğasında şiddetle/terörle siyasi amaçlara ulaşmak vardır. Bu

açıklamayla, PKK/KCK terör örgütünün başlangıcından bu yana siyasi amaçlarla uyguladığı şiddeti/terörü bir anlamda itiraf etmiştir.

2014 yılı Nisan ayında medyaya yansıyan haberlere göre PKK/KCK terör örgütü lideri Abdullah Öcalan'ın 2014 yılı Nobel Barış Ödülü adaylığı kabul edilmişti. Bu haber kısa sürede medyada en çok konuşulan konu haline gelmişti. Fakat kısa süre sonra Nobel Komitesinden gelen açıklamada, bu haberlerin gerçeği yansıtmadığı belirtilmiştir. Fakat bu açıklama gelene kadar Abdullah Öcalan'ın Nobel Barış adayı olduğu haberi her tarafa yayılmıştır. Hem Avrupa Birliği'nin hem ABD'nin hem de diğer birçok ülkenin terör örgütleri listesinde olan PKK/KCK'nın liderinin Nobel Barış Ödülü'ne adaylığının kabul edilmesi neredeyse imkânsızdır. Bu haberle özellikle Türkiye kamuoyundaki bebek katili, binlerce şehidin sorumlusu, terör örgütü lideri Öcalan profili hakkında yargıların ve kabullerin değiştirilmesi veya en azından şiddetinin azaltılarak barış yanlısı bir profil oluşturulmaya çalışılmıştır. Bu da dolaylı olarak Öcalan'ın lideri olduğu PKK/KCK'nın da aslında barış yanlısı olduğu bir örgüt olduğu algısı yaratmayı hedeflemiştir.

Öcalan'ın kamuoyunda neredeyse meşru bir siyasi lider sempatisi oluşturması, toplumda bir ikileme neden olmuştur. Bu ikilem ise terör örgütüne karşı oluşan ulusal bütünlüğe zarar vermiştir. Örgüte yakın medya kuruluşlarında çıkan haberlerde ve üst düzey militanların demeçlerinde Öcalan, Kürt Sorununun çözümü için muhatap olarak gösterilmektedir. Öcalan aynı zamanda hapisane şartlarında bile barış, demokrasi ve özgürlük için mücadele eden ve hayatını bu mücadeleye adanmış bir adam olarak gösterilmeye çalışılmaktadır. Öcalan hakkında böyle bir algı oluşturma'nın üç ayrı yönü bulunmaktadır. Birincisi; Öcalan'ın bir sembol haline getirilerek örgüt içinde birliğin sağlanması, ortak bir değer haline getirilerek tüm Kürtlerin de örgüt etrafında toplanmaya çalışılmasıdır. İkinci olarak; örgüt lideri Öcalan'ın olumlu veya olumsuz algılanması örgütün algısını da doğrudan etkiler. Bu açıdan Öcalan hakkındaki olumlu algılar aynı zamanda örgütün de olumlu algılanmasına katkı sağlayacaktır. Üçüncü olarak; örgüt siyasi müzakerelerin yapılabilmesi için muhatap olarak Öcalan'ı göstermiştir. Öcalan'ın müzakere edilebilir bir figür haline gelmesi için de bebek katili, terörist başı, eli kanlı Abdullah Öcalan algısının yıkılması gerekmektedir. Onun yerine ise

artık silahlı mücadeleyi değil siyasi mücadeleyi savunan, barışı isteyen ve demokrasi talep eden akıl adam algısı yerleştirilmeye çalışılmıştır. Bu algı yönetiminin tam olarak başarılı olmasa da kısmen başarılı olduğunu söylemek mümkündür.

KAYNAKLAR

- Agit Yoldaş, PKK'de Şekillendirilmek İstenilen Militan Kişiliktir-1. (2015, Mart 27). Alınan yer: http://www.hezenparastin.com/tr/index.php?option=com_content&view=article&id=913:agit-yolda-pkkde-ekillendirilmek-stenilen-militan-kiiliktir-1&catid=17:rr-apo&Itemid=258
- Alkan, N. (2012). Dinin Araçsallaşması: PKK Örneği. *Uluslararası Güvenlik ve Terörizm Dergisi*, 3(2), s. 17-26.
- Ankara'da Bombalı Saldırı. (2011, Eylül 21). Alınan yer: <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/18777919.asp>
- Arıncı, K. (2010). Siyasî ve Tarihî Coğrafya Perspektifiyle: Türkiye'nin Terör Sorununun Analizi ve Jeopolitik- Jeostratejik Açından Değerlendirilmesi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(2), s. 1-34.
- Arkonaç, S. A. (2005). *Psikoloji Zihin Süreçleri Bilimi* (4. Basım). İstanbul: Alfa Yayınları, s. 65-67
- Arpacıoğlu, K. (2012). *Bir Yumuşak Güç Aracı Olarak Kamu Diplomasisinin Terörle Mücadelede Uygulanması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Aydın, A. (1992). *Kürtler PKK ve A. Öcalan*. Ankara, s. 42-185
- Bahar, H. İ. (2013). *Çözüm Süreci*. Ankara: Ankara Strateji Enstitüsü Raporu, s. 99
- Bakan, İ. ve Kefe, İ. (2012). Kurumsal Açından Algı ve Algı Yönetimi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2(1), s.19-34
- Barkan, M. (2013). Tek Yönlü Propaganda İletişim Sürecinden Çift Yönlü Algılama Sürecine Geçiş. A. Yalçinkaya. (Editör). *Algılama Yönetimi*. İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi Yayınları, s. 109-124
- Bal, İ. (2006). *Alacakaranlıkta Terörle Mücadele ve Komplo Teorileri*. Ankara: USAK Yayınları, s. 194-216
- Bal, İ. (2012). PKK'nın Stratejik Akli. *Analist Dergisi*, sayı 19, s.34-35
- Bal, M. A. (2008). *Savaş Stratejilerinde Terör* (2. Baskı). İstanbul: IQ Kültür ve Sanat Yayıncılık, s. 164-196

Bila, F. (2004). *Satranç Tahtasındaki Yeni Hamleler: Hangi PKK?*. Ankara: Ümit Yayıncılık, s. 21-258

Biz bölücü değiliz şiddet istemiyoruz. (2011, Haziran 27). Alınan yer: <http://www.milliyet.com.tr/biz-bolucu-degiliz-siddet-istemiyoruz/siyaset/siyasetyazardetay/27.06.2011/1407148/default.htm>

Bıçakçı, A. B. (2011). Halkla İlişkilerde Kurumsal Sosyal Sorumluluk Algısının Ölçümü. *Global Media Journal Turkish Edition*, 1(2), s. 1-29

Bozkurt, İ. (2013). *Terör, PKK ve Dış Destek*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa.

Buzoğlu, M.H. (1996). *Körfez Savaşı ve PKK*. Ankara: Strateji Yayınları, s. 93-186

Cemil Bayık ile Söyleşi/Tam Metin. (2014, Ağustos 26). Alınan yer: <http://rusencakir.com/Cemil-Bayik-ile-soylesi-20-Agustos-2014-Tam-metin/2839>

Cemil Bayık: Süreç çöküşe gidiyor. (2013, Ağustos 27). Alınan yer: http://www.bbc.co.uk/turkce/haberler/2013/08/130827_cemil_bayik_baris_sur-eci.shtml

Collins, S. (2003). Mind Games. NATO Review. Web: <http://www.nato.int/docu/review/2003/issue2/english/art4.html>, erişim tarihi: 18.01.2015

Çağlar, A. (2013). Akıllı Güç ve Algı Yönetimi. (Editör Ahmet Yalçınkaya). *Algılama Yönetimi*. İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi Yayınları, s. 21-46

Çayoğlu, H. (2010). *Algılama Yönetimi ve Marka Kimliği İlişkisinde Marka Algısının İncelenmesine Yönelik Bir Araştırma*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Çeşme, A. (2011). *Kansız Mücadelenin Kanlı Yüzü: Psikolojik Harekât ve PKK* (2. Baskı). İstanbul: IQ Kültür Sanat Yayıncılık, s. 142-143

Çeşme, A. (2004). *Terörle Mücadelede Psikolojik Harekât Yöntemleri ve PKK Terör Örgütüne Karşı Yürütülen Psikolojik Harekâtın Sonuçları*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gebze İleri Teknoloji Enstitüsü Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gebze.

Çetin, S. (2011). *İstihbarat ve İstihbarata Karşı Koymada Algılama Yönetiminin Rolü: Irak Savaşı Örneği*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Harp Akademileri Komutanlığı Stratejik Araştırmalar Enstitüsü Müdürlüğü, İstanbul.

- ÇEVİK, A. (2010). *Politik Psikoloji* (4. Baskı). Ankara: Dost Kitabevi Yayınları, s. 53-109
- Çevik, A. (2013). Önleyici Unsur Olarak Algıların Kontrolü. A. Yalçinkaya. (Editör). *Algılama Yönetimi*. İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi Yayınları, s. 47-68
- Çitlioğlu, E. (2013). *Siyasi Propaganda Ve Algı Yönetimi*. Bahçeşehir Üniversitesi Algılama Yönetimi Sertifika Programında sunuldu, İstanbul. s. 2-52
- Demir, F. (2012). Kürt Sosyal Gruplar Perspektifinden Silah Kullanmanın Bir Yöntem Olarak Algılanması. *Uluslararası Güvenlik ve Terörizm Dergisi*, 3(1), s.27-38
- Demokratik Haklar Bildirgesi(Kasım 2003). *Serxwebun Dergisi*, Sayı 263, s.11-12
- Demokratik Kurtuluş Kongresi. (2013, Temmuz 11). Alınan yer: http://www.ozgur-gundem.com/?haberID=77663&haberBaslik=DEMOKRAT%C4%B0K%20%20KURTULUS%20KONGRES%C4%B0&action=haber_detay&module=nuce
- Diyarbakır ve Yüksekova'da Kürtçe okulda karne sevinci. (2015, Ocak 23) .alınan yer: <http://www.diclehaber.com/tr/news/content/view/441032?page=16&from=3969113102>
- DTK'dan 'demokratik özerklik' kararı. (2011, Temmuz 14). Alınan yer: <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/18255535.asp>
- Emniyet Genel Müdürlüğü. (t.y.). *PKK Faaliyetleri*. Ankara: EGM Yayınları
- Emniyet Genel Müdürlüğü. (2004). *PKK/Kongra-Gel* Ankara: EGM Yayınları
- Engels, F. (2011). *Tarihte Zorun Rolü* (4. Baskı). (çev. S. Erdoğan). Ankara: Sol Yayınları, s. 52-53
- Eren, E. (2001). *Yönetim ve Organizasyon*. İstanbul: Beta Yayınları, s.397
- Ergül, E. (2007). *Kürdistan İşçi Partisi(PKK) Terör Örgütü: Etnik Terörün Fikri Yapısı, Anatomisi Ve Şiddet Stratejileri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi, Bolu.
- Ersever, A. C. (1994). *Kürtler, PKK ve Abdullah ÖCALAN*. Ankara: Ocak Yayınları, s. 44-50
- Göka, E. (2013). Türklerin Toplumsal Psikolojisi ve Algılama. A. Yalçinkaya. (Editör). *Algılama Yönetimi*. İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi Yayınları, s. 85-108

Gözler Kandil'de: PKK nasıl çekilecek?. (2013, Nisan 25). Alınan yer: http://www.bbc.co.uk/turkce/haberler/2013/04/130425_kandil_basintoplantisi

Halkımıza ve Kamuoyuna. (2011, Haziran 20). Alınan yer: <http://www.pkkonline.com/tr/index.php?sys=article&artID=888>

Halklarımıza ve Kamuoyumuza. (2015, Şubat 1). Alınan yer: <http://www.pkkonline.com/tr/index.php?sys=article&artID=2324>

Her şey konuşuldu şimdi adım atma zamanı. (2011, Haziran 29). Alınan yer: <http://www.milliyet.com.tr/her-sey-konusuldu-simdi-adim-atma-zamani/siyaset/siyasetyazardetay/29.06.2011/1408069/default.htm>

Hügül, H. (2011). *Algı Yönetimi ve Medya: İnegöl Olaylarının Basında Sunuluşunun Algı Yönetimi Kapsamında Analiz Edilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kara Harp Okulu Savunma Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

HPG Komuta Konseyi. (Mayıs 2005). HPG Her Zamankinden Daha Güçlü ve Kararlıdır. *Serxwebun Dergisi*, sayı 281, s. 27

Işık, M. (2009). *Terör Örgütlerinin Bir Propaganda Aracı Olarak İnterneti Kullanması: Örnek Olay PKK Terör Örgütü*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi, Ankara.

İlk Kurşundan HPG'ye. (2015). Alınan yer: http://www.hezenparastin.com/tr/index.php?option=com_content&view=article&id=177:k-kuran-hpgye&catid=34:hpg&Itemid=298

İnceoğlu, M. (1985). *Güdümlü Yöntemleri*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basın-Yayın Yüksek Okulu Yayınları, s. 2-9

İnceoğlu, M. (2011). *Tutum Algı İletişim* (6. Baskı). Ankara: Siyasal Kitabevi

Jonathan, A. (2005). The Real Price Of Propaganda. *Newsweek*, 146(24)

KADEK Yönetim Kurulu. (Nisan 2002). KADEK 1. Kuruluş Kongresi Sonuç Bildirgesi. *Serxwebun Dergisi*, sayı 244, s. 21

Kongra-Gel 8. Genel Kurulu'nu yaptı. (2011, Mayıs 23). Alınan yer: <http://rojevakurdistan.org/kuerdistan/1969-kongra-gel-8-genel-kurulunu-yapt>

Kongra-Gel Genel Kurulu Sonuç Bildirgesi. (2013, Temmuz 11). Alınan yer: http://www.ozgur-gundem.com/?haberID=77734&haberBaslik=Kongra%20Gel%20Genel%20Kurulu%20Sonu%C3%A7%20Bildirgesi&action=haber_detay&module=nuce

Kongra-Gel Kuruluş Kongresi. (Kasım 2003). Kadek'in Feshine İlişkin Karar Tasarısı. *Serxwebun Dergisi*, sayı 263, s. 4

Kongra-Gel Programı. (Kasım 2003). *Serxwebun Dergisi*, sayı 263, s.5-8

Kantarci, Ş. (2013). Sinemanın Psikopolitiği Ekseninde ABD Ulusal Güvenliğinde Hollywood Pentagon, CIA-Hollywood Stratejik İşbirliği. A. Yalçinkaya. (Editör). *Algılama Yönetimi*. İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi Yayınları, s. 163-176

Kaynak, T. (1990). *Organizasyonel Davranış*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayını, s. 64-82

KCK'dan 'devlet kurma' açıklaması. (2013, Temmuz 29). Alınan yer: <http://www.internethaber.com/kckdan-devlet-kurma-aciklamasi-565479h.htm>

KCK'dan Flaş Açıklama. (2014, Haziran 14). Alınan yer: <http://www.gazetevatan.com/kck-dan-flas-aciklama-648410-gundem/>

KCK'den TAK'a ve yanlış eylem yapan gerilla birimlerine uyarı. (2011, Eylül 24). <http://rojevakurdistan.org/kuerdistan/3105-kckden-taka-ve-yanl>

KCK: Kürtçe 'nin 'Ölü Dil' Olmaması İçin Mücadele Yürütüyoruz. (2011, Şubat 21). Alınan yer: <http://www.lekolin.net/haber-1511-KCK-Kurtcenin-Olu-Dil-Olmamasi-Icin-Mucadele-Yurutuyorum.html>

KCK Sözleşmesi. URL: http://www.ankarastrateji.org/_files/11102011152912-YLB6Z.pdf, erişim tarihi: 11.10.2014

KCK Yürütme Konseyi. (Haziran 2007). Kongra-Gel 5. Genel Kurulu/Direnışı Ulusal Demokratik Birliği ve KCK'nin İnşasını Geliştirerek Zafere Yürüyelim. *Serxwebun Dergisi*, sayı 306, s. 2-11

KCK Yürütme Konseyi. (Ağustos 2008). Kongra-Gel 6. Genel Kurulu/Başarmaktan Başka Seçeneğimiz Yoktur. *Serxwebun Dergisi*, sayı 320, s. 21-30

KCK Yürütme Konseyi. (Ağustos 2009). 7. Kongra-Gel Genel Kurulu, *Serxwebun Dergisi*, sayı 332, s. 38-46

Konda Araştırma. (2011). *Kürt Meselesi'nde Algı ve Beklentiler*. İstanbul: İletişim Yayınları

Kongra-Gel 8. Genel Kurulu'nu yaptı. (2011, Mayıs 23). Alınan yer: <http://rojevakurdistan.org/kuerdistan/1969-kongra-gel-8-genel-kurulunu-yapt>

Kongra-Gel Kuruluş Kongresi. (Kasım 2003). Kongra-Gel Kuruluş Kongresi Sonuç Bildirgesi. *Serxwebun Dergisi*, sayı 263, s.20-21

Kongra-Gel Kuruluş Kongresi. (Kasım 2003). Kongra-Gel Kuruluş Kongresi Açılış Konuşması. *Serxwebun Dergisi*, sayı 263, s.2,3,21.

Kongra-Gel 2. Olağanüstü Genel Kurulu. (Haziran 2004). Kongra-Gel Tüzüğü. *Serxwebun Dergisi*, sayı 270, s.9-10

Kınacı, S. (2011). *Türkiye’de Polis Algısı ve Algılama Yönetimi: Bir Alan Araştırması*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Kıyamet Kopar mı Kopmaz mı?. (2015, Nisan 4). Alınan yer: http://www.hezenparastin.com/tr/index.php?option=com_content&view=article&id=3640:kyamet-kopar-m-kopmaz-m&catid=35:gl-yaz&Itemid=296

Kürtler net hükümet kararsız. (2015, Ocak 16). Alınan yer: <http://www.aljazeera.com.tr/al-jazeera-ozel/kurtler-net-hukumet-kararsiz>

Lice’de Mahsum Korkmaz heykeli kaldırıldı olaylar çıktı. (2014, Ağustos 19). Alınan yer: <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/27030815.asp>

Martemucci, M. G. (2007). *Regaining the High Ground: The Challenges of Perception Management in National Strategy and Military Operations*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Joint Forces Staff College Joint Advanced Warfighting School, Norfolk, ABD

Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği. (1994). *Kendi İfadesiyle PKK Kimdir, Ne Yapmak İstiyor*. Ankara: MGK Genel Sekreterliği Yayınları

Murat Karayılan: Geri Çekilme Sonbaharda Biter. (2013, Nisan 27). Alınan yer: <http://www.milliyet.com.tr/geri-cekilme-sonbaharda-biter/siyaset/siyasetyazardetay/27.04.2013/1699177/default.htm>

Murat Karayılan: PKK gets no help from Syria. (2012, October 15). Alınan yer: <http://www.bbc.com/news/world-europe-19946616>

Murat Karayılan ile Kandil’de 5,5 saat. (2013, Mart 24). Alınan yer: <http://t24.com.tr/yazarlar/hasan-cemal/karayilan-geri-cekilme-sonbahara-sarkar-kalici-baris-aponun-ozgurlugunden-gecer,6390>

Newroz Kadının ve Halkların Ahlaki ve Politik Toplumda Israrıdır. (2015, Mart 20). Alınan yer: http://www.hezenparastin.com/tr/index.php?option=com_content&view=article&id=3611:newroz-kadnn-ve-halklarn-ahlaki-ve-politik-toplumda-isrardr&catid=37:anakarargah-alamalar&Itemid=300

- Nobel, Abdullah Öcalan'a şimdi daha yakın. (2014, Nisan 14). Alınan yer: http://www.radikal.com.tr/politika/nobel_abdullah_ocalana_simdi_daha_yakin-1186505
- Nobel Enstitüsü'nden 'Öcalan' açıklaması. (2014, Nisan 15). Alınan yer: <http://www.hurriyet.com.tr/dunya/26216995.asp>
- Odabaşı, Y. ve Barış, G. (2007). *Tüketici Davranışı* (7. Baskı). İstanbul: Mediacat Kitapları, s. 131-136
- Oktay, M. (2002). *Politikada Halkla İlişkiler*. İstanbul: Derin Yayınları, s. 91-92
- Oskay, Ü. (2011). *İletişimin ABC'si* (6. Basım). İstanbul: Der Yayınları, s. 43
- Öcalan, A. (1984). *Kürdistan Devriminin Yolu/Manifesto* (3. Baskı). Almanya: Serxwebun Yayınları s.93-185
- Öcalan, A. (1993). *Kürdistan Devriminin Yolu/Manifesto* (5. Baskı). Almanya: Serxwebun Yayınları, s. 121-127
- Öcalan, A. (Haziran 2005). KCK Sözleşmesi Önsözü. *Serxwebun Dergisi*, sayı 282, s. 28
- Öksüz, H. (2013). Algı Yönetimi ve Sosyal Medya. *İdarecinin Sesi Dergisi*, Sayı 156, s. 12-15
- Özcan, N. A. (1999). *PKK(Kürdistan İşçi Partisi) Tarihi, İdeolojisi ve Yöntemi*. Ankara: ASAM Yayınları, s. 21-310
- Özcan, M. (2012). *Terörün Matruşkası KCK*. İstanbul: Hayat Yayınları, s.31-95
- Özdağ, Ü. (2008). *İstihbarat Teorisi* (2. Baskı). Ankara: Kripto Kitaplar, s.232
- Özdağ, Ü. (2014). *Algı Yönetimi: Propaganda Psikolojik Savaş Örtülü Operasyon ve Enformasyon Savaşı* (2. Baskı). Ankara: Kripto Kitaplar, s. 13-195
- Özdemir, Ç. (2009). *PKK Terör Örgütünün İnternet Siteleri Aracılığıyla Yaptığı Propaganda Faaliyetlerinin Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kara Harp Okulu Savunma Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özer, M. A. (2012). Bir modern Yönetim Tekniği olarak Algılama Yönetimi ve İç Güvenlik Hizmetleri. *Journal of Black Sea Studies*, 9(33), s. 147-180.
- Özeren, S., Sözer M. A. ve Başbüyük, O. (2012). Bireylerin Terör Örgütüne Katılmasına Etki Eden Faktörler Üzerine Bir Alan Çalışması: PKK/KCK Örneği, *Uluslararası Güvenlik ve Terörizm Dergisi*, 3(2), s. 57-83

Parmaksız, A. (2009). *PKK Gerçeği Terör Örgütünün İçyüzü ve Çözüm Önerileri*. İstanbul: Pozitif Yayınları, s. 26-31

Parry, R. (2006). *Lost History: CIA's Perception, Manegement*. Web: <https://consortiumnews.com/archive/lost12.html> adresinde 18 Ocak 2015 tarihinde alınmıştır.

Pekmezci, N. (2012). *PKK 'yı Kim Kurdu?* (2. Baskı). Ankara: Kripto Basım Yayım, s. 86-254

Pirim, O. ve Örtülü, S. (1999). *Ömerli Köyünden İmralı'ya PKK'nın 20 Yıllık Öyküsü* (2. Baskı). İstanbul: Boyut Yayınları, s. 15-140

PKK 8. Kongreye Sunulan Politik Rapor. (Nisan 2002). *Serxwebun Dergisi*, sayı 244, s. 10-15

PKK 10. Kongre Belgeleri. (2008). URL: <https://docs.google.com/file/d/0B4HO5r4WOpdzOXV2Qk1SQm53S00/edit?pli=1>, erişim tarihi: 19.04.2015

PKK Almanya'dan özür diledi. (2015, Nisan 10). Alınan yer: <http://www.hurriyet.com.tr/dunya/28696163.asp>

PKK Ateşkes İlan Etti. (2013, Mart 23). Alınan yer: <http://www.internethaber.com/pkk-ateskes-ilan-etti-flas-515381h.htm?interstitial>

PKK Başkanlık Konseyi. (Mart 1999). 6. Kongre Gerçeğimizi Apocu Savaş ve Örgüt Tarzıyla Hayata Geçirelim. *Serxwebun Dergisi*, sayı 207, s.15-18

PKK'dan şaşkına çeviren heykel açıklaması. (2014, Ağustos 22). Alınan yer: <http://www.milliyet.com.tr/pkk-dan-saskina-ceviren-heykel-gundem-1929459/>

PKK Kaç Defa Ateşkes İlan Etti?. (2013, Mart 21). Alınan yer: <http://www.ankarastrateji.org/haber/pkk-kac-defa-ateskes-ilan-etti-611/>

PKK/KCK: Hedef 'Dört Parçanın' Birleşmesi. (2013, Temmuz 18). Alınan yer: <http://www.aktifhaber.com/pkkkck-hedef-dort-parcanin-birlesmesi-823813h.htm>

PKK Merkez Komitesi. (Ekim 2013). PKK'nın 11. Kongresi Tüm Yoldaşlara, Halkımıza ve İnsanlığa Kutlu Olsun. *Serxwebun Dergisi*, sayı 382, s.4

PKK Parti Programı.(Nisan 2000). *Serxwebun Dergisi*, sayı 220, s.14-18

PKK Programı-1. (Nisan 2005). *Serxwebun Dergisi*, sayı 280, s.10-12

- PKK tam amacına ulaşmak üzereyken. (2014, Ekim 31). Alınan yer: http://www.radikal.com.tr/yazarlar/ezgi_basaran/pkk_tam_amacina_ulasmak_uzereyken-1222321
- PKK terörizmi AKPM raporundan çıkarıldı. (2013, Nisan 23). Alınan yer: <http://www.hurriyet.com.tr/planet/23117295.asp>
- PKK Tüzüğü. (2008). Alınan yer: <http://www.pkconline.net/tr/index.php?sys=article&artID=174>, erişim tarihi: 10.05.2014
- PKK Yeniden İnşa Kongresi Açılış Konuşması. (Nisan 2005). *Serxwebun Dergisi*, sayı 280, s.5
- PKK yeniden tartışılıyor. (2014, Ağustos 16). Alınan yer: http://www.ozgur-gundem.com/?haberID=116410&haberBaslik=PKK%20yeniden%20tart%C4%B1%C5%9F%C4%B1%C4%B1yor&action=haber_detay&module=nuce
- PKK 'would disarm for Kurdish rights in Turkey'. (2010, July 21). Alınan yer: <http://www.bbc.com/news/world-europe-10707935>
- Roj TV'nin yerine 5 kanal geldi. (2012, Temmuz 31). Alınan yer: http://www.radikal.com.tr/dunya/roj_tv_nin_yerine_5_kanal_geldi-1095824
- Ronnie, L., Johansson, M. and Xiong N. (2003). Perception Management: An Emerging Concept For Information Fusion. *Information Fusion Journal*, 4(3), p. 231-234
- Sandıklı, A. (2011). *KCK Terör Örgütünün Yapısı ve Faaliyetleri*. Web: <http://www.bilgesam.org/incele/1214/-kck-teror-orgutunun-yapisi-ve-faaliyetleri/#.VJrFqsjeA> adresinden 24 Aralık 2014 tarihinde alınmıştır.
- Sandıklı, A. ve Kaya, E. (2013). *Çözüm Süreci Nereye Gidiyor?*. Web: <http://www.bilgesam.org/incele/606/-cozum-sureci-nereye-gidiyor--/#.VLI8YdKsWSO> adresinden 11 Ocak 2015 tarihinde alınmıştır.
- Saran, M. ve Bitirim, S. (2010). Terörle Mücadelede Sosyal Pazarlama ve İletişim Stratejileri. *Uluslararası Güvenlik ve Terörizm Dergisi*, 1(2), s.87-109
- Savaşta Uyulması Gereken Kurallar Yönetmeliği. (Haziran 2004). *Serxwebun Dergisi*, sayı 270, s. 12
- Saydam, A. (2012). *Algılama Yönetimi* (5. Baskı). İstanbul: Remzi Yayınevi, s. 57-359

- Sezer, T. (2012). Manifesto'dan KCK Sözleşmesine PKK/KCK'da Söylem. *Uluslararası Güvenlik ve Terörizm Dergisi*, 3(1), s.41-65
- SETA(Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı). (2009). *Türkiye'nin Kürt Sorunu Algısı*. Ankara: Seta Yayınları, s. 108-116
- Seeking out the PKK gunmen in Iraq's remote mountains.(2010, July 21). Alınan yer: <http://www.bbc.co.uk/news/mobile/world-middle-east-10703204>
- Suriye'de kazanan Ortadoğu'da kazanmış olur. (2014, Şubat 2). Alınan yer: <http://www.gazetevatan.com/rusen-cakir-605992-yazar-yazisi--suriye-de-kazanan-ortadogu-da-kazanmis-olur/>
- Sümercan, M.M. (2010). *Uluslararası Terörizm ve PKK Terör Örgütü (1980'den Günümüze)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.
- Şafak, M. (2005). *PKK Yeniden İnşa Kongre Belgeleri*. İstanbul: Çetin Yayınları, s. 109-339
- Şimşek, Y. (2012). Kamu Politikalarına Yön Vermesi Açısından PKK Şiddetinin Sosyo-Kültürel Kaynakları. *Polis Bilimleri Dergisi*, 14(2), s. 119-150
- Tanrıverdi, N. (2013). Case Study Ortadoğu Halklarının Algılarının Şekillenmesinde Arap Basını ve Küresel Medyanın Rolü. A. Yalçinkaya. (Editör). *Algılama Yönetimi*, İstanbul, Bahçeşehir Üniversitesi Yayınları, s. 177-193
- Tarhan, N. (2010). *Psikolojik Savaş* (14. Baskı). İstanbul: Timaş Yayınları, s. 36
- Tavukçuoğlu, C. (2013). Sert Gücün Yumuş Güce Dönüşmesinde Algılama Yönetimi. A. Yalçinkaya. (Editör). *Algılama Yönetimi*. İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi Yayınları, s. 69-84
- Taylor, S., Peplau, L. ve Sears, D. O. (2012). *Sosyal Psikoloji* (3. Baskı). (çev. A. Dönmez). Ankara: İmge Kitabevi Yayınları, s. 40-43
- Uğurlu, Ö. (2004). *Algı Yönetimi Olarak Halkla İlişkiler*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Uğurlu, Ö. (2008). Halkla İlişkilere 'Algı' Çerçevesinden Bakış. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, s.145-164
- Urlu, M. (2008). 21. Yüzyılda PKK Terör Örgütünün Türkiye'de Kullandığı Propaganda Strateji ve Teknikleri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Ünal Erzen, M. (2012). *Kamu Diplomasisi* (1. Baskı). İstanbul: Derin Yayınları, s. 101-102
- Varoğlu, A. (2013). Algılama Yönetiminin Anlamsal Değişimi ve Kültürel Boyutları. A. Yalçinkaya (Editör). *Algılama Yönetimi*. İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi Yayınları, s. 1-20
- Yakın, M. (2004). *Reklamda Algı Yönetimi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Yılmaz, S. (2012). PKK Terör Örgütü ve KCK'da Son Durum. *Turan Stratejik Araştırmalar Merkezi Dergisi*, 4(15), s.6-13
- Yılmaz, S. (t.y.). *Bölücü Terör İle Mücadelede Geline Aşama*. Web: <http://www.beykent.edu.tr/WebProjects/Uploads/bolucu%20teror%20ile%20mucadelede%20gelenen%20asama.pdf> adresinden 29 Aralık 2014 tarihinde alınmıştır.
- Taksim'de saldırıyı TAK üstlendi. (2010, Kasım 5). Alınan yer: <http://www.gazetevatan.com/taksim-de-saldiri-yi-tak-ustlendi-338542-gundem/>
- TRT Şeş, PKK'yı çileden böyle çıkardı. (2009, Ocak 2). Alınan yer: <http://www.haber7.com/medya/haber/368980-trt-ses-pkkyi-cileden-boyle-cikardi>
- Türk Dil Kurumu. (2009). *Türkçe Sözlük* (10. Baskı). Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yayınları
- Ya Apo Kandil'e ya biz İmralı'ya. (2015, Mart 14). Alınan yer: http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/turkiye/231247/Ya_Apo_Kandil_e_ya_biz_imrali_ya.html
- ZAMAN, K. (2007). *Perception Management: A Core IO Capability*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Naval Postgraduate School, California.
- 6-8 Ekim Kobani olaylarını Kandil değil Cumhurbaşkanı örgütledi. (2014, Aralık 11). Alınan yer: <http://t24.com.tr/haber/6-8-ekim-kobani-olaylarini-kandil-degil-cumhurbaskani-orgutledi,280095>
- 15 Şubat Benim İçin Düşman Gerçekliğidir. (2015, Şubat 15). Alınan yer: http://www.hezenparastin.com/tr/index.php?option=com_content&view=article&id=3552:15-ubat-benim-cin-dueman-gercekliidir&catid=35:gl-yaz&Itemid=296

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, adı : Okumuş, Fatih
Uyruğu : Türkiye Cumhuriyeti
Doğum tarihi ve yeri : 1988-Malatya
Medeni hali : Evli
Telefon :
Faks :
e-mail : fthokumus61@gmail.com

Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Mezuniyet tarihi
Lisans	Polis Akademisi/Güvenlik Bilimleri Fakültesi	2010
Lise	Ankara Polis Koleji	2006

İş Deneyimi

Yıl	Yer	Görev
2010	Emniyet Genel Müdürlüğü	Komiser

Yabancı Dil

İngilizce

Yayınlar

-

Hobiler

-



GAZİ GELECEKTİR..